

Výstupy a výsledky fondů EU v Ústeckém kraji v programovém období 2014-2020

Průběžná zpráva z Výsledkové
evaluace přínosů evropských fondů
na regionální úrovni, úkol 5 a 6
Červenec 2023

Dodavatel:

Ernst & Young, s.r.o.
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1 – Nové Město
IČ: 26705338

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

Seznam zkratk	4
1. Úvod a zaměření zprávy	6
1.1 Shmutí úkolu	6
1.1.1 Hodnocené území – kraj	6
1.1.2 Hodnocené území – případová studie SO ORP Rumburk	8
1.2 Evaluační otázky	9
1.3 Metodický přístup ke zpracování krajské studie	11
1.3.1 Jak číst zprávu	11
2. Charakteristika Ústeckého kraje	12
2.1 Poloha kraje a sociodemografická charakteristika	12
3. Výstupy, výsledky a přínosy fondů EU	15
3.1 Potřeby kraje	15
3.1.1 Shmutí plnění identifikovaných potřeb přes projekty fondů EU	19
3.1.2 Vyhodnocení plnění potřeb vedením Ústeckého kraje a dalšími respondenty	24
3.2 Vývojová dynamika Ústeckého kraje v kontextu realizovaných projektů	26
3.2.1 Čerpání a jeho regionální diferenciaci v kraji v období 2014-2020	28
3.2.2 TC1: Výzkum, vývoj a inovace	34
3.2.3 TC2: Informační a komunikační technologie	44
3.2.4 TC3: Konkurenceschopnost	50
3.2.5 TC4: Nízkouhlíkové hospodářství	59
3.2.6 TC5: Změna klimatu	65
3.2.7 TC6: Životní prostředí	74
3.2.8 TC7: Doprava	86
3.2.9 TC8: Zaměstnanost	97
3.2.10 TC9: Sociální začleňování	108
3.2.11 TC10: Vzdělávání	121
3.2.12 TC11: Veřejná správa	133
3.2.12.4 Přínosy fondů EU v oblasti veřejné správy	137
4. Územní dimenze	138
4.1 MAS	138
4.1.1.1 Přidaná hodnota MAS na úrovni Ústeckého kraje	143
4.2 ITI Ústecko-chomutovské aglomerace	149
4.2.1.1 Integrovanost	156
4.2.1.2 Governance	156
4.3 Výzvy se zohledněnou územní dimenzí	157
4.3.1.1 Zacílení podpory prostřednictvím Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje	161

4.3.1.2	Výzvy OPST pro Ústecký kraj	166
4.3.1.3	Čerpání finančních prostředků evropských fondů – komparace tří uhelných krajů 169	
5.	Případová studie správního obvodu ORP Rumburk	170
5.1	Charakteristika SO ORP Rumburk	171
5.2	Potřeby SO ORP Rumburk.....	171
5.3	Vývoj území a realizované projekty včetně zjištění z terénu	175
5.3.1	Projekty města Rumburk.....	178
5.3.1.1	Projekty realizované dalšími aktéry ve městě Rumburk	179
5.3.1.2	Zpětná vazba občanů Rumburku	180
5.3.2	Projekty žadatelů ze správního obvodu ORP Rumburk	181
6.	Dobrá a špatná praxe fondů EU	188

Seznam zkratek

Zkratka	Pojem
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DoP	Dohoda o partnerství
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EJ	Evaluační jednotka
EK	Evropská komise
EO	Evaluační otázka
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EÚ	Evaluační úkol
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
IROP	Integrovaný regionální operační program
IP	Investiční priorita
IT	Informační technologie
ITI	Integrovaná územní investice
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NČI	Národní číselník indikátorů
NOK	Národní orgán pro koordinaci
OP	Operační program
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Prioritní osa
PRV	Program rozvoje venkova
ŘO	Řídicí orgán
SO	Spádová oblast

Zkratka	Pojem
TC	Tematický cíl
TZ	Teorie změny
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ZoR	Zpráva o realizaci

1. Úvod a zaměření zprávy

Tato Průběžná zpráva (dále také „Zpráva“) je zpracována jako **součást realizace veřejné zakázky "Výsledková evaluace přínosů Evropských fondů na regionální úrovni"** (dále také "Projekt", "Evaluace" či "Zakázka").

Zpracovatelem Projektu je Ernst & Young, s.r.o. (dále také „EY“ či „Dodavatel“) na základě smlouvy ze dne 26. ledna 2021 uzavřené mezi EY a Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (dále také „MMR“ nebo „Zadavatel“). Poddodavatelem je Ekotoxa s.r.o. (dále také „Poddodavatel“ či „Ekotoxa“), dále pak doc. RNDr. Viktor Květoň, Ph.D a PhDr. Jaromír Baxa Ph.D.

Tato Zpráva představuje průběžnou zprávu za Evaluační úkoly č. 5 a 6 Projektu (tedy analýza vytvořená pro úroveň kraje) zpracovanou pro Ústecký kraj.

1.1 Shrnutí úkolu

Tato Zpráva je zaměřena na vyhodnocení přínosů intervencí fondů EU na úrovni Ústeckého kraje. Zpráva vychází z výstupů evaluačních úkolů č. 1 (desk research), č. 2 (Teorie změny), č. 3 (databáze projektů) a č. 4 (pilotní případové studie). Zpráva pokrývá evaluační úkoly č. 5 a č. 6:

Evaluační úkol č. 5

Vyhodnocení výstupů a výsledků intervencí za každý ze 14 krajů. Vyhodnocení konkrétních přínosů a porovnání s reálnými potřebami kraje.

Vyhodnocení výstupů a výsledků intervencí a jejich přínosů pro regionální rozvoj na příkladu vybraných obcí s rozšířenou působností (ORP). Zároveň budou (i) porovnány reálné výsledky intervencí s potřebami ORP a (ii) vyhodnoceny skutečné (reálné) přínosy intervencí pro regionální rozvoj.

Evaluační úkol č. 6

Cílem této části evaluace je hodnocení výstupů a výsledků integrovaných urbánních nástrojů a nástroje Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). A to včetně přidané hodnoty, kterou přináší realizace intervencí přes tyto nástroje oproti intervencím realizovaným přes standardní "individuální" výzvy, a to spolu s určením témat, při kterých se tato případná přidaná hodnota projevuje nejvíce.

Ústecký kraj porovnáváme s ostatními kraji ČR, a to podle prostorového rozložení finančních prostředků vynaložených v rámci fondů EU v Česku v období 2014-2020 a jejich výstupů a výsledků (podle témat, příjemců, podle charakteru intervence v přepočtu na obyvatele, resp. jednotku plochy), ale také pomocí dynamiky čerpání a tematického zaměření implementovaných projektů.

Ve Zprávě hodnotíme přínos intervencí nejprve i) na úrovni kraje, následně (pomocí případové studie) ii) na úrovni ORP Rumburk (metodiku výběru ORP pro případovou studii upřesňujeme v příloze). Administrativní členění Ústeckého kraje a polohu zkoumaného ORP ilustruje Obrázek 1.

1.1.1 Hodnocené území – kraj

Krajská kapitola je členěna následovně:

1. V úvodu krajské analýzy uvádíme **základní socioekonomickou charakteristiku** Ústeckého kraje, včetně stručného zhodnocení.
2. Na tu navazujeme **souhrnem definovaných potřeb** tak, jak jsou uvedeny v relevantních strategiích (národních dokumentech, ve strategiích kraje, nižších územně samosprávných a dalších územních jednotek). Tyto potřeby provazujeme s Teorií změny (dále také „TZ“). V závěru upřesňujeme, zda jsou dané problémy a potřeby pro Ústecký kraj stále platné, či došlo k jejich změně nebo eliminaci.

3. Dále hodnotíme, **zda a jak realizované intervence odpovídají potřebám a problémům** definovaným pro Ústecký kraj. Na potřeby a problémy definované ve strategiích reagovaly intervence realizované prostřednictvím jednotlivých operačních programů (jejich využití je pro různá území různé). Upřesňujeme, **o jaké intervence šlo, zda skutečně navazovaly na definované potřeby a zda naplnily svůj účel**. Zda tedy došlo jejich působením k identifikovatelné změně a tato změna je na ně jasně provázána.

Obrázek 1: Administrativní členění Ústeckého kraje¹

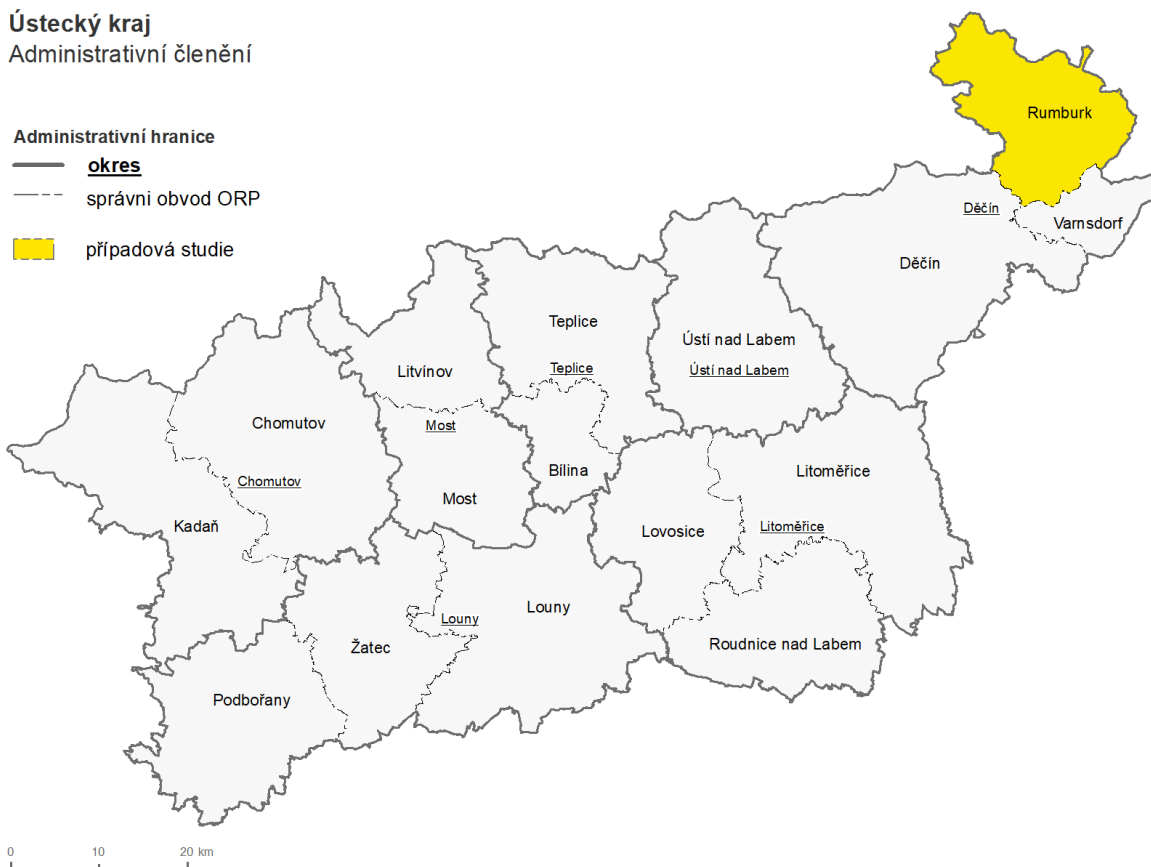
Ústecký kraj Administrativní členění

Administrativní hranice

— **okres**

--- správní obvod ORP

■ případová studie

Zdroj použitých dat:
MS2014+

Analýza kraje podle bodu 3. je po dohodě se Zadavatelem členěna dle tematických cílů Dohody o partnerství (dále jen „DoP“), tedy následovně:

Tabulka 1: Přehled zkrácených tematických cílů.

Celý název tematického cíle	Zkrácený název tematického cíle
TC1: Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	TC1: Výzkum, vývoj a inovace
TC2: Zlepšení přístupu k ICT, využití a kvality ICT	TC2: Informační a komunikační technologie

¹ Zdroj dat: ČSÚ, vlastní zpracování, 2022

Celý název tematického cíle	Zkrácený název tematického cíle
TC3: Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)	TC3: Konkurenceschopnost
TC4: Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích	TC4: Nízkouhlíkové hospodářství
TC5: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení	TC5: Změna klimatu
TC6: Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů	TC6: Životní prostředí
TC7: Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	TC7: Doprava
TC8: Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil	TC8: Zaměstnanost
TC9: Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a veškeré diskriminaci	TC9: Sociální začleňování
TC10: Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy, pro získání dovedností a do celoživotního učení	TC10: Vzdělávání
TC11: Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy.	TC11: Veřejná správa

V jednotlivých tématech budou vyhodnoceny efekty intervencí jak plošných výzev, tak i projektů realizovaných prostřednictvím ITI Ústecko-chomutovské aglomerace a prostřednictvím CLLD, coby vstup do EÚ č. 6. V textu budeme využívat především zkratky jednotlivých TC, tedy TC1 atd, případně jejich zkrácené názvy.

1.1.2 Hodnocené území – případová studie SO ORP Rumburk

Analýzu kraje doplňuje případová studie na úrovni ORP Rumburk, kde provádíme vyhodnocení konkrétních přínosů intervencí. Kapitola případové studie je členěna následovně:

1. V úvodu případové studie uvádíme **základní socioekonomickou charakteristiku** SO ORP Rumburk, včetně stručného zhodnocení.
2. Na tu navazujeme **souhrnem definovaných potřeb** tak, jak jsou uvedeny v relevantních strategiích (ve strategii ORP, strategiích města Rumburk, strategiích kraje a dalších územních jednotek včetně ITI ostravské aglomerace). Tyto potřeby provazujeme s Teorií změny (dále také „TZ“), definovanou pro periferní území (v ORP Rumburk se nachází nejvyšší podíl obyvatel žijících v periferním území v Ústeckém kraji). V závěru upřesňujeme, zda jsou dané problémy a potřeby pro ORP Rumburk stále platné, či došlo k jejich změně nebo eliminaci.
3. Dále hodnotíme, **zda a jak realizované intervence odpovídají potřebám a problémům definovaným pro SO ORP Rumburk**. Na potřeby a problémy definované ve strategiích reagovaly intervence realizované prostřednictvím jednotlivých operačních programů. Upřesňujeme, **o jaké intervence šlo, zda skutečně navazovaly na definované potřeby a zda naplnily svůj účel**. Zda tedy došlo jejich působením k identifikovatelné změně a tato změna je na ně jasně provázána.

Analýza SO ORP Rumburk podle bodu 3. je členěna podle tří pohledů následovně:

- Projekty realizované jádrovou obcí, tedy obcí Rumburk (kde předpokládáme, že je obec hybatelem změn v území, byl zde také realizován největší podíl terénních šetření);

- ▶ Projekty realizované žadateli z SO ORP Rumburk, tedy projekty z nejrůznějších operačních programů (prostřednictvím individuálních výzev i výzev MAS), realizované různými typy žadatelů (obce, podnikatelé, neziskové organizace a další);
- ▶ Ostatní projekty s místem realizace v SO ORP Rumburk, tedy projekty přiřazené podle skriptu do příslušných území, tedy včetně projektů s místem realizace v celé České republice.

Případová studie na úrovni ORP do určité míry dokresluje situaci v Ústeckém kraji, její výstupy však nelze vztáhnout na kraj jako celek. I z deskriptivní statistiky, kterou uvádíme dále ve Zprávě plyne, že i když v každém ORP probíhá čerpání z fondů EU, efekty na dané území působí rozdílně. Případové studie tedy chápeme jako ilustraci problémů a jejich řešení v detailu, na konkrétním území. Pokud se budou zjištění v jednotlivých krajích v rámci případových studií opakovat, pak je vhodným způsobem zobecníme.

1.2 Evaluační otázky

Pro Evaluační úkoly č. 5 a 6 byly Zadavatelem položeny níže uvedené Evaluační otázky (dále jen „EO“), přičemž Zadavatel je rozdělil do několika logických celků.

Logický celek	Číslo EO	Znění EO
Výsledky intervencí	EO5	Jakých výstupů a výsledků dosáhly intervence z fondů EU? Jaké byly konkrétní přínosy pro jednotlivé kraje a z pohledu rozvoje vybraného území / ORP?
	EO5.1	V jaké míře bylo výsledků a přínosů dosaženo? Bylo pro hodnocené území dosaženo cílů, které jsou popsány v Dohodě o partnerství a v jednotlivých operačních programech?
	EO5.2	Jaká témata / aktivity jsou v jednotlivých krajích realizována a co je důvodem?
	EO5.3	Jak se tyto intervence výsledně projeví na stavu rozvoje vybraných území?
	EO5.4	Jak zjištěné výsledky přispěly ke zlepšení života občanů, prosperitě regionu a ke konkurenceschopnosti ekonomických aktérů?
	EO5.5	Jaké měly intervence výsledky z pohledu vývoje kvality života v území?
	EO5.6	Odpovídaly předpokládané výsledky projektů výsledkům skutečným (hodnocení nejen cílových hodnot indikátorů, ale také reálných přínosů)?
	EO5.7	Jak a do jaké míry lze nastalou událost přičíst realizovaným intervencím / aktivitám / tématům?
Přínosy vs. Potřeby	EO6	Odpovídaly realizované intervence specifickým potřebám kraje a vybraného území (ORP) a potřebám cílových skupin v území (na základě informací z úkolu 1)?

Logický celek	Číslo EO	Znění EO
	EO6.1	Do jaké míry jsou potřeby ke zjištěným výsledkům a přínosům stále platné?
Okolnosti úspěchu	EO7	Jaké okolnosti (kontext) přispěly ke zjištěným výsledkům a přínosům, a které okolnosti spíše působily jako bariéry?
Výstupy a výsledky aktivit a jejich přínosy (IUN)	EO8	Jaké konkrétní výstupy a výsledky a v jakém množství vznikly prostřednictvím implementace integrovaných urbánních nástrojů?
	EO8.1	Do jaké míry byly alokované finanční prostředky na jednotlivá opatření dostatečné pro vyřešení identifikovaných problémů a potřeb v tématech řešených v integrované strategii?
	EO8.2	"Jakým způsobem probíhalo čerpání prostředků na realizaci projektů prostřednictvím integrovaných urbánních nástrojů? Do jaké míry bylo čerpání prostředků prostřednictvím integrovaných urbánních nástrojů úspěšné?"
Propojenost aktivit (IUN)	EO9	Děje se díky využití integrovaných urbánních nástrojů propojenost jednotlivých aktivit, a to (i) věcná souvislost jednotlivých aktivit, (ii) územní, tedy zda jsou aktivity řešeny nejen v jádru území, ale i jeho zázemí, (iii) časová, tedy časová provázanost výzev, které mají souhrnně tvořit ucelený projekt?
	EO9.1	Do jaké míry se podařilo naplnit integrovanost na úrovni strategie, respektive integrovaných projektů?
	EO9.2	Přispěly realizované projekty k řešení problémů identifikovaných v integrované strategii dané metropolitní oblasti / aglomerace?
	EO9.3	Jaký je podíl projektů realizovaný v jádru území a jaký je podíl v jeho funkčním zázemí? Podílely se na projektech menší města / obce (mimo jádro) daného území, a jakým způsobem?
Efektivita nástroje (IUN)	EO10	Jsou integrované urbánní nástroje efektivnějšími nástroji z hlediska účinnosti alokovaných prostředků v rozvoji daného území?
	EO10.1	Přispěla implementace integrovaných urbánních nástrojů k posílení metropolitní governance na území metropolitní oblasti / aglomerace?
Výstupy aktivit (CLLD)	EO11	Jaké konkrétní výstupy a v jakém množství vznikly prostřednictvím implementace nástroje Komunitně vedený místní rozvoj?
	EO11.1	Jaké výstupy vznikly v jednotlivých specifických cílech programů a v jednotlivých tematických oblastech?
	EO11.2	Jak jsou tyto výstupy územně rozloženy z pohledu jednotlivých krajů, jednotlivých velikostních skupin obcí a typů venkova definovaných Konceptů rozvoje venkova?
Výsledky aktivit (CLLD)	EO12	Jaké výsledky z pohledu rozvoje území přinesla implementace nástroje Komunitně vedený místní rozvoj?
	EO12.1	Jaké výsledky implementace přinesla ve vztahu k dosahování jednotlivých specifických cílů programů?
Efektivita (přidaná hodnota) nástroje (CLLD)	EO13	Jakou přidanou hodnotu (jestli vůbec) přinesla realizace intervencí přes nástroj Komunitně vedený místní rozvoj oproti intervencím realizovaným přes standardní "individuální" výzvy programů?

Logický celek	Číslo EO	Znění EO
	EO13.1	Přinesla implementace nástroje CLLD výsledky v oblasti tvorby lidského kapitálu, a pokud ano, v jakém rozsahu?
	EO13.2	Přinesla implementace nástroje CLLD výsledky v oblasti tvorby sociálního kapitálu, a pokud ano, v jakém rozsahu?
	EO13.3	Přinesla implementace nástroje CLLD výsledky v oblasti formování regionálního povědomí a identity regionů, a pokud ano, v jakém rozsahu?
	EO13.4	Přinesla implementace nástroje CLLD výsledky v oblasti dosahování synergií mezi jednotlivými projekty CLLD, a pokud ano, v jakém rozsahu?
	EO13.5	Ve kterých tematických oblastech se přidaná hodnota projevila nejvíce?

Na jednotlivé EO odpovídáme dále v textu, konkrétní otázky upřesňujeme v úvodu kapitol a doplňujeme piktogramem pro snazší orientaci čtenáře.

1.3 Metodický přístup ke zpracování krajské studie

Popis metodického přístupu ke zpracování krajské studie včetně postupu výběru konkrétního ORP pro realizaci případové studie uvádíme v Příloze č. 1 této Zprávy.

Jak uvádíme výše, pro Ústecký kraj bylo vybráno území ORP Rumburk, které reprezentuje **periferní typ území**, kde bude zároveň analyzována aktivita MAS Český sever, která na území SO ORP působí. SO ORP Rumburk má nejvyšší podíl obyvatel v periferním území v kraji.

1.3.1 Jak číst zprávu

V úkolech 5 a 6 pracujeme pro zdůraznění důležitých aspektů s vybranými grafickými prvky. Příklady jsou označeny následujícími piktogramy:

Piktogram k textu s danou evaluační otázkou

Piktogramy zdůrazňující důležité části textu

Desk-research

Hodnoty

Představení regionu

Rozvojové potřeby

Financování

Shrnutí

Upozornění

Příklad dobré praxe

Citace

Piktogramy odpovídající plnění potřeb z pohledu fondů EU

Potřeba řešena projekty realizovanými pomocí fondů EU

Projekty realizované pomocí fondů EU zohledňovaly potřebu pouze částečně

Na danou potřebu necílily žádné projekty podpořené z fondů EU

2. Charakteristika Ústeckého kraje

V této kapitole popisujeme základní charakteristiky Ústeckého kraje – i) polohu kraje vzhledem k území České republiky, ii) stručnou geografickou charakteristiku a iii) vybrané socioekonomické ukazatele, na základě, kterých srovnáváme Ústecký kraj s průměrem ČR. Tyto charakteristiky mohou do určité míry předurčit životní podmínky v kraji, jeho dostupnost a obslužnost a další faktory, které mohou mít vliv na život obyvatel kraje a jeho kvalitu. Čerpali jsme především z krajských strategií a veřejně dostupných statistických dat.

Kraj se nachází na severozápadě České republiky. Na západě sdílí hranici hlavně s Karlovarským a z malé části s Plzeňským krajem, na jihovýchodě s krajem Středočeským. Na severovýchodě pak s krajem Libereckým a severozápadní hranici tvoří státní hranice se Spolkovou republikou Německo.

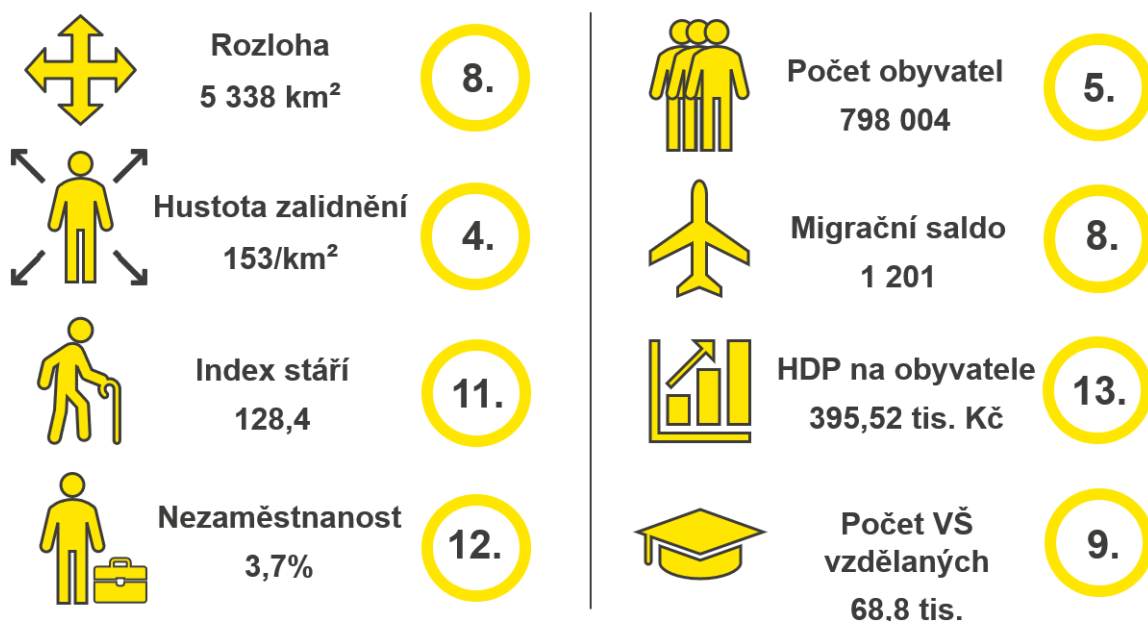
Ústecký kraj patří v celorepublikovém krajském srovnání mezi kraje s podprůměrnou ekonomickou výkonností. V roce 2021 bylo HDP v přepočtu na obyvatele ve výši 395,5 tis. Kč, což je druhé nejnížší číslo mezi všemi kraji. Nižší HDP/obyv. měl už pouze Karlovarský kraj.

Pro ekonomiku kraje je primární těžba a průmyslová výroba, která zde má dlouhou tradici a je soustředěna především v oblasti Podkrušnohoří (Chomutov, Most, Teplice). Důležité postavení má energetika, těžba uhlí, sklářský a chemický průmysl a strojírenství. V oblasti Polabí, Litoměřicka a Lounska jsou produkce chmele, ovoce, zeleniny, a dokonce i vinné révy. V severní části Krušných hor se nachází Šluknovský výběžek, který je odlehlý a těžko dostupný z centrální části kraje a představuje typické periferní území.

2.1 Poloha kraje a sociodemografická charakteristika

Ústecký kraj vznikl k 1. lednu 2000 na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., samosprávné kompetence získal na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Území je tvořeno čtyřmi okresy.

Schéma 1: Grafické znázornění sociodemografických ukazatelů včetně pozice kraje v mezikrajském srovnání²

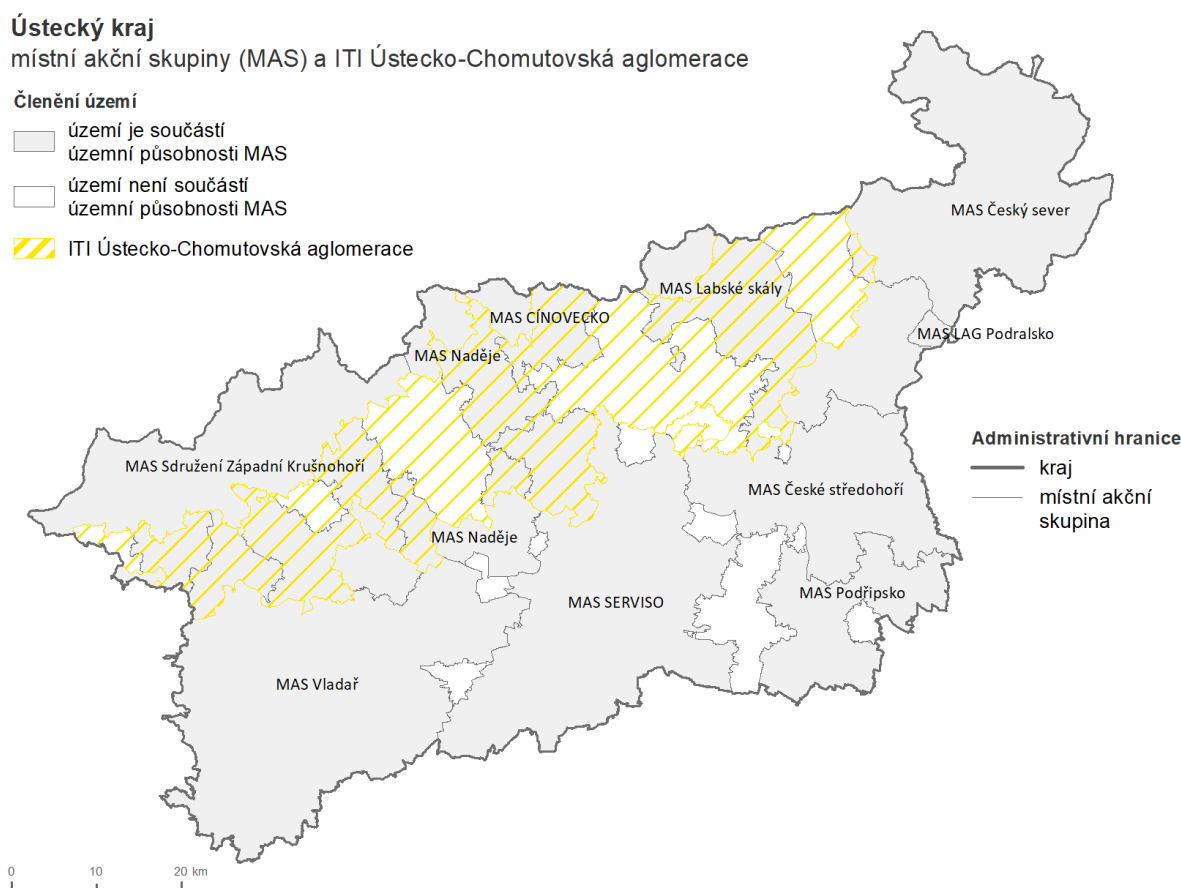
² Zdroj dat: ČSÚ 2020 (roční průměry či data dostupná k 31.12.2020)

Ústecký kraj má rozlohu 5 339 km², což představuje 6,8% rozlohy České republiky. Velikostí se jedná o průměrně velký kraj, v celorepublikovém srovnání se řadí na sedmé místo mezi kraji. Z celkové půdy tvoří ta zemědělská přes polovinu území, konkrétně 51 %, lesní plochy zaujímají 31 % a vodní plochy 2 %. Kraj je poměrně bohatý na nerostné suroviny. Nachází se zde ložiska hnědého uhlí, které jsou navíc uloženy poměrně nízko pod povrchem a jsou tedy jednodušší pro těžbu. Kromě hnědého uhlí se v kraji nachází ložiska sklářských a slévárenských písků a stavebního kamene. Mezi klíčové zaměstnavatele v kraji patří Mostecká uhelná společnost, Severočeské doly nebo Chemopetrol.

- ▶ Ústecký kraj je tvořen sedmi okresy – Ústí nad Labem, Teplice, Most, Děčín, Chomutov, Louny a Litoměřice. Od 1.1.2003 se na území kraje nachází 16 správních obvodů s rozšířenou působností. Celkově je zde 354 obcí, z nichž má 59 statut města – míra urbanizace je zde velmi vysoká a většina populace je koncentrována právě do měst. Koncentrace populačně větších měst je specifickým tohoto kraje.
- ▶ V kraji působí 10 Místních akčních skupin. Jejich setkání a pravidelná komunikace probíhá i na krajské úrovni v rámci Krajského sdružení Národní sítě Místních akčních skupin ČR Ústeckého kraje. Na části území kraje (necelá třetina celkového území) se nachází ITI Ústecko-Chomutovské aglomerace, které zahrnuje 5 statutárních měst – Děčín, Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem.

Obrázek 2: Místní akční skupiny a ITI Ústecko-chomutovské aglomerace³

- ▶ Dle dat z konce roku 2021 žilo v kraji 798 898 obyvatel, což dělá z Ústeckého kraje pátý nejlidnatější kraj v republice, nicméně demografický vývoj není příznivý a řada oblastí se vytlidňuje. Co se týče hustoty obyvatel je Ústecký kraj se svými 150 obyvateli/km² čtvrtý nejlidnatější. Nejvíce osídlená je podkrušnohorská hnědouhelná pánev, a největším městem

³ Zdroj dat: ČSÚ, vlastní zpracování, 2022

na počet obyvatel je Ústí nad Labem, kde žije přes 90 000 obyvatel. Naopak méně osídlený je Šluknovský výběžek, oblast Krušných hor a okresy Litoměřice a Louny.

- ▶ Vlivem průmyslově orientované výroby nepatří kraj mezi oblasti s kvalitním životním prostředím. Velké části území jsou těžbou značně poškozeny a jeho rekultivace je nákladná finančně i časově. Přestože v kraji během posledních 10 let došlo ke zlepšení emisní situace, stále se zde nachází oblasti s nevyšší koncentrací některých měrných emisí.
- ▶ K roku 2021 byla míra nezaměstnanosti v Ústeckém kraji 3,7 %, což je třetí nejvyšší číslo v republice. Dlouhodobě se kraj potýká s vysokou nezaměstnaností.
- ▶ V Ústeckém kraji se nachází dvě vysoké školy – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o. v Terezíně.
- ▶ Na území kraje se nachází významné přírodní památky. Asi nejznámější je národní park České Švýcarsko, kde se nachází Pravčická brána. Dalšími oblastmi jsou Labské pískovce, Kokořínsko, České středohoří nebo Krušné a Lužické hory, které nabízí sportovní vyžití včetně lyžování. Nachází se zde i hora Říp nebo nejnižší položené místo v republice, což je hladina řeky Labe u Hřenska.

3. Výstupy, výsledky a přínosy fondů EU

Účelem této kapitoly je, na základě získaných informací zhodnotit vliv intervencí fondů EU na kvalitu života v Ústeckém kraji. Pro toto vyhodnocení jsme nejprve analyzovali existující strategické materiály i operační programy z pohledu potřeb a problémů, na které měly intervence cílit a očekávané výsledky těchto intervencí.

Takto shromážděné potřeby a problémy následně porovnáváme s reálnými výsledky, nejen ve formě plnění indikátorů (výstupových a výsledkových), ale i vzhledem ke změnám vybraných socioekonomických ukazatelů. Vycházíme z členění podle TC, a dále se zaměřujeme na témata, která si Ústecký kraj definoval. Ověřili jsme, proč jsou některé potřeby realizované a některé ne, a z jakého důvodu.

Na závěr jsme provedli odhad čistého účinku intervencí za účelem ověření vlivu fondů EU na vývoj v Ústeckém kraji a očištění od vlivu případných dalších událostí na rozvoj území.

Kapitola odpovídá především na EO5 a EO6⁴ a jejich podotázky, částečně pak také na EO8 a EO11,⁵ týkajících se integrovaných nástrojů. Konkrétní odpovědi na EO jsou v textu zvýrazněny pomocí piktogramu.

3.1 Potřeby kraje

V této kapitole shrnujeme potřeby a problémy tak, jak byly definovány v jednotlivých relevantních strategiích pro hodnocené programové období 2014-2020. Některé ze strategií pokrývají celé období, jiné pouze jeho část. Potřeby porovnáváme s TZ, kterou jsme vytvořili ve Vstupní Zprávě Projektu. Pro posouzení toho, jak se potřeby dařilo prostřednictvím projektů plnit, analyzujeme na závěr i vybrané strategie pro období návazné, tedy 2021-2027.

Tato kapitola odpovídá především na EO spojené s potřebami, tedy EO6 a EO6.1.⁶

⁴ EO5: Jakých výstupů a výsledků dosáhly intervence z fondů EU? Jaké byly konkrétní přínosy pro jednotlivé kraje a z pohledu rozvoje vybraného území / ORP?

EO6: Odpovídaly realizované intervence specifickým potřebám kraje a vybraného území (ORP) a potřebám cílových skupin v území (na základě informací z úkolu 1)?

⁵ EO8: Jaké konkrétní výstupy a výsledky a v jakém množství vznikly prostřednictvím implementace integrovaných urbánních nástrojů?

EO11: Jaké konkrétní výstupy a v jakém množství vznikly prostřednictvím implementace nástroje Komunitně vedený místní rozvoj?

⁶ EO6: Odpovídaly realizované intervence specifickým potřebám kraje a vybraného území (ORP) a potřebám cílových skupin v území (na základě informací z úkolu 1)?

EO6.1: Do jaké míry jsou potřeby ke zjištěným výsledkům a přínosům stále platné?

Potřeby kraje jsou definovány na základě jeho demografické, sociální, historické a geografické charakteristiky. Ve strategických dokumentech je popsána řada potřeb, které jsou níže rozepsány. V tomto boxu jsou vybrané potřeby krátce shrnuty.

Ústecký kraj se v mnoha ukazatelích zaujímá podprůměrné postavení v porovnání s ostatními kraji v republice. Pro rozvoj kraje je klíčové zvýšit jeho konkurenceschopnost prostřednictvím zásadní restrukturalizace ekonomické základny. Růst ekonomiky a restrukturalizace je zásadní pro to, aby mohla být snižována nezaměstnanost. Zároveň musí být ekonomický růst veden s větším ohledem na životní prostředí a udržitelnost, aby nebyl v rozporu se snahou snížit poškození životního prostředí.

Potřebou kraje je nadále rekultivovat krajinu poškozenou těžkým průmyslem a odstraňovat ekologická rizika v krajině. V této souvislosti by se měl kraj více zaměřit i na nakládání s brownfieldy, kterých je na území kraje celá řada a představují tak značný, nevyužitý potenciál např. pro bydlení, podnikání, volnočasové aktivity apod.

Jedním z problémů Ústeckého kraje je jeho vnitřní diferenciací, resp. velké rozdíly v životní úrovni ve větších městech a ve venkovských či periferních územích. Především v odlehlých oblastech se vyskytuje vyšší koncentrace nežádoucích jevů jako je např. kriminalita, zvýšená nezaměstnanost, nízká školní docházka, obecně snížená vzdělanost apod. Do těchto oblastí je dle zástupců kraje potřeba investovat, posílit sociální a zdravotní služby, rozšířit nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež, zlepšit dopravní dostupnost atd.

Pro definování potřeb na úrovni kraje pro období 2014–2020 vycházíme z těchto klíčových dokumentů:

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ústeckém kraji 2020–2024

Integrovaná strategie Ústecko – Chomutovské aglomerace 2014–2020

Koncepce rozvoje kultury a památkové péče v Ústeckém kraji 2014–2020

Plán pokrytí území Ústeckého kraje výjezdovými základnami zdravotnické záchranné služby, 2015

Program rozvoje Ústeckého kraje 2014–2020

Regionální inovační strategie Ústeckého kraje 2014

Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje 2015–2020

Strategie rozvoje Ústeckého kraje 2018–2027

Strategie podpory zdraví a rozvoje zdravotních služeb v Ústeckém kraji 2015–2020

Strategie protidrogové politiky Ústeckého kraje na období 2015–2018

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2019–2021

V návaznosti na charakteristiku kraje a jeho problémy vymezené ve strategických dokumentech vyplynulo několik konkrétních potřeb v těchto oblastech:

EO6

- **Ekonomika:** Strategické dokumenty popisují v rámci rozvoje ekonomiky řadu potřeb. Kraj se v této oblasti potýká s různými problémy jako je např. vysoká nezaměstnanost nebo nízká kvalifikovanost zaměstnanců. Důležité je **propojení škol s trhem práce**, aby přechod absolventů do pracovního života byl co nejjednodušší pro všechny strany. Obdobně by se měly nastavit **efektivní rekvalifikační kurzy odpovídající** poptávce trhu práce. **Podpora by dle strategických dokumentů měla být zaměřena více na malé a střední podnikatele** a obecně na podnikavost obyvatelů kraje. To lze zajistit různými pobídkami, úlevami, nabídkou prostor pro podnikání za výhodnější podmínky, mentoringem nebo jinou odbornou pomocí. **Nevyužitý potenciál pro ekonomický růst je v cestovním ruchu.** Např. Krušné hory mohou nabízet zajímavé turistické vyžití. Kraj by se tak měl zaměřit na jednotnou propagaci cestovního ruchu, regionálních značek, vylepšovat infrastrukturu podporující cestovní ruch apod. Obecnou

potřebou napříč touto oblastí, je zvýšit konkurenceschopnost celého kraje. V rámci Teorie změny byla identifikována potřeba podpory konkurenceschopnosti MSP.

- ▶ **Sociální soudržnost a kvalita veřejných služeb:** Ústecký kraj se potýká s problémy v souvislosti s vyloučenými lokalitami a periferními oblastmi. Především v těchto částech kraje je zásadní potřebou **zvýšit kvalitu sociálních služeb, a to se zaměřením na děti a mládež, ale i dospělé.** Děti ze sociálně slabších rodin mají často potíže ve škole a potažmo v budoucím zaměstnání. Takový trend je potřeba změnit. Orientace na **celoživotní vzdělávání a ohodnocení sociálních pracovníků** je zásadní potřebou, vzhledem o jak podstatnou a náročnou práci se jedná a bez které je řešení problémů vyloučených oblastí téměř nemožné. Klíčové je zaměřit se a investovat do vzdělávání dětí i dospělých. Vytvořit **nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež** (sportovní kroužky, kulturní vyžití apod.) a navýšit pracovní příležitosti. V neposlední řadě je potřeba zefektivnit veřejnou správu, aby bylo možné výše zmíněné realizovat. Tyto potřeby odpovídají Teorii změny.
- ▶ **Infrastruktura:** V oblasti infrastruktury Ústeckého kraje je hlavní **potřebou finalizace páteřních dopravních tras silničních, železničních a vodních (povodí Labe) jak pro osobní využívání, tak pro zásobování, převoz zboží apod.** Pro tento typ dopravy je potřeba vybudovat nebo minimálně **modernizovat logistická centra** ideálně spolu s terminály kombinované dopravy. Řada silnic I. II. i III. třídy potřebuje rekonstrukci, to platí i pro některé železniční tratě. Samostatnou potřebou je pak **stavba cyklostezek.** Jako nástroj dopravy, ale i pro rekreační využití tak, aby navazovaly na cyklotrasy v jiných krajích. Napříč všemi oblastmi platí potřeba zaměřit se na technický stav (jak při výstavbě, tak modernizaci), rozvoj i v periferních a vyloučených oblastech, a hlavně na **bezpečnost a ekologickou šetrnost jednotlivých druhů dopravy.** Teorie změny identifikuje potřeby rozvoje dopravní obslužnosti, napojení na regionální centra a rozšíření další infrastruktury.
- ▶ **Životní prostředí:** Kraj má dlouhodobě problémy se zhoršeným životním prostředím, způsobené hlavně těžbou nerostných surovin a průmyslovou výrobou. Jednou z adresovaných potřeb ve strategických dokumentech je **odstranění významných ekologických rizik,** jenž se v krajině stále vyskytují. Stejně tak je třeba se zaměřit na **rekultivaci krajiny poškozené těžbou,** případně využít stavby s těžbou spojené (brownfieldy). Další definovanou potřebou je **zvýšení kvality vody ve vodních tocích.** V oblasti odpadového hospodářství je pak třeba se zaměřit na celkovou osvětu obyvatel i podnikatelů, dodržovat zásady třídění odpadu, produkci odpadu snižovat a co nejefektivněji a nejšetrněji s odpadem nakládat. Životní prostředí je v Teorii změny průřezovou potřebou, která obsahuje také výše zmíněné potřeby.
- ▶ **Atraktivní města:** Klíčové je **zajistit odpovídající technický stav veřejných prostor,** venkovních i vnitřních, včetně jejich vybavení a to tak, aby bylo možné veřejné objekty kvalitně využívat v souladu s udržitelným rozvojem. Další potřebou definovanou ve strategických dokumentech je **revitalizace brownfieldů,** kterých je v Ústeckém kraji řada. V souvislosti s atraktivitou měst je třeba postupně snižovat automobilovou dopravu, především v centrech měst, stavbou okruhů, nabízením alternativních forem dopravy apod. Vzhledem k tomu, že na území Ústeckého kraje se nachází periferní oblasti a sociálně vyloučené oblasti, je důležité do těchto území investovat a snažit se, aby se kvalita budov a veřejného zázemí nesnižovala, a ideálně se zlepšovala. Tato potřeba částečně koresponduje s potřebou zajištění kvalitních podmínek pro život občanů, kterou identifikuje Teorie změny.
- ▶ **Periferní části kraje:** Vzhledem k tomu, že Ústecký kraj se potýká s problémy v periferních oblastech, kde jsou i sociálně vyloučené oblasti, strategické dokumenty definovaly několik potřeb zaměřených na zlepšování životní úrovně v těchto částech kraje. Je potřeba **optimalizovat nabídku veřejných služeb a s nimi spojených aktivit** tak, aby byla co nejvíce dostupná a udržitelná. Do této nabídky patří i zdravotní a sociální služby, na které by měli dosáhnout všichni obyvatelé kraje. Další potřebou je **podporovat komunitní život v periferních oblastech** i např. skrz místní akční skupiny. Jedním z problémů periferních oblastí je i nedostatečná infrastruktura kanalizací, vodovodů, připojení k internetu apod. Stavebně technická vybavenost periférií by měla být na minimálně na úrovni zbytku kraje.

Jednou z potřeb kraje bylo řešení sociálního vyloučení, sociálně patologických jevů a kriminality. Kraj se potýká s vyšší mírou nezaměstnanosti, nízkou vzdělaností strukturou obyvatel kraje (nejmenší počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší počet občanů se základním nebo nedokončeným základním vzděláním), nejvyšším počtem sociálně vyloučených lokalit (89 z 606), či nejvyšším podílem dětí umístěných do institucionální péče k výkonu ústavní nebo ochranné výchovy.

Bezpečnostní analýza kraje proto upozorňuje na potřebu realizace projektů, které podporují děti, mladistvé a seniory. Dle statistických údajů MV ČR jsou senioři cílovou skupinou, která je nejvíce ohrožena kriminalitou.⁷

“ V roce 2018 Ústecký kraj v počtu zjištěných trestných skutků zůstal na 5. místě mezi ostatními kraji v ČR (stejně jako v předcházejících letech). Po přepočtu zjištěných trestných činů na 10 tisíc obyvatel se náš kraj zařadil na 3. místo po metropoli Praze a Libereckém kraji. Index Ústeckého kraje činí 201,84 skutků na 10 tisíc obyvatel. V roce 2018 byl v rámci okresní úrovně kriminalitou zatížen nejvíce okres Děčín, který byl následován okresem Most. [Bezpečnostní analýza Ústeckého kraje]

Kraj zároveň musí řešit s tím spojené problémy, jako je obchod s chudobou.

“ Proč se sem lidé stěhovali i po 90. letech? Špatně nastavené rozdělování sociálních dávek. Ve všech regionech bylo stejné bez ohledu na náklady na bydlení. Tato situace podporuje obchod s chudobou, zde ti obchodníci vydělávají na chudých lidech nejvíce. [Respondent, Ústecký kraj]

Podle Zprávy o stavu sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji⁸ se v sociálně vyloučených lokalitách nachází 36 000 – 38 500 obyvatel, což činí více než jednu třetinu všech obyvatel v České republice.

“ Ústecký kraj se tomuto trendu částečně vymyká tím, že nedošlo k tak velkému nárůstu počtu SVL (z 63 na 89) jako v jiných krajích (např. Karlovarský), ale došlo k výraznému nárůstu počtu osob v těchto lokalitách (kam nyní spadají i osoby z majoritní společnosti, zejména senioři). [Zpráva o stavu sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji]

Co se týče čerpání prostředků fondů EU, Ústecký kraj byl v čerpání pozadu oproti jiným krajům, výjimku představoval OP Z, ze kterého nejvíce prostředků směřovalo právě do Ústeckého kraje. To je dáno především realizací velkých projektů Úřadu práce. Závěry, které popisujeme v následujících kapitolách podpořila také Analýza veřejných finančních prostředků plynoucích do Ústeckého kraje.⁹

“ Ukazuje se, že spíše než obtíže s identifikací problémů, tíží kraj neschopnost implementace efektivního řešení. Dotace do regionu jsou přitom jednou (ne však jedinou) ze zásadních podmínek pro úspěšné zlepšení situace. (...)

Velmi špatný stav sociální situace v Ústeckém kraji je obecně známý fakt. Analýzy a studie však dospívají k závěru, že problematika kraje je mnohem komplexnější a nelze ji tedy zúžit pouze na alarmující sociální situaci, zobrazující se ve vysoké míře nezaměstnanosti, zadluženosti, nízkého vzdělání a vysoké kriminality. Situace kraje je špatná i v mnoha jiných ohledech jako je ekonomika, míra výzkumu a vývoje, stav životního prostředí, lidské zdroje, infrastruktura a veřejná správa. Ve všech těchto oblastech má kraj značné nedostatky. (...)

Pro dokreslení celkové situace je nutné dodat, že kraj má také negativní zkušenosti s čerpáním dotací. Mezi nejznámější kauzy patří tzv. ROP Severozápad, kde docházelo k machinacím s dotacemi a zpronevěřeno bylo desítky milionů korun. Kraj teď musí navíc splácet stovky milionů korun Evropské Unii. [Analýza veřejných finančních prostředků plynoucích do Ústeckého kraje]

Zároveň se území kraje potýká s nedostatečnou identifikací obyvatel s regionem a s negativní image území. To se dále promítá do odlivu obyvatel, nízké míry zahraničních investic i do atraktivity regionu pro inovační a podnikatelské subjekty.

⁷ https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1729180

⁸ <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.vlada.cz%2Fassets%2Fclenove-vlady%2Fpri-uradu-vlady%2Fjiri-dienstbier%2Faktualne%2FZprava-o-stavu-socialne-vyloucenych-lokalit-v-Usteckem-kraji.docx&wdOrigin=BROWSELINK>

⁹ <https://www.cde-org.cz/media/object/1549/analiza-financnich-prostredku-ustecky-kraj.pdf>

“ V regionu severních Čech došlo v minulosti k řadě událostí, které vedly k obecné vykořeněnosti místních obyvatel. Prvním zlomovým zásahem byl odsun sudetských Němců po druhé světové válce. Němci tvořili větší část místního obyvatelstva s hlubokými kořeny k místu. Po jejich odsunu zde zůstalo jen málo místních a docházelo k imigraci z celého Československa. Další milníkem byl rychlý nárůst velkoplošné těžby hnědého uhlí a jeho následné spalování. Následkem toho se v kraji začal rapidně zhoršovat stav životního prostředí. Kraj byl ke konci 80. let tak znečištěný, že v podstatě nebyl vhodný k žití a místní začali stávkovat proti komunistickému režimu. K situaci negativně přispělo také hromadné propouštění z dolů a přisun sociálně slabých obyvatel za levným bydlením, což zvyšovalo nezaměstnanost. Tyto události vedly ke snižování identifikace s místním krajem. [Analýza veřejných finančních prostředků plynoucích do Ústeckého kraje]

”

3.1.1 Shrnutí plnění identifikovaných potřeb přes projekty fondů EU

EO5	Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
EO5.1	Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí (propojení s VaVal, využití potenciálu cestovního ruchu)	⊖	Konkurenceschopnost ekonomiky kraje byla podpořena prostřednictvím inovačního centra (např. SMART Akcelérátor). Vzhledem k nižšímu počtu podnikatelských subjektů byla tato oblast ovšem podpořena podprůměrně. V kraji došlo ke vzniku 7 sociálních podniků a podařilo se vytvořit 281 nových pracovních míst. Potenciál cestovního ruchu nebyl prostřednictvím fondů podpořen. Sektor VaVal se dařilo podporovat prostřednictvím projektů univerzity (UJEP). Projekty se podařilo navýšit počet výzkumných pracovníků o 114, nastartovat spolupráci a využití třetí role univerzity (např. projekt SMART) a podpořit inovační potenciál v podnikání (SMART Akcelérátor). UJEP díky projektům podpořil rozvoj infrastruktury, nového vybavení, podpořil pracovní a studijní prostředí na univerzitě, mezinárodní mobilitu a vytvořil nové studijní programy (např. doktorský program Škola doktorských studií – Regulace a behaviorální studia). I přesto v kraji přetrvává problém nedostatku výzkumných institucí a start-upů, či nedostatku kvalifikovaných pracovníků.
	Rozvoj technické infrastruktury a ICT	⊖	Do roku 2020 se počet čistíren zvýšil o 13 na 201 a celková kapacita dosáhla 378 007 m³/den, což představuje nárůst o 65 %. Ústecký kraj se tak řadí mezi kraje s třetí nejvyšší kapacitou čistíren odpadních vod v ČR. Díky financování projektů z fondů EU bylo dále vybudováno 64 km nových kanalizací, což je podprůměrný výsledek. Potřebu rozvoje ICT v periferních oblastech se nedařilo adresovat. Důvodem bylo především

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		nastavení výzev. V periferních oblastech kraje stále přetrvává problém nedostatečného zajištění základní infrastruktury, včetně internetového připojení. Naopak pozitivním přínosem bylo vybudování datového centra ČEZ a datového centra v Klášterci nad Ohří. Výsledkem projektů bylo zefektivnění provozu a poskytování ICT služeb.
Zvýšení kvality a efektivity vzdělávání, propojení škol a podnikatelského sektoru		Celkem bylo podpořeno 203 vzdělávacích zařízení v kraji. Počet podpořených spoluprací v rámci projektů bylo 221. Projekty umožnily zlepšení vybavení škol, především pak v přírodních, jazykových a odborných předmětech. Budovány byly nové učebny. Na středních školách vznikaly objekty praktického výzkumu. K rozvoji došlo také v případě infrastruktury univerzity UJEP. Propojovat vzdělávací a podnikatelský sektor se dařilo mimo jiné prostřednictvím Krajského akčního plánu. Jedním z výrazných aktérů v propojování škol a podnikatelského sektoru byla Krajská hospodářská komora. Projekty podpořily základní a střední školy, které v rámci podpory polytechnického vzdělávání nakoupily vybavení, vybudovaly odborné učebny a navázaly spolupráci s podnikatelským sektorem. Výsledkem toho bylo zajištění odborníků do výuky, zajištění odborných praxí u zaměstnavatelů, či zajištění uplatnění pro absolventy škol. Do budoucna je v plánu například vytvoření Kampusu řemesel a Centra celoživotního vzdělávání.
Zvýšení zaměstnanosti, rozvoj kompetencí zaměstnanců		Ústecký kraj byl v oblasti zaměstnanosti nevíce podpořeným krajem v ČR. Projekty podpořily 25 029 nezaměstnaných účastníků, včetně dlouhodobě nezaměstnaných. Zároveň se podařilo vytvořit 281 nových pracovních míst. V období 2014-2020 došlo k poklesu míry zaměstnanosti téměř o 5 %, což je dáno především celorepublikovým trendem. Přesto je ovšem pro Ústecký kraj typická vyšší míra nezaměstnanosti, která je spojena s nedostatkem pracovních příležitostí, ale také se vzdělaností a sociální strukturou obyvatel. Projekty, mimo jiné realizované i přímo Ústeckým krajem (např. projekt KOMPET – Kompetence pro trh práce v Ústeckém kraji), směřovaly nejen na snižování nezaměstnanosti, ale také na rozvoj kompetencí zaměstnanců, řešení sociálně

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		patologických jevů a propojování vzdělávacího a podnikatelského sektoru.
Podpora sociální soudržnosti (zajištění sociálních služeb, řešení sociálního vyloučení a s ním spojených problémů)		Podpora sociální soudržnosti byla jednou z nejvýraznějších priorit kraje. I přesto, že míra indexu sociálního vyloučení klesla v období 2014-2020 o 29 %, v kraji se stále nachází téměř třetina sociálně vyloučených lokalit a nachází se zde vyšší počet obyvatel s kumulací sociálních problémů (zadlužení, závislosti, nižší úroveň vzdělání apod.). Částečně byla podpořena inkluze na školách, celkem projekty podpořily 27 875 žáků. To ovšem nedosahuje původního cíle projektů. Počet dětí a žáků Romů začleněných do vzdělávání bylo díky fondům EU 5 704. Přínosem byly také projekty pracující s žáky základních a středních škol, které realizovaly služby a poradenství také pro rodinné příslušníky. Výsledkem je udržení mladistvých ve vzdělávacím systému (přestože výsledky nelze kvantifikovat). V návaznosti na problémy spojené se zajištěním bydlení vzniklo prostřednictvím projektů 289 sociálních bytů. Zároveň došlo k řešení problému drogové závislosti (např. vznik kontaktních center, preventivní programy), integrace osob cílových skupin do společnosti (např. asistenti prevence kriminality) a propojení aktérů v oblasti sociálních služeb (významný přínos ITI).
Podpora služeb (volnočasové aktivity, zdravotní péče)		V oblasti zdravotnictví bylo podpořeno 9 poskytovatelů zdravotních služeb. Projekty umožnily modernizaci vybavení pro udržení a rozvoj kvality péče. Dále došlo v rámci REACT-EU k vybudování několika pavilonů a rozvoji infrastruktury. V neposlední řadě došlo k posílení bezpečnosti dat pacientů. Výsledkem projektů je především zajištění kvality péče odpovídající současným potřebám. Volnočasové aktivity byly podpořeny pouze okrajově. Podpořen byl rozvoj cyklotras, či kulturních památek. MAS prostřednictvím PRV podpořily např. rozvoj infrastruktury v lesích a spolkový život. Projekty v sociální oblasti cílily na práci s mládeží a výstavbu nízkoprahových center.

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Rozvoj dopravní infrastruktury (budování pátečních tratí, modernizace infrastruktury, zlepšení technického stavu a bezpečnosti)		V Ústeckém kraji bylo realizováno několik významných projektů v oblasti silniční dopravy s cílem modernizace a zlepšení technického stavu dopravní infrastruktury. Mezi nejvýznamnější a nejdražší patří <i>Dálnice D6 Lubenec, obchvat</i>. Nová dálnice přispěla k vyšší kapacitě a bezpečnosti silničního provozu v této oblasti. Dalším významným projektem je <i>Dálnice D7 Panenský Týnec, zkapacitnění obchvatu</i>. Cílem tohoto projektu bylo zvýšit kapacitu a plynulost provozu na dálnici D7 v okolí Panenského Týnce. Na D7 byl realizován i další významný projekt <i>Zkapacitnění obchvatu Dálnice D7 Louny</i>, který zvýšil kapacitu a bezpečnost provozu na dálnici D7. Díky fondům EU vznikla dále <i>Nová komunikace u města Roudnice nad Labem</i>. Projekt zlepšil dopravní obslužnost města. Vybudováno nebo zrekonstruováno celkem 6,8 km silnic II. a III. třídy. Úspora času v silniční dopravě činí 712 959 (osobohod./rok). Významné projekty v ITI směřovaly na rozvoj tramvajové (Most-Litvínov) a trolejbusové (Teplice) dopravy. Díky tomu došlo k obnově zaostávajících tras, zajištění nových technických komponentů a zlepšení komfortu cestujících. Velká část prostředků směřovala také do železniční dopravy, kde projekty umožnily zlepšit traťové rychlosti, obnovit infrastrukturu, zvýšit bezpečnost a efektivitu dopravy.
Podpora životního prostředí (odstraňování ekologických rizik, revitalizace brownfieldů, odpadové hospodářství, protipovodňová opatření)		Projekty fondů EU zacílily všechny vydefinované potřeby v oblasti životního prostředí. Prostřednictvím projektů se podařilo snižovat energetickou náročnost v oblasti bydlení, podnikání a dopravy. V období 2014-2020 došlo k celkovému poklesu emisí CO₂ o 9 %, což je dáno nejen realizovanými projekty, ale také snižováním znečištění ovzduší v důsledku těžby. Výsledkem první skupiny projektů bylo, že 3 974 domácností v Ústeckém kraji lepší klasifikaci spotřeby energie. U podpořených subjektů došlo ke snížení spotřeby o 253 830 (GJ/rok). Výroba tepla z obnovitelných zdrojů se zvýšila o 421 (GJ/rok). V oblasti řízení rizik došlo k podpoře protipovodňových opatření, 39 obcí má nově digitální povodňový plán. Více než 29 tisíc obyvatel je díky realizovaným opatřením chráněných proti povodněmi. Prevence přírodních rizik byla řešena i díky rozvoji IZS. Projekty umožnily nákup

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		154 kusů nové techniky a věcných prostředků, díky čemuž se zvýšila vybavenost místních složek. Dále došlo k sanaci kontaminovaných ploch na území kraje (např. <i>Sanace ohnisek kontaminace v bývalém areálu TDV Duchcov</i>). Celkem bylo podpořeno 70 ha ploch s cílem zlepšit jejich stav zachování. Prostřednictvím podpory podnikatelů došlo k renovaci několika brownfieldů (např. <i>Revitalizace brownfieldového areálu ve Varnsdorfu</i>). Díky projektům se povedlo zvýšit kapacity pro recyklaci odpadů o 9 409 t/rok. Dále se díky projektům se podařilo navýšit kapacitu pro předcházení vzniku komunálního odpadu o 12 532 t/rok. V neposlední řadě se podařilo vytvořit novou kapacitu systému separace a svozu všech odpadů v hodnotě 18 777 t/rok. Všechny tyto výsledky jsou v celorepublikovém srovnání podprůměrné. V období 2014-2020 zároveň nedošlo ke snížení komunálního či podnikového odpadu.
Efektivní veřejná správa a podpora venkovských/periferních oblastí		Projekty směřovaly primárně na rozvoj kompetencí zaměstnanců, digitalizaci procesů, posilování administrativních kapacit a vznik dokumentů. Celkem díky projektům vzniklo 16 územních plánů, regulačních plánů a územních studií. Celkem se těmito dokumenty podařilo pokrýt 2 309 km², což je ve srovnání s ostatními kraji nadprůměrná hodnota. Obce v území se potýkají s problémem zadlužení, či nedostatku administrativních a finančních kapacit. Kromě jednotlivých projektů směřovala do území podpora prostřednictvím RESTART a krajského dotačního programu na přípravu projektových žádostí. Podpora venkovských/periferních oblastí byla spíše omezená, stále zde přetrvávají problémy spojené s odlivem obyvatel, nedostatkem pracovních míst i nedostatečnou infrastrukturou. V kraji je stále nerovnoměrné pokrytí sociálními službami.

V Ústeckém kraji byly alespoň částečně plněny všechny rozvojové potřeby. Hlavním tématem byla podpora sociální integrace a s ní spojené zvyšování zaměstnanosti cílových osob. V oblasti zaměstnanosti bylo podpořeno snižování dlouhodobé nezaměstnanosti, zvyšování kompetencí a adaptability pracovníků a propojení nabídky a poptávky trhu práce. Sociální integrace byla podpořena řešením dílčích problémů, mimo jiné dostupnosti bydlení, kriminality, drogových závislostí a zadlužení. Kraj dále cílil na rozvoj podnikatelského a výzkumného sektoru, což se dařilo i díky zapojení místních aktérů (ICUK, UJEP). Naopak témata, která z fondů EU nebyla podpořena, zahrnovala volnočasové aktivity (např. sport) a rozvoj ICT. Většina rozvojových potřeb přetrvává i nadále. Fondy EU sice cílily na významná témata, ovšem problémy jsou často velmi komplexní a promítá se do nich také nastavení národních politik, či socio-ekonomická struktura kraje. Pro další rozvoj je potřeba zvyšovat absorpční kapacity území a rozvíjet venkovská a periferní území (zajištění ICT, infrastruktury a služeb).

3.1.2 Vyhodnocení plnění potřeb vedením Ústeckého kraje a dalšími respondenty

Prioritou kraje bylo podporovat konkurenceschopnost regionu, mimo jiné prostřednictvím rozvoje sektoru VaVal. Podobně jako v Karlovarském kraji je zde nižší inovační potenciál, v Ústeckém kraji je ovšem situace o něco lepší vzhledem k výskytu zdejší univerzity a inovačního centra (ačkoliv se ukazuje absence technicky zaměřených oborů, které by byly schopny generovat absolventy pro regionální ekonomiku). Univerzita realizovala projekty mimo jiné na podporu spolupráce či zavádění SMART řešení. Počet výzkumných pracovníků se díky fondům EU navýšil o 144 (TC1). Podobně jako v jiných krajích se nedařilo zlepšit internetové připojení v periferních oblastech (TC2). Přínosem ovšem bylo vybudování datového centra tušimickém brownfieldu.

Vzhledem k podprůměrné ekonomické výkonnosti kraje byla jeho prioritou podpora podnikání (TC3). V kraji se nachází malý počet MSP a často v podnicích chybí základní infrastruktura. Snahou proto bylo zvyšovat konkurenceschopnost podniků, podporovat jejich inovační potenciál (např. SMART Akcelerátor) a využívat pro rozvoj podnikání nevyužívané plochy (např. Revitalizace brownfieldového areálu ve Varnsdorfu).

Oblast životního prostředí (TC4, TC5, TC6) byla podpořena průměrně, projekty cílily na klasické oblasti jako je podpora ekologické dopravy, snižování energetické náročnosti, či tvorbu protipovodňových opatření. Ústecký kraj se dále potýká s dlouhodobými problémy způsobenými těžbou a průmyslem. Projekty tedy cílily také na odstranění ekologických rizik, či rekultivaci poškozených oblastí.

V oblasti dopravy (TC7) bylo cílem kraje dokončení klíčových dopravních tras, a to primárně silničních a železničních cest, která by zajistila lepší propojenost regionu. Prostřednictvím fondů EU se podařilo podpořit velké infrastrukturní projekty. Mezi nejvýznamnější patří Dálnice D6 Lubenec, Dálnice D7 Panenský Týnec, či modernizace tramvajové trati Most-Litvínov. Do železniční infrastruktury směřovalo v programovém období z fondů EU celkem 7,06 mld. Kč, což z této oblasti činí nejvyššího příjemce prostředků v rámci TC7 v Ústeckém kraji.

Ústecký kraj má dlouhodobě jednu z nejvyšší míry nezaměstnanosti, situace je horší pouze v Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Kraj ve strategických dokumentech identifikoval potřebu zvyšování zaměstnanosti, a to primárně skrze rekvalifikace, rozvoj kompetencí a kvalifikací uchazečů (TC8). V této oblasti byl kraj na prvním místě v čerpání, realizovány byly například projekty *Podpora zaměstnanosti Antivirus* a *Nové pracovní příležitosti*. Tato oblast také úzce souvisí s řešením sociálních problémů v kraji (TC9), které jsou spojeny se vzdělanostní strukturou, zadlužením, sociálně patologickými jevy i sociálním vyloučením. Na podporu sociální integrace byly realizovány mimo jiné projekty na sociální bydlení, propustné zaměstnávání, preventivní programy, programy na snižování kriminality, či rozvoj sociálních služeb.

Ve vzdělávání (TC10) hrálo významnou roli podpoření polytechnického vzdělávání, které podpořila mimo jiné Hospodářská komora Ústeckého kraje, či místní univerzita. Veřejná správa (TC11) byla podpořena primárně díky tvorbě územních studií a strategických plánů. Snahou bylo navyšovat absorpční kapacity území a snižovat nedůvěru žadatelů ve využívání evropských peněz.

V předchozí kapitole (3.1.1) byly vymezeny potřeby Ústeckého kraje na základě strategických dokumentů a jejich plnění bylo shrnuto na základě dat, jež jsou dále rozepsány v jednotlivých TC v následujících kapitolách. V této kapitole je dokresleno plnění potřeb prostřednictvím shrnutí pohledu vedení kraje a dalších relevantních aktérů v řízených rozhovorech. Součástí kapitoly je také zhodnocení rozvoje spolupráce.

EO5.2

PODPOŘENÉ OBLASTI

Podobně jako Moravskoslezský a Karlovarský kraj se Ústecký kraj potýká s odlivem mladých lidí. Ti odcházejí kvůli sociálním problémům v regionu i nedostatečné životní úrovni například vůči hlavnímu

městu. Negativem je vnímání kraje jakožto špinavého a průmyslového regionu. Podle vedení kraje se zde sice nachází hezká příroda (např. Krušné hory), ovšem problémem těchto území je zajištění služeb a infrastruktury pro přilákání rodin s dětmi. V území je zároveň rozšířen obchod s chudobou (např. Most, Litvínov), kdy se vyplatí kupovat byty a pronajímat je sociálně slabším rodinám s příslibem peněz od státu. V tomto směru by pomohl odlišný přístup k jednotlivým regionům oproti unifikované částce.

Jednou z hlavních potřeb kraje byla sociální oblast. Kraj primárně řeší socioekonomické problémy spojené s nízkou úrovní vzdělanosti, nízkou dostupností zdravotních a sociálních služeb, či odlivem obyvatel za prací do Německa. Obyvatelé v příhraničních oblastech často využívají v Německu také služeb, které se na České straně nenacházejí (mimo jiné je problém dostupnost lékařů a zubařů). Problémem je také sociální struktura kraje, kdy se zde nachází velký podíl sociálně znevýhodněných občanů. S těžbou a stavbou elektráren je spojen příchod levné nízkokvalifikované pracovní síly, s vysokou mírou nezaměstnanosti v 90. letech pak vysoký podíl osob na sociálních dávkách.

Podobně jako v Karlovarském kraji byly některými respondenty z kraje vnímány negativně měkké projekty, jejichž efekty je složitější zjišťovat. Nedůvěra panuje vůči efektivitě využívání těchto peněz.

“V minulosti zde byl program na nezaměstnanost mladých lidí, kraj o tyto peníze požádal, sehnali si na to schopné lidi, ve finále akce za 100 milionů skončila vniveč. Zpětnou kontrolou se zjistilo, že se dělala výběrová řízení na nějaké menší věci a došlo k různým pochybením. Stále za tuto akci vracíme peníze a když se teď ptáme, jaká byla efektivita vynaložených prostředků a kolik lidí reálně pracuje, tak to nikdo neví. [Respondent, vedení kraje]

Jako nejprínosnější pro rozvoj kraje byla spatřována podpora bydlení pro mladé lidi (podpora dostupného bydlení) a podpora talentů. V oblasti trhu práce bylo v kraji problémem například pozastavení výstavby tzv. Gigafactory, na kterou se kraj připravoval několik let. Snahou bylo podporovat komplexně rozvoj kraje prostřednictvím rozvoje školství, podpory podnikání, či budování platform jako jsou SMART inkubátory. V kraji vzniklo inovační centrum, méně se dařilo propojení podnikatelského a výzkumného prostředí.

Částečně se dařilo podporovat cestovní ruch, kdy se dařilo například rozvíjet oblast Krušných hor a Šluknovského výběžku. V Krušných horách došlo v 80. letech k velkému znečištění, nyní je snahou přilákat turisty. V tomto kontextu vzniká nová destinační agentura Krušných hor a řeší se problém chybějící infrastruktury. V kraji se dařilo také budovat páteřní síť cyklostezek, mimo jiné cyklostezkou Ploučnici, Ohři, či stezku Labe, která na sebe přitahuje řadu dalších projektů (např. přeshraniční spolupráce). V kultuře kraj realizoval spíše udržovací projekty v muzeích, divadlech apod. V rámci přeshraniční spolupráce dobře fungovala spolupráce se Saskem (šetná turistika, brownfieldy, infrastruktura).

“Spolupráce se Saskem je naše dočasná konkurenční výhoda oproti ostatním krajům. Spolupráce se rozběhla skvěle. Jen peníze byly dříve alokovány tak, že každý měl svůj balík peněz a z něj si tahal, teď je to dohromady. Problém je, že je Sasko mnohem lépe připraveno, dokážou projekty předfinancovat, zároveň mají více kompetencí, protože jsou vlada. [Respondent, vedení kraje]

V dopravě se částečně dařilo investovat do propojení silniční infrastruktury a propojení průmyslových zón.

Při hodnocení potenciálu fondů EU při řešení rozvojových potřeb se setkáváme s dilematem toho, zda podporovat zajištění základní infrastruktury, nebo rozvíjet především nadstavbové a inovativní projekty.

“ Zde se střetává více věcí, jde spíše o nastavení jednotlivých poměrů – chceme spíše hasit požáry, nebo rozvíjet nové příležitosti? Já zde vidím možnost obojího a jde spíše o balanc v poměrech při nastavování podmínek. [Respondent, ICUK] ”

SPOLUPRÁCE V ÚZEMÍ

Postupně se v kraji daří rozvíjet spolupráci, jak uvedlo vedení kraje, participativní projekty jsou nejúspěšnějším způsobem rozvoje regionu. Postupně je snahou aktivizovat starosty obcí a podporovat vzájemnou spolupráci při budování zásadních projektů (např. vysokorychlostní dráha). Spolupráce obcí probíhá na úrovni dobrovolných svazků, například u oblastí jako je odpadové hospodářství. Malé obce v území často spoléhají na velké obce, které mají větší finanční prostředky a případně administrativní aparát na realizaci projektů. Jedna z dotázaných obcí vyzdvihla soudržnost obcí v regionu Šluknovska, která je dána geografii a obklopením hranicemi.

Dále je snahou propojovat MAS a destinační agentury v území. MAS byly vnímány jako důležitý partner kraje (např. pomoc rozvoje image, podpora regionálních produktů). Spolupráce probíhá také s neziskovými organizacemi (např. otevření nových vzdělávacích oborů v Kadani či spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování), kdy v současné době dochází k nastavování podmínek pro ponechání v krajské síti služeb. Z pohledu vedení kraje je důležité zvýšit kvalitu sociálních služeb v regionech a podporovat sociální integraci. V současné době probíhá také projekt digitalizace sociálních služeb (monitoring pracovníků) a kraj z vlastních prostředků po vzoru Pardubického kraje podporuje sociální podnikání.

Co se týče ITI, spolupráce byla jednou z největších přidaných hodnot. Před existencí nástroje nebylo běžné, že by spolu statutární města spolupracovala. Díky nástroji se spolupráci podařilo nastartovat a postupně byli přizváni i další aktéři (univerzity, dopravní podniky, nemocnice a další). Zapojení menších obcí je ovšem slabé, jelikož nástroj cílí spíše na metropolitní oblasti. V období 2021+ se tento přístup částečně změnil a je snahou více zapojovat menší obce a MAS.

3.2 Vývojová dynamika Ústeckého kraje v kontextu realizovaných projektů

EO5

Tato kapitola se věnuje vývoji Ústeckého kraje z pohledu vývoje socioekonomických ukazatelů, dosažených hodnot projektových indikátorů a stavu čerpání finanční alokace fondů EU pro Ústecký kraj v období 2014–2020 zohledňující územní členění kraje. V úvodu se věnujeme celkovému čerpání v kraji napříč všemi tematickými cíli, zatímco dílčí podkapitoly se detailněji zabývají jednotlivými TC.

U jednotlivých TC hodnotíme posun jednotlivých relevantních socioekonomických ukazatelů relevantních pro daný TC za programové období. Dále čerpání finančních prostředků z fondů EU, a to podle:

- (i) velikostních kategorií obcí,
- (ii) jednotlivých ORP,
- (iii) typu území dle SRR,
- (iv) prostřednictvím ITI a CLLD.

Dále upřesňujeme plnění projektových indikátorů výstupu a výsledku. V závěru každého TC tam, kde je to možné, odhadujeme tzv. čistý účinek daného typu intervence.

Pokud není uvedeno jinak, pracujeme s čerpáním finančních prostředků v již proplacených projektech, tzn. v projektech ve stavu PP37 a vyšším a finančními prostředky vyúčtovanými v žádostech o platbu (celkové zdroje). Při analýze jsme použili data aktuální k 31. 12. 2022.

Kapitola odpovídá především na EO5 a EO6, a jejich podotázky, částečně také na EO9, 10, 11, 12 a 13. Konkrétní odpovědi jsou v textu zvýrazněny pomocí piktogramu.

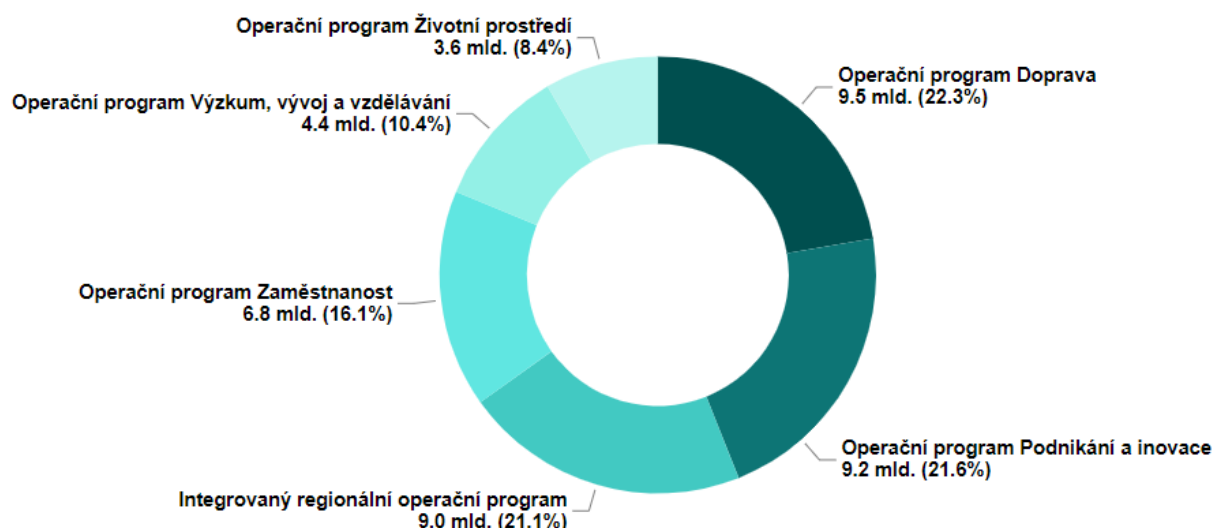
3.2.1 Čerpání a jeho regionální diferenciaci v kraji v období 2014-2020

Celkově využil Ústecký kraj prostředky fondů EU průměrně. V absolutním vyjádření se jednalo o 6. největšího příjemce prostředků v mezikrajském srovnání, proplaceno bylo celkem 42,4 mld. Kč. Naopak po zohlednění počtu obyvatel se ukazuje, že se s 51,6 tis. Kč prostředků na jednoho obyvatele kraje jedná o 3. nejnižší intenzitu čerpání. Nižší intenzitu čerpání vykazoval pouze Karlovarský kraj (51,6 tis. Kč na obyvatele) a hl. m. Praha (45,8 tis. Kč na obyvatele).

Největšími projekty Ústeckého kraje z hlediska čerpání jsou dopravně-infrastrukturní projekty, jako např. *Zvýšení traťové rychlosti v úseku Oldřichov u Duchcova – Bílina* (1,7 mld. Kč), *Revitalizace tratě Louny – Lovosice* (924,0 mil. Kč), *Dálnice D6 Dubenec, obchvat* (918,2 mil. Kč), *Revitalizace a elektrizace tratí Oldřichov u Duchcova – Litvínov* (766,9 mil. Kč) či *Rekonstrukce žst. Řetenice* (764,3 mil. Kč). Mimo oblast dopravy byly největšími projekty *U21 – Výstavba výukových prostor pro zdravotnické a technické studijní programy* (605,4 mil. Kč) na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, *Inovace výroby produktů z vysocepevnostních slitin hliníku pro nové generace automobilů v podniku Constellium Extrusions Děčín* (456,5 mil. Kč) či *Podpora sociálních služeb 3* (395,5 mil. Kč). Mezi nejrozsáhlejší projekty co do alokace přirozeně také patří plošná podpora zaměstnanosti (470,5 mil. Kč) či kotlíkové dotace (562,9 mil. Kč).

EO5.1

Graf 1: Čerpání v Ústeckém kraji dle operačních programů¹⁰

Do kraje prostředky směřovaly prostřednictvím 6 operačních programů financovaných z fondů EU. Nejvyužívanějším programem byl v tomto kontextu OP Doprava, skrze která byly proplaceny celkové zdroje ve výši 9,5 mld. Kč, což tvoří zhruba 22,3 % všech prostředků v kraji. Dále bylo čerpáno přes OP PIK (9,2 mld. Kč), IROP (9 mld. Kč), OP Z (6,8 mld. Kč), OP VVV (4,4 mld. Kč) a OP ŽP (3,6 mld. Kč). Rozpad prostředků dle jednotlivých Operačních programů vizualizuje Graf 1.

Tabulka 2: Čerpání Ústeckého kraje v kontextu tematických cílů, přepočteno na obyvatele¹¹

Tematický cíl	Pozice v čerpání
TC 1 Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	13.
TC 2 Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií	11.

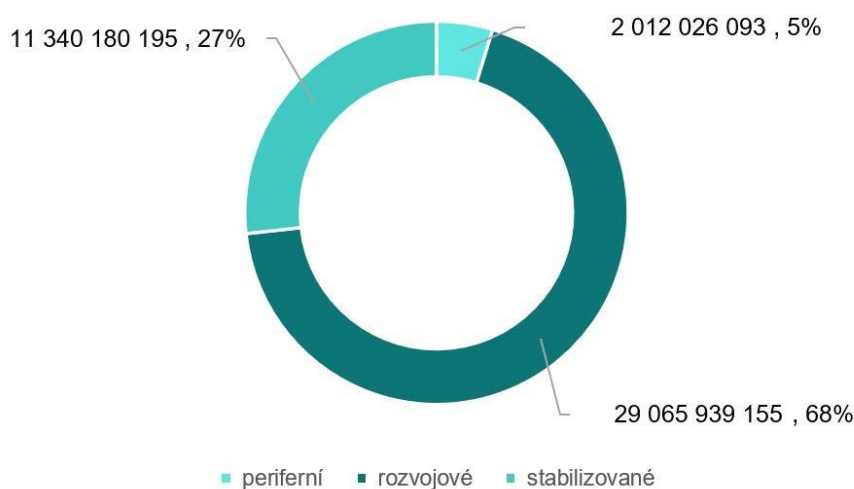
¹⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

¹¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tematický cíl	Pozice v čerpání
TC 3 Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)	7.
TC 4 Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích	13.
TC 5 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik	13.
TC 6 Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	12.
TC 7 Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	10.
TC 8 Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil	1.
TC 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci	5.
TC 10 Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení	12.
TC 11 Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě	10.

Ústecký kraj je premiantem v podpoře zaměstnanosti (TC8), kde v mezikrajském srovnání (přepočteno na počet obyvatel) obsadil 1. místo v intenzitě čerpání. Mezi největší projekty financované fondů EU v této oblasti patří již výše zmíněná plošná podpora zaměstnanosti pro region NUTS 2 (470,5 mil. Kč), program Antivirus A (300,9 mil. Kč), a programy zaměřené na tvorbu nových pracovních příležitostí (538,8 mil. Kč). Ústecký kraj byl také v mezikrajském srovnání (přepočteno na počet obyvatel) úspěšný v čerpání v oblasti sociálního začleňování. Kraj v této oblasti zaujal 5. místo v intenzitě čerpání. Mezi největší projekty financované fondů EU v této oblasti patří plošná podpora sociálních služeb (664,1 mil. Kč) či projekty zaměřené na zvyšování kvality návazné péče ve většině největších nemocnic kraje (6 projektů za 586,6 mil. Kč). Naopak nejslabší čerpání v přepočtu na obyvatele kraj vykazuje v TC1 (výzkum, vývoj a inovace), TC3 (konkurenceschopnost MSP) a TC4 (přechod na nízkouhlíkové hospodářství). V těchto tematických cílech zaujal Ústecký kraj v mezikrajském srovnání 13. místo. Kompletní mezikrajské srovnání napříč TC ukazuje Tabulka 2.

Graf 2: Přehled čerpání podle typu území¹²

Zdroj dat: MS2014+

¹² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

V Ústeckém kraji žije v rozvojových typech území přes 68,5 % obyvatel kraje. 28,3 % obyvatel žije v územích stabilizovaných, zbývající 3,1 % obyvatel žije v území, která jsou klasifikována jako periferní. Pokud se na distribuci obyvatel podíváme přes velikostní kategorie obcí, zjišťujeme, že 51,4 % obyvatel žije ve městech s více než 10 000 obyvateli. Zajímavé je, že zhruba 16,9 % obyvatel žije v nejmenších obcích spadajících do kategorie pod 1000 obyvatel, což dále podtrhuje nutnost směřovat do periferních území odpovídající množství prostředků. Zbýlých 31,7 % obyvatel žije ve středně velkých obcích, tj. obce s 1 000 až 10 000 evidovanými obyvateli.

Do rozvojových typů území směřovalo celkem 29 mld. Kč zdrojů z fondů EU. Více než čtvrtina (27 %, 11,3 mld. Kč) prostředků se podařilo nasměrovat do území stabilizovaných, v periferních územích se vyčerpalo pouze 5 % všech zdrojů (2 mld. Kč). V rámci periferních regionů se Ústeckému kraji dařilo čerpat s vyšší intenzitou, než tomu bylo v kraji Karlovarském, nicméně i tak by tato výše čerpání v rámci odlehlejších regionů mohla signalizovat nedostatečné vyrovnávání rozdílů mezi jednotlivými regiony v kraji. Problematicke regionální diferenciaci prostředků se budeme věnovat v dalších podkapitolách zprávy, kde se podíváme na čerpání v územích a v rámci jednotlivých tematických cílů v relativním vyjádření pomocí přepočtů na obyvatele.

Pokud se na čerpání podíváme absolutně, největší část prostředků ve všech tematických cílech vždy směřovala do rozvojových území, následně stabilizovaných a nejmenší částka vždy připadala územím periferním. Výjimkou je pouze TC6, kde byla největší část prostředků proplacena ve stabilizovaném území, následuje rozvojové a poté periferní. Pokud se však podíváme na čerpání přepočtené dle obyvatel, zjišťujeme, že napříč všemi tematickými cíli a operačními programy bylo čerpání nejintenzivnější v periferních typech území, což je pozitivní vzhledem ke strategickým cílům kraje v návaznosti na potřebu do těchto odlehlejších území investovat a co do největší míry je propojovat se zbytkem kraje.

V periferních oblastech bylo čerpání nejintenzivnější ze všech typů území v TC4, TC5, TC9, TC7 a TC3. Do rozvojových typů území se dařilo koncentrovat především podporu v rámci TC8, TC11 a TC2. Stabilizované území se těšila nejvyšší intenzitě podpory v rámci TC1 (což je vzhledem k výskytu vzdělávacích institucí pochopitelné) a TC6.

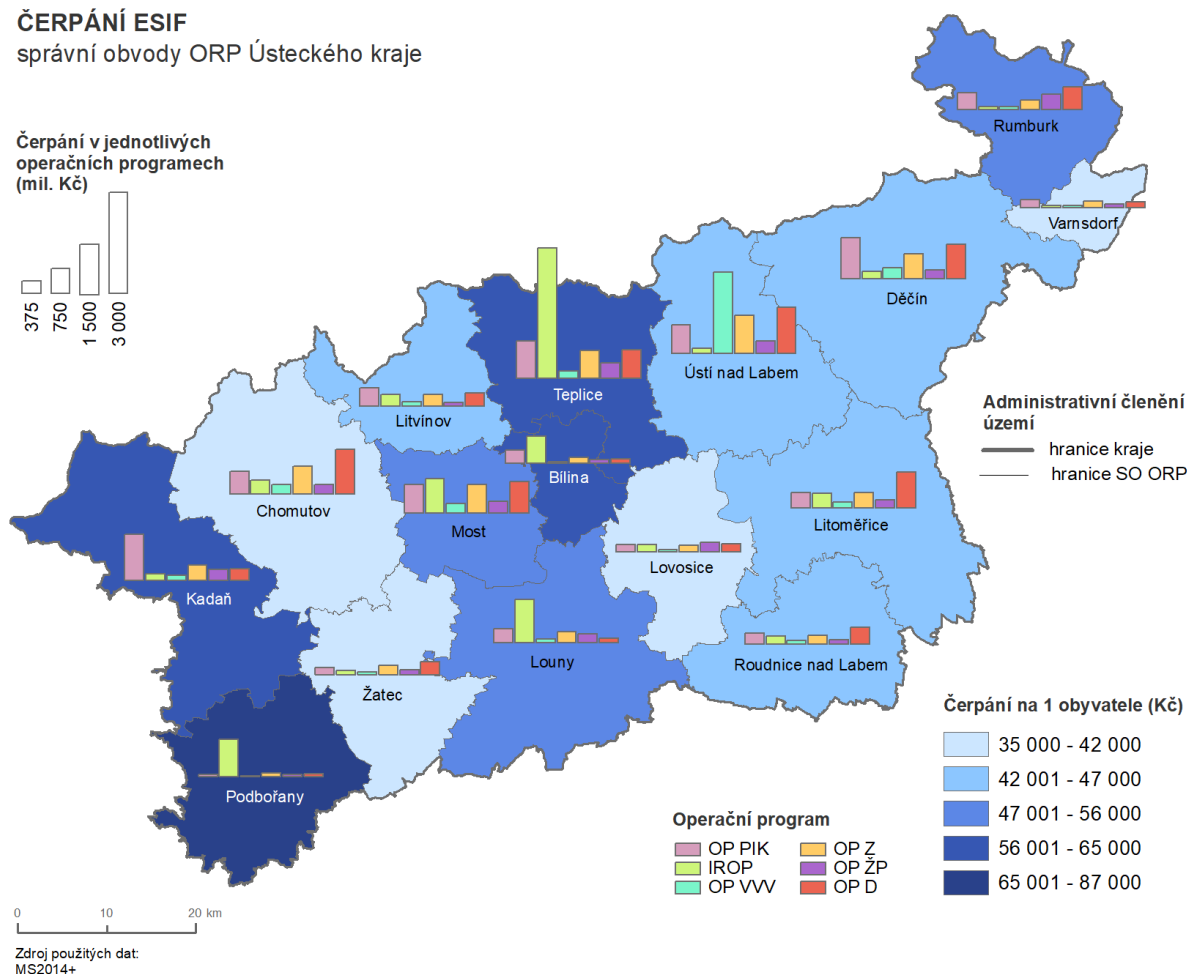
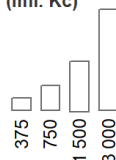

Obrázek 3: Čerpání fondů EU v Ústeckém kraji.¹³

ČERPÁNÍ ESIF

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Čerpání v jednotlivých operačních programech (mil. Kč)

Obrázek 3 ukazuje srovnání čerpání napříč SO ORP Ústeckého kraje. Intenzita čerpání byla nejvyšší v SO ORP Podbořany, a to primárně díky vysokému čerpání z programu IROP. Dále bylo intenzivně čerpáno v Kadani, kde bylo ve velké míře čerpáno z OP PIK. Vysoké čerpání bylo také zaznamenáno v Teplicích (primárně díky IROP a OP PIK) a Bílině (také IROP a OP PIK). Naopak nejnižší intenzita čerpání byla zaznamenána v Chomutově, Žatci, Lovosicích a Varnsdorfu.

¹³ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

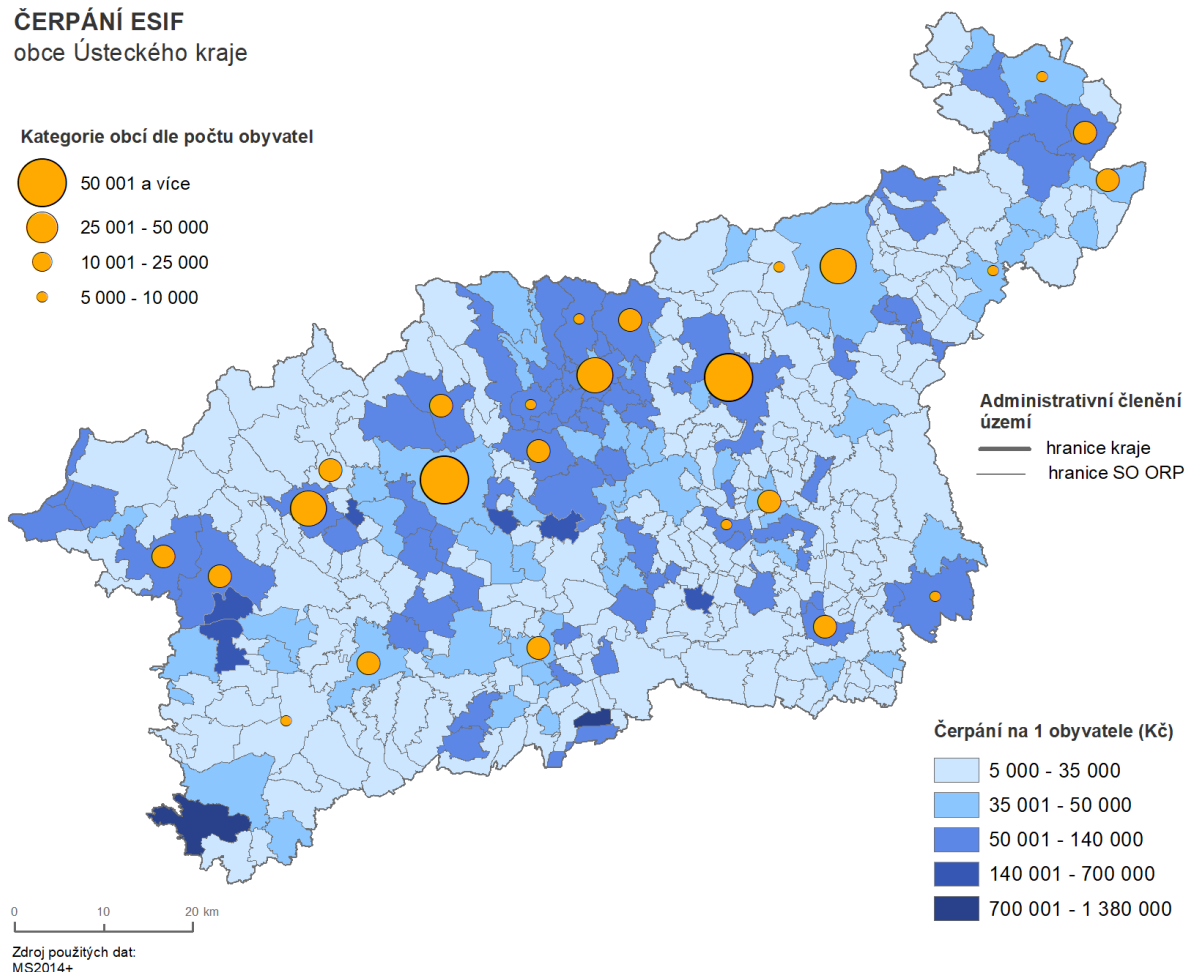
Obrázek 4: Čerpání fondů EU v obcích Ústeckého kraje¹⁴

ČERPÁNÍ ESIF

obce Ústeckého kraje

Kategorie obcí dle počtu obyvatel

- 50 001 a více
- 25 001 - 50 000
- 10 001 - 25 000
- 5 000 - 10 000

Obrázek 4 zobrazuje intenzitu čerpání v obcích Ústeckého kraje. Nejvyšší intenzita čerpání byla zaznamenána v obci Panenský Týnec, kde na jednoho obyvatele připadá 1,3 mil. Kč prostředků z fondů EU. Mezi nejintenzivněji čerpající obce patří Lubenec (707,3 tis. Kč na obyvatele), Pesvice (349,1 tis. Kč na obyvatele) a Vilémov (259,6 tis. Kč na obyvatele). Naopak nejnižším relativní čerpání bylo zaznamenáno v Ryjicích (5,2 tis. Kč na obyvatele), Zubmicích (5,9 tis. Kč na obyvatele) a Tašově (5,9 tis. Kč na obyvatele). Z měst nad 5000 obyvatel byla intenzita čerpání nejvyšší v Roudnici nad Labem (77,5 tis. Kč na obyvatele), nejnižší v Jirkově (21 tis. Kč na obyvatele).

Tabulka 3: Přehled čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD v jednotlivých tematických cílech

Tematický cíl	CLLD	ITI
TC 1 Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	NE	ANO
TC 2 Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií	NE	NE

¹⁴ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tematický cíl	CLLD	ITI
TC 3 Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)	NE	NE
TC 4 Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích	NE	ANO
TC 5 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik	NE	ANO
TC 6 Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	ANO	NE
TC 7 Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	NE	ANO
TC 8 Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil	NE	ANO
TC 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci	ANO	ANO
TC 10 Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení	NE	ANO
TC 11 Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě	NE	NE

Projekty byly realizovány prostřednictvím CLLD v TC6 a v TC9. Ve většině TC, s výjimkou TC2, TC3, TC6 a TC11, byly využity integrované urbánní nástroje, v případě Ústeckého kraje se jedná o ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Hlavním záměrem těchto nástrojů bylo aktivně přispívat k posílení rozvoje dopravní infrastruktury, inovačního potenciálu, zaměstnanosti, sociálních služeb a kulturního sektoru v příslušném území. Konkrétní informace o čerpání a významných projektech v rámci CLLD a ITI jsou uvedeny v tematických cílech, kde byly tyto nástroje využity. V ostatních tematických cílech není informace o čerpání uvedena.

V následujících podkapitolách se detailněji věnujeme čerpání prizmatem jednotlivých tematických cílů.

3.2.2 TC1: Výzkum, vývoj a inovace

Ústecký kraj patří s celkovými prostředky 3,14 mld. Kč mezi méně podpořené kraje v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (5. nejnižší částka). Ještě více se propadá při přepočtu na obyvatele (až 13. příčka), hůře je na tom pouze Karlovarský kraj.

Díky projektům se podařilo navýšit počet výzkumných pracovníků v kraji o 114, bylo také podpořeno 254 stávajících výzkumných a akademických pracovníků. V kraji působí Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, která realizovala projekty i skrze integrovaný nástroj ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Jednalo se o projekty v oblasti chemie i ve spolupráci s velkými firmami v území (př. Unipetrol).

Pozitivně lze vnímat efekty projektů Smart akcelérátor pro Ústecký kraj a Podpora a rozvoj inovačního prostředí v Ústeckém kraji II, díky kterým bylo podpořeno 499 osob zapojených do řízení a implementace politiky VaV, což předčilo závazek projektů. Věda a výzkum je tradičně výrazně koncentrována do rozvojových území, i zde je nejvíce rozvinutá oblast pěti největších měst v kraji. Celkem se v Ústeckém kraji doposud realizovalo v oblasti VaVal 246 projektů, z toho 60 přímo v SO ORP Ústí nad Labem.

Tabulka 4: Plnění potřeb v TC1

Definované podoblasti potřeb – VaVal	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Propojení VaVal a podnikatelské sféry, posílení inovačního potenciálu		Sektor VaVal se dařilo podporovat prostřednictvím inovačního centra i projektů univerzity (UJEP). Prostřednictvím projektů se podařilo navýšit počet výzkumných pracovníků o 114, nastartovat spolupráci a využití třetí role univerzity (např. projekt SMART) a podpořit inovační potenciál v podnikání (<i>SMART Akcelérátor</i>). UJEP díky projektům podpořil rozvoj infrastruktury, nového vybavení, podpořil pracovní a studijní prostředí na univerzitě, mezinárodní mobilitu a vytvořil nové studijní programy (např. doktorský program <i>Škola doktorských studií – Regulace a behaviorální studia</i>). I přesto v kraji přetrvává problém nedostatku výzkumných institucí a start-upů, či nedostatku kvalifikovaných pracovníků.

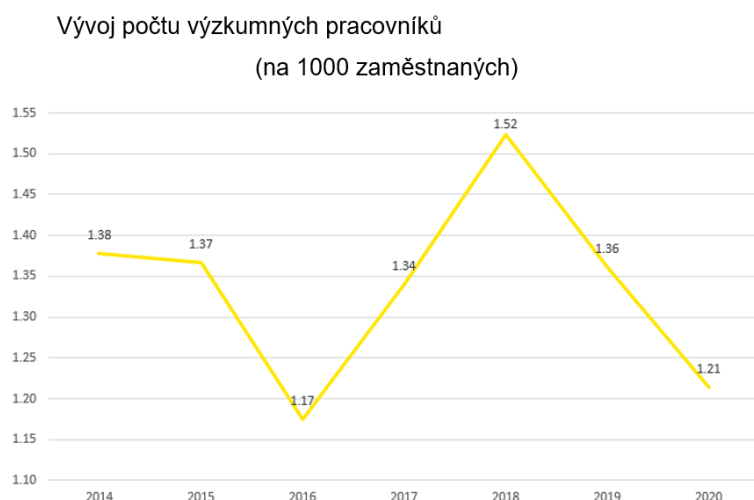
3.2.2.1 Změny v dosažení vybraných ukazatelů vědy a výzkumu v období 2014-2020

Jednou z potřeb definovaných krajem v oblasti vědy a výzkumu bylo **navýšení počtu výzkumných pracovníků**, kraj v této oblasti výrazně nezáří. V roce 2020 bylo v kraji evidováno **467 výzkumných pracovníků**¹⁵, což je po Karlovarském kraji druhá nejnižší hodnota v ČR. V přepočtu na počet zaměstnaných osob je pozice Ústeckého kraje stejná. **V letech 2014-2020 došlo dokonce k úbytku**, počet výzkumných pracovníků se snížil o 38, tj. o -7,52 %. Ústecký kraj je spojován především se strojírenstvím, chemickým průmyslem a povrchovou těžbou hnědého uhlí.

¹⁵ ČSÚ: Věda a výzkum v krajích. Měřicí jednotka: přepočtené osoby.

Obrázek 5: Vývoj počtu výzkumných pracovníků a postavení Ústeckého kraje v ČR.¹⁶

13.

Místo v počtu výzkumných pracovníků
na 1 000 zaměstnaných mezi kraji v ČR

-7,5 %

Vývoj počtu vědeckých pracovníků
Za období 2014-2020

3.2.2.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v oblasti vědy a výzkumu v Ústeckém kraji v období 2014-2020

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji podpořen **5. nejnižší částkou**, nejbližší mu je pak Královéhradecký kraj (2,95 mld. Kč). Po přepočtu na 1 obyvatele si kraj pohoršil a byl podpořen dokonce **2. nejnižší částkou** (hned po kraji Karlovarském). Celková výše prostředků v proplacených projektech byla 3,14 mld. Kč (3,82 tis. Kč na 1 obyvatele), čerpání probíhalo přes OP PIK a OP VVV. Dalo by se očekávat ambicióznější čerpání kraje vzhledem k jeho postavení ve vývoji počtu výzkumných pracovníků.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Oblast vědy a výzkumu je tradičně koncentrována do větších měst, kde se nachází vyšší počet podniků nebo veřejných subjektů zabývajících se VaV. Proto není překvapivá nízká výše čerpání v menších obcích. V Ústeckém kraji směřovaly více než 55 % prostředků (1,73 mld. Kč) do pěti největších měst (Chomutov, Děčín, Most, Teplice a Ústí nad Labem). Čerpání v TC 1 podle velikostních kategorií obcí shrnuje Tabulka 5.

Tabulka 5: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 1.

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	60,37 mil. Kč	9,13 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	182,62 mil. Kč	1,78 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	191,34 mil. Kč	1,33 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	188,40 mil. Kč	3,34 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	497,63 mil. Kč	9,75 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	295,17 mil. Kč	1,91 tis. Kč

¹⁶ Zdroj dat: ČSÚ: Výzkum a vývoj ČR – Výzkumní pracovníci (přepočtené osoby)

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	1,73 mld. mil. Kč	5,65 tis. Kč
Celkem	354	817 004	3,14 mld. Kč	3,82 tis. Kč

Do malých obcí směřují především finance z projektů s místem realizace v konkrétním okrese nebo kraji, případně do firem, které v těchto menších obcích působí. Pro zpřesnění statistik o čerpání v oblasti vědy a výzkumu uvádíme i přehled čerpání, kde jsou žadatelem firmy a podnikatelé realizující projekty v oblasti výzkumu a inovací. Poměrově se výše čerpání však příliš neproměnila, což naznačuje, že čerpající firmy i podnikatelé sídlí zejména ve větších a středně velkých obcích, viz následující tabulka.

Tabulka 6: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 1, kde žadatelem jsou firmy nebo podnikatelé.¹⁷

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	60,25 mil. Kč	9,12 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	180,57 mil. Kč	1,76 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	188,45 mil. Kč	1,31 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	187,26 mil. Kč	3,32 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	470,48 mil. Kč	9,22 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	287,56 mil. Kč	1,86 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	1,34 mld. Kč	4,38 tis. Kč
Celkem	354	817 004	2,71 mld. Kč	3,31 tis. Kč

¹⁷ Zdroj dat: ČSÚ 2020

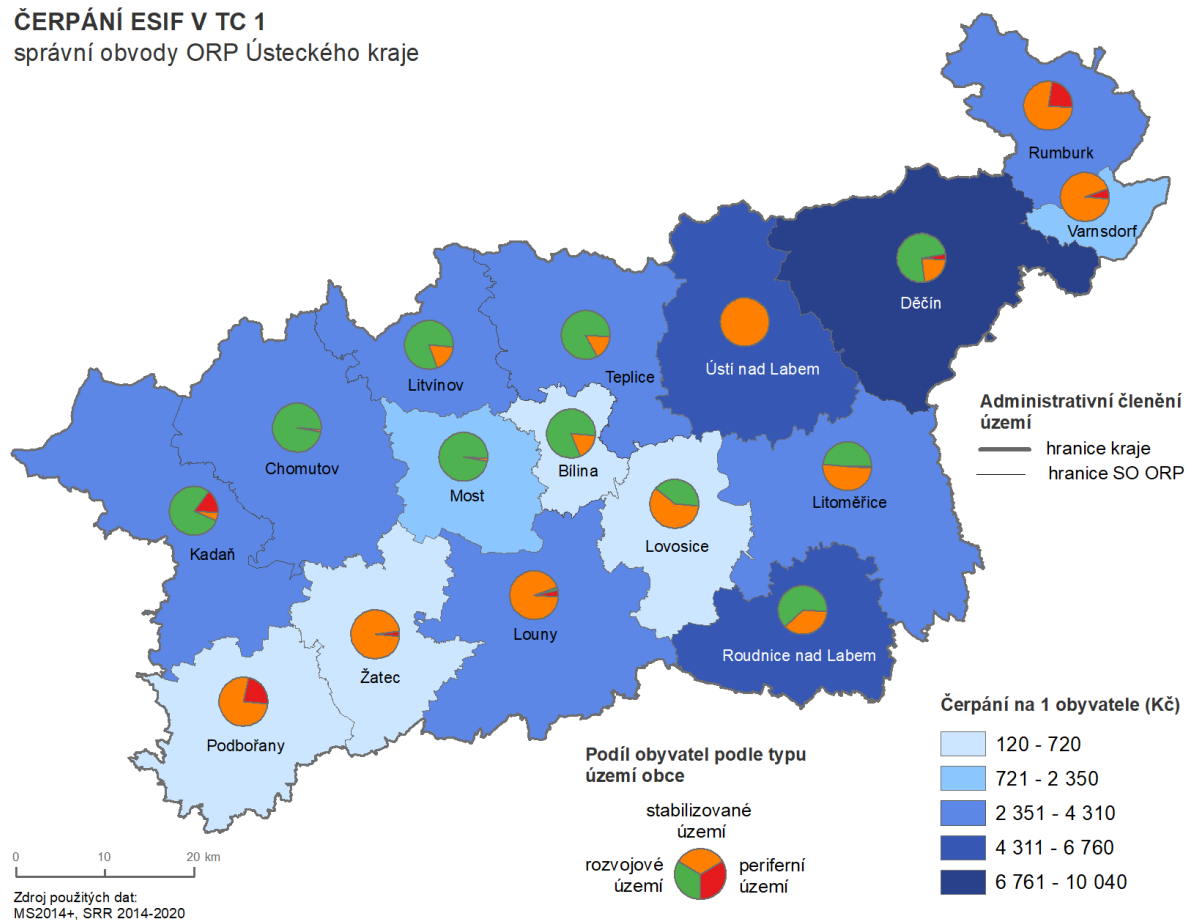

Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 6: Čerpání v TC 1 v Ústeckém kraji.¹⁸

ČERPÁNÍ ESIF V TC 1

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Nejvíce prostředků do vědy a výzkumu je výrazně koncentrováno do SO ORP Děčín 771,29 mil. Kč a krajského města SO ORP Ústí nad Labem –620,27 mil. Kč. Dále do Teplice (304,52 mil. Kč). Nadprůměrně vysoké čerpání v přepočtu na obyvatele je viditelné v Děčíně (10,04 tis. Kč), kde byly realizovány projekty především dvěma společnostmi Constellium Extrusions Děčín: *Inovace výroby produktů z vysocepevnostních slitin hliníku pro nové generace automobilů* (456,59 mil. Kč). a RYKO a.s. *Renovované železniční dvojkolá s inovovanými parametry* (115,59 mil. Kč). Dále bylo nadprůměrně čerpáno v SO ORP Roudnice (6,75 tis. Kč) a Ústí nad Labem (5,18 tis. Kč). Naopak výrazně nejméně bylo podpořeno SO ORP Podbořany (122 Kč na obyvatele).

Čerpání finančních prostředků podle typů území v SRR

Podle charakteristiky jednotlivých typů území, jejich potřeb a Teorie změny je očekávané, že prostředky na vědu a výzkum budou koncentrovány do rozvojového území, což je potvrzeno i distribucí prostředků v Ústeckém kraji, v rozvojovém území navíc žije většina obyvatel kraje. Věda a výzkum byla v rozvojovém území podpořena částkou 2,54 mld. Kč (z 3,14 mld. Kč vynaložených na vědu a výzkum celkově), i přepočten na 1 obyvatele potvrzuje, že tento typ území byl podpořen dvou až čtyřnásobnou částkou oproti ostatním typům území, viz následující tabulka.

¹⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tabulka 7: Čerpání prostředků v TC1 podle typu území podle SRR.¹⁹

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	32,89 mil. Kč	1,27 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	2,54 mld. Kč	4,51 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	569,56 mil. Kč	2,45 tis. Kč
Celkem	354	817 004	3,14 mld. Kč	3,82 tis. Kč

EO5.1

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD

Na území Ústeckého kraje byly k 1. 2. 2023 realizovány projekty přes ITI Ústecko-Chomutovské aglomerace a OP VVV, které podpořily TC 1 a oblast vědy, výzkumu a inovací v celkové hodnotě 207,16 mil. Kč. Prostřednictvím ITI jsou v realizaci čtyři projekty, všechny realizované Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Jedná se o následující projekty *Smart City – Smart Region – Smart Community* (68,03 mil. Kč), *UniQSurf – Centrum biopovrchů a hybridních funkčních materiálů* (65,67 mil. Kč), *Vývoj nových nano a mikro povlaků na povrchu vybraných kovových materiálů – NANOTECH ITI II.* (40,91 mil. Kč), *Centrum pokročilých chemických technologií realizovaných v Ústeckochomutovské aglomeraci* (32,54 mil. Kč).

“Cílem projektu „Centre of Advanced Chemical Technologies in Usti region“ (CACTU) je dobudování otevřené výzkumné infrastruktury na spojených pracovištích Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP), Unipetrolu výzkumně vzdělávacího centra, a.s. (UniCRE) a Unipetrolu RPA, s.r.o., která bude v oblasti chemických a příbuzných technologiích garantovat dlouhodobou mezisektorovou spolupráci výzkumu s aplikační sférou se zaměřením na výzkum chemických procesů transformace surovinových zdrojů v regionu na tzv. zelené chemikálie.

V rámci projektu CACTU dojde k unikátnímu propojení dvou velkých výzkumných infrastruktur: CATPRO (Katalytické procesy pro efektivní využití uhlíkatých energetických surovin) zaměřené na efektivní využití energetických zdrojů na bázi uhlíku za pomoci katalytických procesů a NanoEnvicZ (Nanomateriály a nanotechnologie pro ochranu životního prostředí a udržitelnou budoucnost) zaměřené na studium nanomateriálů pro ochranu životního prostředí. Propojením těchto výzkumných infrastruktur se podpoří inovační a realizační aktivity významných podnikatelských subjektů v Ústecko-chomutovské aglomeraci v klíčových průmyslových oborech regionu, kterými jsou uhlíková energetika, chemie a silikátové obory. [Web ORLEN UniCRE²⁰]

”

Podpora VaVal nepatří mezi témata, který by byla v území řešena přes CLLD. To je způsobeno nastavením nástroje CLLD, který je určen pro venkovská území a místní akční skupiny (MAS).

¹⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

²⁰ Web: [ORLEN UniCRE - Centrum pokročilých chemických technologií realizovaných v Ústeckochomutovské aglomeraci](#)

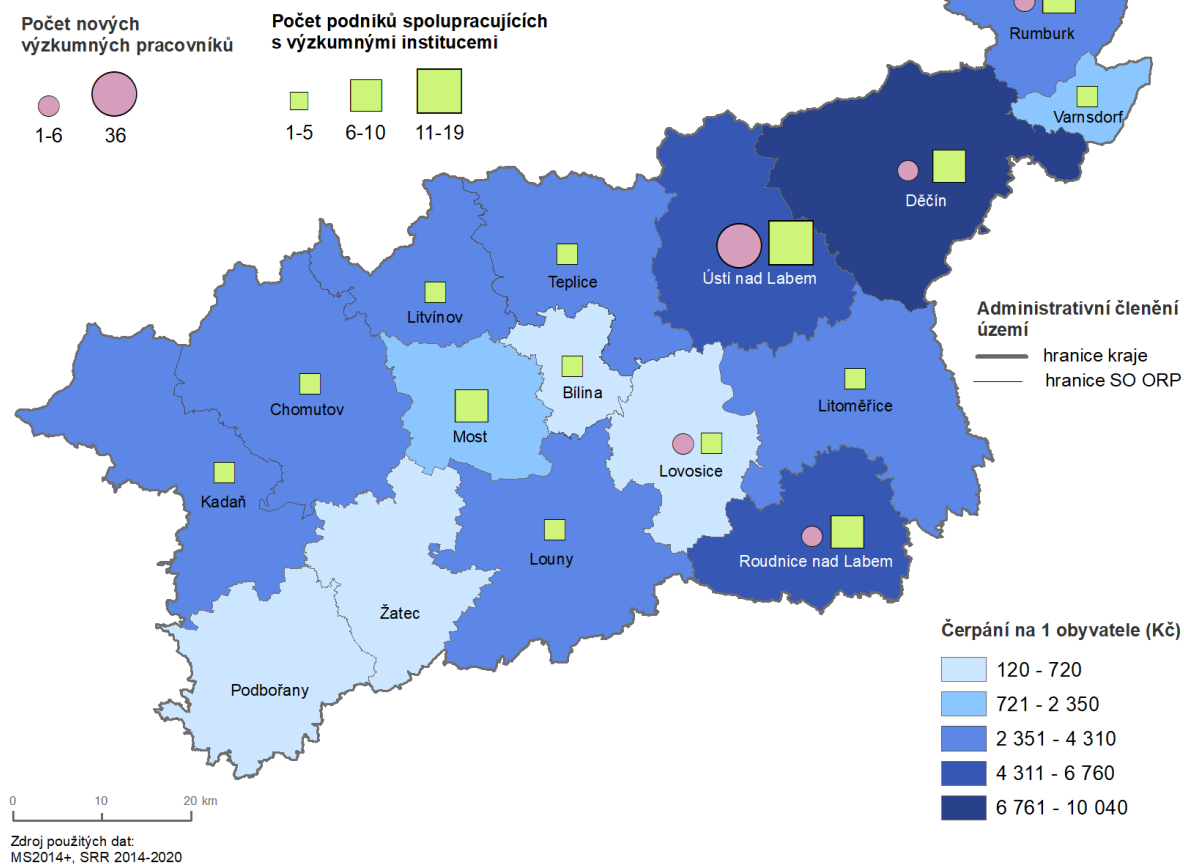
3.2.2.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací na území kraje

Obrázek 7: Hodnota vybraných indikátorů v TC 1.²¹

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 1

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 8: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC1.²²

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech	výstupový	0	83	114	1 900
Počet podpořených výzkumných a akademických pracovníků	výstupový	0	338	254	6 206
Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi	výstupový	0	37	70	1 781
Počet podpořených osob zapojených do řízení a implementace politiky VaV	výstupový	0	742	499	3 927

²¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

²² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet organizací, jejichž pracovníci zvýšili svou kvalifikaci ve VaV, jeho řízení a oblastech souvisejících	výstupový	0	36	13	144
Počet nových produktů modernizujících systémy strategického řízení ve výzkumných organizacích	výstupový	0	17	14	142

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP. Jednou z potřeb rozvoje v TC1 definovanou DoP bylo **posílení partnerství veřejného a soukromého sektoru** v oblasti vědy a výzkumu, měřenou indikátorem *Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi*.

Další prioritní oblastí bylo řešení **nedostatku kvalitních lidských zdrojů** pro vědu a výzkum, což se v projektech odrazilo na naplňování indikátoru *Počet nových výzkumných pracovníků*. Díky 166 projektům se podařilo přilákat **114 nových vědeckých pracovníků** (přepočtené osoby), což naplnilo původní závazek 83 výzkumných pracovníků nad limit. Např. 25 nových vědeckých pracovníků přinesl projekt *Inženýrské aplikace fyziky mikrosvěta*.

K podpoře pracovníků ve VaV se také váže indikátor *Počet podpořených výzkumných a akademických pracovníků*, ve kterém se prozatím podařilo přilákat díky 11 projektům celkem **254 podpořených vědeckých a akademických pracovníků**. K dosavadnímu plnění indikátoru přispěl největší měrou (48 podpořených vědeckých a akademických pracovníků) projekt *U21 – Kvalitní výzkum a vývoj pro konkurenceschopnost*, který je podpořen celkovou částkou téměř 16,92 mil. Kč.

Indikátor *Počet podpořených osob zapojených do řízení a implementace politiky VaVal* ukazuje, jak se daří zlepšovat **kvalitu řízení výzkumu** na národní a institucionální úrovni. V této oblasti se realizovaly dva projekty. Cílem bylo podpořit 742 osob a realizovány byly Smart akcelerator pro Ústecký kraj za 21,46 mil. Kč a Podpora a rozvoj inovačního prostředí v Ústeckém kraji II za 25,07 mil. Kč. Celkově bylo podpořeno 499 osob zapojených do řízení a implementace politiky VaVal.

Jedenáct projektů vykazovalo naplňování indikátoru *Počet organizací, jejichž pracovníci zvýšili svou kvalifikaci ve VaV, jeho řízení a oblastech souvisejících*. Cílem bylo podpořit 36 organizací, k 1. 2. 2022 se podařilo podpořit 13 organizací. U indikátoru *Počet nových produktů modernizujících systémy strategického řízení ve výzkumných organizacích* se prozatím realizovalo/je v realizaci 5 projektů, kdy z cílových 17 bylo prozatím vytvořeno 14 produktů.

Na zvýšení počtu podnikatelů v kraji a rozvoj podnikatelských snah cílí Inovační centrum Ústeckého kraje.

“Od roku 2015, kdy bylo Inovační centrum Ústeckého kraje založeno Ústeckým krajem, Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně a Krajskou hospodářskou komorou, patříme k nositelům vize funkčního inovačního ekosystému v kraji a vytrvalým bojovníkem za jeho vytvoření. Pomáháme místním firmám nastartovat svůj podnikatelský sen i růst za hranice kraje, propojujeme partnery ze světa podnikání, výzkumu a vzdělávání, a posilujeme atraktivitu regionu pro investory s vysokou přidanou hodnotou. [Web ICUK²³, Ústecký kraj]”

Zásadní podmínkou pro realizaci projektů nejen v oblasti podnikání a VaVal je spolupráce, kdy projekty není možné realizovat izolovaně a sektorově. Postupně se klade důraz na naplňování třetí role univerzity a využití jejich znalostí pro aplikační sféru.

²³ Více na webu ICUK: [O nás - ICUK Inovační centrum Ústeckého kraje - Podpora podnikání a inovací](#).

“ I na univerzitách se začíná více zohledňovat to, jak jsou schopni řešit problémy pro aplikační sektor. Když proti tomu půjdou ještě nějaké veřejné zdroje (např. inovační vouchery), bude to zvyšovat spolupráci aktérů v území. Také téma udržitelnosti se v kontextu současného vývoje ještě více zvýrazňuje a jedná se o velkou výzvu pro kraj. [Respondent, ICUK]

Pro rozvoj kraje je důležité podporovat rozvoj socio-ekonomického a environmentálního pilíře, které se promítají do image kraje a přilákání nových investic. Pokud má ekonomika kraje růst, je třeba nové typy firem, které nebudou zaměřeny na klasické obory, jako jsou chemie, porcelán. Zároveň je potřeba udržet v kraji talenty, o což se ICUK snaží prostřednictvím síťování a vytváření coworkingových center v okresních městech. Zároveň je v tomto směru přínosem SMART Akcelérátor, který podpořil práci s lidskými zdroji a strategicky směřoval na rozvoj inovačního prostředí. Do budoucna jsou plánovány další projekty, jako například Transformační centrum²⁴, JobWatch, či projekt RUR – propojení univerzity s regionem v oblasti vzdělávání (vzdělávání nejen studentů, ale i dalších cílových skupin v rámci kraje).

Univerzita (UJEP) se nedařilo realizovat velké infrastrukturní projekty, jako tomu bylo v jiných krajích. To je dáno především její velikostí, slabší pozicí technické fakulty, kam směřovalo nejvíce projektů a zkušeností. Úspěšný byl například projekt SMART City – SMART Region – SMART Community, který umožnil nejen zařazovat řešení do veřejného prostoru, ale také zmapovat průmyslovou historii a hodnotné dědictví kraje. Dále univerzita podpořila rozvoj infrastruktury (např. Výstavba výukových prostor pro zdravotnické a technické studijní programy), zajistit nové vybavení (např. Rozvoj přístrojového vybavení pro přírodovědné a technické doktorské programy na J. E. Purkyně v Ústí n.L.), podporovat pracovní a studijní prostředí na univerzitě, mezinárodní mobilitu a vytvářet nové studijní programy (např. doktorský program Škola doktorských studií – Regulace a behaviorální studia).

Příkladem projektu může být také projekt Vývoj nových nano a mikro povlaků na povrchu vybraných kovových materiálů – NANOTECH ITI II. (40,91 mil. Kč) zabývající se vývojem a výzkumem v oblasti nových nano a mikro povlaků na povrchu vybraných kovových materiálů. Pro výzkum zvýšení vybraných mechanických (např. tvrdost, odolnost proti otěru), chemických (např. korozní odolnost) a fyzikálních (např. tepelná stabilita, tepelná vodivost) vlastností.

3.2.2.4 Přínosy fondů EU v oblasti vědy a výzkumu v Ústeckém kraji

Mezi nárůstem počtu výzkumných pracovníků a podporou z fondů EU v TC1 existuje **pozitivní vztah**, hodnota korelačního koeficientu je 0,83.

Počet výzkumných pracovníků se v kraji za roky 2014-2020 snížil o 38, v projektech se ve stejném období počet výzkumných pracovníků zvýšil o 114 (přepočtené osoby). Z výsledků vyplývá, že měly fondy EU na zvýšení počtu výzkumných pracovníků vliv.

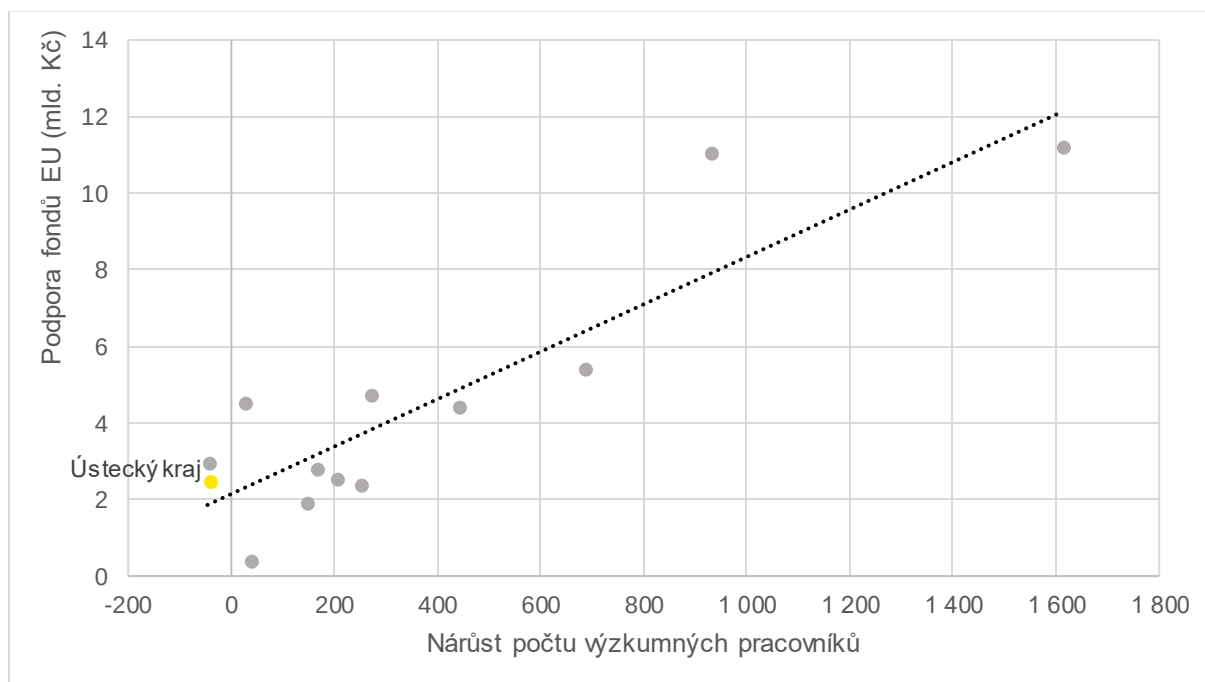
EO5.7

Kvantitativní vyčíslení přínosů v oblasti vědy a výzkumu (nad rámec výše uvedených dosažených hodnot projektových indikátorů) komplikuje nedostatečná granularita socioekonomických dat zabývajících se touto tematikou, na kterých by se dala přidaná hodnota měřit využitím kontrafaktuální metody. Podívali jsme se tedy na korelaci mezi objemem celkových zdrojů v TC1 v krajích ČR a změnou počtu výzkumných pracovníků v krajích. Pracujeme s hypotézou, že v krajích, kde byla podpora v TC1 intenzivnější, došlo k výraznějšímu nárůstu. Korelační koeficient má hodnotu 0,76, což naznačuje silný pozitivní vztah mezi objemem podpory a nárůstem počtu pracovníků. Po odstranění Hl. města Prahy, ve kterém došlo k extrémně vysokému nárůstu (spíše díky přirozené spádovosti Prahy coby centra vědy

²⁴ <https://icuk.cz/projekty-a-resena-temata/tcuk/>

a výzkumu v republice, než kvůli výši čerpání fondů EU), má korelační koeficient hodnotu 0,89, což značí velmi silný vztah mezi podporou z fondů EU a nárůstem počtu pracovníků ve vědě a výzkumu (viz Graf 3). Nárůst však nelze přičítat pouze podpoře z fondů EU.

Graf 3: Vztah (korelace) mezi nárůstem počtu výzkumných pracovníků a podporou z fondů EU.²⁵

Dále jsme se podívali na vztah mezi projektovým indikátorem počtu nových výzkumných pracovníků a vývoje počtu výzkumných pracovníků v kraji. Za období 2014-2020 přibylo díky projektům v kraji 114 pracovníků.

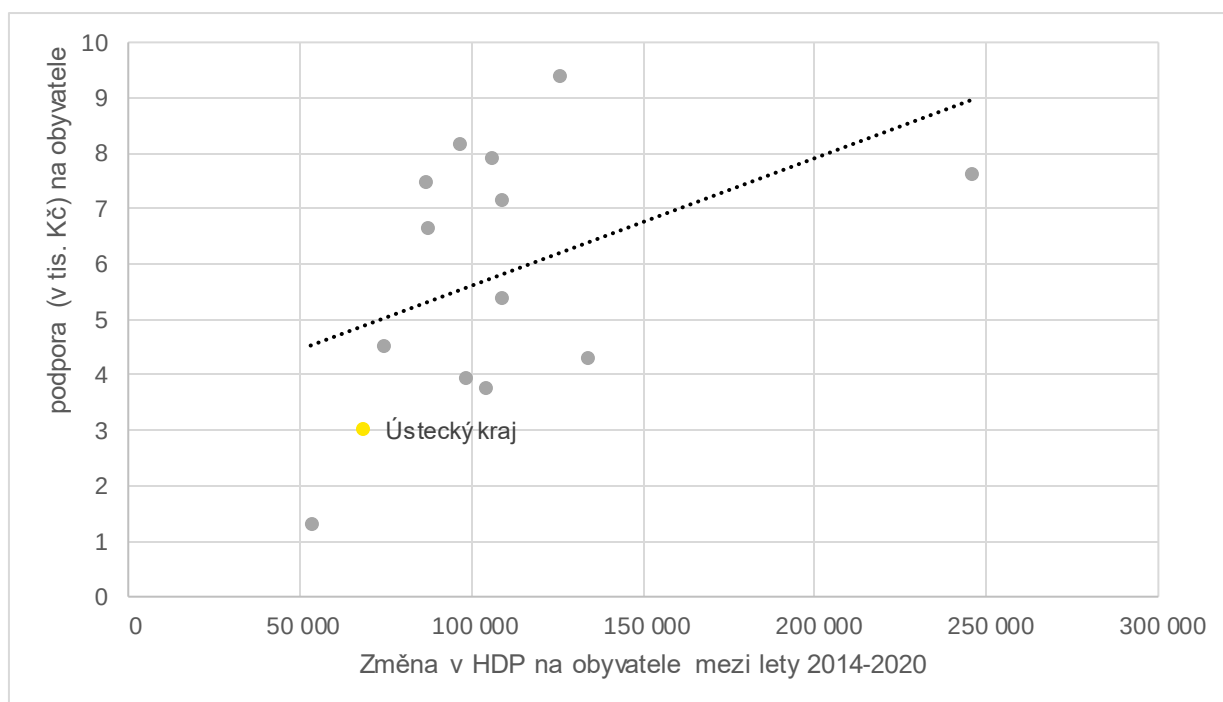

Limitací analýzy je, že se spoléhá na správné vyplnění dosažených hodnot indikátorů příjemci podpory. Zároveň mohla nastat situace, kdy je mezi novými výzkumnými pracovníky v projektu pracovník, který již pracoval na výzkumné pozici (ale např. v jiné společnosti apod.). V takovém případě je vliv fondů EU na nárůst počtu pracovníků nadhodnocený.

Dále jsme se podívali na to, jaký je vztah mezi podporou z fondů EU na TC1 na 1 obyvatele a vývojem HDP na 1 obyvatele mezi lety 2014-2020. Tady je pozitivní vztah mezi hodnotami slabší než v případě vývoje počtu vědeckých pracovníků, korelační koeficient má hodnotu 0,44 (viz graf 4), po vyjmutí Prahy 0,52.

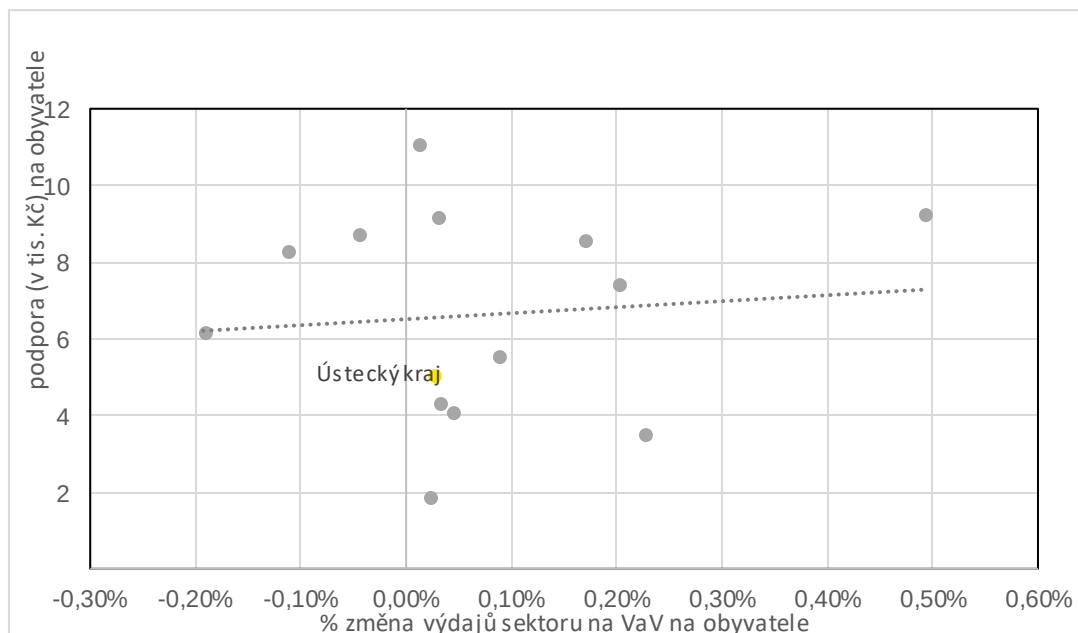
²⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Graf 4: Vztah (korelace) mezi vývojem HDP na 1 obyvatele a podporou z fondů EU.²⁶

Podívali jsme se také na vztah mezi vývojem výdajů soukromého sektoru na výzkum a vývoj na obyvatele poměřené HDP na obyvatele a podporou v TC1 na obyvatele. Předpokladem je, že podniky v krajích s vyšší mírou podpory budou zaznamenávat snížení výdajů na výzkum, případně nižší nárůst těchto výdajů, protože je substituují podporou z fondů EU. Analýza tento předpoklad nepotvrzuje. Mezi změnou výdajů v soukromém sektoru na růst HDP a podporou z fondů EU je slabý pozitivní vztah (korelační koeficient = 0,097).

Graf 5: Vztah (korelace) mezi změnou výdajů soukromého sektoru na výzkum a vývoj a podporou z fondů EU.²⁷

²⁶ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

²⁷ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

3.2.3 TC2: Informační a komunikační technologie

Ústecký kraj patří mezi kraje s velmi podprůměrným podílem domácností s připojením k internetu (14. místo v celostátním srovnání). S celkovou podporou 617,63 mil. Kč patří mezi kraje s průměrnou podporou z fondů EU v této oblasti, jedná se o sedmou nejvyšší částku. V podpoře přepočtené na obyvatele (752 Kč) je dokonce nejméně podpořeným krajem.

Realizované projekty se soustředily na rozvoj veřejné správy v oblasti ICT (např. pořízení a úpravy nemocničních informačních systémů, informačních systémů měst) a realizovány byly i projekty soukromých subjektů často na modernizaci datových systémů firem. Stejně jako v ostatních krajích se na zlepšení situace s internetovým připojením se v kraji nerealizovaly žádné projekty. Nejvíce projektů se realizovalo ve větších městech (včetně krajského města Ústí nad Labem), naopak SO ORP Rumburk, Louny, Lovosice (a další) byla v přepočtu na 1 obyvatele podpořena minimálně.

Podařilo se v kraji pořídit 52 informačních systémů a 58 nových funkcionalit. Největší projekt je v rámci TC2 projekt skupiny ČEZ na datové centrum budované v ORP Kadaň, díky tomuto projektu za více než 300 mil. Kč je Kadaň nejvíce podpořeným ORP v této oblasti. Dále se díky projektům zvýšila kybernetická bezpečnost nemocnic (více také TC9).

Tabulka 9: Plnění potřeb v TC2

Definované podoblasti potřeb – ICT	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Zvyšování pokrytí ICT ve venkovských oblastech		Potřebu se nedařilo adresovat. Důvodem bylo především nastavení výzev. V periferních oblastech kraje stále přetrvává problém nedostatečného zajištění základní infrastruktury, včetně internetového připojení.

3.2.3.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů ICT v období 2014-2021

V krajské strategii byla zmíněna potřeba zlepšení připojení k internetu. Ústecký kraj se v celostátním srovnání nachází na průměrné poslední, čtrnácté pozici. V roce 2020 mělo připojení k internetu 75,80 % domácností.

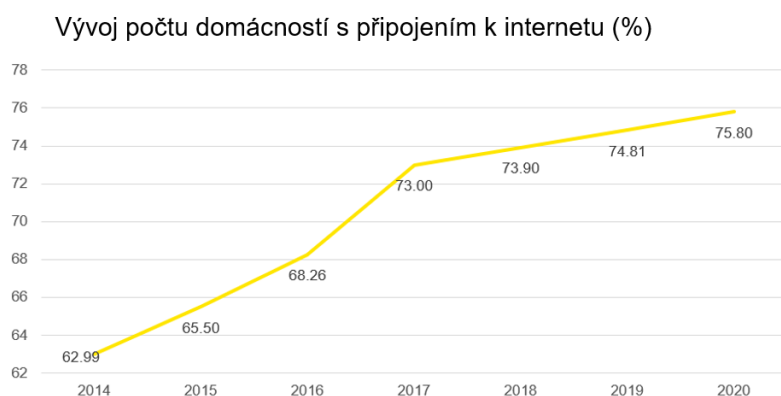
V roce 2014 byl kraj na 13. příčce (62,99 % lidí s připojením k internetu. Od roku 2014 však dochází k postupnému navyšování, tento trend vykazují i ostatní kraje v ČR. trend je stejný pro celou ČR). **Od roku 2014 došlo v Ústeckém kraji k pátému nejvýraznějšímu nárůstu**, kdy se podíl domácností s připojením k internetu zvýšil o 12,81 %.

V Ústeckém kraji dochází k postupnému zlepšování situace srovnatelnému ke zbytku ČR. **Kraj byl podpořen třetí nejnížší částkou v přepočtu na obyvatele – 752 Kč, průměr ostatních krajů dosahuje 1,2 Kč.** Kraj také čerpal sedmou nejvyšší částku v absolutních hodnotách, která dosahuje hodnot 617,63 mil. Kč.

E06

Obrázek 8: Vývoj domácností s připojením k internetu a postavení Ústeckého kraje v ČR.²⁸

14.

Místo v počtu domácností s připojením k internetu mezi kraji v ČR

+ 13 %

Nárůst počtu domácností s připojením k internetu za období 2014-2020

Z pohledu **vysokorychlostního připojení k internetu je situace velmi podobná** – téměř všechny domácnosti, které mají připojení k internetu, mají vysokorychlostní internet (v roce 2020 75,84 % domácností v kraji). U vysokorychlostního internetu došlo **výraznějšímu nárůstu od roku 2014**, kdy k němu některé domácnosti neměly přístup. Tady zaznamenal Ústecký kraj také nejvyšší nárůst s **16,98 %**.

3.2.3.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v ICT v Ústeckém kraji v období 2014-2021

Jak bylo poznamenáno výše, Moravskoslezský kraj byl v oblasti **TC2 kraj podpořen třetí nejnižší částkou v přepočtu na obyvatele**. Vzhledem k postavení kraje dalo by se očekávat ambicióznější čerpání a více projektů realizovaných v těchto oblastech. Čerpání probíhalo přes OP PIK a IROP.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Většina prostředků (kolem 90 %) v TC2 **směřovala do větších obcí (2 největší kategorie)**, což je způsobeno charakterem podpořených projektů:

- Pořízení nebo rozšiřování informačních systémů podniků a veřejných institucí,
- Budování bezpečnostních systémů v informačních systémech nemocnic,
- Budování architektur na sjednocení dat, vytvoření datového centra,

Čerpání v TC2 podle velikostních kategorií obcí shrnuje Tabulka 10.

Tabulka 10: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 2.²⁹

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12. 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	0,44 tis. Kč	0,001 Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	2,20 mil. Kč	0,02 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	14,29 mil. Kč	0,09 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	7,24 mil. Kč	0,13 tis. Kč

²⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

²⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

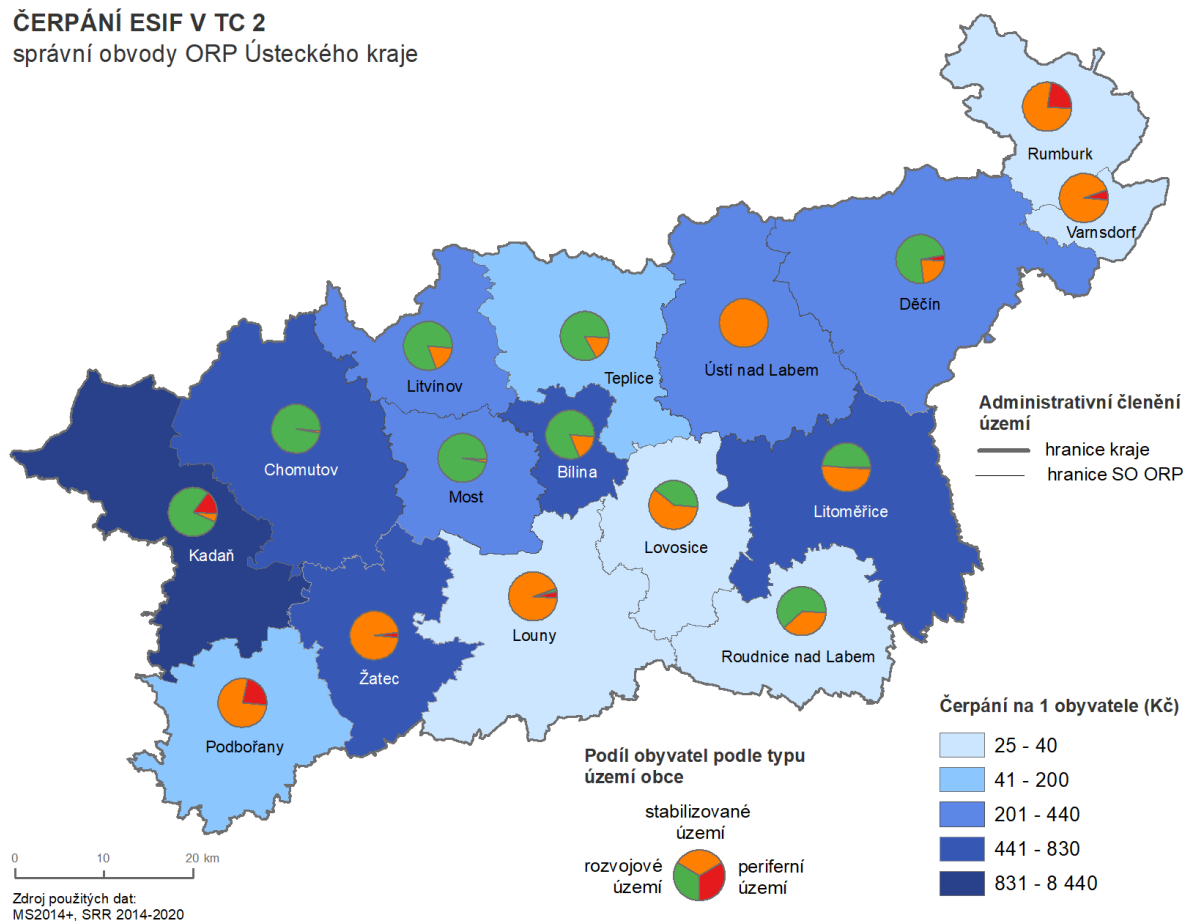
Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	16,83 mil. Kč	0,33 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	414,12 mil. Kč	2,67 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	162,93 mil. Kč	0,53 tis. Kč
Celkem	354	817 004	617,63 mil. Kč	0,75 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 9: Čerpání v TC 2 v Ústeckém kraji.³⁰

ČERPÁNÍ ESIF V TC 2 správní obvody ORP Ústeckého kraje

Zdaleka nejvíce (mnohánásobně oproti ostatním ORP) prostředků do oblasti TC2 je koncentrováno do SO ORP Kadaň (365,25 mil. Kč, což činí 69 %) a 8,44 tis. Kč na obyvatele. To je způsobeno především projektem *Výstavba KDC pro ČEZ* (334,24 mil. Kč). Jedná se o projekt výstavby korporátního datového centra sloužící celé skupině ČEZ a nahrazující 4 datová centra. Druhou největší absolutní částkou je podpořen Chomutov (53,35 mil. Kč) díky projektům *SPINAKRcloud* a *SPINAKR CLOUD17* společnosti Sophia Solutions, s.r.o. Následuje SO ORP Ústí nad Labem (46,30 mil. Kč).

³⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Nejméně prostředků směřovalo do SO ORP Louny, Lovosice, Roudnice nad Labem, Rumburk, Varnsdorf (od 26 Kč do 37 Kč na 1 obyvatele).

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Podpora rozvoje ICT patří mezi průřezové potřeby (zvyšování efektivity veřejné správy prostřednictvím ICT). V periferním území je navíc akcentována potřeba zlepšení pokrytí vysokorychlostním internetem (a to na i napříč ČR). Ve stabilizovaném území je to navíc podpora rozvoje konkurenceschopnosti. Nejvyšší intenzita podpory byla v rozvojovém území, viz tabulka níže.

Tabulka 11: Čerpání prostředků v TC2 podle typu území podle SRR.³¹

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	820,44 tis. Kč	0,03 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	590,68 mil. Kč	1,05 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	26,13 mil. Kč	0,11 tis. Kč
Celkem	354	817 004	617,63 mil. Kč	0,75 tis. Kč

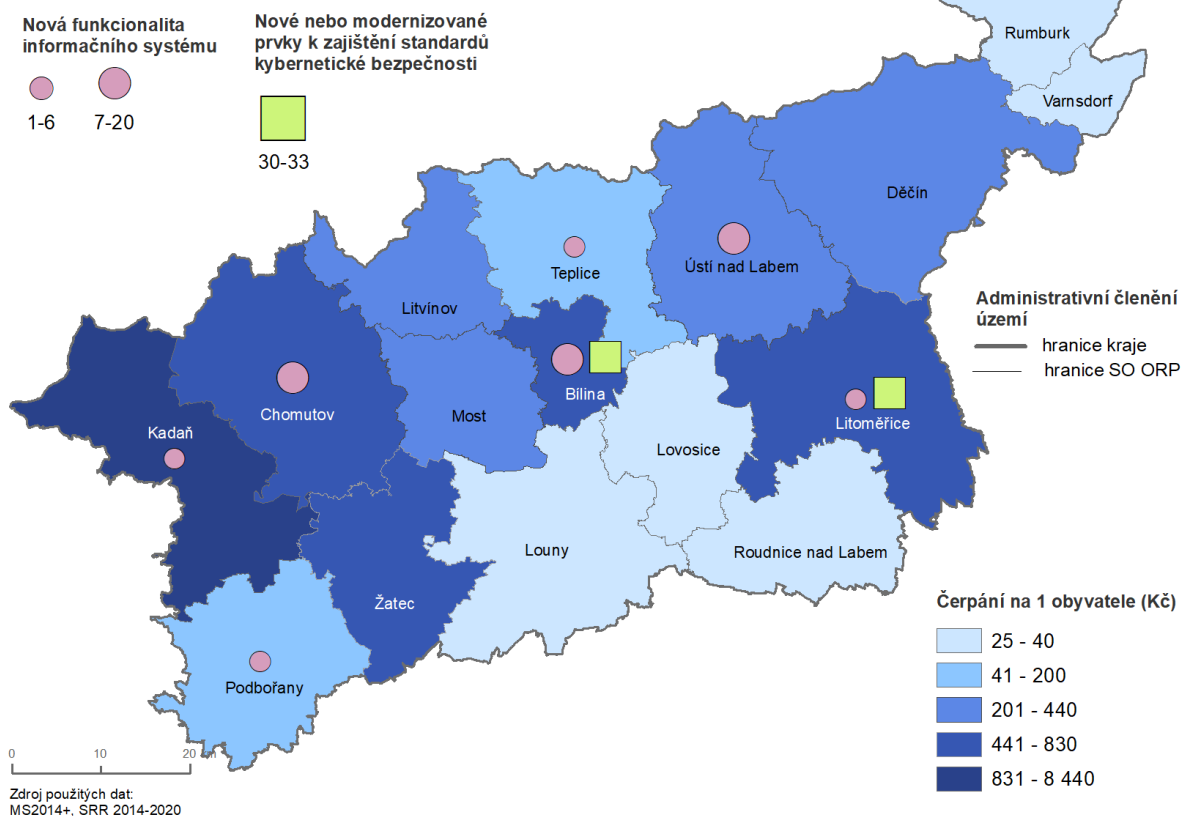
³¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

3.2.3.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti ICT na území Ústeckého kraje

Obrázek 10: Hodnota vybraných indikátorů v TC 2.³²

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 2 správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 12: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC2.³³

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet pořízených informačních systémů (eGovernment)	výstupový	0	24	23	990
Počet pořízených informačních systémů (soukromé subjekty)	výstupový	0	14	13	598
Nová funkcionality informačního systému	výsledkový	0	59	58	1 332
Pořízené informační zdroje	výstupový	0	3	3	174

³² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

³³ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

EO5

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP v kombinaci s potřebami kraje.

Jednou z potřeb rozvoje v TC2 definovanou DoP a zároveň obsaženou v krajské strategii bylo **zlepšení pokrytí území vysokorychlostním internetem**, měřenou indikátorem *Domácnosti, které mají nově přístup k širokopásmovým sítím s přenosovou rychlostí nejméně 30 Mb/s*. V kraji se však nerealizovaly projekty, které by tento indikátor naplňovaly. Stejně jako u jiných krajů i zde to je způsobeno problémy s vyhlásováním výzev.

EO5.6

Další prioritní oblastí bylo **řešení nedostatečné nabídky ICT služeb** a tím zvýšit potenciál ICT sektoru pro rozvoj ekonomiky. Projektová aktivita je zachycena s pomocí dvojice indikátorů: *Nová a zmodernizovaná IT centra* a *Počet pořízených informačních systémů*. V Ústeckém kraji nebyly realizovány žádné projekty na IT centra, avšak bylo pořízeno celkem 52 informačních systémů. Z projektů veřejné správy je jedná např. o *Elektronické služby města Bílina* nebo *Statutární město Chomutov – modernizace informačních a ekonomických systémů*. Jsou zde i projekty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně *U21 – Univerzita bez bariér* a *U21 – Kvalitní infrastruktura*.

Právě další oblastí byla **elektronizace veřejné správy**, ve které bylo cílem nejen zajistit její elektronizaci prostřednictvím nové infrastruktury a specifických informačních a komunikačních systémů, ale také zlepšit její bezpečnost. Podařilo se zrealizovat 58 *nových funkcionalit informačního systému*. Z pohledu alokace byl největším projektem veřejné správy v TC2 projekt *Modernizace a rozvoj NIS Nemocnice Kadaň* za 144,83 mil. Kč.

Rozvoj ICT v domácnostech se v Ústeckém kraji, podobně jako v celé České republice nedařil. V kraji tak i nadále zůstávají méně pokryté regiony (např. příhraniční oblasti). V kraji se ovšem podařilo budovat projekty datových center soukromých společností, např. *Vybudování moderního datového centra v Klášterci nad Ohří* i již zmiňovaný projekt Skupiny ČEZ (datové centrum ČEZ bylo zprovozněno v roce 2019).

“*Jedná se o nejmodernější a zároveň o jedno z největších podnikových datových center v České republice. Jeho umístění na tušimickém brownfieldu bylo přitom vybráno záměrně. Přímé napojení na elektrárnu zajišťuje datovému centru efektivní dodávku elektřiny, která představuje v dlouhodobém horizontu běžně přes dvě pětiny z celkových provozních nákladů datových center. Na opačné straně je datové centrum pro elektrárnu stabilním odběratelem.* [úryvek z oficiálních webových stránek ČEZ³⁴”

V roce 2021 bylo vydáno rozhodnutí o projektu *Digitální technická mapa Ústeckého kraje*.³⁵ Návrh rozhodnutí byl vydán Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR (v rámci III. Výzvy Vysokorychlostní internet – Vznik a rozvoj digitálních technických map krajů) a financován pomocí Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Účelem digitální technických map je vytvořit podmínky pro zajištění informací o existenci, prostorovém umístění a vlastnostech stavebních a technických objektů a zařízení, které jsou nezbytné pro přípravu a realizaci staveb, stavebních řízení, dále pro územní plánování, správu a rozvoj systémů dopravní a technické infrastruktury a pro další agendy.

3.2.3.4 Přínosy fondů EU v oblasti ICT v Ústeckém kraji

EO5.7

Kvantitativní vyčíslení přínosů v oblasti ICT (nad rámec výše uvedených dosažených hodnot projektových indikátorů) komplikuje nedostatečná granularita socioekonomických dat zabývajících se touto tematikou, na kterých by se dala přidaná hodnota měřit využitím kontrafaktuální metody. V Ústeckém kraji se nerealizovaly projekty (ani jinde v ČR), které by cílily na zvyšování pokrytí území internetovým připojením, a proto tato oblast nebude předmětem hlubší analýzy.

³⁴ Zdroj: [Skupina ČEZ zprovoznila jedno z největších datových center v České republice | Skupina ČEZ - O Společnosti \(cez.cz\)](#)

³⁵ [Digitální technická mapa Ústeckého kraje pomůže při stavebním řízení: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](#)

3.2.4 TC3: Konkurenceschopnost

Ústecký kraj patří mezi kraje s podprůměrnou ekonomickou výkonností, zároveň je pro něj oblast konkurenceschopnosti, jako pro jeden z uhelných krajů, klíčová. Oblasti k posílení konkurenceschopnosti byly v kraji podpořeny průměrně, jelikož v kraji byla čerpána sedmá nejvyšší hodnota na obyvatele (2,9 tis. Kč), podobnou částku čerpal např. Olomoucký kraj (Karlovarský i Moravskoslezský kraj dosáhly na lehce vyšší hodnoty). Úroveň HDP na obyvatele i počet aktivních ekonomických subjektů v kraji zvyšuje, což je v souladu celorepublikovým trendem. Stále ovšem zastává dlouhodobě druhou nejhorší pozici v regionálním HDP (hned po kraji Karlovarském).

V kraji se postupně rozvíjí inovační a výzkumný potenciál, a to i za podpory místního Inovačního centra Ústeckého kraje, které funguje od roku 2015. Rozvíjí se tak podnikatelská infrastruktura v kraji. Důraz je kladen na zakládání a podporu malých a středních podniků. V kraji je totiž dlouhodobá tradice spíše velkých zaměstnavatelů a tyto snahy je zde potřeba rozvíjet. Snahou je také přetvářet image regionu. Přímo díky fondům EU vzniklo v minulém období 7 nových sociálních podniků. Kraj se snaží připravovat na výzvy odklonu od tradičních průmyslu a rozvoj nového inovačního prostředí zaměřeného na podporu místních podnikatelů. Objem podpory, který do kraje v rámci tohoto TC zamířil, byl 2,38 mld. Kč.

Tabulka 13: Plnění potřeb v TC3

Definované podoblasti potřeb – Konkurenceschopnost	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí		Konkurenceschopnost ekonomiky kraje byla podpořena prostřednictvím inovačního centra (např. SMART Akcelerator). Vzhledem k nižšímu počtu podnikatelských subjektů byla tato oblast ovšem podpořena podprůměrně. V kraji došlo ke vzniku 7 sociálních podniků a podařilo se vytvořit 281 nových pracovních míst. Dále došlo prostřednictvím podpory podnikatelů k renovaci několika brownfieldů (např. <i>Revitalizace brownfieldového areálu ve Varnsdorfu</i>).
Propojení škol a podnikatelů, popularizace podnikání		Tato potřeba byla naplňována například prostřednictvím Krajského akčního plánu. Jedním z výrazných aktérů v propojování škol a podnikatelského sektoru byla Krajská hospodářská komora. Projekty podpořily základní a střední školy, které v rámci podpory polytechnického vzdělávání nakoupily vybavení, vybudovaly odborné učebny a navázaly spolupráci s podnikatelským sektorem. Výsledkem toho bylo zajištění odborníků do výuky, zajištění odborných praxí u zaměstnavatelů, či zajištění uplatnění pro absolventy škol.

3.2.4.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v období 2014-2021

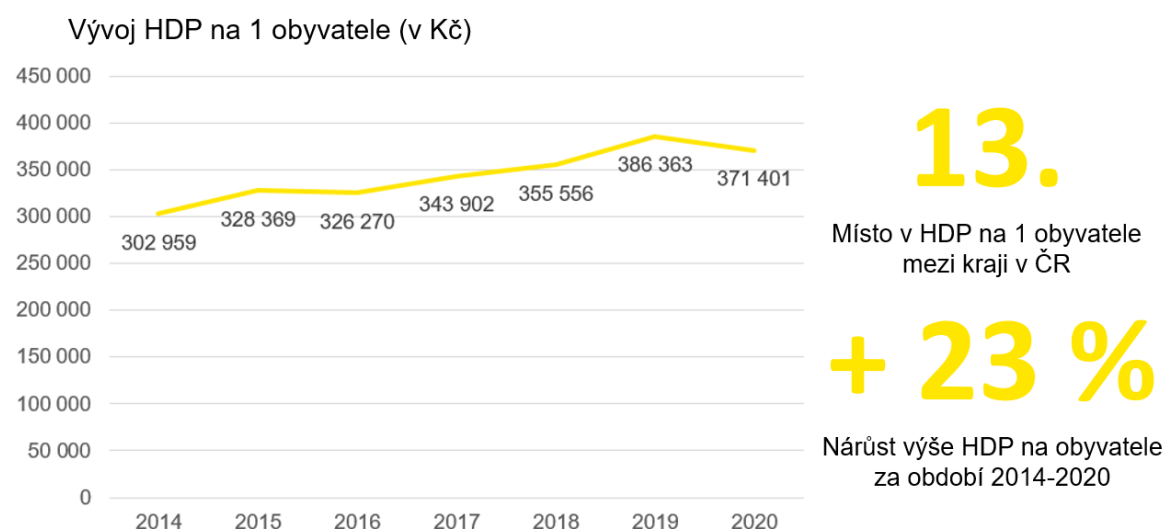
Oblast konkurenceschopnosti je úzce propojena s oblastí zaměstnanosti, firemní výkonností a oborovou progresivitou. V kraji existuje Inovační centrum Ústeckého kraje (ICUK), které se soustředí na pomoc

začínajícím podnikatelům i pomoc v rozvoji firem v oblasti inovací. Kraj je dlouhodobě charakterizován velmi nízkým HDP na obyvatele. **V roce 2020 byla hodnota HDP na obyvatele 371,4 tis. Kč,** což Ústecký kraj řadí na 13. místo mezi kraji v ČR, **hůře je na tom už pouze Karlovarský kraj.** Od roku 2014 se pozice kraje nezměnila, v roce 2014 byl také na 13. místě v ekonomické výkonnosti mezi kraji (HDP na obyvatele v kraji). Od roku 2014 dochází **k postupnému navyšování** ve všech krajích ČR, **HDP na obyvatele se od roku 2014 zvýšilo** o více než 68 tis. Kč, tj. **o 22,6 %**³⁶ (třetí nejnižší nárůst, nižší % nárůst mají jen Moravskoslezský a Karlovarský kraj).

Z pohledu podnikání je kraj tedy na 6. místě v ČR, k 31. 12. 2021 v kraji působilo celkem 84,8 tis. ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou. Od roku 2014 se jejich počet zvýšil o necelých 1,68 tis., tj. o 2 %. K nárůstu došlo ve všech krajích s výjimkou Karlovarského. Po zohlednění velikosti kraje počtem obyvatel je Ústecký kraj na 11. místě s počtem 9 subjektů na 100 obyvatel. V roce 2014 to bylo 8,8 subjektu na 100 obyvatel (nárůst 1,13 %).

Obrázek 11: Vývoj HDP na obyvatele a postavení Ústeckého kraje v ČR.³⁷

3.2.4.2 Regionální diferenciací čerpání prostředků z fondů EU v oblasti konkurenceschopnosti v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji podpořen **4. nejvyšší částkou v absolutní výši.** V přepočtu na počet obyvatel si kraj mírně pohoršil, to 2,90 tis. Kč na 1 obyvatele, což je **7. nejvyšší hodnota.** Celková výše prostředků v proplacených projektech byla 2,38 mld. Kč, čerpání probíhalo přes OP PIK.

Jelikož jsou firmy klíčovou cílovou skupinou pro OP PIK, podívali jsme se ještě na výši čerpání s ohledem na velikost trhu měřeného počtem ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou. Tady je Ústecký kraj na čtvrtém místě mezi kraji v ČR, s průměrnou výši čerpání 25,67 tis. Kč na 1 ekonomický subjekt se zjištěnou aktivitou.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Prostředky v TC3 jsou v absolutní výši nejvíce koncentrovány do měst nad 25 tisíc obyvatel. Kam směřovala necelá polovina celkových prostředků. V přepočtu na obyvatele byla největší koncentrace podpory směřována do obcí v kategorii 1000-4999 obyvatel. Do nejmenších obcí nesměřovaly v kraji téměř žádné prostředky (v absolutní výši i po přepočtu na obyvatele). Některé projekty se zaměřují na zvýšení internacionalizace MSP, zvýšení kapacit pro odborné vzdělávání v MSP, zvýšení konkurenceschopnosti začínajících a rozvojových MSP a zvýšení

³⁶ ČSÚ: Hrubý domácí produkt v regionech soudržnosti a krajích na 1 obyvatele. Měrná jednotka: Kč.

³⁷ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

využitelnosti infrastruktury pro podnikání. Malé a střední podniky jsou kromě velkých měst lokalizovány i v menších městech (Čerpání v TC3 podle velikostních kategorií obcí shrnuje Tabulka 14.

Tabulka 14: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 3.³⁸

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	2,61 mil. Kč	0,39 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	302,04 mil. Kč	2,94 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	557,39 mil. Kč	3,88 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	149,36 mil. Kč	2,65 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	267,33 mil. Kč	5,24 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	393,35 mil. Kč	2,54 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	711,11 mil. Kč	2,33 tis. Kč
Celkem	354	817 004	2,38 mld. Kč	2,90 tis. Kč

³⁸ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

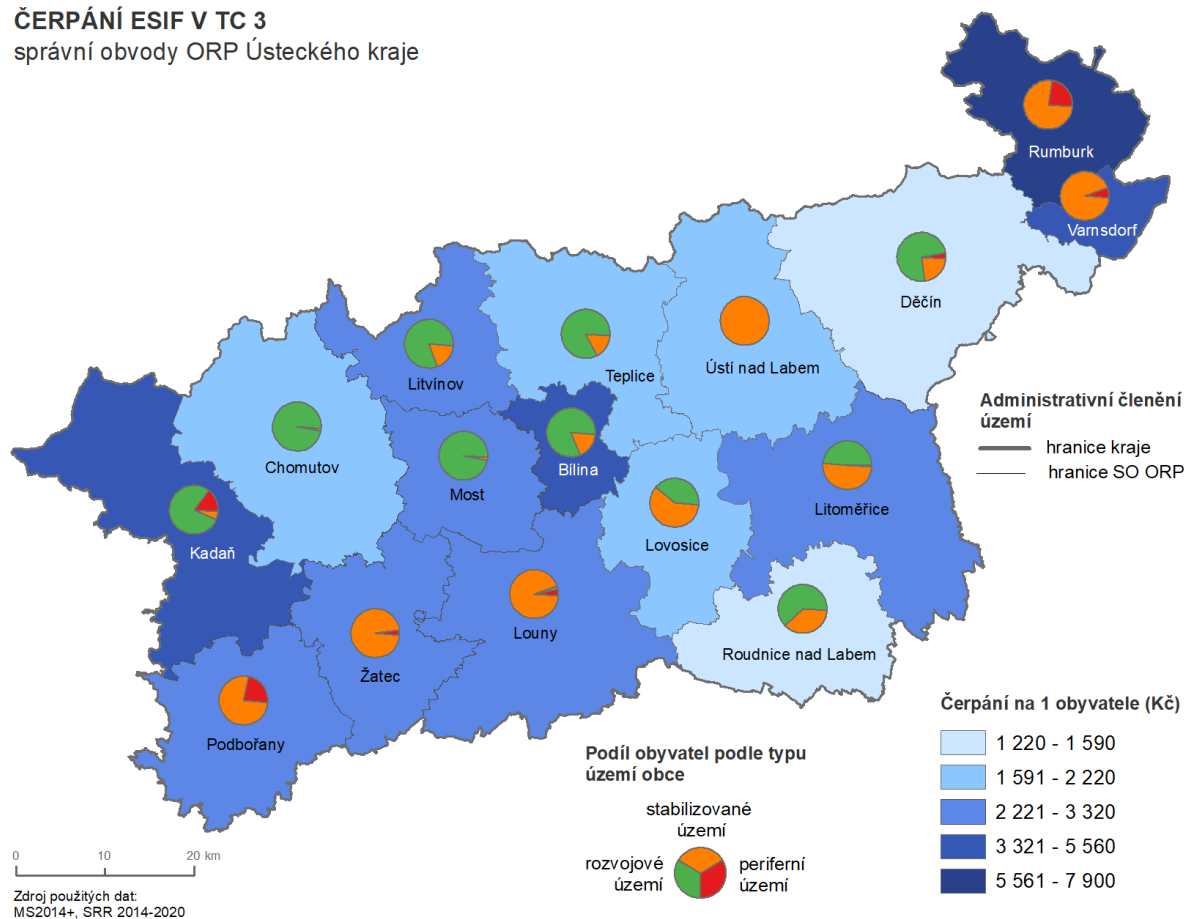
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 12: Čerpání v TC 3 v Ústeckém kraji.³⁹

ČERPÁNÍ ESIF V TC 3

správní obvody ORP Ústeckého kraje

V tomto TC je největší koncentrace prostředků (v absolutní výši) v SO ORP Ústí nad Labem (263,43 mil. Kč), dále pak SO ORP Rumburk (258,81 mil. Kč), Most (243,91 mil. Kč) a Teplice (235,49 mil. Kč). Čerpání v kraji bylo rovnoměrně rozložené, minimum prostředků ovšem směřovalo do SO ORP Roudnice nad Labem a Podbořany, a to 42,2 mil. Kč a 40 mil. Kč.

V přepočtu na 1 obyvatele bylo výrazněji podpořeno SO ORP Rumburk (7,89 tis. Kč) a Varnsdorf (5,56 tis. Kč). Naopak nejméně SO ORP Roudnice nad Labem (1,22 tis. Kč), které mělo nejnižší čerpání také v absolutních hodnotách, dále také Děčín (1,58 tis. Kč).

Za vysokými hodnotami v Rumburku stojí projekt (z výzvy: Nemovitosti - V. Výzva – Uhlé regiony) realizovaný společností Stavebniny Falta na využití podnikatelské infrastruktury, zde konkrétně rekonstrukce brownfieldu (v hodnotě 155,55 mil. Kč).

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Pro rozvojová území není téma konkurenceschopnosti příliš relevantní, přesto byla rozvojová území podpořena v Ústeckém kraji nejvyšší částkou. Ovšem je zde i silně podpořeno stabilizované území, které v přepočtu na obyvatele dosahuje dokonce vyšších hodnot čerpání než rozvojové území. V přepočtu na obyvatele je ovšem nejsilnější čerpání v periferních územích, které více než dvojnásobně převyšuje čerpání v rozvojovém a stabilizovaném území. Oproti jiným krajům tak byla více podpořena

³⁹ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

území, kam je podpora původně směřována (avšak pouze v přepočtech na obyvatele nikoliv v absolutních hodnotách).

Tabulka 15: Čerpání prostředků v TC3 podle typu území podle SRR.⁴⁰

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	168,46 mil. Kč	6,52 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	1,37 mld. Kč	2,43 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	846,83 mil. Kč	3,65 tis. Kč
Celkem	354	817 004	2,38 mld. Kč	2,90 tis. Kč

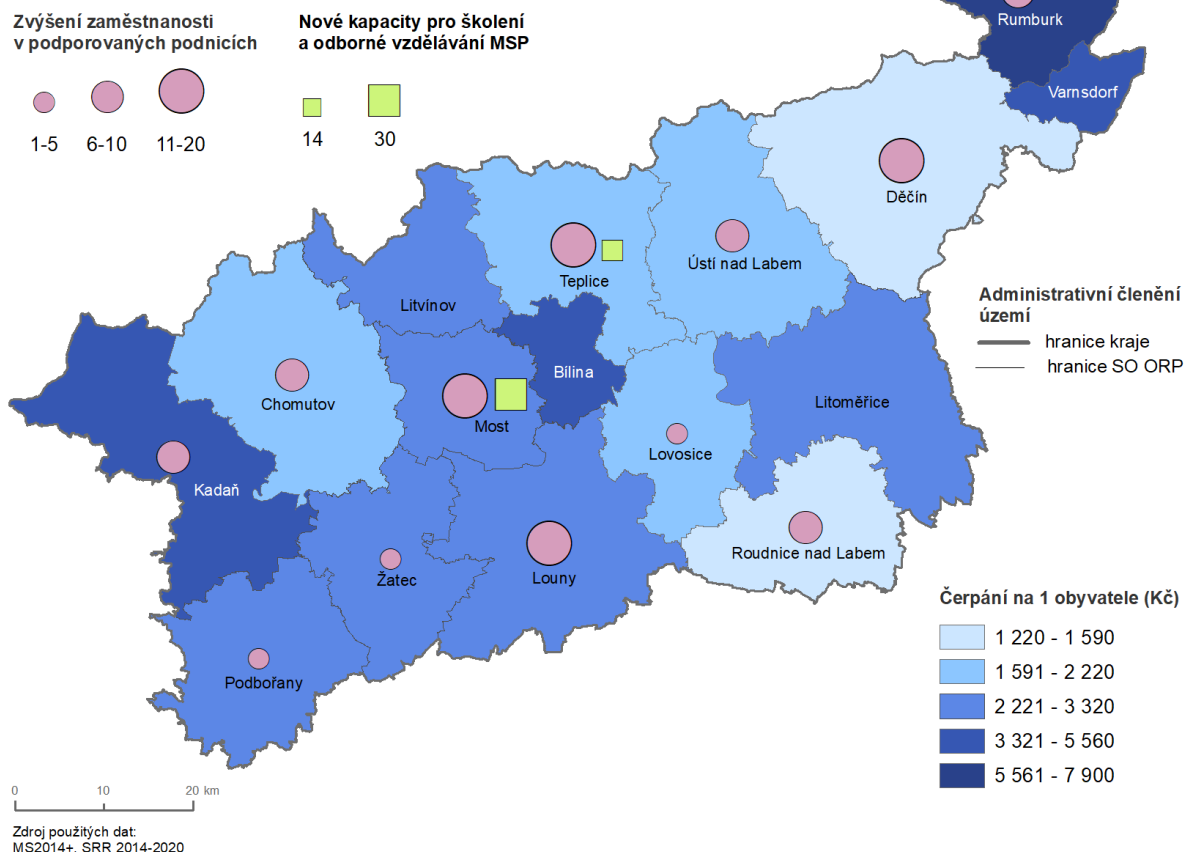
⁴⁰ Zdroj dat: MS214+, vlastní zpracování

3.2.4.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti konkurenceschopnosti na území kraje

Obrázek 13: Hodnota vybraných indikátorů v TC 3.⁴¹

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 3 správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 16: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 3.⁴²

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet nových podniků, které dostávají podporu	výstupový	0	7	7	92
Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	výstupový	0	226	281	8 737
Počet nově vytvořených pracovních míst	výstupový	0	283	276	2 307
Počet nově vytvořených pracovních míst – ženy	výstupový	0	0	61	1 392

⁴¹ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

⁴² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP. Potřeby **zvýšení schopnosti MSP samostatně se prosazovat** na náročných a vzdálených zahraničních trzích, a **využívat potenciál spolupráce firem** se prolínají s potřebami a indikátory prezentovanými v kapitole 4.2.2.3 pro TC1.

Dalším cílem bylo **zvýšit tvorbu nových podniků**, zejména ve znalostně intenzivních oblastech. Tady se prostřednictvím 10 ukončených projektů podařilo podpořit **vznik 7 podniků** (měřeno indikátorem *Počet nových podniků, které dostávají podporu*). Mezi vzniklými sociálními podniky je například sociální podnik *Zenová zahrada* (4,9 mil. Kč), v rámci kterého dojde k revitalizaci brownfieldu ve městě Jirkov s cílem vybudování zahradního centra, podpořenou cílovou skupinou budou osoby se zdravotním postižením. Dalším příkladem je *Zvěřinový závod NATURA BOHEMICA II* (4,69 mil. Kč), jehož podnikatelskou činností je zpracování zvěřinového masa v Chomutově.

“Původní zanedbané prostory a okolní pozemek (brownfield) chátrající mateřské školy se proměnily v zahradní centrum s názvem *Zenová zahrada*, které skládá z prodejny, administrativní budovy, zázemí pro zaměstnance a dvou prodejních skleníků.

Kromě rostlin a potřeb pro zahradníky a kutily nabízí centrum také službu návrhů a realizace zahrad včetně zahradních jezírek, údržbu zahrad nebo floristické služby. Vzniklo zde 5 nových pracovních míst, z toho jsou 3 úvazky určeny pro osoby znevýhodněné na trhu práce.

[Web TZB o projektu *Zenová zahrada*⁴³]

”

Kromě nových podniků bylo důležitým aspektem rozvoje i **zvyšování zaměstnanosti** v již existujících podnicích, což se promítlo do naplňování indikátoru *Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích*. 158 realizovaných projektů generovalo **281 nových pracovních míst**, a to zejména prostřednictvím nákupu nových technologií nebo rozvojem těch stávajících. Příkladem takového projektu je *CIDER HOUSE* (4,18 mil. Kč) s nákupem technologií nezbytných k následné výrobě cideru (a vytvoření 3 pracovních míst pro cílové skupiny). Mezi podpořenými subjekty, které měly dopad na zmíněný indikátor jsou také již zmíněné sociální podniky.

Ústecký kraj se stejně jako ostatní uhelné kraje republiky potýká se strukturálními problémy, které musí dlouhodobě řešit (dlouhodobá nezaměstnanost, odliv obyvatel, nedostatek kvalifikovaných lidí, nevhodná vzdělanostní struktura). Zároveň zde pozorujeme větší výskyt sociopatologických jevů. Podíl exekucí je v kraji nejvyšší z celé republiky 13,95 % z celkového obyvatelstva a průměrný počet exekucí v kraji dosahuje 6,8⁴⁴ exekucí na osobu. Tyto problémy jsou provázány často s oblastí zaměstnanosti i sociální oblastí (blíže zkoumané v kapitole TC8 a TC9). Kraj se tak snaží i přes složité problémy sociálního charakteru zvyšovat svůj podnikatelský a inovační potenciál. Jedním z pomocných mechanismů je ICUK (Inovační centrum Ústeckého kraje), které se snaží podporovat začínající podnikání a měnit vnímání Ústeckého kraje od místa zaměřeného na tradiční průmysl a těžbu k více globálně ekonomicky konkurenceschopnému regionu. Dlouhodobým cílem je zvýšit počet místních podnikatelů, ale také firem s vysokým potenciálem růstu.

Rozhovory s respondenty potvrdily ještě jeden neblahý trend na rozvoj vzdělanostní ekonomiky s výzkumem, vývojem a inovacemi. Narozdíl od Moravskoslezského kraje, který plně využívá příležitosti na možnost čerpání, zde je podobně jako v Karlovarském kraji vidět propast. Tento je způsoben často nevyřešenou „základní infrastrukturou“ firem (často např. vybavení), kdy není pak možné realizovat projekty s nadstavbovými prvky (právě často výzkumného charakteru).

Zároveň v kraji sídlí několik velkých zaměstnavatelů s dlouhodobou historickou tradicí (v oblasti chemie např. Unipetrol RPA, Česká rafinérská a.s., Spolchemie, a.s.; v oblasti strojírenství např. TOS VARNSDORF a.s., Chart Ferox, a.s.). Nutno ještě podotknout, že výhodná pozice blízko Německa způsobila, že zde sídlí i dceřiné společnosti německých společností a zaměstnávají místní pracovní sílu. V kraji tak není silná tradice malých a středních podnikatelů.

⁴³ Více viz: [Zahradnické centrum Jirkov – využití chátrající MŠ v Ústeckém kraji - TZB-info](#)

⁴⁴ Více informací poskytuje např. portál Mapa exekucí: [Mapa – Mapa exekucí \(mapaexekuci.cz\)](#)

“Dneska peníze na třeba na laborky nedostanete, a tím ujel vlak. Výzkum pak logicky půjde do Ostravy nebo do Brna. Teď jde hodně peněz pro MSP, v Ústeckém kraji jich není tolik a velký podíl HDP/zaměstnanost činí velké firmy (Unipetrol, Lovechemie, ČEZ). Není to, že by nebyly podmínky, ale historicky je zde ekonomika rozházená do méně velkých firem. Máme méně malých a středních podniků na počet obyvatel a z demografické struktury vnímáme nedostatek více vzdělaných lidí. [Respondent, Ústecký kraj]

”

Jedním z aktérů v území v této oblasti byla Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, která v znikla v roce 2020, a která pomáhá kraji v komunikaci s místními podnikateli. Krajská komora je platformou pro schůze, výbory komise kraje, konference, jednotlivé pracovní skupiny i tripartitu. Dále se aktivně podílí na nastavování výzev v OPST, dále podporuje podnikatele v překlapaní jednoduché ekonomiky na inovativní. Zásadní otázkou je připravenost žadatelů a jejich zázemí. Podobně jako jiní respondenti, také zástupci hospodářské komory upozornili na absenci základní infrastruktury podnikatelů, ale také výzkumných institucí v kraji (technika, vybavení laboratoří a další). Zároveň také upozornili na menší počet podnikatelských subjektů v kraji, kdy se zde nachází především menší počet velkých firem.

Z důvodu demografických proměn pak v kraji chybí kvalifikovaní zaměstnanci. Odliv mladých lidí je spojen mimo jiné se špatnou image regionu, která není motivační pro mladé talenty. Nejvíce by v tomto směru podle respondentů pomohlo vybudování špičkové infrastruktury v určitých oborech. Hlavním cílem v období 2014-2020 tak bylo propojování firem a škol, například v oblasti chemie. Snahou bylo podporovat polytechnické obory a řemesla, zapojovat zaměstnavatele do výuky a zajišťovat kvalitní pracovníky na školách.

“Všechno to začíná a končí u vzdělávání. Končí to s nedostatkem pracovní síly a nedostatkem absolventů. [Respondenti, Hospodářská komora]

”

Podpora vzdělávání byla součástí implementace Krajského akčního plánu. Podle respondentů se jednalo o velmi detailní práci, někdy až na individuální úrovni. Výsledkem bylo lepší propojení škol a firem, které mají možnost vychovávat si vlastní talenty (např. spolupráce s detašovaným pracovištěm VŠCHT). Zároveň se na školách stále posouvá jejich vybavenost, ovšem chybí možnost zajišťovat špičkové vybavení pro střední školy. Problémem je také zkosnatělost vzdělávacích plánů. Více viz. TC10.

Dále byly řešeny problémy spojené s exekucemi (dostat se z dluhové spirály, aby lidé neodcházeli na černý trh práce), či vzdělávání zaměstnanců a zvyšování jejich kompetencí (soft skills, IT dovednosti). Pro rozvoj regionu hrála roli také podpora VaVal. Krajská hospodářská komora byla nositelem projektů (Znalostmi k prosperitě II., Systém komunikace, Projekt STOP EXEKUCE, Projekt SPOLEČNĚ, K ZNALOSTNÍ PROSPERITĚ 3 apod.) i partnerem projektů jiných žadatelů.

Podle zástupců Krajské hospodářské komory ve výzvách chybělo obecné poradenství pro firmy. Také nebylo možné poskytovat poradenství menšího rozsahu, kdy pro 3 hodiny práce následovalo několik hodin administrativy. Téma inovací pak bylo často podmíněno něčím, co nebylo pro žadatele reálné (např. podpora pouze konkrétního výzkumu, konkrétního transferu v rámci OP VVV). V rámci nastavení fondů EU by bylo vhodné více elektronizovat procesy a zavést jednotkové náklady ve vzdělávání. Podobně jako v případě sociálních služeb bylo pro Hospodářskou komoru problémem navázání úvazků na projekty, kdy v případě výpadku projektu nastává personálně složité období a v některých případech odcházejí zkušení a kvalitní lidé.

3.2.4.4 Přínosy fondů EU v oblasti konkurenceschopnosti v kraji

Přínosy fondů EU v oblasti konkurenceschopnosti byly zkoumány na vývoji počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v přepočtu na 1 obyvatele metodou DID na obcích Ústeckého kraje podle postupu specifikovaného v Návrhu dizajnu výzkumu pro Úkoly 5 a 6.

Tabulka níže představuje základní popisnou statistiku počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v přepočtu na 1 obyvatele v obcích Ústeckého kraje.

Tabulka 17: Popisná statistika ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou, v přepočtu na jednoho obyvatele.⁴⁵

Název hodnoty	v roce 2014	v roce 2021
průměrná hodnota	0,11	0,12
medián	0,10	0,11
minimální hodnota	0,05	0,06
maximální hodnota	0,33	0,35

Seřadili jsme 354 obcí Ústeckého kraje podle výše čerpání v projektech TC3 v oblasti konkurenceschopnosti za sledované období v přepočtu na 1 obyvatele obce. V Ústeckém kraji se nachází 123 obcí, které v rámci TC3 nečerpaly prostředky, proto tzv. kontrolní skupinu vytvoříme z těchto obcí a obcí.

Nejvíce podpořených 71 obcí v průměru čerpalo 6,73 tis. Kč na 1 obyvatele, zatímco v kontrolní skupině byla podpora na 1 obyvatele v průměru ve výši 0 Kč. Ve skupině nejvíce podpořených 71 obcí působilo v roce 2014 v průměru 0,102 ekonomických subjektů na 1 obyvatele (cca 10 ekonomických subjektů na 100 obyvatel), situace v obcích v kontrolní skupině byla téměř stejná s 0,114 ekonomických subjektů na 1 obyvatele, tedy 11 ekonomických subjektů na 100 obyvatel. Do roku 2021 pak v kontrolní skupině počet ekonomických subjektů stoupl na 13,3 na 100 obyvatel, a ve skupině nejvíce podpořených obcí stoupl na 11,1 na 100 obyvatel.

Dále jsme ověřili podmínku paralelního trendu, na datech za roky 2013-2021. Podmínka není splněna, ve skupině vysoce podpořených obcí došlo k nižšímu nárůstu v počtu ekonomických subjektů, ale v kontrolní skupině obcí je patrný strmější nárůst počtu ekonomických subjektů. Nejdřív tedy na dataset aplikujeme propensity score matching, které bylo v literatuře použité jako řešení ke zmírnění potenciálního zkreslení. Mezi obcemi z obou skupin byly nalezeny dvojice na základě proměnných: počet obyvatel, počet ekonomických subjektů, hustota zalidnění, vzdálenost od města nad 40 tis. obyvatel, a dle toho, jestli se v obci nachází pošta, základní škola, zdravotnické zařízení, dálnice, nebo železniční stanice a jejich předpokladu patřit do jedné nebo druhé skupiny (velmi podpořené vs. málo podpořené) na základě uvedených charakteristik. Ve výsledku bylo nalezeno 81 dvojic obcí. V této analýze si skupina podpořených i kontrolní stojí podobně jako v předchozí analýze, není zde ovšem pozorován tak strmý nárůst výsledků u kontrolní skupiny.

Z prezentovaných modelů tedy vyplývá, že fondy EU neměly statisticky významný dopad na zvýšení počtu ekonomických subjektů.

⁴⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

3.2.5 TC4: Nízkouhlíkové hospodářství

Postavení Ústeckého kraje z hlediska emisí je relativně dobré (lehce nad průměrem) vzhledem k poměru tradičního průmyslu a těžbě v kraji. Pokud porovnáme hodnoty např. s Moravskoslezským krajem, který zastává nejhorší pozici. Kraj sice čerpal v absolutních hodnotách 6. nejvyšší částku (5,68 mld. Kč), po přepočtení na obyvatele se ovšem jedná o druhou nejnižší částku (6,92 tis. Kč). Ke znatelnému poklesu v koncentraci oxidu uhličitého ale za uplynulé období nedošlo (tento trend je podobný ve všech krajích ČR).

Díky projektům se podařilo snižovat energetickou náročnost v bydlení, podnikání, ale také zajistit projekty udržitelné dopravy. Často tak byly pořízena nízkoemisní vozidla, přestavěny vozové parky nebo vybudovány dopravní terminály (např. Klášterec nad Ohří). Právě na takových projektech bylo čerpáno skrze prostředky ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Největším projektem v rámci TC4 je projekt Dopravního podniku města Ústí nad Labem a.s. na vozový park. Snižovat emise se dařilo jak pomocí projektů zateplování či jiných úprav bytových domů, i rekonstrukce výrobních hal i snížení energetické náročnosti procesů (např. projekt společnosti Glanzstoff – Bohemia s.r.o.).

Tabulka 18: Plnění potřeb v TC4

Definované podoblasti potřeb – Nízkouhlíkové hospodářství	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Snižování energetické náročnosti		Prostřednictvím projektů se podařilo snižovat energetickou náročnost v oblasti bydlení, podnikání a dopravy. V období 2014-2020 došlo k celkovému poklesu emisí CO ₂ o 9 %, což je dáno nejen realizovanými projekty, ale také snižováním znečištění ovzduší v důsledku těžby. Výsledkem první skupiny projektů bylo, že 3 974 domácností v Ústeckém kraji lepší klasifikaci spotřeby energie. U podpořených subjektů došlo ke snížení spotřeby o 253 830 (GJ/rok). Výroba tepla z obnovitelných zdrojů se zvýšilo o 421 (GJ/rok). V neposlední řadě došlo k obnově vozového parku v Ústí nad Labem či Děčíně.

3.2.5.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů nízkouhlíkového hospodářství v období 2014-2021

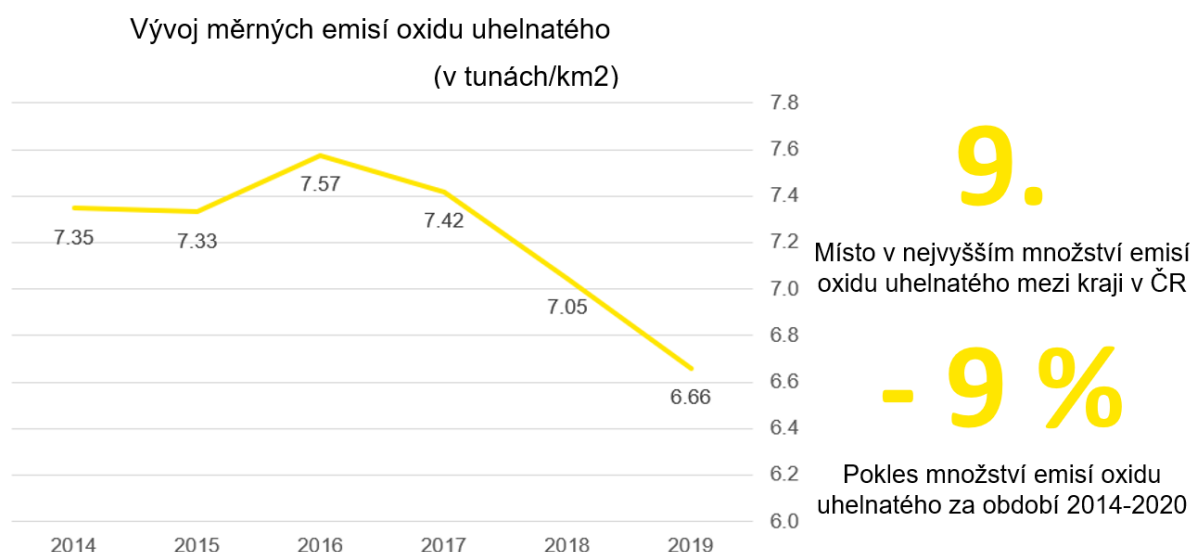
Pro TC4 je dostupnost socioekonomických dat na krajské úrovni velmi slabá. Za reprezentativní ukazatele na základě literatury považujeme emise skleníkových plynů a podíl OZE na celkové spotřebě energie, tyto ukazatele se však na krajské úrovni nesledují. Prezентujeme tedy postavení kraje z pohledu měrných emisí oxidu uhelnatého, který se řadí mezi významné znečišťující látky.

V roce 2019 byla hodnota měrných emisí oxidu uhelnatého 6,66 tun/km², což je 9. nejvyšší hodnota v ČR. V porovnání s rokem 2014 se hodnoty snížily, ke snížení však došlo až s rokem 2017. Při hodnocení procentuálního poklesu měrných emisí klesaly naměřené hodnoty v množství emisí mezi lety 2014-2019 pátým nejrychlejším tempem v celostátním srovnání, což vzhledem k postavení kraje vzhledem k znečištění ovzduší je relativně pozitivní výsledek (oproti např. Moravskoslezskému kraji).

EO6

Obrázek 14: Vývoj měrných emisí oxidu uhelnatého a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁴⁶

3.2.5.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v oblasti nízkouhlíkového hospodářství v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji podpořen **6. nejvyšší částkou**, což odpovídá postavení kraje dle indikátoru množství emisí oxidu uhelnatého v kraji. Po přezkoumání alokace na obyvatele se jedná o ovšem **druhou nejnižší částku**. Celková výše prostředků v proplacených projektech byla 5,68 mld. Kč (6,92 tis. Kč na 1 obyvatele), čerpání probíhalo přes IROP, OP PIK a OP ŽP.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Přibližně polovina prostředků směřovala do 5 největších krajských měst. Je to dáno skutečností, že velkých městech se koncentruje větší množství obyvatel i podnikatelských subjektů, kterých se intervence podporované v TC4 mohou dotýkat. Ostatní kategorie obcí (s výjimkou těch nejmenších) byly také hojně podpořeny. V přepočtu na obyvatele vedou obce největší a kategorie obcí s počtem obyvatel 10-14,99 tis obyvatel. Na úrovni alokací rozdělených na 1 obyvatele je silně podpořena právě skupiny druhých největších obcí.

Tabulka 19: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 4.⁴⁷

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	6,62 mil. Kč	1 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	450,96 mil. Kč	4,39 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	682,73 mil. Kč	4,75 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	416,07 mil. Kč	7,38 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	410,48 mil. Kč	8,04 tis. Kč

⁴⁶ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

⁴⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	992,41 mil. Kč	6,41 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	2,72 mld. Kč	8,89 tis. Kč
Celkem	354	817 004	5,68 mld. Kč	6,92 tis. Kč

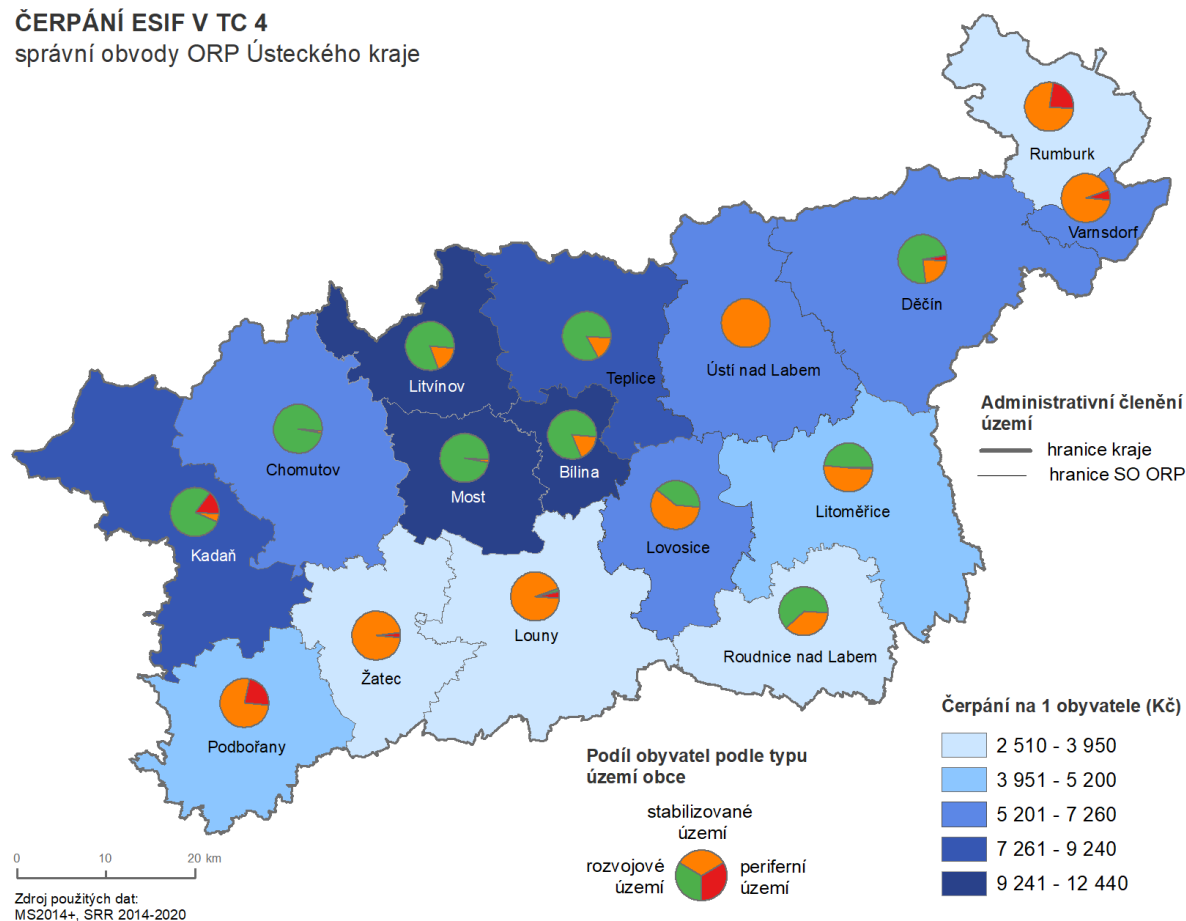
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 15: Čerpání v TC 4 v Ústeckém kraji.⁴⁸

ČERPÁNÍ ESIF V TC 4

správní obvody ORP Ústeckého kraje

V TC4 je nejvíce celkových prostředků koncentrováno do SO ORP Teplice (835,46 mil. Kč) a SO ORP Most (810,29 mil. Kč) i Ústí nad Labem (752,35 mil. Kč). V podpoře TC4 výrazně zaostávají SO ORP Podbořany (71,63 mil. Kč) Ostatní SO ORP čerpaly částky ve stamilionových řádech Kč. V Teplicích nebyl realizován žádný projekt v řádech stamilionů, ovšem mnoho projektů v desítkách milionech Kč. Příkladem takového projektu je projekt Čez Teplárenská, a.s. s názvem *TEPLICE_REKO TEPELNÉ IZOLACE ELE TEPLICE* zaměřený na realizaci komplexních opatření ke snižování energetické

⁴⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

náročnosti nadzemních parních rozvodů z Elektrárny Ledvice do Teplic. Snaží se tak o dosažení energetických úspor a zvýšení kvality životního prostředí. (za 53,94 mil. Kč)

V přepočtu na obyvatele vyniká nejvíce podpořené SO ORP Bílina (12,43 tis. Kč), Litvínov (11,22 tis. Kč) a Most (10,85 tis. Kč). Nejméně se v TC4 v přepočtu na 1 obyvatele čerpalo Lounech (2,51 tis. Kč), Rumburku (3,24 tis. Kč) a v Žatci (3,81 tis. Kč).

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství bývá lehce překrývána s ostatními tematickými cíli z životního prostředí (TC5 a TC6). Jedná se o oblast potřeb a problémů platnou pro všechny tři typy území. Nejvíce prostředků je však směřováno tradičně do rozvojového území (více než 78 %), což souvisí s vysokým počtem obyvatel žijících, a tím pádem více zastavěným. Je zde tedy větší potenciál pro realizaci projektů (snížení energetické náročnosti budov, uplatnění inovativních technologií apod.). Výše čerpání v jednotlivých typech území je zobrazeno v následující tabulce.

Tabulka 20: Čerpání prostředků v TC4 podle typu území podle SRR.⁴⁹

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	153,30 mil. Kč	5,93 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	4,47 mld. Kč	7,95 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	1,05 mld. Kč	4,53 tis. Kč
Celkem	354	817 004	5,68 mld. Kč	6,92 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD

EO5.1

Projekty spadající pod TC4 se přes CLLD nerealizovaly v žádném kraji, jelikož nástroj CLLD nebyl na podporu těchto aktivit zaměřen.

Snížení uhlíkové zátěže je také jedním z možných témat řešených v nástroji ITI. Přes ITI Ústecko-chomutovské aglomerace se v TC4 v Ústeckém kraji prozatím realizovaly 11 projektů v celkové výši 668,48 mil. Kč, všechny v oblasti zvýšení forem udržitelné dopravy. Z nichž největším projektem je *Obnova a rozšíření vozového parku DPMUL* (Dopravní podnik města Ústí nad Labem, a.s.) jedná se o nákup 8 ks nízkopodlažních bezbariérových autobusů s pohonem CNG, splňující normu EURO 6 a 9 ks parciálních trolejbusů v hodnotě 200,86 mil. Kč.

Nákup nízkoe emisních vozidel realizoval také Dopravní podnik města Děčína, a.s. i Dopravní podnik měst Chomutova a Jirkova a.s. Nízkopodlažní tramvaje nakoupil Dopravní podnik Mostu a Litvínova, a.s. v počtu 3 ks. Města Litvínov a Klášterec nad Ohří v rámci TC4 realizovaly projekty na výstavbu dopravních terminálů. Všechny tyto projekty mají za cíl přispět k modernizaci a zvýšení atraktivity hromadné dopravy.

⁴⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

3.2.5.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti nízkouhlíkového hospodářství na území kraje

Obrázek 16: Hodnota vybraných indikátorů v TC 4.⁵⁰

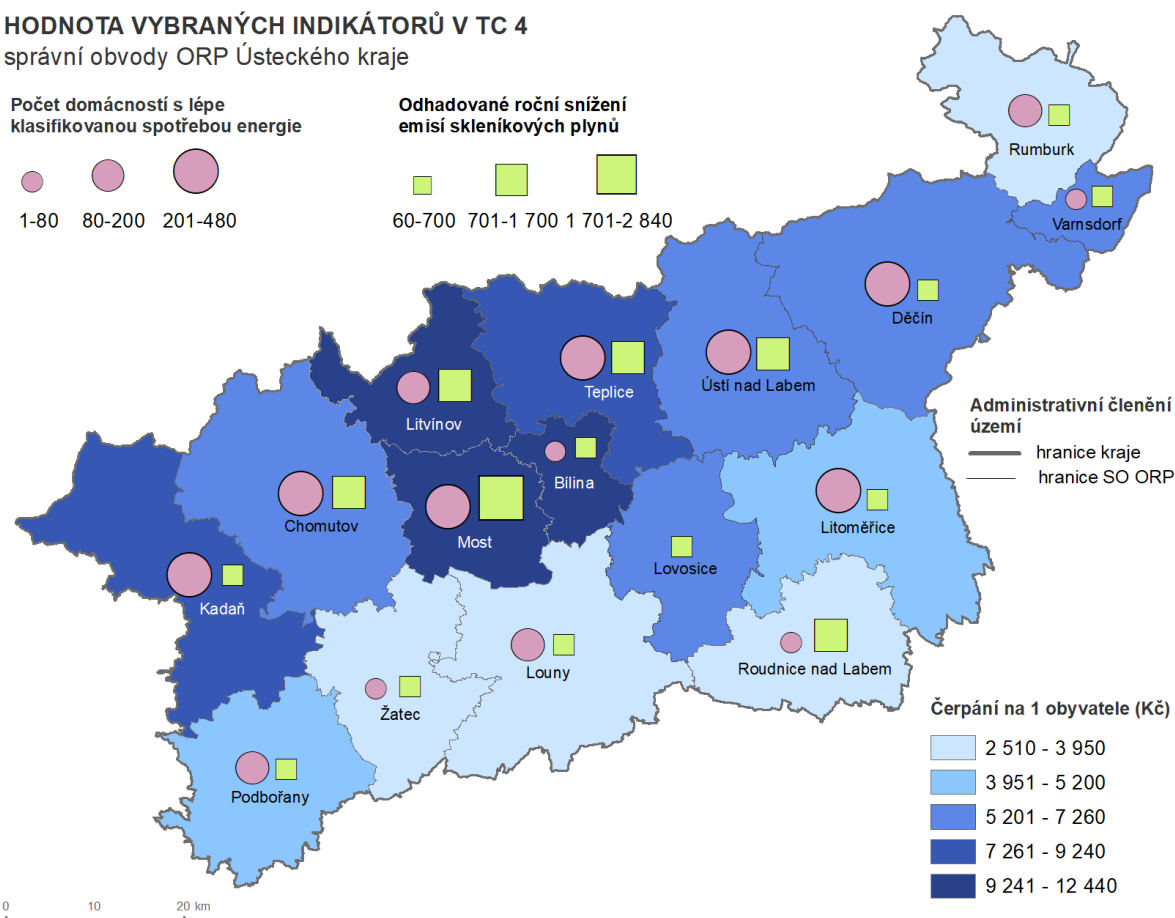
HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 4

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Počet domácností s lépe
klasifikovanou spotřebou energie

Odhadované roční snížení
emisí skleníkových plynů

Zdroj použitých dat:
MS2014+, SRR 2014-2020

Tabulka 21: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 4.⁵¹

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet domácností s lépe klasifikovanou spotřebou energie	výstupový	0	3 971	3 974	52 170
Odhadované roční snížení emisí skleníkových plynů (Tuny ekvivalentu CO ₂ /rok)	výsledkový	0	13 787	12 462	325 814
Snížení konečné spotřeby energie u podpořených subjektů (GJ/rok)	výstupový	176 501	395 166	253 830	3 745 673

⁵⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁵¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Výroba tepla z obnovitelných zdrojů (GJ/rok)	výstupový	0	3 385	421	112 079

EO5

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP. **Dosažení energetických úspor a využití OZE v budovách**, což by mělo vést ke **snížení energetické náročnosti budov**, bylo v projektech měřeno naplňováním indikátorů *Počet domácností s lépe klasifikovanou spotřebou energie* a *Počet objektů nově využívajících OZE*. Díky 183 projektům má nyní **3 974 domácností** v Ústeckém kraji **lepší klasifikaci spotřeby energie** (dva další projekty jsou v realizaci). Projekty naplňující druhý indikátor se v kraji nerealizovaly.

EO5.6

Dalším definovaným problémem byla **vysoká energetická a surovinová náročnost hospodářství**. V této oblasti se realizovaly projekty, jejichž výsledky a výstupy byly zaznamenány prostřednictvím indikátorů *Počet rekonstruovaných či zmodernizovaných polí v rozvodnách*, *Počet nově vybudovaných polí v rozvodnách*, *Nové smart grids systémy v distribučních soustavách*, a *Nové nebo rekonstruované soustavy zásobování teplem*. V Ústeckém kraji se ovšem projekty naplňující zmíněné indikátory nerealizovaly. Nejsou k dispozici ani informace o případné realizaci projektů v oblasti mobility (indikátor *Počet nově pořízených či zmodernizovaných zařízení technické infrastruktury pro ekologická vozidla*).

Důraz byl kladen také na **výrobu energie z obnovitelných zdrojů**. V kraji se prozatím realizovalo **25 projektů**, které přispěly k dosažené hodnotě indikátoru *Výroby tepla z obnovitelných zdrojů*, z nichž je pro indikátor naplněno 421 GJ/rok, cílovou hodnotu by se mělo podařit naplnit po dokončení projektů v realizaci. V Ústeckém kraji se také realizovaly projekty s cílem *Snížit celkovou spotřebu energie u podpořených objektů*, jedná se o projekty bytových domů i projekty výrobních hal. Příkladem je projekt *Zateplení výrobního areálu firmy Aluminium Centrum s.r.o. – Žatec*.

Z finančně nákladných projektů realizovaných soukromými subjekty lze zmínit projekt *Modernizace SZT Most Severočeské teplárenské a.s. v období 2016 a 2017*, jak již název napovídá modernizace systému zásobování teplem v lokalitě Most, tedy výměna starého potrubí za nové (63,34 mil. Kč) společnosti Severočeská teplárenská, a.s. Z projektů mimo sféru udržitelné dopravy (více v TC7) byl např. realizován městem Klášterec nad Ohří, v rámci něhož došlo k přestavbě *Kulturního domu v Klášterci nad Ohří* (142,57 mil. Kč).

Některé projekty se také zabývají energetickou či emisní náročností výrobních procesů firem. Takovými projekty je např. projekt *Snížení energetické náročnosti krystalizačního procesu* (38,7 mil. Kč) společnosti Glanzstoff – Bohemia s.r.o. v Lovosicích.

3.2.5.4 Přínosy fondů EU v oblasti nízkouhlíkového hospodářství v kraji

EO5.7

Přínosy fondů EU v TC4 nad rámec projektových indikátorů nelze jednoduše kvantifikovat z důvodů slabé dostupnosti dat, jak popisuje kapitola 4.2.5.1. Realizované intervence by mohly přispět ke snižování měrných emisí oxidu uhelnatého, kterého zdrojem jsou primárně automobily, dále pak lokální topeniště a energetický a metalurgický průmysl. Jak vyplynulo i z předešlé kapitoly, projekty řešící tuto problematiku se v kraji téměř nerealizovaly, proto přínos fondů EU v problematice nízkouhlíkového hospodářství v Ústeckém kraji nad rámec projektových indikátorů nebude hlouběji analyzován.

3.2.6 TC5: Změna klimatu

Ústecký kraj má v celostátním srovnání hodnotu 8.nejvyšší ekologické stability, což je lehce podprůměrná hodnota. TC5 je tematicky zaměřen na posílení protipovodňové ochrany, rozvoj IZS, ale také revitalizace zelených prostranství. Ve všech těchto oblastech kraj projekty realizoval. Čerpal čtvrtou nejnižší částku v absolutních hodnotách, po přepočtu na obyvatele dokonce druhou nejnižší.

Díky projektům má v současnosti 39 obcí digitální povodňový plán. Více než 29 tisíc obyvatel je díky realizovaným opatřením chráněných proti povodněmi. Probíhá také analýza potencionálních povodňových rizik řek Ohře a Labe. Kraj vnímá povodně jako velmi rizikovou oblast, na jeho území se nachází také mnoho menších řek a toků. Stejně tak důležitá je revitalizace zeleně v podobě projektů na kultivaci parků či veřejných ploch, ale také sanace kontaminovaných území a možnosti jejich dalšího využití. Příkladem takového projektu je *Sanace ohnisek kontaminace v bývalém areálu TDV Duchcov* s následným využitím ploch pro podnikatelské účely.

Tabulka 22: Plnění potřeb v TC5

Definované podoblasti potřeb – Změna klimatu	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Protipovodňová opatření, odstranit významná ekologická rizika v krajině		Díky projektům má v současnosti 39 obcí digitální povodňový plán. Více než 29 tisíc obyvatel je díky realizovaným opatřením chráněných proti povodněmi. Dále byla řešena prevence přírodních rizik díky rozvoji IZS. Projekty umožnily nákup 154 kusů nové techniky a věcných prostředků, díky čemuž se zvýšila vybavenost místních složek. Dále došlo k sanaci kontaminovaných ploch na území kraje (např. <i>Sanace ohnisek kontaminace v bývalém areálu TDV Duchcov</i>). Celkem bylo podpořeno 70 ha ploch s cílem zlepšit jejich stav zachování.

3.2.6.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů změny klimatu v období 2014-2021

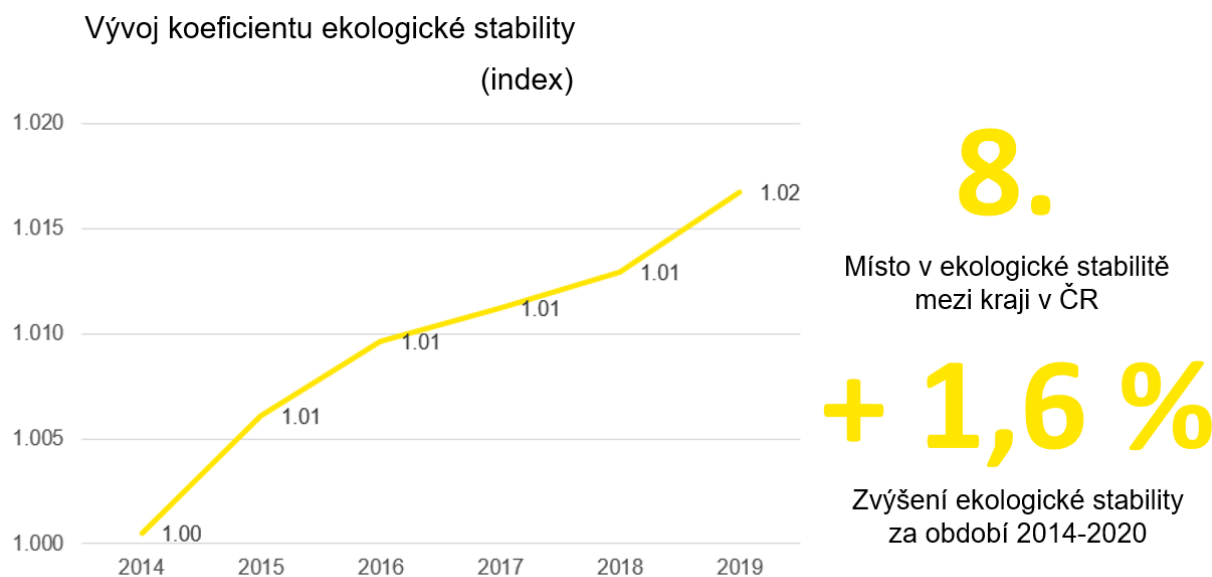
TC5 je dalším z TC zabývajícím se životním prostředím, zejména reakcemi na změnu klimatu, předcházení a řízení rizik, a posílení prevence vůči ekologickým rizikům. Jedná se o projekt různého rázu včetně posílení protipovodňové ochrany či projekty podporující záchranné složky. V kontextu

EO6

socioekonomických ukazatelů analyzujeme vývoj koeficientu ekologické stability, který je určen poměrem stabilních a nestabilních prvků v daném území⁵².

Ústecký kraj je v celostátním srovnání **osmým nejvíce stabilním krajem v ČR** z pohledu ekologické stability, pohybuje se v charakteristikách území intenzivně využívaného (hodnoty koeficientu jsou téměř neměnné okolo 1,01- Tento ukazatel je kompilační, nezahnuje pouze znečištění ovzduší, ale také odolnost krajiny vůči změnám, která bývá považována za klíčový princip environmentální udržitelnosti. Pořadí v rámci indikátoru znečištění ovzduší tak nemusí nutně korespondovat s výsledky ukazatele ekologické stability (např. Moravskoslezský kraj byl šestým nejvíce podpořeným krajem).

Obrázek 17: Vývoj ekologické stability a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁵³

3.2.6.2 Regionální diferenciací čerpání prostředků z fondů EU v oblasti změny klimatu v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji podpořen **4. nejnižší částkou**. Ovšem po přepočtu na obyvatele si kraj velmi pohoršil a skončil v čerpání na 13. místě (**2. nejnižší částka**), a to dokonce s podprůměrným čerpáním (622 Kč na obyvatele), méně na obyvatele čerpala pouze Praha. Vzhledem k důležitosti tématu obnovy krajiny po těžbě (a dalších blízkých témat) by se dalo očekávat více ambiciózní čerpání. Celková výše prostředků v proplacených projektech byla 1,05 mld. Kč. Čerpání probíhalo přes IROP a OP ŽP.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Čerpání prostředků je v kraji relativně rovnoměrně rozloženo (přepočteno na obyvatele), s výjimkou obcí kategorií obcí 5000-9999 obyvatel, kam směřoval také více než dvojnásobný objem prostředků (přepočteno na obyvatele). Největší absolutní částka směřovala do největších pěti měst kraje. viz tabulka níže.

⁵² „Koeficient ekologické stability je poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků v daném území. Mezi stabilní prvky patří lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy, mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy. Hodnoty koeficientu ekologické stability menší nebo rovné 0,10 dosahují území s maximálním narušením přírodních struktur; 0,10 – 0,30 území nadprůměrně využívaná se zřetelným narušením přírodních struktur; 0,31 – 1,00 území intenzivně využívaná, zejména zemědělskou velkovýrobou; 1,01 – 2,99 celkem vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami; hodnoty 3,00 a více dosahuje přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.“ Zdroj: ČSÚ.

⁵³ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

Tabulka 23: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 5.⁵⁴

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	891,73 tis. Kč	0,13 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	62,35 mil. Kč	0,61 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	84,68 mil. Kč	0,59 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	105,61 mil. Kč	1,87 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	35,02 mil. Kč	0,69 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	75,23 mil. Kč	0,49 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	146,82 mil. Kč	0,48 tis. Kč
Celkem	354	817 004	510,60 mil. Kč	0,62 tis. Kč

⁵⁴ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

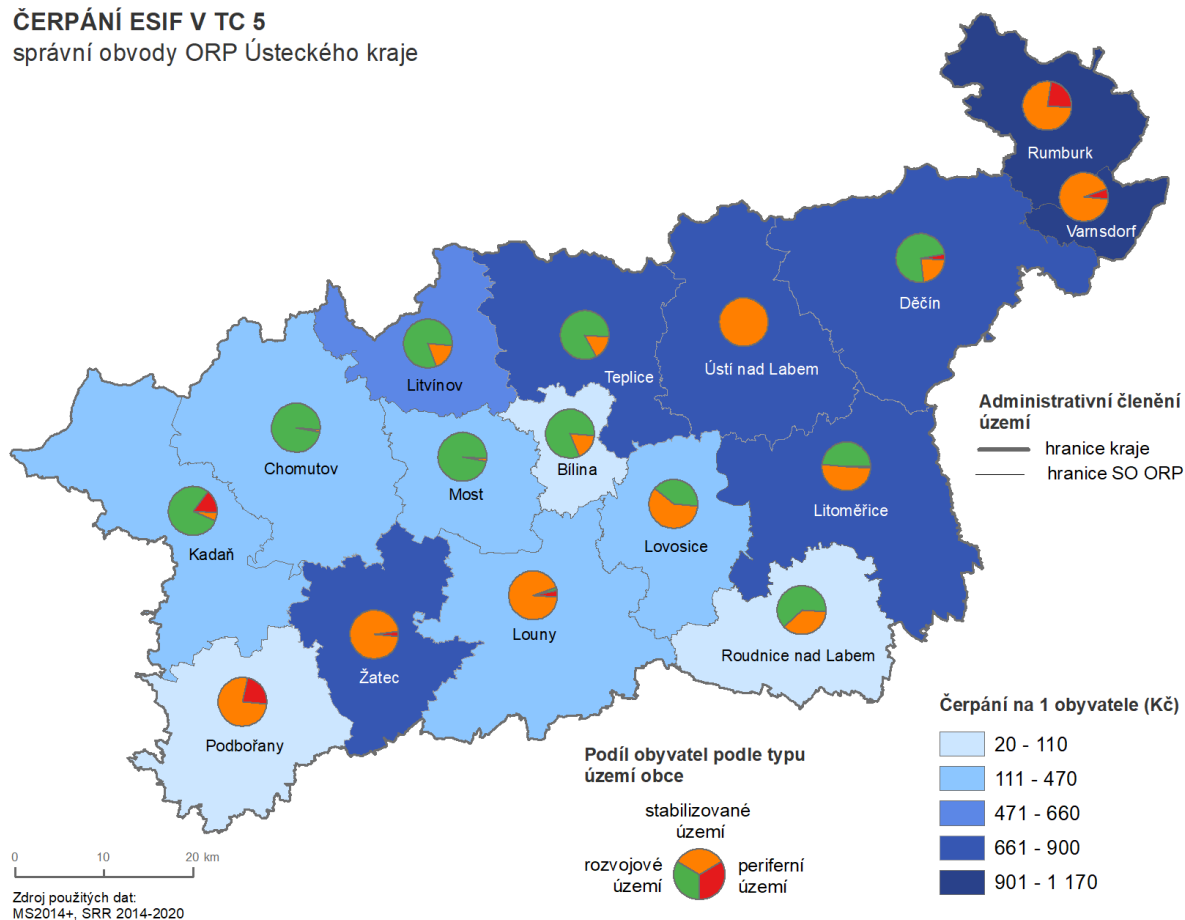
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 18: Čerpání v TC 5 v Ústeckém kraji.⁵⁵

ČERPÁNÍ ESIF V TC 5

správní obvody ORP Ústeckého kraje

V TC5 jsou prostředky výrazně z necelé poloviny koncentrovány do SO ORP Teplice (94,14 mil. Kč). Následuje OSR Ústí nad Labem (92,04 mil. Kč), s lehkým odstupem následuje Děčín (60,81 mil. Kč). Do ostatních ORP je poté podpora rozmělněna po nižších částkách (v rámci nižších desítek milionů). Nejmenší hodnoty dosahuje v SO ORP Karviná (1,8 mil. Kč).

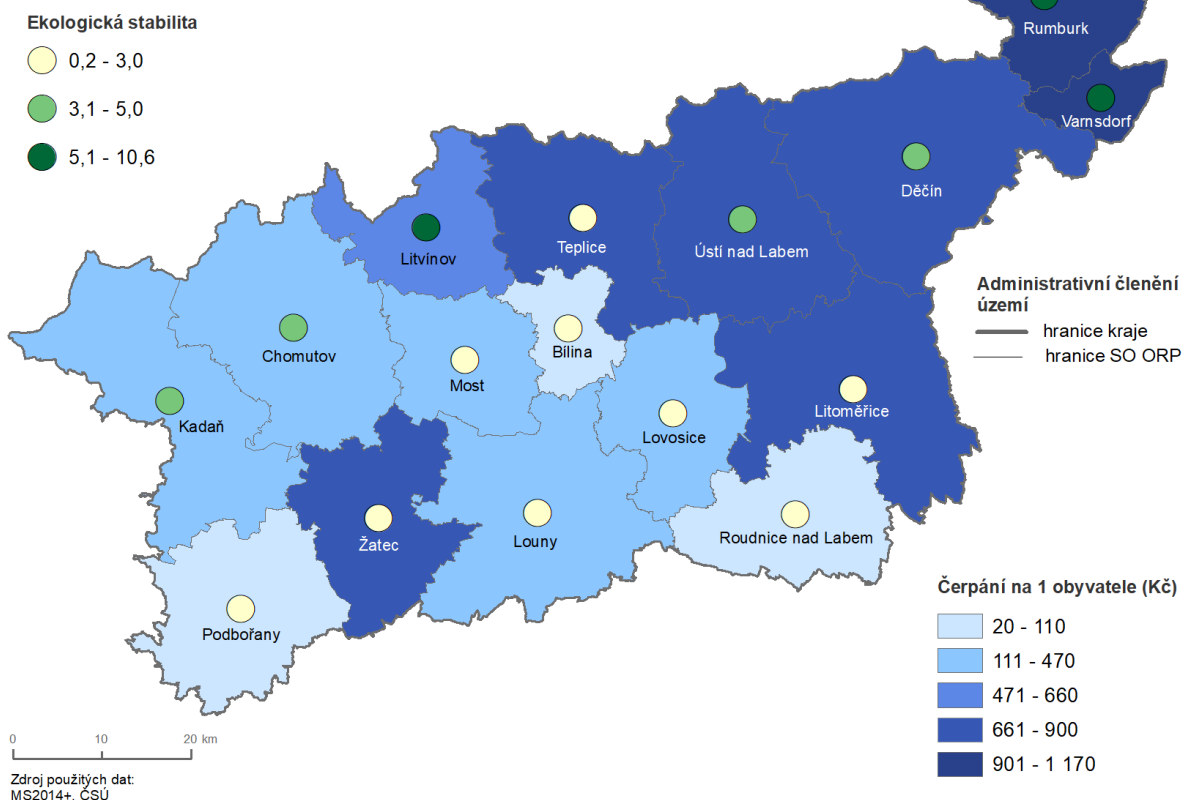
V rámci čerpání na obyvatele vyniká SO ORP Varnsdorf (1,56 tis. Kč), Rumburk (1,16 tis. Kč) a částečně Teplice (0,88 tis. Kč). Nejméně v tomto přepočtu čerpala Bílina (28 Kč) na obyvatele. Průměrné krajské čerpání na obyvatele dosahuje 0,62 tis. Kč.

⁵⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Obrázek 19: Čerpání v TC 5 v Ústeckém kraji v kontextu ekologické stability jednotlivých SO ORP.⁵⁶

EKOLOGICKÁ STABILITA A ČERPÁNÍ ESIF V TC 5 správní obvody ORP Ústeckého kraje

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Podpora přizpůsobení se změně klimatu a řízení rizik se úzce překrývá s TC4 a TC6, které rovněž podporují oblast zkvalitnění životního prostředí. Jedná se o oblast potřeb a problémů platnou pro všechny tři typy území. Nejvíce prostředků je však směřováno do rozvojového území, což může souviset s vysokým počtem obyvatel žijících v tomto území. Příliš nezaostává ani území stabilizované, kam směřovalo i nejvíce prostředků měřených v podílu na obyvatele. Výše čerpání v jednotlivých typech území zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 24: Čerpání prostředků v TC5 podle typu území podle SRR.⁵⁷

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	18,09 mil. Kč	0,70 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	303,79 mil. Kč	0,54 tis. Kč

⁵⁶ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁵⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

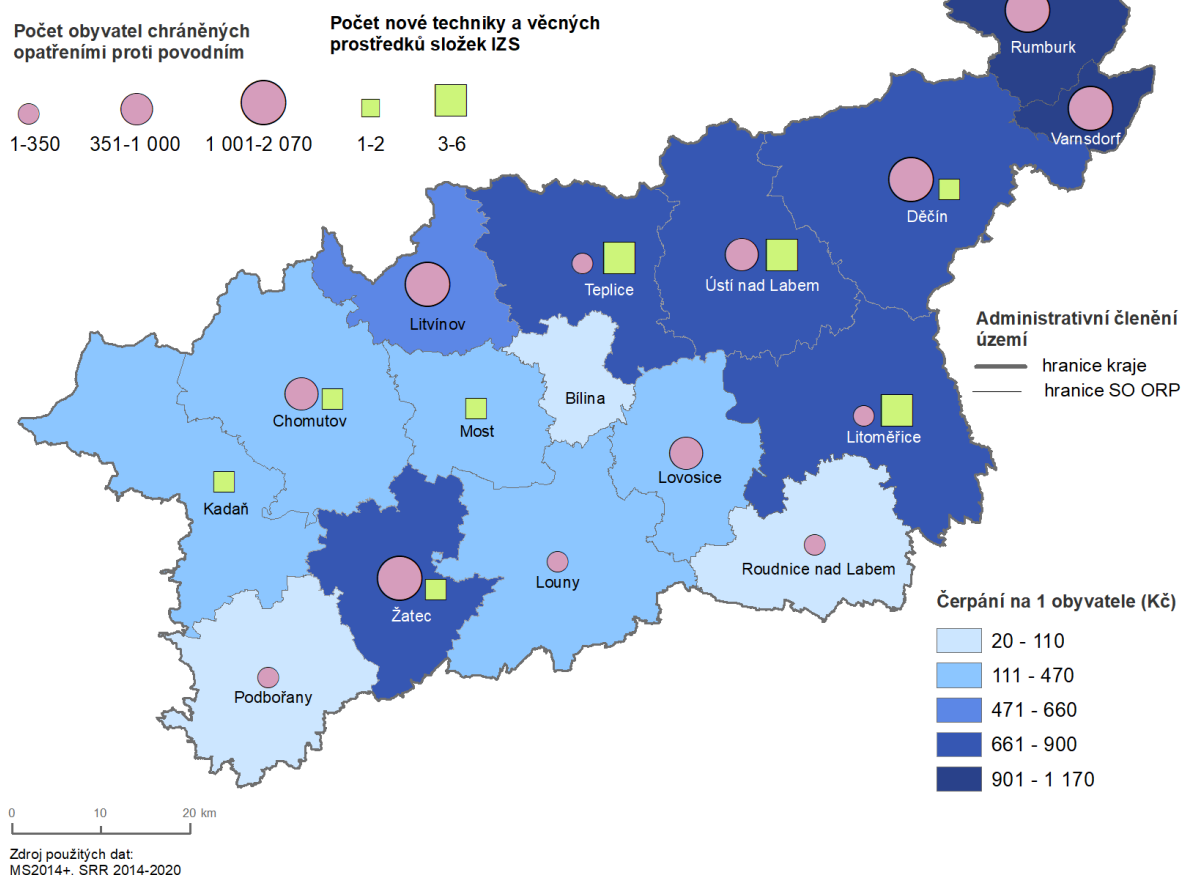
Stabilizované	200	231 681	188,73 mil. Kč	0,81 tis. Kč
Celkem	354	817 004	510,60 mil. Kč	0,62 tis. Kč

3.2.6.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti změny klimatu na území kraje

Obrázek 20: Hodnota vybraných indikátorů v TC 5.⁵⁸

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 5

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 25: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 5.⁵⁹

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet obyvatel chráněných opatřeními proti povodním	výstupový	0	38 904	29 390	189 107

⁵⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁵⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Počet obnovených, vystavěných a rekonstruovaných vodních děl sloužících k povodňové ochraně	výstupový	0	1	1	31
Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	výstupový	0	154	154	593
Počet obcí s digitálním povodňovým plánem	výstupový	0	40	39	582
Objem retardované dešťové vody (m ³)	výstupový	0	178	178	12 263
Počet zpracovaných analýz rizik	výstupový	0	5	5	63
Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav zachování (ha)	výstupový	0	86	70	12 955

EO5

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty oblastí v TC5 byla **protipovodňová ochrana** projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP.

Realizace **digitálního povodňového plánu** se povedla v **39 obcích Ústeckého kraje** (díky uskutečněným 35 projektům). Ústeckým krajem protékají známé toky ČR, mezi nejznámější patří Labe či Ohře, ale vyskytuje se zde i několik menších řek (např. Kamenice, Ploučnice, Bílina). Pro je realizace protipovodňových opatření (např. v podobě varovných systémů) pro kraj klíčová.

EO5.6

Díky 41 projektům, které realizují různorodá protipovodňová opatření včetně monitorovacích a varovných systémů, měřících stanic je více než **29 tisíc obyvatel** chráněných proti povodním, po ukončení projektů v realizaci by se počet chráněných obyvatel mohl ještě zvýšit. Tento výsledek je velmi pozitivní i při mezikrajských srovnání. Díky ostatním projektům bude možné regulovat přes 178 m³ dešťové vody.

Další oblastí spadající do TC5 je **připravenost složek IZS** z pohledu přizpůsobení se změně klimatu a předcházení a řízení rizik. Dosažené výsledky jsou v projektech měřeny indikátorem *Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS*. V Ústeckém kraji byl naplněn indikátor, díky 21 projektům proběhl nákup **154 kusů nové techniky a věcných prostředků**, a to v různých obcích (např. Tuchořice, Braňany, Liběšice). Projektů na analýzu rizik bylo celkem pět (např. *Odstranění ekologické zátěže – zpracování analýzy rizik*). Byl realizován také projekt na analýzu povodňových rizik povodí Ohře *Analýza oblastí s významným povodňovým rizikem v územní působnosti Povodí Ohře, státního podniku, včetně návrhů možných protipovodňových opatření (podklad k plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe* za částku 4,09 mil. Kč.

Největším projektem je *Sanace ohnisek kontaminace v bývalém areálu TDV Duchcov* za 59,88 mil. Kč společnosti ProPark.nu I s.r.o. . Jedná se o přípravu lokality pro další úpravu a následné využití pro podnikatelské subjekty (skladovací a výrobní prostory).

Dále sleduje projekty zabývající se stavem krajiny a jejího zlepšení – jedná se o projekty revitalizující sídelní, silniční či veřejnou zeleň. Ovšem indikátor *Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav zachování* přináší 35 projektů s naplněním indikátoru 70 ha. Jedná se o nejrozličnější projekty, uvádíme část z nich *Rekonstrukce zámecké zahrady a parku v obci Lipová, Revitalizace veřejného prostranství v centru obce Rybníště, Revitalizace zahrady psychiatrické léčebny Petrohrad, Obnova porostů v lesoparku Osmička*.

Právě projekt *Revitalizace zahrady psychiatrické léčebny Petrohrad* (v hodně 1,06 mil. Kč) může být i příkladem dobré praxe projektu se společenským přesahem. Psychiatrická léčebna v Petrohradě působí v obci již od roku 1952. V roce 2022 získala Cenu hejtmána Ústeckého kraje za společenskou odpovědnost⁶⁰ (v rámci 6.ročníku udávání těchto cen). Tato cena je vyhlašována Ústeckým krajem

⁶⁰ Odkaz: [Cena hejtmána za společenskou odpovědnost - PL Petrohrad](#)

ve spolupráci s Hospodářskou a sociální radou Ústeckého kraje a Radou kvality České republiky. Snaží se dlouhodobě propojovat oblast sociální a životního prostředí.

“ *Psychiatrická léčebna Petrohrad je příspěvková organizace, která působí v obci Petrohrad v Ústeckém kraji již od roku 1952. Poskytuje zdravotní péči a zajišťuje další zdravotnické služby psychicky nemocným občanům.*

Každoročně pořádají Zahradní slavnost – den otevřených dveří k podpoře destigmatizace psychiatrie (odstranění negativního vnímání oboru psychiatrie). Pro své okolí pořádají odborné přednášky na téma psychiatrie.

V rámci revitalizace zahrady vybudovali broukoviště a další prvky pro ochranu hmyzu. Snaží se o předání informací a zvyšování podvědomí zaměstnanců a pacientů/klientů v oblasti životního prostředí. [Webové stránky Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje⁶¹] ”

3.2.6.4 Přínosy fondů EU v oblasti změny klimatu v kraji

Přínosy fondů EU v oblasti změny klimatu byly zkoumány na vývoji hodnot koeficientu ekonomické stability metodou DID na obcích Ústeckého kraje podle postupu specifikovaného v Návrhu designu výzkumu pro Úkoly 5 a 6. Tabulka níže představuje základní popisnou statistiku koeficientu ekologické stability v obcích Ústeckého kraje.

Tabulka 26: Základní popisná statistika koeficientu ekologické stability v obcích Ústeckého kraje⁶²

Název hodnoty	v roce 2014	v roce 2019
průměrná hodnota	2,99	3,13
Medián	0,76	0,76
minimální hodnota	0,007	0,006
maximální hodnota	41,19	42,80

EO5.7

Seřadili jsme 354 obcí Ústeckého kraje podle výše čerpání v projektech TC5 za sledované období v přepočtu na 1 obyvatele obce. V Ústeckém kraji se nachází jen 2 obce, které v TC5 nečerpaly žádné prostředky, což je příliš malý vzorek pro vytvoření tzv. kontrolní skupiny. Proto kontrolní skupinu vytvoříme z 20 % nejméně čerpajících obcí v přepočtu na 1 obyvatele. Skupinu podpořených obcí sestavíme ze stejného počtu obcí, které v přepočtu na 1 obyvatele čerpaly nejvíce finančních prostředků. Skupiny obcí jsou tedy pro TC5 Ústeckého kraje 71 pro kontrolní skupinu i 71 obcí podpořených, celkem tedy 142 obcí.

Nejvíce podpořených 71 obcí v průměru čerpalo 2,12 tis. Kč na 1 obyvatele, zatímco v kontrolní skupině byla podpora na 1 obyvatele v průměru ve výši 6,68 Kč na obyvatele. Ve skupině nejvíce podpořených 60 obcí byla průměrná hodnota koeficientu v roce 2014 na úrovni 2,05. Situace v obcích v kontrolní byla lepší, průměrná hodnota koeficientu dosahovala 3,94. Do roku 2019 se pak situace v obou skupinách obcí lehce zlepšila, ve skupině nejvíce podpořených obcí hodnota koeficientu stoupla na 2,16. Stejně tak i ve skupině nejméně podpořených obcí, na 4,10.

Dále jsme ověřili podmínku paralelního trendu, na datech za roky 2009-2019. Podmínka není splněna, v obou skupinách obcí došlo ke kolísání hodnoty koeficientu, které nesplňuje podmínky paralelního trendu. Dalším krokem je tedy aplikace metody DID a odhad koeficientu čistého vlivu fondů EU na koeficient ekologické stability. Efekt fondů EU na vliv hodnoty koeficientu však nebyl prokázán.

⁶¹ Odkaz: [Psychiatrická léčebna v Petrohradě se snaží pečovat nejen o své klienty, ale i zaměstnance a životní prostředí – HSR-ÚK / Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje \(hsr-uk.cz\)](https://www.psl.cz/psychiatricka-lecebna-v-petrohradě-se-snaží-pečovat-nejen-o-své-klienty,-ale-i-zaměstnance-a-životní-prostředí-—hsr-úk/-Hospodářská-a-sociální-rada-Ústeckého-kraje-(hsr-uk.cz))

⁶² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Pro zpřesnění výsledků byla dále využita metoda párování⁶³ (propensity score matching), kde byly mezi obcemi z obou skupin nalezeny dvojice na základě proměnných: počtu obyvatel, počtu ekonomických subjektů, hustoty zalidnění, vzdálenosti od města nad 40 tis. obyvatel, a dle toho, jestli se v obci nachází pošta, základní škola, zdravotnické zařízení, dálnice, nebo železniční stanice a jejich předpokladu patřit do jedné nebo druhé skupiny na základě uvedených charakteristik. Na základě výsledku bylo nalezeno 31 dvojic obcí, na které byla následně aplikována metoda DID. Výsledek potvrzuje výše uvedené.

Výsledek byl ještě ověřen lineární regresí se zastoupením všech obcí, ze kterého také plyne, že výše čerpání nemá vliv na změnu ekologické stability v kraji.

⁶³ Použití propensity score matching před DID bylo považováno za účinný způsob, jak vyřešit chybějící paralelní trend v analýze, viz např. Stuart, E. A. et al. (2014). Using propensity scores in difference-in-differences models to estimate the effects of a policy change. *Health Services and Outcomes Research Methodology*. 2014 Dec 1; 14(4): 166–182, nebo Chabé-Ferret, S. (2017). Should We Combine Difference In Differences with Conditioning on Pre-Treatment Outcomes? *Toulouse School of Economics*.

3.2.7 TC6: Životní prostředí

Ústecký kraj se potýká s dlouhodobými problémy způsobenými těžbou a průmyslem. Hlavní prioritou je odstranění ekologických rizik, rekultivace poškozených oblastí a revitalizace brownfieldů. Důležité je také udržování technického stavu veřejných prostorů a jejich vybavení. Revitalizace brownfieldů je klíčová pro zlepšení životního prostředí a kvalitu veřejného prostoru v kraji.

Ústecký kraj patřil mezi 4. nejmenší příjemce finančních prostředků v rámci TC6. Celková alokace činila 2,72 miliardy Kč, přičemž většina prostředků byla čerpána z OP ŽP. Nejvíce podporovanou oblastí byla kvalita ovzduší, následovaná péčí o krajinu a odpadovým hospodářstvím. Čerpání prostředků probíhalo jak prostřednictvím individuálních výzev, tak CLLD. Nejvyšší čerpání prostředků v rámci CLLD bylo zaznamenáno v Rumburku, Děčíně a Litoměřicích.

V oblasti znečištění ovzduší byly největším projektem tzv. Kotlíkové dotace. V oblasti vodohospodářství bylo dosaženo připojení pouze malého počtu obyvatel ke zlepšenému čištění odpadních vod. V oblasti odpadového hospodářství byly zvýšeny kapacity pro recyklaci odpadů a vybudovány sběrné dvory. Kraj se také zaměřil na péči o krajinu a rozvoj cestovního ruchu spojeného s přírodním a kulturním dědictvím.

Tabulka 27: Plnění potřeb v TC6

Definované podoblasti potřeb – Životní prostředí	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Revitalizace brownfieldů		Jak již bylo zmíněno v TC3, prostřednictvím projektů se dařilo revitalizovat prázdné plochy pro potřeby podnikání.
Odpadová politika		Díky projektům se povedlo zvýšit kapacity pro recyklaci odpadů o 9 409 t/rok. Dále se díky projektům se podařilo navýšit kapacitu pro předcházení vzniku komunálního odpadu o 12 532 t/rok. V neposlední řadě se podařilo vytvořit novou kapacitu systému separace a svozu všech odpadů v hodnotě 18 777 t/rok. Všechny tyto výsledky jsou v celorepublikovém srovnání podprůměrné. V období 2014-2020 zároveň nedošlo ke snížení komunálního či podnikového odpadu.
Rozvoj technické infrastruktury		Do roku 2020 se počet čistíren zvýšil o 13 na 201 a celková kapacita dosáhla 378 007 m3/den, což představuje nárůst o 65 %. Ústecký kraj se tak řadí mezi kraje s třetí nejvyšší kapacitou čistíren odpadních vod v ČR. Díky financování projektů z fondů EU bylo dále vybudováno 64 km nových kanalizací, což je podprůměrný výsledek.

EO6

3.2.7.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů životního prostředí v období 2014-2021

Ústecký kraj se potýká s dlouhodobými problémy spojenými se zhoršeným životním prostředím, které jsou převážně způsobeny **těžbou nerostných surovin a průmyslovou výrobou**. Jednou z hlavních priorit stanovených v strategických dokumentech je odstranění významných ekologických

rizik, která stále ohrožují krajinu. Zároveň je nezbytné věnovat pozornost rekultivaci oblastí poškozených těžbou a využití brownfieldů, tedy bývalých průmyslových ploch, ve kterých lze provádět revitalizaci.

Kromě toho je také důležité zajistit odpovídající technický stav veřejných prostor, jak venkovních, tak vnitřních, včetně jejich vybavení. Tímto způsobem bude možné tyto veřejné objekty kvalitně využívat s ohledem na udržitelný rozvoj. Další prioritou stanovenou ve strategických dokumentech je **revitalizace brownfieldů**, kterých je v Ústeckém kraji řada. Tyto opatření jsou klíčová pro zlepšení životního prostředí, udržitelný rozvoj a zajištění kvalitního veřejného prostoru pro obyvatele kraje.

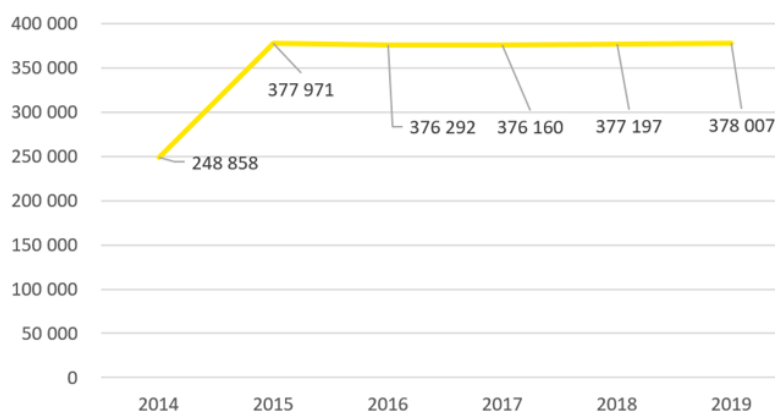
Ve strategických dokumentech pro programové období 2014–2020 je **udržitelné odpadové hospodářství a technická infrastruktura** spojená s touto oblastí zmíněna jako jedna z priorit Ústeckého kraje. V rámci této strategie se zaměřujeme na zlepšení kvality vod, což zahrnuje dostupnost pitné vody a připojení k kanalizační síti včetně čistíren odpadních vod. Pro vyhodnocení pokroku ve vodohospodářské infrastruktuře sledujeme vývoj počtu a kapacity čistíren odpadních vod v kraji, včetně těch, které nebyly financovány z fondů EU.

V roce 2014 bylo v Ústeckém kraji celkem 188 čistíren odpadních vod s kapacitou **248 858 m³/den**. Do roku 2020 se počet čistíren zvýšil o 13 na 201 a celková kapacita dosáhla **378 007 m³/den**, což představuje nárůst o 65 %. Tento významný růst svědčí o účinnosti intervencí v rámci Evropských strukturálních a investičních fondů (fondů EU) v oblasti vodohospodářské infrastruktury. Ústecký kraj se tak řadí mezi kraje s **třetí nejvyšší kapacitou čistíren odpadních vod v ČR**, před ním jsou pouze Moravskoslezský kraj a hlavní město Praha.

Obrázek 21: Vývoj celkové kapacity čistíren odpadních vod a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁶⁴

Vývoj celkové kapacity ČOV (v m³/den)

3.

místo v celkové kapacitě ČOV
mezi kraji v ČR

+ 65 %

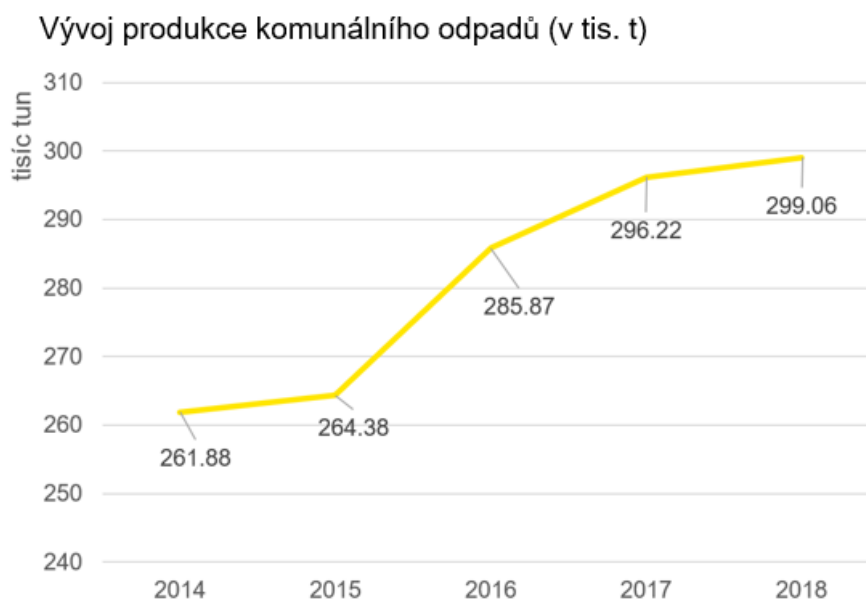
nárůst celkové kapacity ČOV
za období 2014-2019

Odpadové hospodářství je úzce spojeno se záchranou životního prostředí a bylo jednou z priorit Ústeckého kraje v oblasti ochrany životního prostředí. V rámci těchto snah byly podpořeny **opatření zaměřená na prevenci a snižování odpadů**, stejně jako zvýšení recyklace a energetického využití odpadů. Přestože byly vynaloženy finanční prostředky z fondů EU, produkce komunálního odpadu v Ústeckém kraji se nepodařilo snížit. V roce 2014 bylo vyprodukováno 261 tis. tun komunálního odpadu a v roce 2018 se tento počet zvýšil na 299 tis. tun. Produkce podnikových odpadů také nebyla snížena, naopak od roku 2014 vzrostla z 2,57 mil. tun na 2,70 mil. tun. Důvody, proč nedochází k očekávanému snížení produkce odpadu, mohou být různé. Možná, že opatření zaměřená na prevenci vzniku odpadu nebyla dostatečně účinná. Také může hrát roli zvýšená spotřeba a produkce ve společnosti, která převažuje nad snahami o udržitelnost. Dalším faktorem může být nedostatek informovanosti a motivace obyvatel i podnikatelů k oddělenému sběru a recyklaci odpadů. Je zřejmé, že i přes investice do odpadové infrastruktury je potřeba věnovat zvýšenou pozornost preventivním opatřením a edukaci veřejnosti, aby se dosáhlo skutečného snížení produkce odpadu a lepšího využití zdrojů.

⁶⁴ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

Obrázek 22: Vývoj produkce odpadů a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁶⁵

5.

místo v produkci komunálního odpadu mezi kraji v ČR

+ 14 %

nárůst produkce komunálního odpadu za období 2014-2018

4.

nejnižší produkce podnikových odpadů mezi kraji v ČR

+ 5 %

nárůst produkce podnikových odpadů za období 2014-2018

3.2.7.2 Regionální diference čerpání prostředků z fondů EU v oblasti životního prostředí v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj **byl 4. nejmenším příjemcem finančních prostředků v rámci TC6** ve srovnání mezi kraji. Nižší čerpání bylo zaznamenáno pouze v hlavním městě Praze, Karlovarském kraji a Libereckém kraji. Během programového období obdržel kraj celkem 2,76 miliardy Kč prostředků. Většina těchto prostředků byla čerpána prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (2,1 miliardy Kč), zatímco zbývajících 642 milionů Kč přišlo do kraje prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Po přepočtu na počet obyvatel se jedná o **třetí nejnižší intenzitu čerpání**

⁶⁵ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

(3,3 tisíce Kč na obyvatele) ve srovnání mezi kraji. Nižší intenzitu čerpání měly pouze Karlovarský kraj (3,2 tisíce Kč na obyvatele) a hlavní město Praha (474 Kč na obyvatele).

Podpora v rámci TC6 byla rozdělena do čtyř hlavních oblastí: kvalita vod, kvalita ovzduší, odpadové hospodářství a péče o krajinu. V Ústeckém kraji byly **nejintenzivněji podpořeny aktivity a projekty související s kvalitou ovzduší, kdy celkové proplacené zdroje dosáhly 1,01 mld. Kč**. Druhou nejvíce podporovanou oblastí byla péče o krajinu s částkou 779,5 milionů Kč. Projekty spojené s odpadovým hospodářstvím obdržely celkem 489,2 milionů Kč prostředků během programového období, zatímco oblast kvality vod byla nejméně podpořená s alokací ve výši 399,9 milionů Kč.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Nejvyšší intenzita čerpání finančních prostředků na obyvatele byla zaznamenána ve obcích s 200 až 999 (6,15 tis. Kč na obyvatele) a v městech s počtem obyvatel mezi 10 000 až 14 999 (5,98 tis. Kč na obyvatele). Zároveň je třeba zmínit, že obce s počtem obyvatel do 199 vykazují vyšší průměrné čerpání (3,48 tis. Kč na obyvatele) než největší města v kraji, což je zajímavé s ohledem na strategii kraje zaměřené na rozvoj venkova a periferních oblastí. Obecně by se dalo říct, že bylo čerpání v TC6 nerovnoměrné napříč jednotlivými velikostními kategoriemi obcí.

Tabulka 28: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 6.⁶⁶

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	23,00 mil. Kč	3,48 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	631,57 mil. Kč	6,15 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	630,76 mil. Kč	4,38 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	143,76 mil. Kč	2,54 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	304,63 mil. Kč	5,98 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	522,35 mil. Kč	3,37 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	465,53 mil. Kč	1,52 tis. Kč
Celkem	354	817 004	2,72 mld. Kč	3,31 tis. Kč

⁶⁶ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

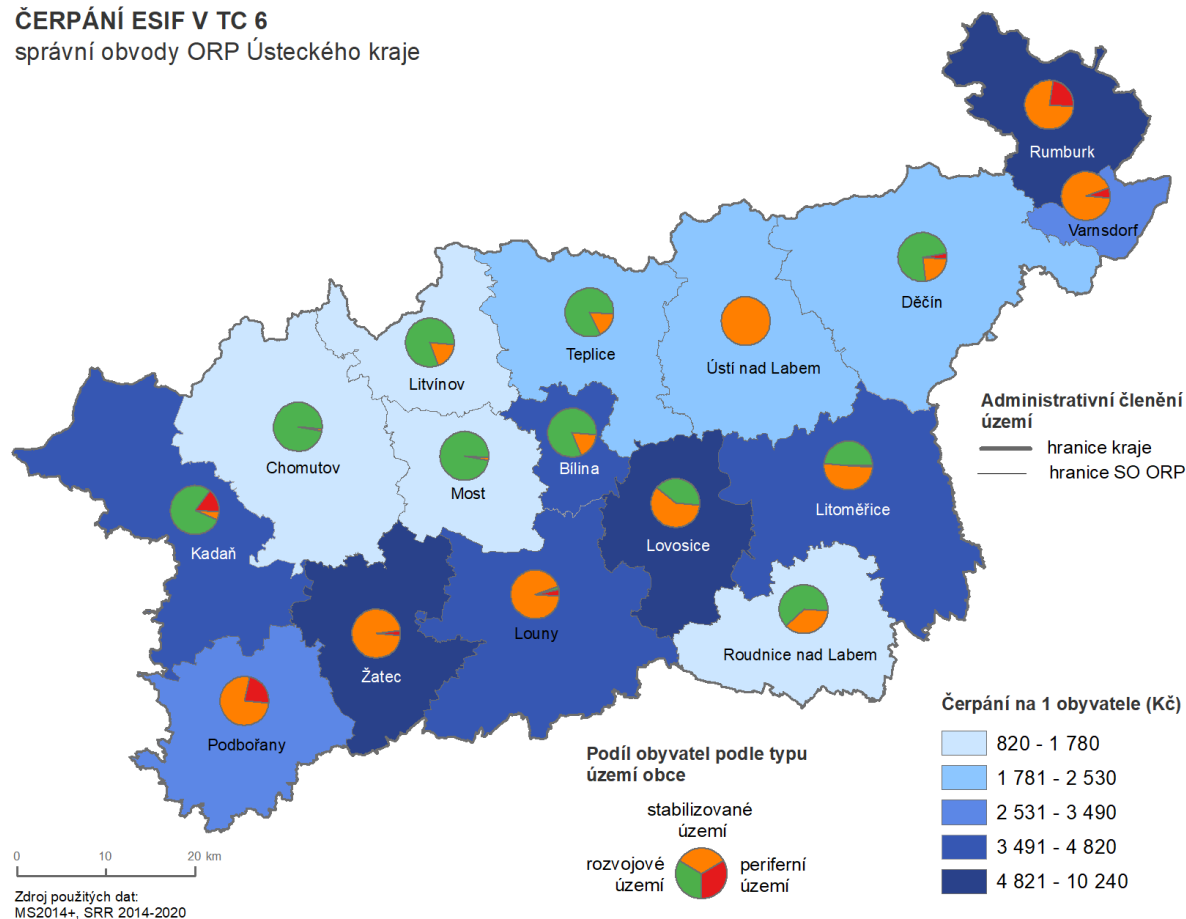
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 23: Čerpání v TC 6 v Ústeckém kraji.⁶⁷

ČERPÁNÍ ESIF V TC 6

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Nejvyšší čerpání v absolutním vyjádření bylo realizováno v rámci TC6 v SO ORP Rumburk (336,3 mil. Kč), dále bylo také čerpání vysoké v SO ORP Ústí nad Labem (303,5 mil. Kč) a SO ORP Litoměřice (287,9 mil. Kč). Naopak nejnižší absolutní alokací disponovala SO ORP Litvínov (31,1 mil. Kč), Roudnice nad Labem (52,3 mil. Kč) a Podbořany (55,7 mil. Kč). Na Obrázku 23 je vizualizována intenzita čerpání (přepočtená na počet obyvatel) napříč jednotlivými SO ORP kraje – v přepočtu na obyvatele se nejvíce čerpalo v SO ORP Žatec, Lovosice a Rumburk.

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

V oblasti životního prostředí je rozpad čerpání prostředků v různých typech území důležitým faktorem. Periferní území obdržela relativně nižší prostředky na obyvatele (průměrně 4,19 tisíc Kč) než rozvojová území (průměrně 1,95 tisíc Kč) a stabilizovaná území (průměrně 6,52 tisíc Kč). Tento rozdíl může být důsledkem potřeb a priorit daných území v oblasti životního prostředí. Periferní oblasti mohou čelit specifickým výzvám spojeným se zhoršeným životním prostředím, které vyžadují finanční podporu pro jejich řešení. Naopak, rozvojová území mohou mít vyšší potřebu investic do ekologické infrastruktury a opatření, která přispívají ke zlepšení životního prostředí a udržitelného rozvoje. Stabilizovaná území

⁶⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

již mohou mít vyšší úroveň environmentální stability a vyžadovat spíše udržovací a optimalizační investice.

Tabulka 29: Čerpání prostředků v TC6 podle typu území podle SRR.⁶⁸

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	108,45 mil. Kč	4,19 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	1,09 mld. Kč	1,95 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	1,51 mld. Kč	6,52 tis. Kč
Celkem	354	817 004	2,72 mld. Kč	3,31 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím CLLD

V TC6 obecně probíhalo čerpání nejen přes běžné individuální výzvy, ale i prostřednictvím CLLD. V rámci CLLD bylo v kraji realizováno projekty s alokací ve výši 12,8 mil. Kč, což je zhruba 0,46 % všech zdrojů vynaložených na TC6 v Ústeckém kraji. Mezi největší projekty patří např. *Revitalizace zeleně v intravilánu v Městě Dolní Poustevna* (3,6 mil. Kč), *Výsadba alejí v CHKO Kokořínsko, k.ú. Brocno, Chcebuz a Újezd u Chcebuze* (2,2 mil. Kč) či *Revitalizace veřejného prostranství v centru obce Rybníště* (1,5 mil. Kč).

V Ústeckém kraji v rámci výzev TC6 čerpalo prostřednictvím CLLD celkem 8 SO ORP (rozvojových oblastí), přičemž nejvyšší čerpání bylo zaznamenáno v Rumburku (4,1 milionu Kč), Děčíně (2,5 milionu Kč) a Litoměřicích (2,2 milionu Kč). Tyto projekty se zaměřovaly na obnovu zeleně ve veřejných prostranstvích a výstavbu alejí.

Čerpání prostřednictvím nástroje ITI v rámci TC6 nebylo na území Ústeckého kraje realizováno.

EO5.1

⁶⁸ Zdroj dat: ČSÚ, Vlastní zpracování

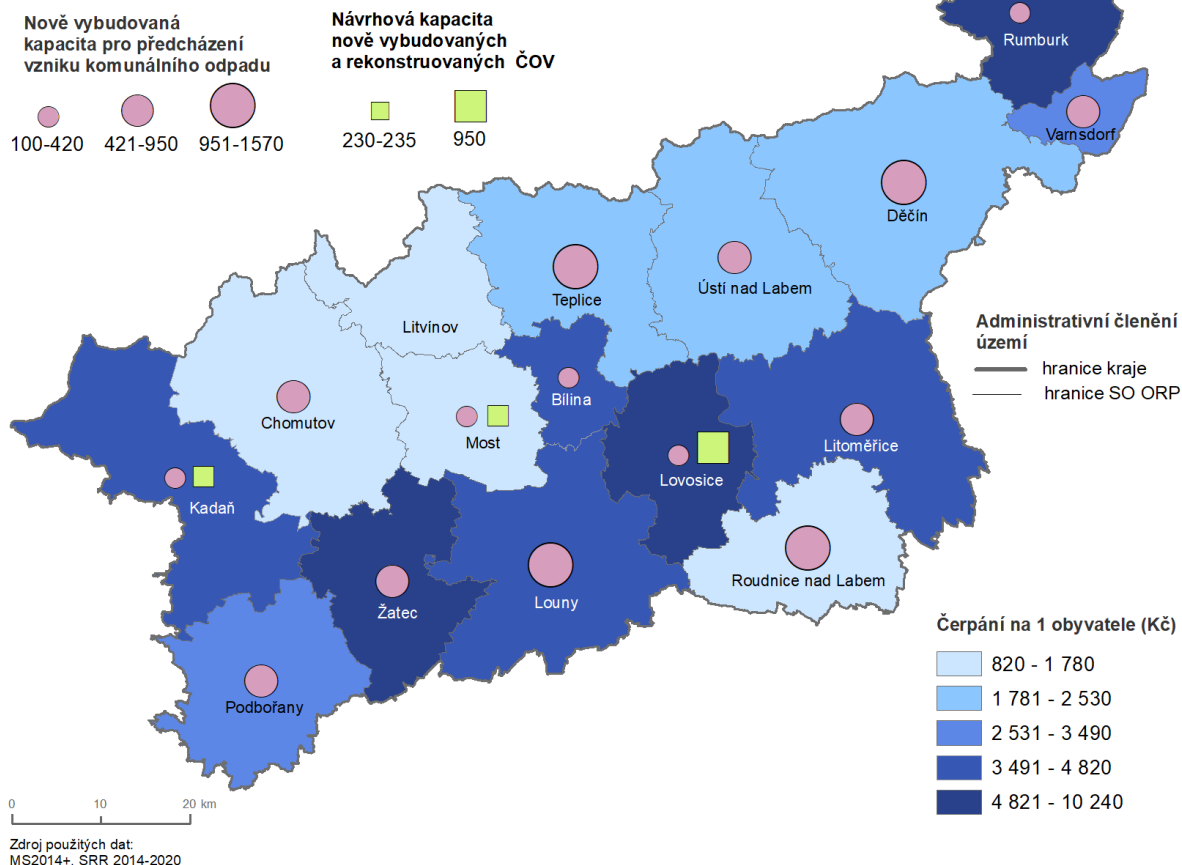
3.2.7.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti životního prostředí na území kraje

Obrázek 24: Hodnota vybraných indikátorů v TC 6.⁶⁹

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 6

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Kvalita ovzduší

Tabulka 30: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 6 v oblasti kvality ovzduší.⁷⁰

E05

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, u kterých bylo provedeno opatření ke snížení emisí	výstupový	0	5 118	4 882	88 670
Snížení emisí tuhých znečišťujících látek	výstupový	0	60	83	248

⁶⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁷⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

V oblasti **znečištění životního prostředí** jsou výstupy a výsledky projektů měřeny více indikátory, jedním z nich je *Počet stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, u kterých bylo provedeno opatření ke snížení emisí*. V již ukončených projektech byly provedeny **intervence u 4 882 zdrojů, což je v mezikrajském průměrná hodnota (8. místo)**. Nejvyšší podíl na hodnotě tohoto indikátoru měly projekt kotlíkových dotací s celkovou alokací ve výši 562,9 mil. Kč. Dále zkoumáme *indikátor Snížení emisí tuhých znečišťujících látek*. Intervence byly provedeny u 83 zdrojů těchto emisí, což je nejvyšší nabytá hodnota v mezikrajském srovnání. Nejrozsáhlejším projektem je v tomto ohledu *Ekologizace výroby odlitků ve slévárně METALURGIE Rumburk* (250,6 mil. Kč). Kvalita ovzduší byla nejintenzivněji podpořenou oblastí v Ústeckém kraji v rámci TC6.

Mezi další významné projekty patří např. *Snížení emisí TZL u kotle K4 v Žatecké teplárenské, a.s. prostřednictvím instalace filtru spalín* (29,0 mil. Kč). Další projekty se zaměřovaly na snížení prašnosti a emisí v různých oblastech kraje, jako například na přesypových místech, dolových provozech a v výrobě viskózních vláken. Významným projektem byla také komplexní snaha o odprášení a snížení prašnosti v různých lokalitách, například na nakládacím místě nákladového nádraží Úpravny uhlí Ledvice (18,4 mil. Kč) nebo v jižních svazích Dolu Bílina (9,2 mil. Kč).

Kvalita vod

Tabulka 31: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 6.⁷¹

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet obyvatel nově připojených na zlepšené zásobování vodou	výstupový	0	251	0	396 771
Počet obyvatel nově připojených na zlepšené čištění odpadních vod	výstupový	0	5 158	852	87 912
Délka vybudovaných kanalizací (km)	výstupový	0	70	64	1 901

Další oblastí, která spadá do tematického cíle 6, je **zlepšení kvality a dostupnosti vody a také modernizace vodárenské sítě**. V rámci tohoto cíle bylo dosaženo připojení pouze 852 obyvatel kraje ke zlepšenému čištění odpadních vod, což je velmi nízká, až zanedbatelná hodnota. Pouze Karlovarský kraj (183 obyvatel) a hlavní město Praha (245 obyvatel) dosáhly ještě nižších hodnot v tomto ukazateli. V oblasti zlepšeného zásobování vodou se nepodařilo připojit žádné obyvatele, což je nejhorší výsledek v rámci tohoto indikátoru. Díky financování projektů z fondů EU bylo vybudováno **64 km nových kanalizací**, což je podprůměrný výsledek. Celkově byla oblast kvality vody nejméně podpořenou oblastí v Ústeckém kraji, při alokaci finančních prostředků ve výši 399,9 mil. Kč.

Mezi nejvýznamnější a nejdražší projekty patří výstavba nové **ČOV a kanalizace v obci Podsedice** (66,2 mil. Kč). Tento projekt měl za cíl zlepšit čištění komunálních odpadních vod a zajištění odpovídající infrastruktury pro obyvatele obce. Dalším významným projektem bylo *nízkonákladové čištění komunálních odpadních vod v obci Růžová* (54,1 mil. Kč). Tento projekt sloužil k zavádění efektivnějších a ekonomicky přijatelných technologií pro čištění odpadních vod a snížení jejich negativního vlivu na životní prostředí.

Hřivice se stalo místem realizace projektu zaměřeného na výstavbu kanalizace a ČOV, stejně jako obec Touchovice, která se rozhodla investovat do splaškové kanalizace. Tyto dva projekty dohromady vyžádaly finanční prostředky ve výši 44,6 mil. Kč. Jejich cílem bylo zajistit odpovídající infrastrukturu

⁷¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

pro správu a čištění odpadních vod v obcích. V obci Velemín byla realizována dostavba kanalizace ve čtvrtích Dobkovičky a Milešov, která si vyžádala finanční prostředky ve výši 35,3 mil. Kč. Tento projekt sloužil k rozšíření stávající kanalizační sítě a zajištění odpovídajícího zacházení s odpadními vodami.

Dalšími významnými projekty byly výstavba ČOV a kanalizace v obcích Chlumčany a Vlčí, stavba kanalizace a ČOV pro sdružení obcí Panenský Týnec a Žerotín, splašková kanalizace a ČOV v obcích Pnětluky a Konětopy, splašková kanalizace a ČOV v obci Slatina, a také splašková kanalizace a ČOV v obci Lkáň. Závěrem ještě stojí za zmínku projekt vodovodu v obci Oleška, který si vyžádal investici ve výši 13 mil. Kč. Tento projekt měl za cíl zlepšit zásobování obce pitnou vodou a zajistit kvalitní vodárenskou infrastrukturu.

Odpadové hospodářství

Tabulka 32: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 6 v oblasti odpadového hospodářství.⁷²

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Zvýšení kapacity pro recyklaci odpadů	výstupový	0	9 806	9 409	153 278
Nově vybudovaná kapacita pro předcházení vzniku komunálního odpadu	výstupový	0	12 733	12 532	227 904
Nově vytvořená kapacita systému separace a svozu všech odpadů	výstupový	0	21 637	18 777	276 680

Třetí řešenou oblastí v TC6 je **odpadové hospodářství**, které bylo v kraji 2. nejméně podpořenou oblastí v rámci TC6 (489,2 mil. Kč), což je ale pochopitelné vzhledem k nižší produkci podnikových odpadů ve srovnání se zbytkem krajů. Díky projektům se prozatím povedlo *zvýšit kapacity pro recyklaci odpadů o 9 409 t/rok*, což je 6. nejpozitivnější vývoj indikátoru v mezikrajském srovnání. Dalším sledovaným indikátorem v oblasti odpadového hospodářství je *Nově vybudovaná kapacita pro předcházení vzniku komunálního odpadu*. Díky projektům se podařilo navýšit kapacitu o **12 532 t/rok**, což je 6. nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Stejně srovnání platí i pro tvorbu kapacity systému separace a svozu všech odpadů – podařilo se vytvořit novou kapacitu v hodnotě 18 777 t/rok, což je opět 6. nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání.

Celkově se projekty v rámci této oblasti zaměřovaly na **vytvoření a modernizaci sběrných dvorů, rozšíření sběrné sítě odpadů, optimalizaci sběru odpadu a zlepšení technologií pro třídění a zpracování odpadů**. Tyto projekty měly za cíl zvýšit efektivitu a účinnost odpadového hospodářství, minimalizovat množství skladovaného odpadu a podporovat recyklaci a opětovné využití odpadových materiálů. V rámci těchto projektů byly vybudovány sběrné dvory, sklady potravinové pomoci, kompostárny a třídící linky. Dále byly realizovány iniciativy na předcházení vzniku biologicky rozložitelných odpadů, výrobu paliv z ostatních odpadů a využití odpadního dřeva.

Mezi největší a nejdražší projekty patří například *výstavba sběrného dvora města Varnsdorf* (33,9 mil. Kč). Dalším významným projektem byla *výstavba sběrného dvora v Žatci* s celkovými náklady ve výši 21,1 mil. Kč. Tento sběrný dvůr slouží k efektivnímu shromažďování a zpracování odpadu z města a okolních obcí. Ústecký kraj také investoval do zlepšení potravinové pomoci v regionu prostřednictvím výstavby skladu potravinové pomoci (18,5 mil. Kč). Mezi další významné projekty patří například výstavba sběrného dvora ve Velkém Šenově za 17,6 mil. Kč, vybudování sběrného dvora v obci Perštejn za 8,3 mil. Kč nebo rozšíření sběrné sítě odpadů v Žatci za 7,3 mil. Kč.

⁷² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Péče o Krajinu

Jednou z dalších problematických oblastí adresovaných v rámci TC6 je **narušování ekosystému a biodiverzity**. Péče o krajinu v kontextu posilování funkce přirozené funkce krajiny a zlepšování prostředí v sídlech byla 2. nejintenzivněji podpořenou oblastí v TC6 s celkovými proplacenými zdroji ve výši 779,5 mld. Kč. S tematickou oblastí péče o krajinu se také neodmyslitelně pojí péče a rozvoj přírodního a kulturního dědictví, a to včetně cestovního ruchu s nimi souvisejícím. V této oblasti existuje v Ústeckém kraji využitý potenciál - např. Krušné hory mohou nabízet zajímavé turistické vyžití. Kraj by se tak měl zaměřit na jednotnou propagaci cestovního

ruchu, regionálních značek, vylepšovat infrastrukturu podporující cestovní ruch apod. Obecnou potřebou napříč touto oblastí, je zvýšit konkurenceschopnost celého kraje.

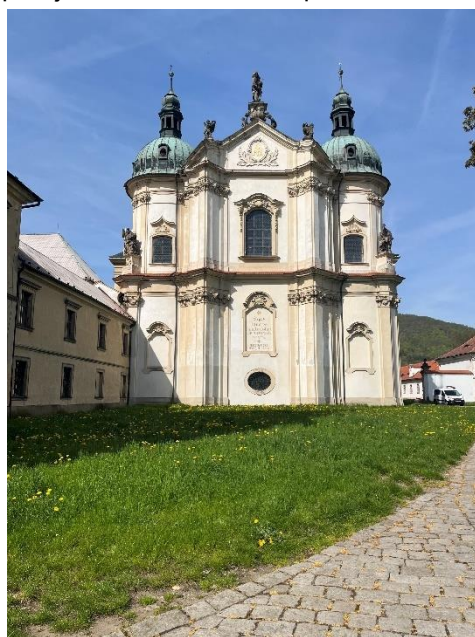
Mezi nejnákladnější projekty patří *Depozitář SVK Ústí nad Labem – Evropská knihovna*, který disponoval celkovými zdroji ve výši 123,2 mil. Kč. Tento projekt vytvořil moderní depozitář a knihovnu s evropským zaměřením. Dalším významným projektem byla *Revitalizace kláštera Osek – evropské centrum kultury a vzdělanosti* (122,7 mil. Kč), jehož cílem byla obnova kláštera a vytvoření centra pro kulturu a vzdělávání. V rámci projektu *Revitalizace objektu Wieserova domu v Terezíně* (122,6 mil. Kč) došlo k obnově historického objektu a vytvoření prostoru pro kulturní aktivity.⁷³

V Kadani byl obnoven kostel Čtřnácti sv. Pomocníků ve františkánském klášteře (53,9 mil. Kč), projekt měl za cíl zachování a obnovu tohoto sakrálního místa.

Několik projektů proběhlo také ve městě Žatec:

- ▶ Rekonstrukce synagogy a rabínského domu v Žatci – Muzeum a kulturní prostor Synagoga Žatec,
- ▶ Revitalizace památky č. p. 1 v Žatci – Radnice města Žatec,
- ▶ Skutečná záchrana nemovité kulturní památky č.p. 102 - Mederova domu v Žatci,
- ▶ Revitalizace památky č. p. 52 v Žatci – Městská knihovna,
- ▶ Záchrana památky č. p. 85 - Muzeum pivovarnictví Žatecka.

Díky rekonstrukci synagogy nyní dochází k efektivnějšímu uchovávaní a prezentaci židovské kultury a historie v regionu. Zároveň v území vzniklo komunitní místo pro setkávání, které doplňuje kulturní život ve městě. Žadatel koupil budovu synagogy před 6 lety z důvodu chátrajícího stavu místní památky. V rámci možnosti získat dotaci na obnovu budovy se žadatel rozhodl pro rozsáhlou rekonstrukci, díky které došlo k výraznému zlepšení stavu budovy, vzniku prostor pro galerii a moderní obnově druhé největší synagogy v České republice. S ohledem na nastavení výzev bylo vytýkáno opomenutí fyzických osob jakožto vlastníků památek, či absence předfinancování.

⁷³ https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/wieseruv-dum-terezin-centrum-studii-genocid-20210222.html

Tyto projekty představují jen několik z mnoha realizovaných projektů v rámci péče o krajinu a památky v Ústeckém kraji. Díky nim se podařilo zachovat a obnovit významné kulturní památky, zlepšit přístup k informacím a vytvořit prostor pro kulturní a vzdělávací aktivity.

3.2.7.4 Přínosy fondů EU v oblasti životního prostředí

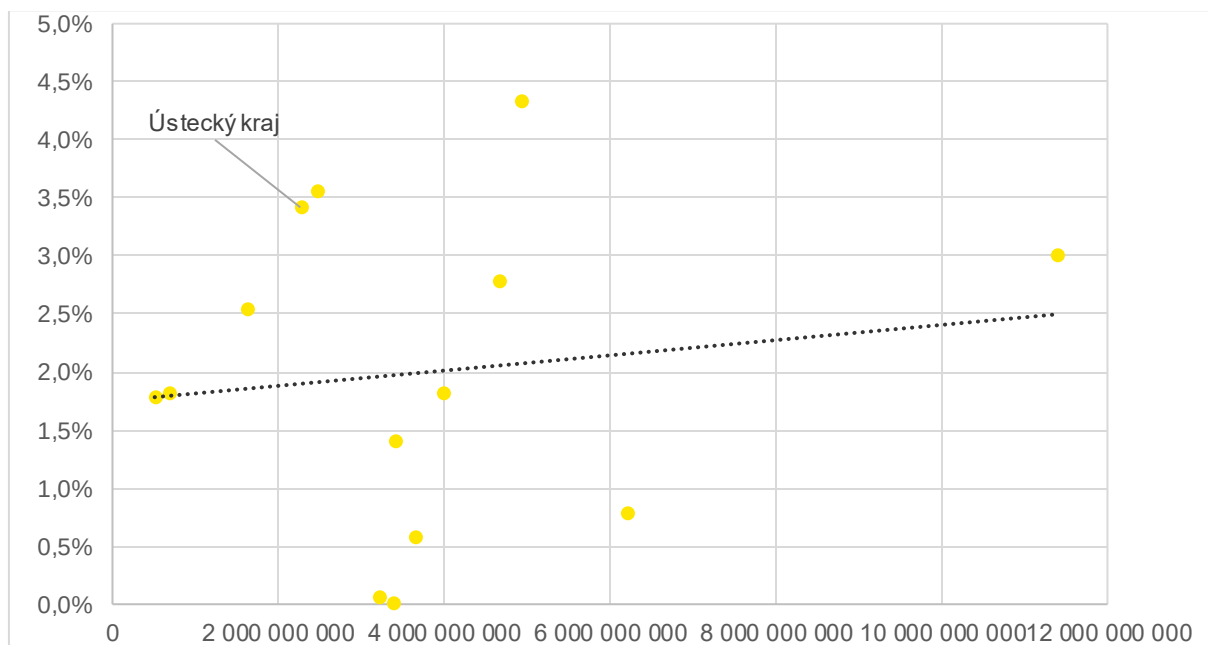
Kvantitativní vyčíslení přínosů v oblasti životního prostředí (nad rámec výše uvedených dosažených hodnot projektových indikátorů) komplikuje nedostatečná granularita socioekonomických dat zabývajících se touto tematikou, na kterých by se dala přidaná hodnota měřit využitím kontrafaktuální metody. Podívali jsme se tedy na korelaci mezi objemem celkových zdrojů na 1 obyvatele v TC6 v krajích ČR a změnou podílu recyklovaných odpadů na celkovém množství komunálního odpadu⁷⁴. Pracujeme s hypotézou, že v krajích, kde byla podpora v TC6 intenzivnější, došlo k výraznějšímu zvýšení podílu recyklovaných odpadů, v obcích byly často realizovány projekty na zakoupení kontejnerů na recyklovaný odpad. Mezi podílem recyklovaných odpadů na celkovém množství komunálního odpadu a intenzitou podpory v TC6 však vztah není, korelační koeficient má hodnotu 0,1, žádný vztah mezi ukazateli demonstruje i následující graf.⁷⁵ Data o nakládání s podnikovými odpady nejsou pro porovnání dostupná v dostatečné časové řadě.

E05.7

⁷⁴ Podíl recyklovaných odpadů = $\frac{\text{odděleně sbírané složky komunálního odpadu}}{\text{celkový objem komunálního odpadu}}$.

⁷⁵ Žluté body na grafu znázorňují jednotlivé kraje a jejich postavení z pohledu nárůstu podílů recyklovaných odpadů na komunálním odpadu a podporou z fondů EU. Body jsou roztroušené nepravidelně, což značí, že mezi podporou z fondů EU a navýšením podílů recyklovaných odpadů není statisticky významný vztah (korelace).

Graf 6: Vztah (korelace) mezi nárůstem podílů recyklovaných odpadů na komunálním odpadu (na vertikální ose) a podporou z fondů EU v přepočtu na 1 obyvatele (na horizontální ose).⁷⁶

⁷⁶ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

3.2.8 TC7: Doprava

V oblasti infrastruktury v Ústeckém kraji bylo hlavní prioritou dokončení klíčových dopravních tras, a to primárně silničních a železničních cest, která by zajistila lepší propojenost regionu. Rekonstrukce byly potřebné pro mnoho silnic a železničních tratí různých tříd. Při výstavbě a modernizaci infrastruktury byl také důraz kladen na jejich technický stav a intervence směřující k vyšší bezpečnosti silniční dopravy.

Ústecký kraj obdržel v rámci TC7 celkem 11,5 mld. Kč, což ho řadí na 8. místo z hlediska výše podpory v mezikrajském srovnání. Po přepočtu na obyvatele činí podpora 14 tis. Kč na obyvatele, což je 5. nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Nejvíce finančních prostředků bylo čerpáno z Operačního programu Doprava (9,4 mld. Kč). Nejintenzivnější čerpání probíhalo ve středně velkých obcích s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999. Čerpání prostřednictvím CLLD v rámci TC7 nebylo realizováno, zatímco prostřednictvím ITI bylo čerpáno 374 mil. Kč na projekty týkající se modernizace tramvajových tratí a trolejbusových tratí a rozvodových technologií.

V Ústeckém kraji bylo v programovém období realizováno několik důležitých projektů v oblasti veřejné dopravy, silniční dopravy a železniční infrastruktury. Došlo k nákupu 88 nových vozidel, byly vybudovány 4 přestupní terminály. V železniční infrastruktuře byly zlepšeny traťové rychlosti, revitalizovány tratě a modernizovány železniční stanice.

Tabulka 33: Plnění potřeb v TC7

Definované podoblasti potřeb – Doprava	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Páteční trasy dopravy		V Ústeckém kraji bylo realizováno několik významných projektů v oblasti silniční dopravy s cílem modernizace a zlepšení technického stavu dopravní infrastruktury. Mezi nejvýznamnější a nejdražší patří <i>Dálnice D6 Lubenec, obchvat</i>. Nová dálnice přispěla k vyšší kapacitě a bezpečnosti silničního provozu v této oblasti. Dalším významným projektem je <i>Dálnice D7 Panenský Týnec, zkapacitnění obchvatu</i>. Cílem tohoto projektu bylo zvýšit kapacitu a plynulost provozu na dálnici D7 v okolí Panenského Týnce. Na D7 byl realizován i další významný projekt <i>Zkapacitnění obchvatu Dálnice D7 Louny</i>, který zvýšil kapacitu a bezpečnost provozu na dálnici D7. Díky fondům EU vznikla dále <i>Nová komunikace u města Roudnice nad Labem</i>. Projekt zlepšil dopravní obslužnost města.
Zlepšit technický stav, bezpečnost silniční, železniční a cyklo infrastruktury (modernizace)		Díky fondům EU bylo v kraji také vybudováno nebo zrekonstruováno celkem 6,8 km silnic II. a III. třídy. Úspora času v silniční dopravě činí 712 959 (osobohod./rok). Významné projekty v ITI směřovaly na rozvoj tramvajové (Most-Litvínov) a trolejbusové (Teplice) dopravy. Díky tomu došlo k obnově zaostávajících tras, zajištění nových technických komponentů a zlepšení komfortu cestujících. Velká část prostředků směřovala také do železniční dopravy, kde projekty umožnily zlepšit traťové rychlosti, obnovit infrastrukturu, zvýšit bezpečnost a efektivitu dopravy.

3.2.8.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů dopravy v období 2014-2021

V oblasti infrastruktury v Ústeckém kraji bylo primární **prioritou dokončení hlavních dopravních tras, a to primárně těch silničních a železničních**. Důraz je také kladen na zlepšení technického stavu komunikací stávajících, a to primárně silnic II. a III. třídy, ale i železničních tratí. Tyto priority jsou důležité s ohledem na nutnost zlepšovat dopravní propojení odlehlých oblastí v rámci regionu, ale také směrem k ostatním krajům a sousedícímu Německu.

V oblasti dopravy na makroúrovni je obtížné kvantitativně vyčíslitelná měřítka. Proto jsme se zaměřili na počet dopravních nehod v kraji, protože předpokládáme, že rozvoj silniční dopravy a zlepšení sítě může vést ke snížení počtu dopravních nehod. Avšak od roku 2014 dochází v kraji **postupně k ročnímu nárůstu počtu dopravních nehod**. V rozmezí let 2019 a 2020 nebyl zaznamenán žádný pokles, jak se stalo ve většině krajů kvůli pandemii COVID-19. V roce 2014 bylo v Ústeckém kraji zaznamenáno více než 8 372 dopravních nehod, a do roku 2021 se tento počet zvýšil na 11 232. To představuje nárůst o

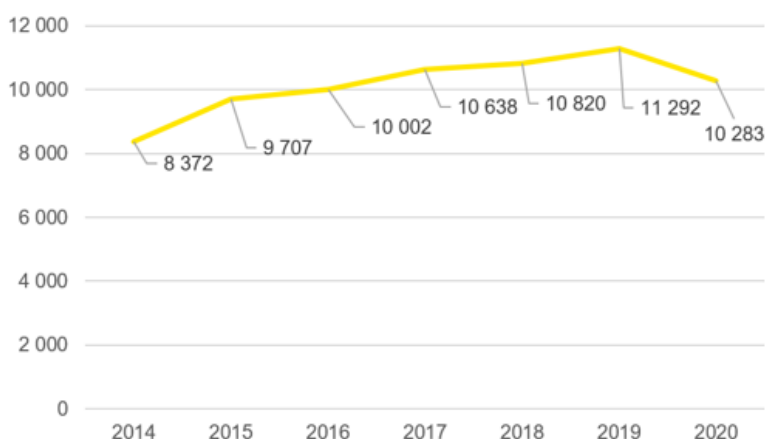
34 %, což je třetí nejvyšší nárůst v celé České republice. Vyšší nárůst byl zaznamenán pouze v Karlovarském a Plzeňském kraji.

Pro lepší srovnání mezi kraji uvádíme také počet dopravních nehod upravený na počet obyvatel kraje (s předpokladem, že vyšší počet obyvatel znamená větší počet vozidel v kraji) a na délku silniční sítě, protože větší počet silnic může také zvýšit riziko dopravních nehod. V roce 2014 se v Ústeckém kraji událo 13,1 nehod na 1 000 obyvatel, což je čtvrtá nejvyšší hodnota mezi všemi kraji v České republice. Do roku 2021 se počet nehod zvýšil na 15,9 nehod na 1 000 obyvatel, a pozice Ústeckého kraje v České republice se zhoršila o jednu příčku nahoru (na třetí nejvyšší hodnotu dopravních nehod). Pokud se podíváme na délku silniční sítě, v roce 2014 bylo v Ústeckém kraji 1,3 nehod na 1 kilometr silnice, což je osmá nejvyšší hodnota mezi všemi kraji v České republice. Do roku 2021 se tento **počet zvýšil na 1,6 nehod na 1 kilometr silnice** – pozice Ústeckého kraje se nezměnila.

Obrázek 25: Vývoj počtu dopravních nehod a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁷⁷

Vývoj počtu dopravních nehod

3.

nejvyšší počet dopravních
nehod mezi kraji v ČR

+ 34 %

nárůst počtu dopravních
nehod za období 2014-2020

3.2.8.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v oblasti dopravy v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj obdržel v rámci TC7 **8. nejvyšší částku** (11,5 miliard Kč). Nicméně, po přepočtu na obyvatele tato podpora činila 14 tisíc Kč na obyvatele, což z něj činí **5. nejméně intenzivně podpořený kraj v TC7**. Méně intenzivní podporu obdržely pouze hlavní město Praha (2,1 tisíce Kč na obyvatele), Zlínský kraj (6,5 tisíce Kč na obyvatele), Liberecký kraj (8,4 tisíce Kč na obyvatele) a Královéhradecký kraj (11,1 tisíce Kč na obyvatele). Projekty v rámci TC7 byly především financovány z Operačního programu Doprava (9,4 miliard Kč). Kromě toho byly prostředky čerpány také z Integrovaného regionálního operačního programu (1,6 miliard Kč) a Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (345,4 milionu Kč).

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Nejintenzivnější čerpání bylo zaznamenáno v obcích s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999, kde dosáhlo průměrné výše 19,75 tis. Kč na obyvatele. Druhou nejvyšší intenzitu čerpání vidíme v obcích s počtem obyvatel od 10 000 do 14 999, a to s hodnotou 20,50 tis. Kč na obyvatele. Nejmenší obce s počtem obyvatel do 199 zaznamenaly nižší intenzitu čerpání, konkrétně 8,34 tis. Kč na obyvatele. Celkově bylo v rámci tematického cíle doprava v kraji proplaceno 11,39 mld. Kč, což představuje průměrnou intenzitu čerpání ve výši 13,88 tis. Kč na obyvatele. Obecně by se tak dalo říct, že v rámci TC7 čerpaly nejvíce středně velké obce. Čerpání podle velikostních kategorií obcí shrnuje Tabulka 34.

⁷⁷ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

Tabulka 34: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 7.⁷⁸

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	55,17 mil. Kč	8,34 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	1,47 mld. Kč	14,31 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	2,84 mld. Kč	19,75 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	979,5 mil. Kč	17,36 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	1,04 mld. Kč	20,50 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	1,85 mld. Kč	11,9 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	3,14 mld. Kč	10,29 tis. Kč
Celkem	354	817 004	11,39 mld. Kč	13,88 tis. Kč

⁷⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

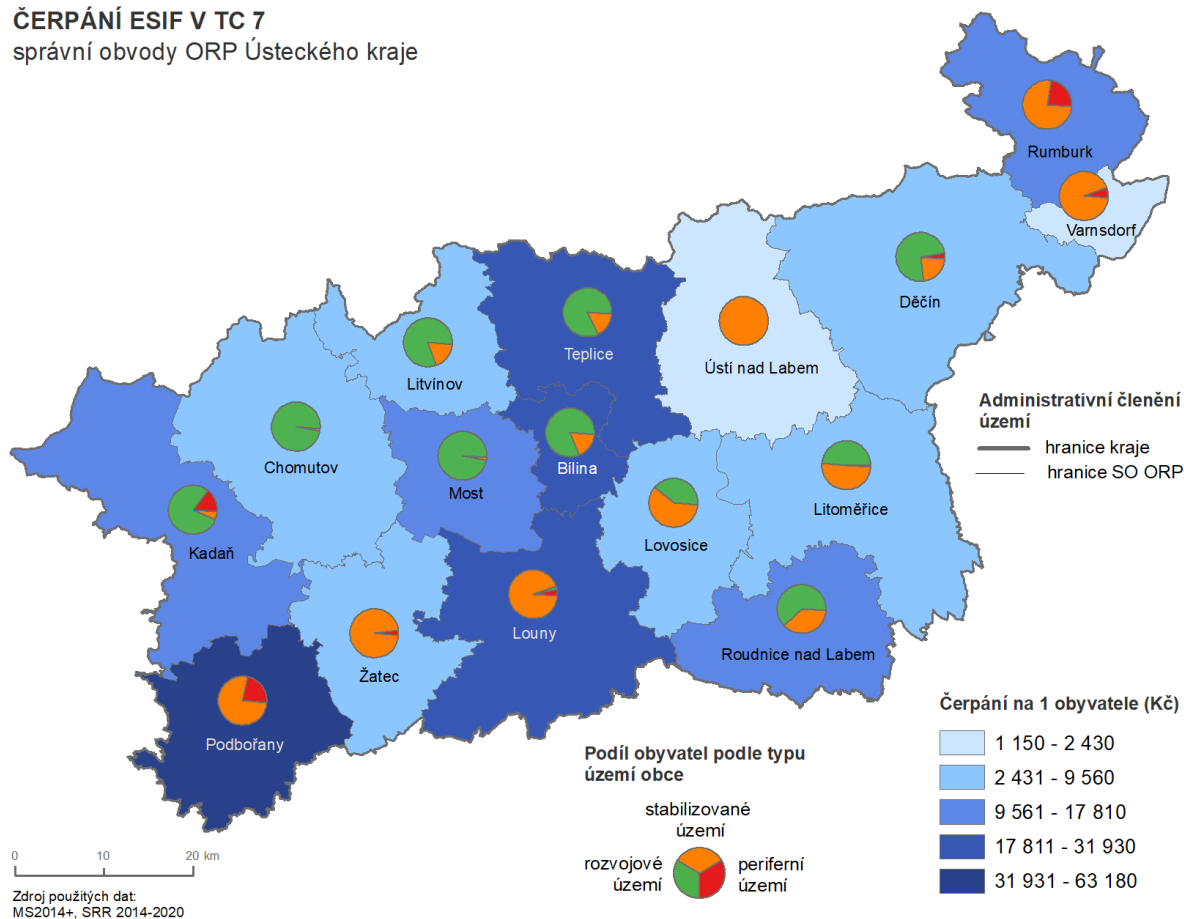
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 26: Čerpání v TC 7 v Ústeckém kraji.⁷⁹

ČERPÁNÍ ESIF V TC 7

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Nejintenzivnější podpora v přepočtu na obyvatele byla směřována do ORP Podbořany, Teplice, Bílina a Louny. Naopak nejméně finančních prostředků bylo v přepočtu na obyvatele alokováno do SO ORP Ústí nad Labem. Pokud se podíváme na absolutní hodnoty, nejvyšší čerpání finančních prostředků v rámci TC7 bylo zaznamenáno v SO ORP Teplice (3,3 miliardy Kč), Louny (1,2 miliardy Kč) a Podbořany (990,3 milionu Kč). Intenzita čerpání ve všech SO ORP v Ústeckém kraji je zobrazena na Obrázku 26. Regiony s periferním charakterem, které trpí omezenou dostupností v důsledku delších vzdáleností do nejbližšího centra, zahrnují jihozápadní část Obce s rozšířenou působností (ORP) Podbořany, severozápadní část ORP Kadaň a jihozápadní část ORP Rumburk.

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Periferní oblasti, charakterizované svou odlehlostí a menším počtem obyvatel, obdržely celkem 1,10 mld. Kč prostředků prostřednictvím proplacených projektů, což odpovídá průměrné částce 42,83 tis. Kč na obyvatele. Tyto oblasti vyžadují investice do infrastruktury a dopravních tras, které jsou důležité pro zajištění přepravy osob i zboží. Rozvojové oblasti, s vyšším počtem obyvatel, získaly 6,81 mld. Kč prostředků na podporu dopravy. Tato částka odpovídá průměrnému čerpání 12,11 tis. Kč na obyvatele. V těchto oblastech je třeba investovat do modernizace a rozvoje dopravní infrastruktury,

⁷⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

kteřá slouží jako páteřní trasa pro přepravu osob a zboží. Stabilizované oblasti, které se nacházejí mezi periferními a rozvojovými oblastmi, obdržely celkem 3,47 mld. Kč prostředků prostřednictvím proplacených projektů. Průměrná částka na obyvatele činí 14,94 tis. Kč. V těchto oblastech je třeba zaměřit se na zajištění stabilní a bezpečné dopravní infrastruktury. Celkem bylo v Ústeckém kraji pro tyto projekty proplaceno 11,39 mld. Kč, což představuje průměrnou částku 13,88 tis. Kč na obyvatele. Kompletní rozpad čerpání prostředků v rámci TC7 dle jednotlivých typů území zobrazuje Tabulka 35.

Tabulka 33: Čerpání prostředků v TC7 podle typu území podle SRR.⁸⁰

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	1,10 mld. Kč	42,83 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	6,81 mld. Kč	12,11 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	3,47 mld. Kč	14,94 tis. Kč
Celkem	354	817 004	11,39 mld. Kč	13,88 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD

Přes CLLD v TC7 nebyly čerpány žádné prostředky. Příslušné aktivity TC7 nebyly tímto typem integrovaného nástroje podporovány. Přes ITI Ústecko-chomutovské aglomerace bylo v TC7 čerpáno celkem 374,0 mil. Kč prostředků, což tvoří zhruba 3,2 % celkových proplacených prostředků v rámci TC7 v Ústeckém kraji.

Celou ITI alokaci v rámci TC7 vyčerpaly pouze 3 projekty:

- Modernizace a rekonstrukce tramvajové trati Most – Litvínov (286,1 mil. Kč)
- Rozšíření a modernizace trolejbusových tratí Teplice (46,2 mil. Kč)
- Výměna technologie usměrňovacích skupin a stejnosměrného rozvodu 660 V (41,6 mil. Kč)

⁸⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

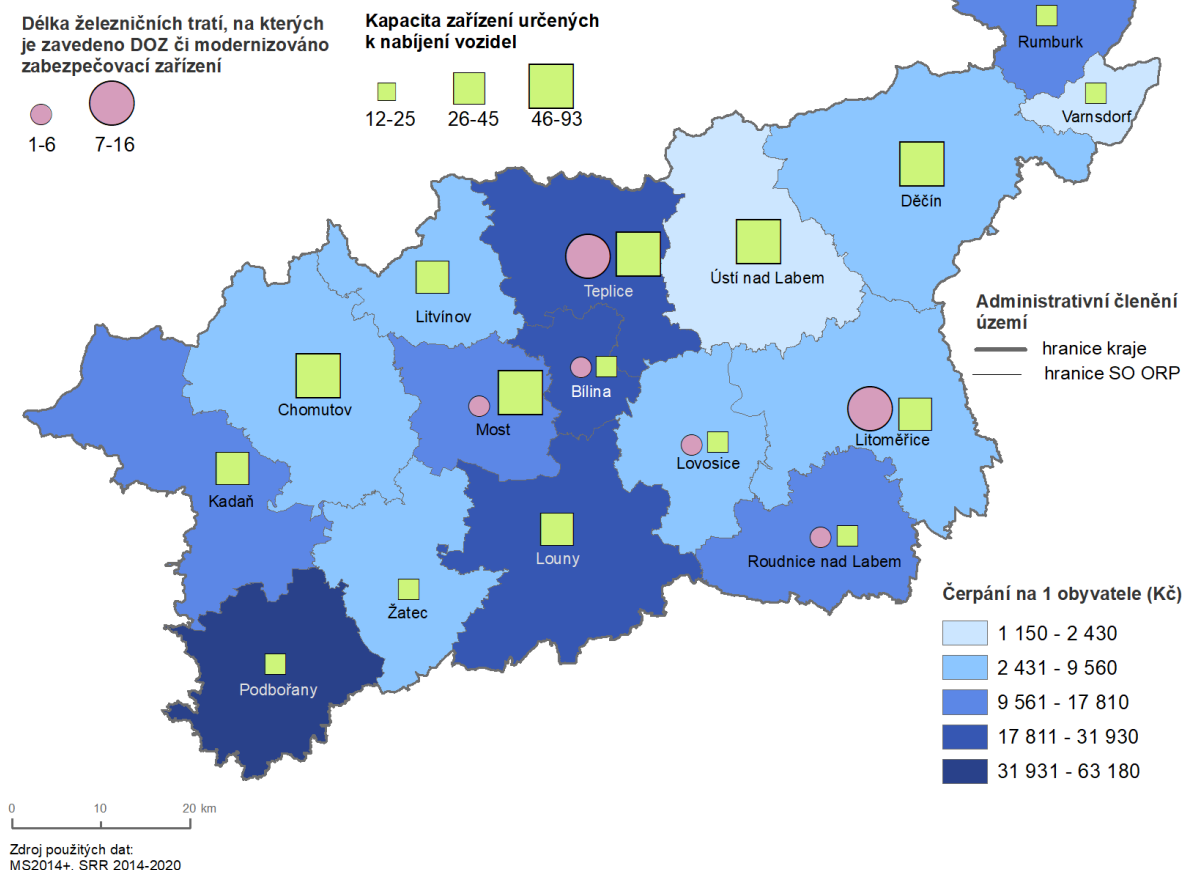
3.2.8.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti dopravy na území kraje

Obrázek 27: Hodnota Vybraných indikátorů v TC7.⁸¹

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 7

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Veřejná doprava a cyklostezky

Tabulka 34: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 7 v oblasti veřejné a cyklo dopravy.⁸²

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	výstupový	0	88	88	926
Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	výstupový	0	4	4	77

⁸¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁸² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet osob přepravených veřejnou dopravou	výsledkový	37 200 732	38 263 252	36 423 950	1 924 647 818

EO5

V oblasti modernizace veřejné dopravy v Ústeckém kraji došlo k **nákupu 88 nových vozidel pro veřejnou dopravu**. Současně bylo také realizováno vybudování či rekonstrukce **4 přestupních terminálů**, což je zvláště důležité pro zajištění lepší propojenosti v rámci regionu. Je však důležité poznamenat, že ukazatele sledující počet osob přepravených veřejnou dopravou nedosáhly plánovaných hodnot a celkový počet přepravených cestujících dokonce klesl pod původní výchozí hodnotu. Tato situace může být výrazně ovlivněna pandemií, která zasáhla období let 2019 až 2021 a vedla k omezení mobility obyvatelstva v důsledku protiepidemických opatření.

EO5.6

V Ústeckém kraji bylo v oblasti veřejné dopravy realizováno několik významných projektů, které přinesly zlepšení infrastruktury a posílení dopravního systému v regionu. Jedním z největších a nejdražších projektů byla *Modernizace a rekonstrukce tramvajové trati Most – Litvínov* (286,1 mil. Kč). Tento projekt přinesl významné zlepšení tramvajové dopravy mezi městy Most a Litvínov, zahrnoval modernizaci trati a infrastruktury, což vedlo ke zvýšení bezpečnosti, spolehlivosti a pohodlí cestujících. Díky tomu se zlepšila dostupnost veřejné dopravy v této oblasti a přispělo se k snížení závislosti na individuální automobilové dopravě. Dalším významným projektem byl *Terminál Obmice – Stabilita* (48,8 mil. Kč), který se zaměřil na zlepšení infrastruktury a přestupních podmínek pro cestující v obci Obmice. Nově vytvořený terminál přinesl efektivnější a pohodlnější přestupy mezi různými druhy veřejné dopravy, což usnadnilo cestování a zvýšilo komfort pro cestující v této oblasti.

Rozšíření a modernizace trolejbusových tratí v Teplicích (46,2 mil. Kč) mělo za cíl zvýšit kapacitu a efektivitu trolejbusové dopravy ve městě. Díky tomuto projektu došlo k rozšíření tratí a modernizaci technologií, což vedlo k větší dostupnosti veřejné dopravy a snížení dopravní zátěže v Teplicích. Významné investice byly také věnovány technologickým vylepšením, například v projektu *Výměna technologie usměrňovacích skupin a stejnosměrného rozvodu 660 V* (41,7 mil. Kč). Tento projekt přinesl modernizaci a zlepšení elektrických systémů ve veřejné dopravě, což zvýšilo spolehlivost a efektivitu provozu vozidel.

Zlepšená infrastruktura, modernizované tratě a technologie přispěly ke zvýšení dostupnosti, pohodlí a spolehlivosti veřejné dopravy. To vedlo k snížení individuální automobilové dopravy, zlepšení životního prostředí a podpoře udržitelného rozvoje regionu. Tyto projekty představují důležitý krok směrem k efektivnějšímu a ekologičtějšímu dopravnímu systému v Ústeckém kraji.

Silniční doprava

Tabulka 35: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 7 v oblasti silniční dopravy.⁸³

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Úspora času v silniční dopravě (osobohod./rok)	výsledkový	0	1 062 955	712 959	20 034 608
Počet zařízení a služeb ITS	výstupový	-	-	-	40

⁸³ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	výstupový	0	77	77	1 350
Délka nových a rekonstruovaných silnic II. a III. třídy ⁸⁴	výstupový	0	6,8	6,8	43,8

Jeden z hlavních cílů v strategických dokumentech, a to primárně v kontextu budování konektivity v rámci regionu, byla **rekonstrukce silnic všech tříd**. Díky fondům EU bylo v kraji vybudováno nebo zrekonstruováno celkem 6,8 km silnic II. a III. třídy. Tato hodnota je v porovnání s ostatními kraji podprůměrná. Avšak bylo úspěšně realizováno několik menších intervencí, které přispěly ke zvýšení bezpečnosti silniční dopravy. Během programového období bylo dokončeno celkem 77 takových projektů. Vzhledem k nízkému počtu nově zrekonstruovaných silnic svých vytyčených hodnot nedosáhl ani agregovaný indikátor měřící úsporu času v silniční dopravě, a to zhruba o 300 tis. osobohodin.

V Ústeckém kraji bylo realizováno několik významných projektů v oblasti **silniční dopravy s cílem modernizace a zlepšení technického stavu dopravní infrastruktury**.

Mezi nejvýznamnější a nejdražší patří

*Dálnice D6 Lubenec, obchvat*⁸⁵

(918,2 mil. Kč). Nová dálnice přispěla k vyšší kapacitě a bezpečnosti silničního provozu v této oblasti, což bylo přínosem nejen pro místní obyvatele, ale také pro tranzitní dopravu. Dalším významným projektem je *Dálnice D7 Panenský Týnec, zkapacitnění obchvatu*

(579,3 mil. Kč). Cílem tohoto projektu bylo zvýšit kapacitu a plynulost provozu na dálnici D7 v okolí Panenského Týnce. Díky rozšíření a zlepšení silniční infrastruktury se snížila dopravní zátěž v obci a zvýšila bezpečnost provozu. Projekt tak přinesl významné vylepšení dopravní situace v této lokalitě.

Ústecký kraj se mohl také pochlubit projektem *Nová komunikace u města Roudnice nad Labem* (370,3 mil. Kč). Tento projekt měl za cíl vybudovat novou komunikaci, která by zlepšila přístupnost a dopravní obslužnost města Roudnice nad Labem. Vybudovaná komunikace přispěla k lepší propojenosti s okolními obcemi a regionálními centry. Podobně významným projektem byla *Nová komunikace u města Chomutova* (366,8 mil. Kč), která měla za úkol zlepšit dopravní situaci v Chomutově a okolí. Výstavba nové komunikace přinesla zvýšení kapacity silniční sítě, což pozitivně ovlivnilo plynulost provozu a zvýšilo životní komfort obyvatel.

Dalším významným projektem bylo *Zkapacitnění obchvatu Dálnice D7 Louny* (354,4 mil. Kč). Tato rekonstrukce měla za cíl zvýšit kapacitu a bezpečnost provozu na dálnici D7 v okolí města Louny. Výstavba nového obchvatu přinesla úlevu od dopravní zátěže v centru města, zvýšila plynulost provozu a zlepšila životní prostředí v lokalitě. *Rekonstrukce silnice II/262 Starý Šachov – Děčín* (290,0 mil. Kč) přispěla k výraznému zlepšení dopravní infrastruktury mezi těmito dvěma městy.

Mezi přínosy projektů v oblasti silniční dopravy tak patří zvýšení kapacity a bezpečnosti silniční sítě a efektivnější a plynulejší provoz.

⁸⁴ Indikátor vznikl sloučením čtyř indikátorů, a to indikátorů 72203 a 72204 (Délka nových silnic II. a III. třídy) a indikátorů 72303 a 72304 (délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy).

⁸⁵ Fotografie dostupná na: Opd.cz - Dálnice D6 Lubenec, obchvat

Železniční a tramvajová doprava

Do železniční infrastruktury směřovalo v programovém období z fondů EU celkem 7,06 mld. Kč, což z této oblasti činí nejvyššího příjemce prostředků v rámci TC7 v Ústeckém kraji. V oblasti železniční a tramvajové dopravy bylo v Ústeckém kraji realizováno několik významných projektů. Mezi největší a nejdražší patří *Zvýšení traťové rychlosti v úseku Oldřichov u Duchcova – Bílina* (1,8 mld. Kč), díky kterému došlo k zvýšení plynulosti dopravy na daném úseku. Dalším významným projektem byla *Revitalizace tratě Louny – Lovosic* (924 mil. Kč), jejíž cílem bylo obnovit a modernizovat tuto železniční trať. *Elektrizace trati Oldřichov u Duchcova – Litvínov* (766,9 mil. Kč) byla realizována s cílem umožnit využití nových forem dopravy.

V rámci TC7 byly také realizovány **rekonstrukce železničních stanic**. Cílem těchto projektů bylo zlepšit infrastrukturu a poskytnout moderní a bezpečné prostředí pro cestující, které bude následně motivovat větší část populace k využití této formy dopravy. Byly realizovány tyto rekonstrukce:

- ▶ *Rekonstrukce železniční stanice Řetenice stála* (764,3 mil. Kč)
- ▶ *Rekonstrukce železniční stanice Bohosudov*⁸⁶ (596,6 mil. Kč)

Prostředky byly také investovány do zvýšení trakčního výkonu a modernizace vozidel, a to např. *Zvýšení trakčního výkonu TNS, TNS Světec Bílina a SpS – II. fáze* (296,6 mil. Kč) či modernizace vozidel součástí projektu *V465/466* (243,9 mil. Kč). Tyto projekty představují jen několik z mnoha realizovaných projektů v oblasti železniční a tramvajové dopravy v Ústeckém kraji. Díky nim byly **zlepšeny traťové rychlosti, obnovena infrastruktura, zvýšena bezpečnost a efektivita dopravy**.

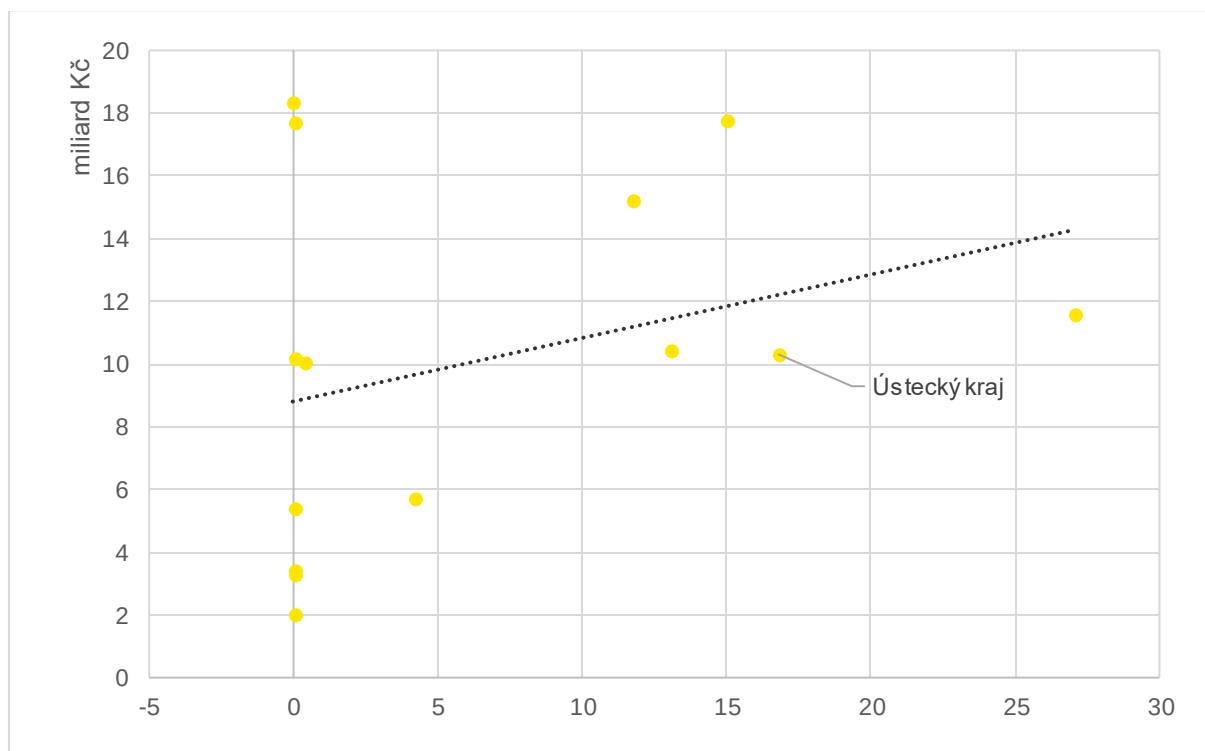
3.2.8.4 Přínosy fondů EU v oblasti dopravy

Kvantitativní vyčíslení přínosů v oblasti dopravy (nad rámec výše uvedených dosažených hodnot projektových indikátorů) komplikuje nedostatečná granularita socioekonomických dat zabývajících se touto tematikou, na kterých by se dala přidaná hodnota měřit využitím kontrafaktuální metody.

Podívali jsme se tedy na korelaci **mezi objemem celkových zdrojů** v TC7 v krajích ČR a změnou následujících ukazatelů: **délka dálnic a délka silnic 1. třídy** za roky 2015-2020. Pracujeme s hypotézou, že v krajích, kde byla podpora v TC7 intenzivnější, došlo ke zvýšení délky silnic a dálnic. Mezi ukazateli se však prokázal pouze slabý vztah (0,3 je hodnota koeficientu mezi podporou a délkou dálnic a stejný, ale záporný je u délky silnic 1. třídy, což by znamenalo, že délka silnic 1. třídy se více zvyšuje u méně podpořených krajů), což vzhledem k typům projektů není překvapivé. Rekonstrukce a opravy silnic se spíše než na délce silnic projeví na jejich kvalitě, která je pouze stěží kvantifikovatelná. Zároveň se v celkem 8 krajích délka dálnic takřka nezměnila, i když do krajů směřovala různá výše podpory, viz následující graf.

⁸⁶ Fotografie dostupná na: [S631500690.pdf \(szdc.cz\)](#)

Graf 7: Vztah (korelace) mezi změnou délky dálnic v kraji (na horizontální ose) v km a podporou z fondů EU (na vertikální ose) v miliardách Kč.⁸⁷

Kvalita silnic a dálnic může dále ovlivnit nehodovost (snížení počtu dopravních nehod), podíváme se na okresy Ústeckého kraje a změnu nehodovosti v nich v souvislosti s výší čerpání v TC7. Korelace mezi absolutní změnou počtu nehod a absolutní výší čerpání je vysoká (korelační koeficient = -0,8), což naznačuje silný vztah mezi vysokým čerpáním a nízkým nárůstem počtu nehod. Při použití relativních hodnot se vztah mezi ukazateli jen mírně sníží, na -0,7, kvůli malému počtu pozorování však statistická síla analýzy není příliš vysoká.

⁸⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

3.2.9 TC8: Zaměstnanost

Ústecký kraj má dlouhodobě jednu z nejvyšší míry nezaměstnanosti, situace je horší pouze v Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Kraj ve strategických dokumentech identifikoval potřebu zvyšování zaměstnanosti, a to primárně skrze rekvalifikace, rozvoj kompetencí a kvalifikací uchazečů. Důležité je také sladit potřeby trhu práce a vzdělávací soustavy. Také integraci znevýhodněných účastníků do pracovního procesu. V kraji je oblast zaměstnanosti provázaná i se sociopatologickými jevy a problematickým zaměstnáváním mladých.

V mezikrajském srovnání absolutního 5. místě s celkovými zdroji ve hodnotě 4,85 mld. Kč. Při přepočtení částky na obyvatele ovšem zaujímá první příčku. Veškeré prostředky byly v kraji čerpány prostřednictvím OP Z. Skrze integrovaný nástroj ITI byly čerpány zdroje ve výši 81,24 mil. Kč, což v celkovém poměru netvoří výraznou částku. Jako v ostatních krajích i zde se realizovaly plošné projekty s průřezovou povahou, díky nimž byly prostředky čerpány rovnoměrně.

Velkými plošnými projekty realizovanými z fondů EU byly např. Podpora zaměstnanosti Antivirus, projekty Nové pracovní příležitosti. Aktivita podpořily přes 25 tis. nezaměstnaných a projektům aktivní politiky zaměstnanosti se podařilo zasáhnout 12,6 tis. účastníků s nižší úrovní vzdělanosti, 16,6 tis. lidí získalo po účasti v programech novou kvalifikaci. Úzce zaměřené projekty byly cíleny např. na mladé, jenž tvoří zranitelnou skupinu na trhu práce.

Tabulka 38: Plnění potřeb v TC8

Definované podoblasti potřeb – Zaměstnanost	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Snižování nezaměstnanosti prostřednictvím skrze rozvoj kompetencí a kvalifikací, integrace osob do trhu práce		V TC8 byl Ústecký kraj nevíce podpořeným krajem v ČR. Projekty podpořily 25 029 nezaměstnaných účastníků, včetně dlouhodobě nezaměstnaných. Zároveň se podařilo vytvořit 281 nových pracovních míst. V období 2014-2020 došlo k poklesu míry zaměstnanosti téměř o 5 %, což je dáno především celorepublikovým trendem. Přesto je ovšem pro Ústecký kraj typická vyšší míra nezaměstnanosti, která je spojena s nedostatkem pracovních příležitostí, ale také se vzdělaností a sociální strukturou obyvatel. Projekty směřovaly nejen na snižování nezaměstnanosti, ale také na rozvoj kompetencí zaměstnanců, řešení sociálně patologických jevů a propojování vzdělávacího a podnikatelského sektoru.

EO6

3.2.9.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů zaměstnanosti v období 2014-2021

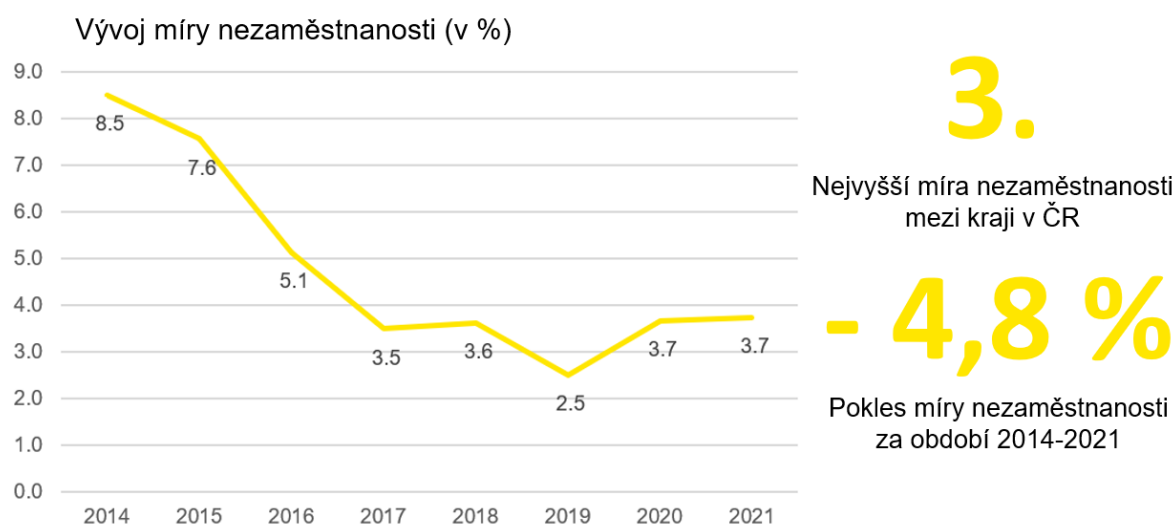
Ústecký kraj patří dlouhodobě k regionům s velmi vysokou obecnou mírou nezaměstnanosti. V mezikrajském srovnání se kraj řadí na **3. nejhorší místo** ve výši míry nezaměstnanosti. Horší pozici v roce 2021 zastával jen Moravskoslezský a Karlovarský kraj. Ústecký kraj se dlouhodobě řadí na druhé či třetí nejvyšší příčky v mezikrajském srovnání. A míra nezaměstnanosti je vždy vyšší než celorepublikový průměr. Krajské strategické dokumenty definují v rámci tohoto TC primárně potřebu

zvyšování zaměstnanosti skrze nastavování efektivních rekvalifikačních kurzů (posilování kompetencí). Byly také definovány potřeby sladění nabídky a poptávky na trhu práce a podporu malých a středních podnikatelů (např. skrze výhodnější podmínky, mentoring, odbornou pomoc).

Trendy ukazují v dlouhodobém horizontu snižování nezaměstnanosti. V roce 2014 činila v Ústeckém kraji obecná míra nezaměstnanosti 8,5 %. V roce 2019 v souvislosti s příznivou ekonomickou situací v republice pozorujeme pokles na 2,5 % (celorepublikový průměr byl 2,1 %). V roce 2021 se míra vyšplhala zpět na 3,7 %. Tentýž rok činila průměrná míra nezaměstnanosti v ČR 2,8 %. Pokles v kraji mezi lety 2014-2021 činí 4,8 %, což je druhý nejvyšší pokles v mezikrajských srovnáních (hned po Olomouckém kraji s 5,1 %).

Obrázek 28: Vývoj míry nezaměstnanosti a postavení Ústeckého kraje v ČR.⁸⁸

3.2.9.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v oblasti zaměstnanosti v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v TC8 v porovnání s ostatními kraji podpořen **5. nejvyšší částkou** (4,85 mld. Kč). Prvních pět krajů čerpalo částky nad 4 mld. Kč, zbytek okolo 2.mld. a níže. Kraj tedy čerpal v absolutním vyjádření v oblasti udržitelné zaměstnanosti nadprůměrně. Po přepočtu na obyvatele se jedná dokonce o **nejintenzivnější čerpání** v mezikrajském srovnání 5,58 tis. Kč (druhý Jihomoravský kraj čerpal 4,4 tis. Kč). Veškeré prostředky v rámci TC8 byly čerpány prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Prostředky byly v kraji rovnoměrně rozložené, s výjimkou těch nejmenších obcí (kategorie do 199 obyvatel), kde je čerpání na obyvatele dosahuje cca dvakrát nižších hodnot. V zaměstnanosti existuje také velký počet plošněji realizovaných projektů (největší podíl ze všech analyzovaných témat). Tyto projekty se realizovaly často na krajské úrovni, a tím pádem pod místo realizace spadá celý kraj. V absolutních hodnotách nejvíce čerpá 5 největších krajských měst. To je v souladu s trendy, které známe z ostatních krajů.

⁸⁸ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

Tabulka 39: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 8.⁸⁹

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	15,51 mil. Kč	2,34 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	483,40 mil. Kč	4,71 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	723,51 mil. Kč	5,03 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	304,55 mil. Kč	5,40 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	249,34 mil. Kč	4,89 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	894,84 mil. Kč	5,78 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	1,91 mld. Kč	6,25 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,58 mld. Kč	5,58 tis. Kč

⁸⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

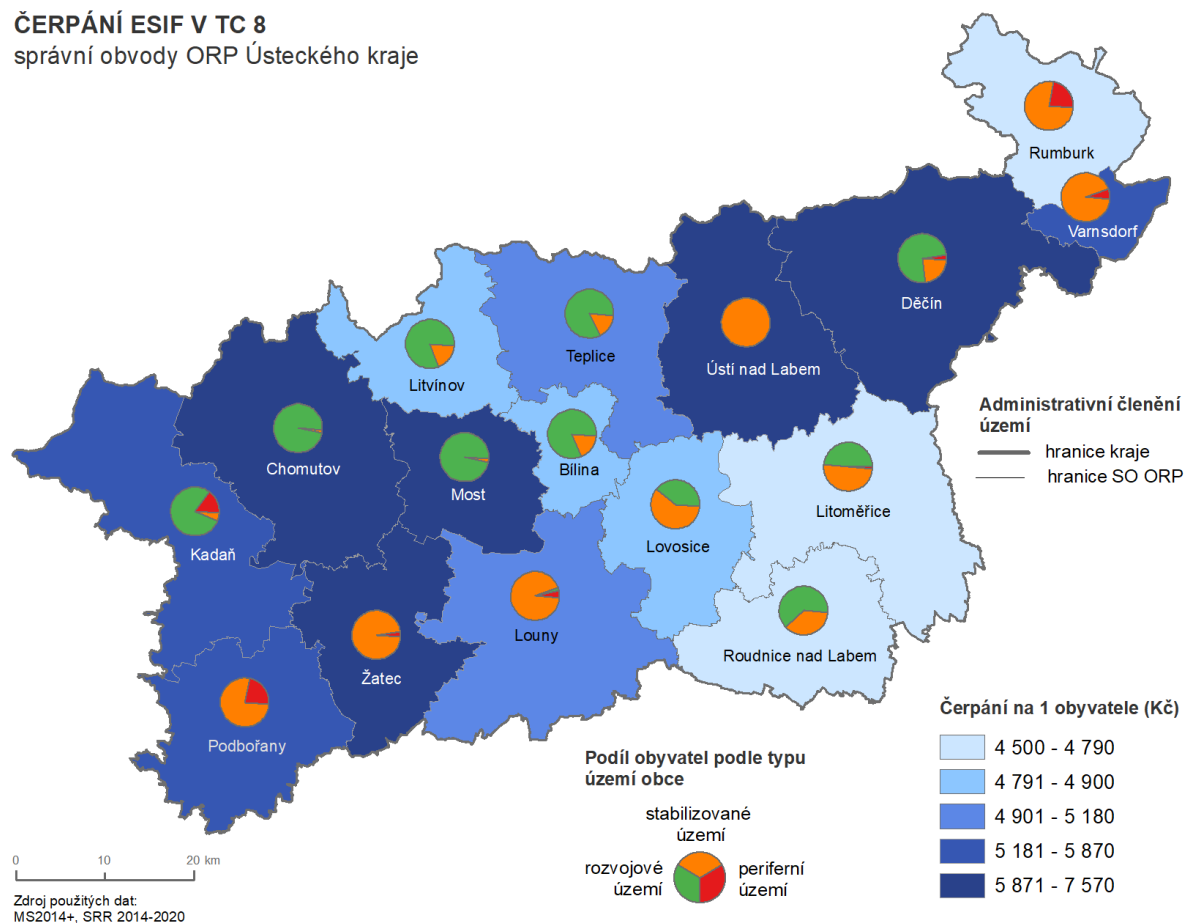
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 29: Čerpání v TC 8 v Ústeckém kraji.⁹⁰

ČERPÁNÍ ESIF V TC 8

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Obrázek 30 zobrazuje výši nezaměstnanosti a intenzitu čerpání v SO ORP Ústeckého kraje. S vysokou mírou nezaměstnanosti se potýkala v roce 2014 SO ORP Žatec (11,6 %), Kadaň (10,8 %), Podbořany (10,5 %), Most (9,9 %) a Rumburk (12,5 %). V roce 2021, tedy na konci programového období, byla míra nezaměstnanosti nejvyšší v SO ORP Podbořanech (6,7 %), Žatci (6,1 %), Kadani (5,6 %), Chomutově (4,8 %) a Lounech (4,6 %). Nejvyšší intenzita čerpání byla zaznamenána v SO ORP Žatec (7,8 tis. Kč na obyvatele), Most (6,5 tis. Kč na obyvatele), Ústí nad Labem (6,4 tis. Kč na obyvatele), Chomutov (6,2 tis. Kč) a Děčín (6,1 tis. Kč na obyvatele). Dařilo se tedy směřovat podporu do krajů s vysokou nezaměstnaností. Přínosy prostředků proplacených v rámci TC8 kvantifikujeme v kapitole 3.2.9.4.

⁹⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

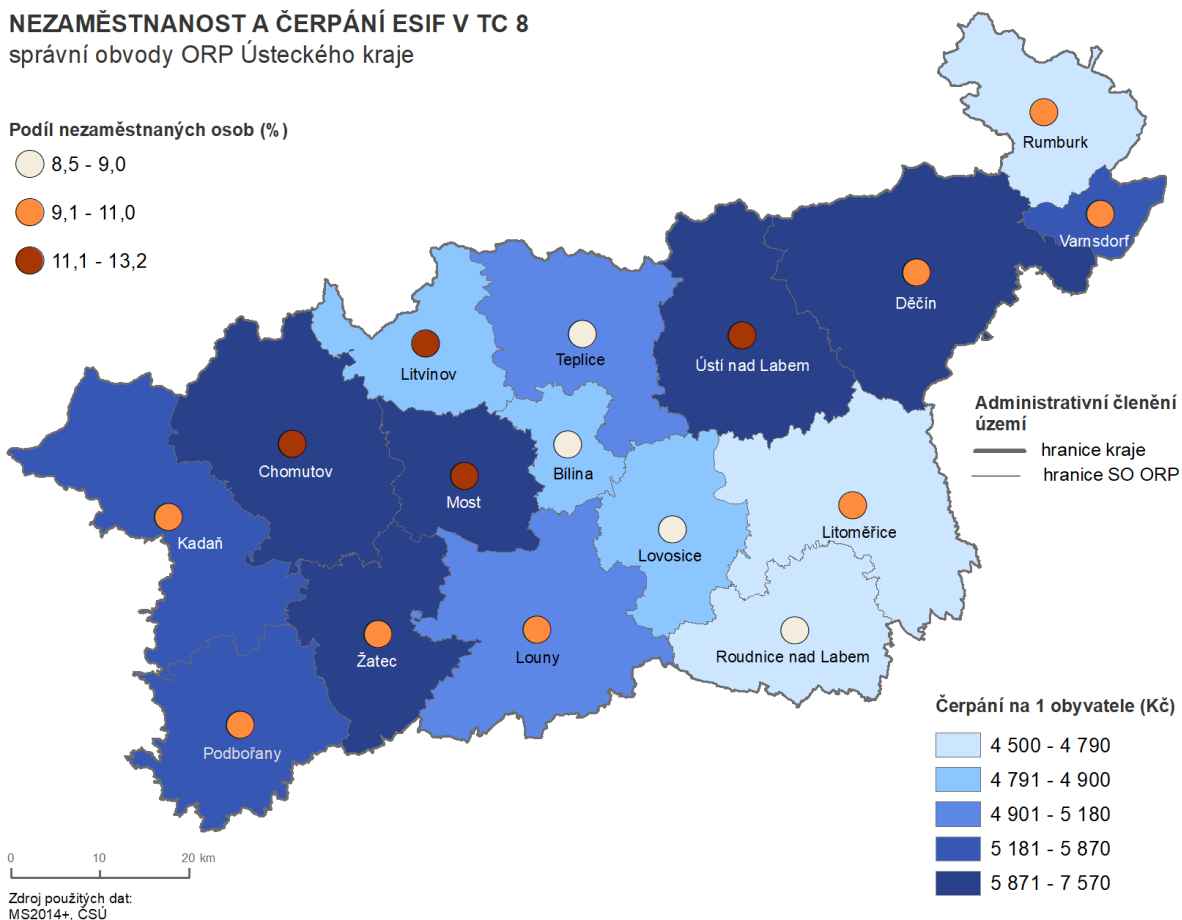
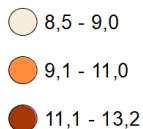

Obrázek 30: Čerpání v TC 8 v Ústeckém kraji a výše nezaměstnanosti v jednotlivých SO ORP.⁹¹

NEZAMĚŠTNANOST A ČERPÁNÍ ESIF V TC 8

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Podíl nezaměstnaných osob (%)

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Průřezovou potřebou pro všechny typy území bylo posílení aktivní politiky zaměstnanosti a zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce a potřeba rozvoje kompetencí absolventů i stávajících zaměstnanců. Prostředky byly s ohledem na počet obyvatel žijících v jednotlivých typech území relativně rovnoměrně rozdělovány. Jak již bylo diskutováno výše, částečně to může být ovlivněno rozpadem projektů do území poměrově podle počtu obyvatel). Výše čerpání v jednotlivých typech území zobrazuje Tabulka 40.

⁹¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tabulka 36: Čerpání prostředků v TC8 podle typu území podle SRR.⁹²

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	122,21 mil. Kč	4,73 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	3,29 mld.Kč	5,85 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	1,17 mld. Kč	5,02 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,58 mld.Kč	5,58 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD

Přes CLLD v TC8 nebyly čerpány žádné prostředky, příslušné aktivity TC8 nebyly tímto nástrojem vůbec podporovány.

EO5.1

Přes integrovaný nástroj ITI Ústecko-Chomutovské aglomerace bylo v Ústeckém kraji čerpáno 81,24 mil. Kč. Nejvyšší podpoře se dostalo Děčínu (31,30 mil. Kč). Naopak nejmenší čerpání, 564,79 tis. Kč, bylo zaznamenáno v SO ORP Podbořany. Příkladem projektů realizovaných právě v Děčíně jsou *Prostupné zaměstnávání v SMS* (a *SMS II*). Tyto projekty v celkové hodnotě 28,53 mil. Kč mají za cíl systému podpory znevýhodněných osob s kumulací handicapů k tomu, aby se mohly uplatnit na trhu práce. Pod záštitou Střediska městských služeb (SMS) byla vytvořena nová pracovní místa. V první fázi projektu se jednalo o 135 podpořených osob.

Prostřednictvím souboru aktivit projektu budou účastníci projektu podpořeni ke vstupu na trh práce a tím dojde ke zlepšování jejich sociální životní situace. Pod organizační složkou města Středisko městských služeb (SMS) budou vytvořena nová pracovní místa pro znevýhodněné osoby. Projekt je realizován v Děčíně a podpoří celkem 135 osob. Podobný projekt byl realizován i v Chomutově, *Propustné zaměstnávání v Chomutově* (8,44 mil. Kč) pod organizační složkou města s názvem Pracovní skupina. Více plošnými projekty je *Lávka* a *Lávka II* (22,03 mil. Kč), jejichž cílová skupina jsou také osoby se zdravotním postižením. Tyto projekty nabízí zároveň i podporu zaměstnavatelů v podobě poradenství a mzdových příspěvků na pracovní místa vytvořená/přizpůsobená lidem se zdravotním postižením. Projekty *Lávka* a *Lávka II* byly realizovány ve všech krajských ORP.

Ústecký kraj dlouhodobě trápí nejrůznější problémy také se sociální oblastí (blíže zkoumanou v TC9). Zajímavým projektem propojující právě potřeby v oblasti sociální a oblasti zaměstnanosti je projekt s názvem *Můj cíl – práce*. Tento projekt (realizovaný také skrze ITI UCHA v hodnotě 7,51 mil. Kč) se zaměřuje na sociální integraci obyvatel mosteckého sídliště Chánov do společnosti. Toho chce dosáhnout skrze podporu zaměstnanosti nabídkou ucelených poradenských, vzdělávacích aktivit, rekvalifikací i zprostředkování pracovního uplatnění. Snaží se tak obyvatele Chánova zaměstnat na legálním trhu práce a zároveň tak řešit sociopatologické jevy spojené často právě s nezaměstnaností. Součástí tohoto projektu tak byly např. rekvalifikační kurzy „Pomocné zednické práce“ nebo „Zpracování a úprava textilií“ akreditované MŠMT a realizované Domem romské kultury o.p.s.

“Projekt pomůže řešit nepříznivou situaci na trhu práce a snížit míru nezaměstnanosti lidí ze sociálně vyloučených lokalit a snížit míru nezaměstnanosti u osob s nízkou kvalitací a získat potřebné vzdělání a kvalifikaci k lepšímu uplatnění na trhu práce. Cílem projektu je umožnit účastníkům zorientovat se ve své životní situaci a ve svých možnostech. To především ve vztahu k možnostem uplatnění se na trhu práce, na které je chce tento projekt připravit.”

⁹² Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

Hlavním cílem projektu je vybavit obyvatele chanovského sídliště takovými dovednostmi a znalostmi, které jim umožní úspěšnou integraci do většinové společnosti. [Web Domu romské kultury o projektu Můj cíl – práce⁹³]

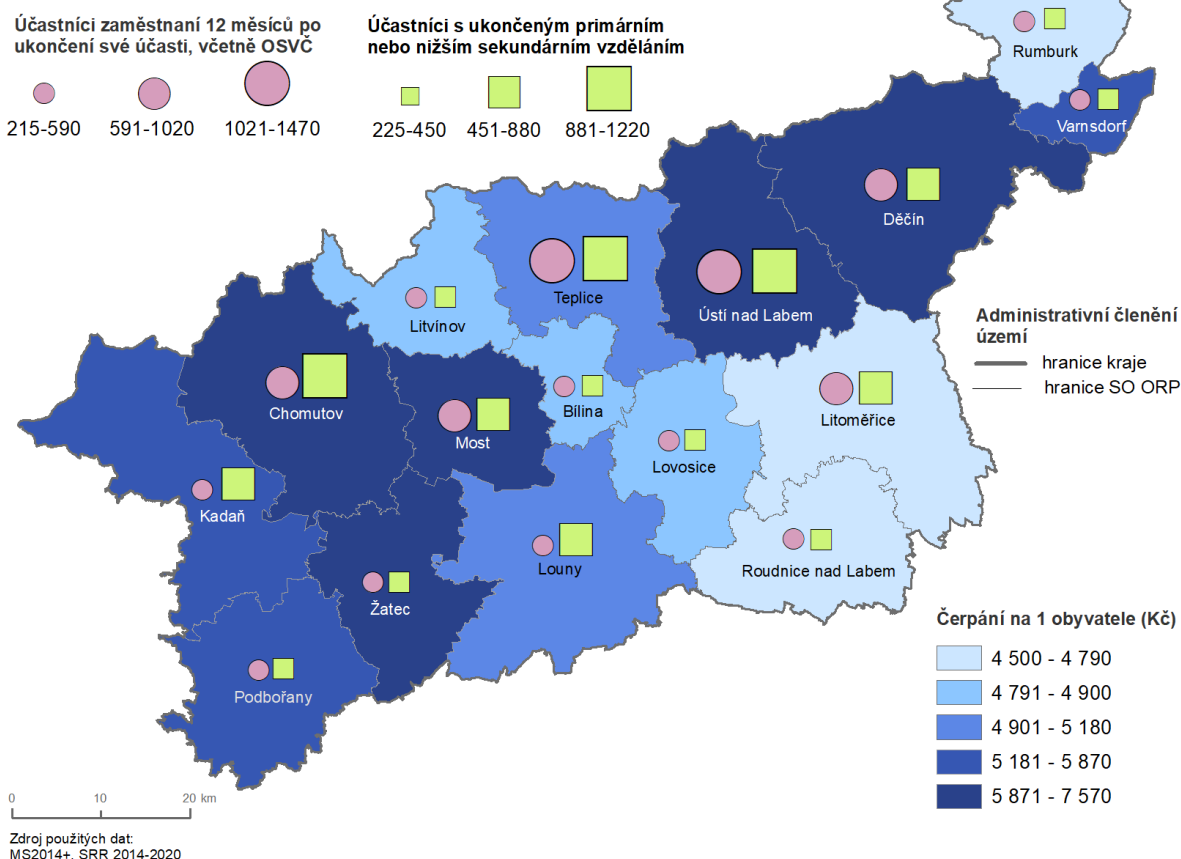
3.2.9.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti zaměstnanosti na území kraje

Obrázek 31: Hodnota vybraných indikátorů v TC 8.⁹⁴

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 8

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 37: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 8.⁹⁵

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Nezaměstnaní účastníci, včetně dlouhodobě nezaměstnaných	výstupový	0	89	25 029	202 620

⁹³ [Projekty v realizaci | DŮM ROMSKÉ KULTURY o.p.s. \(dumrk.cz\)](http://projekty.vrealizaci.cz/DUM-ROMSKÉ-KULTURY-o.p.s.-dumrk.cz)

⁹⁴ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁹⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Neaktivní účastníci	výstupový	0	2	4 848	52 934
Neaktivní účastníci, kteří znovu začali hledat zaměstnání po ukončení své účasti	výsledkový	0	0	345	2 025
účastníci ve věku nad 54 let	výstupový	0	1 857	7 388	79 662
účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledkový	0	0	1 150	12 125
účastníci ve věku do 25 let	výstupový	0	0	8 529	62 835
účastníci s ukončeným primárním (ISCED 1) nebo nižším sekundárním (ISCED 2) vzděláním	výstupový	0	0	12 605	82 630
účastníci zaměstnaní 12 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledkový	0	0	10 620	90 611
účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	výsledkový	0	21 863	16 613	156 840
Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	výsledkový	0	0	3 810	33 046

EO5

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP a potřeb kraje. Největší část z OP Z byla alokována na **aktivní politiku zaměstnanosti se zaměřením na znevýhodněné uchazeče a jejich vzdělávání**. Podobně jako v ostatních uhelných krajích i zde byla intenzivnější aktivní politika nezaměstnanosti identifikována jako jedna z hlavních potřeb. Níže vyhodnocujeme indikátory o množství zapojených účastníků.

EO5.6

Projekty podpořily **25 029 nezaměstnaných účastníků, včetně dlouhodobě nezaměstnaných**. Projekty dále podpořily **4 848 neaktivních účastníků, 345 neaktivních účastníků, kteří znovu začali hledat zaměstnání po ukončení své účasti** v projektu, **7 388 účastníků nad 54 let, 1 150 účastníků ve věku nad 54 let zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své účasti** v projektu (včetně OSVČ), **8 529 účastníků do 25 let, 12 605** nízkokvalifikovaných účastníků (*ukončené primární nebo nižší sekundární vzdělání*), **10 620 účastníků zaměstnaných 12 měsíců po ukončení své účasti** (včetně OSVČ), a **16 613 účastníků, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti**. Znevýhodněných účastníků zaměstnaných 6 měsíců po ukončení své účasti (včetně OSVČ) bylo podpořených **3 810**. V Ústeckém kraji bylo v roce 2014 evidováno zhruba 60,82 tis. osob na úřadech práce, po 7 letech v roce 2021 počet evidovaných osob klesl na 28,78 tis. Přestože nelze vyloučit opakovanou účast některých uchazečů ve více projektech, ze statistiky je evidentní, že skrze projekty fondů EU je podpořeno značné % uchazečů evidovaných na úřadu práce.

Podobně jako Karlovarský a Moravskoslezský si je kraj vědom odlivu obyvatel a důležitosti přilákání nových lidí do území. Obecně se pak potřeby krajů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání velmi prolínají, a proto je důležité propojování vzdělávací a akademické sféry. Blížší propojení s oblastí vzdělávání absolventů je detailněji probíráno v kapitole TC10.

Uplatňujeme některé prvky duálního vzdělávání, jedním z prvků je praktická výuka založená na práci ve firmách, studenti chodí na praxe do zhruba 20 firem (široký záběr přes Liberecko,

Českolipsko, Šluknovský výběžek atd.). V současné době máme převis některých do maturitních oborů, převážně elektro. [Respondent, oblast vzdělávání]

”

V kraji figurují také „tradiční“ plošné projekty, které jsou realizovány napříč kraji. Jedná se o projekty *Podpora zaměstnanosti Antivirus A* (484,81 mil. Kč) nebo tři projekty *Nové pracovní příležitosti* (726,41 mil. Kč).

Kraj se potýká s velkým množstvím sociálně-patologických jevů částečně provázaných s nezaměstnaností. Bojuje tak s vysokou mírou nezaměstnanosti, která je dlouhodobě mezi nejvyššími v celé republice. Část podpory je proto také orientovaná na mladé a podporu zaměstnanosti právě této cílové skupiny. Příkladem projektu je projekt *Komplexní program podpory mladých lidí na trh práce v Ústeckém kraji – TRANSFER* (94,30 mil. Kč). Projekt poskytuje systém poradenských, vzdělávacích a dalších podpůrných aktivit projektu aktivizujících cílovou skupinu. Realizaci má na starost Úřad práce České republiky společně krajskou pobočkou v Ústí nad Labem.

Podobně jako v Karlovarském kraji i zde funguje projekt *Iniciativa podpory zaměstnanosti mládeže pro region NUTS 2 Severozápad v Ústeckém kraji* (470,57 mil. Kč), který podporuje zaměstnání a zvýšení zaměstnatelnosti uchazečů ve věku 15-29 let. Je možná podpora získání praxe díky nástrojům Práce na zkoušku, Odborné praxe včetně mentoringu a Stáží v zahraničí (pracovní pobyt v zahraničí s předchozí jazykovou přípravou) a následně stabilního zaměstnání. Také podporuje návrat do vzdělávání u osob předčasně opouštějících vzdělávání (ve spolupráci s vhodnými školami).

Právě mladí jsou často velmi zranitelnou skupinou na trhu práce. Mladí, kteří chtějí pokračovat ve vysokoškolském vzdělání často opouští kraj a už se zpět nevrací (podobně jako tomu bylo v Karlovarském kraji). Zde sice figuruje vysoká škola, svým zaměřením ovšem více spadá do oborů spíše humanitního zaměření. To nekoresponduje s odvětvovou strukturou kraje zaměřenou na těžký průmysl a těžbu.

“ *Image regionu přetrvává a není sexy pro mladé talenty. Co by tomu mohl pomoci? Nejlepší nemocnice v ČR, špičkový ústav, nejlepší akademické centrum. Něco, co ukáže, že se tady něco děje pracovní i volnočasově. Jak se má začít dělat něco velkého, tak se i na politické úrovni zabíjejí tyto nápady.* [Respondent, Ústecký kraj]

”

Značná část mladých ovšem často nechce ve studiích pokračovat a končí tak se základním vzděláním či výučním listem. Podíl mladých s tímto stupněm dokončeného vzdělání tu je vyšší než v jiných krajích republiky. Mladí často nevidí motivaci v dalších studiích. S tím souvisí i nižší nabídka pracovních míst pro více vzdělané obyvatelstvo. V kraji sídlí i dceřiné společnosti zahraničních (často německých firem), které generují spíše nízko kvalifikované pozice.

Otázkou zaměstnanosti mladých zabývá i analýza s názvem *Komplexní program podpory mladých lidí na trh práce v Ústeckém kraji – Situační vícezdrojová analýza cílové skupiny mladých lidí v návaznosti na OP Zaměstnanost, investiční prioritu 1.5 v Ústeckém kraji*. Mnohé rozhovory provedené v rámci této analýzy s místními podniky a dalšími subjekty se shodují na následujících důvodech problémů na trhu práce a nezaměstnanosti obyvatel do 30 let:

- ▶ Nevhodná kvalifikace neodpovídající požadavkům trhu práce
- ▶ Nedostatečná praxe

Ale především:

- ▶ Ochota respektovat pravidla a pracovní návyky
- ▶ Touha učit se něčemu novému
- ▶ Absence motivace a vztahu k práci

“ *Současná situace postavení uchazečů o zaměstnání ve věku do 30 let není dobrá. Jako hlavní důvod se uvádí, že kvalifikace mladých lidí do 30 let věku neodpovídá požadavkům trhu práce a požadavkům regionálních zaměstnavatelů. Ve většině případů tomu tak bohužel není, na vině je někdy opravdu nevhodná struktura a kapacity vyučovaných oborů SŠ a VŠ (neodpovídají požadavkům trhu práce), ale především je na vině přístup každého jednotlivce ke vzdělávání a následně k výkonu vlastní práce v zaměstnání. U mnohých chybí vztah k oboru*

činnosti, nejsou fixovány základní pracovní návyky, ochota respektovat pravidla, případně se naučit něčemu novému apod. [Úryvek ze Situační vícezdrojové analýzy⁹⁶]

”

Součástí analýzy bylo i zachycení postoje mladistvých:

“O dodělání střední školy neuvažuji, myslím si, že se dá sehnat práce i bez vyšší kvalifikace.“
Monika, Teplice.

„Ano, myslím si, že zvýšením kvalifikace by se mohla zlepšit moje situace na trhu práce, ale já už nemám zájem studovat.“ Milan, Děčín

„Věřím, že mám dostatečné vzdělání a práci můžu najít kdykoliv, jsem strojník se vzděláním. Jen potřebuju získat nějaké zkušenosti.“ Tomáš, Most

[Úryvky ze Situační vícezdrojové analýzy⁹⁷]

”

3.2.9.4 Přínosy fondů EU v oblasti zaměstnanosti

Přínosy fondů EU v oblasti zaměstnanosti byly zkoumány na obecné míře nezaměstnanosti metodou DID na obcích Ústeckého kraje podle postupu specifikovaného v Návrhu designu výzkumu pro Úkoly 5 a 6.

EO5.7

Tabulka níže představuje základní popisnou statistiku míry nezaměstnanosti v obcích Ústeckého kraje.

Tabulka 38: Základní popisná statistika míry nezaměstnanosti v obcích Ústeckého kraje.⁹⁸

Název hodnoty	v roce 2014	v roce 2021
průměrná hodnota	9,25	4,24
medián	8,83	4,03
minimální hodnota	1,02	0,00
maximální hodnota	20,14	17,21

Seřadili jsme všech 354 obcí Ústeckého kraje podle výše čerpání na 1 obyvatele v projektech v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti (OP Z, část PO1). V Ústeckém kraji se nachází pouze 1 obec, která za sledované období nečerpala žádné prostředky, a proto skupinu tzv. podpořených obcí vytvoříme z 20 % nejvíce podpořených obcí, a tzv. kontrolní skupinu vytvoříme z 20 % nejméně podpořených obcí.

Nejvíce podpořených 71 obcí v průměru čerpalo 8,3 tisíc Kč na 1 obyvatele, zatímco 71 nejméně podpořených obcí v průměru čerpalo 1,6 tis. Kč na 1 obyvatele. Ve skupině nejvíce podpořených obcí byla k 31. 12. 2014 míra nezaměstnanosti v průměru na úrovni 9,43 %, zatímco ve skupině málo podpořených obcí byla nezaměstnanost v roce 2014 nižší, 9,42 %. K 31. 12. 2021 pak míra nezaměstnanosti klesla o více než polovinu: ve skupině málo podpořených obcí je nyní úroveň nezaměstnanosti na úrovni 3,42 %, stále nižší než ve skupině podpořených obcí, kde je úroveň nezaměstnanosti na úrovni 4,65 %.

Dále jsme ověřili podmínku paralelního trendu, na datech ke konci roku 2011 a ke konci roku 2014⁹⁹. Podmínka není splněna, ve skupině vysoce podpořených obcí se obecná míra nezaměstnanosti nejprve pouze mírně zvedla, zatímco ve skupině málo podpořených obcí došlo k výraznému poklesu.

⁹⁶ Odkaz zde: [Komplexní program podpory mladých lidí na trh práce v Ústeckém kraji \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz/komplexni-program-podpory-mladych-lidi-na-trh-prace-v-usteckem-kraji)

⁹⁷ Odkaz zde: [Komplexní program podpory mladých lidí na trh práce v Ústeckém kraji \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz/komplexni-program-podpory-mladych-lidi-na-trh-prace-v-usteckem-kraji)

⁹⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

⁹⁹ Data za roky 2012 a 2013 nelze dohledat, na ČSÚ jsou označeny jako chybějící data a MPSV zveřejňuje data až na úroveň obcí až od roku 2014, a proto je porovnání 2011 vs. 2014 to nejlepší, co je vzhledem k dostupnosti dat k dispozici.

Nejdříve tedy na dataset aplikujeme propensity score matching, které bylo v literatuře použité jako řešení ke zmírnění potenciálního zkreslení.¹⁰⁰ Mezi obcemi z obou skupin byly nalezeny dvojice na základě proměnných: počet obyvatel, počet ekonomických subjektů, hustota zalidnění, vzdálenost od města nad 40 tis. obyvatel, a dle toho, jestli se v obci nachází pošta, základní škola, zdravotnické zařízení, dálnice, nebo železniční stanice a jejich předpokladu patřit do jedné nebo druhé skupiny (velmi podpořené vs. málo podpořené) na základě uvedených charakteristik. Ve výsledku byly nalezeno pouze 51 dvojic obcí, což je příliš malý vzorek pro analýzu (mezi hodně a málo podpořenými obcemi jsou významné rozdíly). **Výsledek lineární regrese ukazuje signifikantní vliv koeficientu (na 99 % hladině spolehlivosti) interakce mezi hodnotami nezaměstnanosti a podporou. Fondy EU tak měly vliv na snižování nezaměstnanosti v regionu.**

Předpokládáme, že výsledek může být také ovlivněn rozpadem plošných projektů do obcí podle počtu obyvatel, přičemž nelze říct, do jaké míry mohly tyto projekty reálně ovlivnit dění v každé z obcí v kraji. Dalším důvodem toho, že fondy EU s velkou pravděpodobností neovlivnily pokles míry nezaměstnanosti je i všeobecně nízká míra nezaměstnanosti v celé České republice, která je jedna z nejnižších v EU. Dále je to pak úzké, velmi specifické zaměření intervencí, cílící na konkrétní skupinu osob, pro které má realizace projektů významný dopad, ale počtem netvoří tak velkou skupinu, která by mohla statisticky ovlivnit obecnou míru nezaměstnanosti.

¹⁰⁰ Použití propensity score matching před DID bylo považováno za účinný způsob, jak vyřešit chybějící paralelní trend v analýze, viz např. Stuart, E. A. et al. (2014). Using propensity scores in difference-in-differences models to estimate the effects of a policy change. *Health Services and Outcomes Research Methodology*. 2014 Dec 1; 14(4): 166–182, nebo Chabé-Ferret, S. (2017). Should We Combine Difference In Differences with Conditioning on Pre-Treatment Outcomes? Toulouse School of Economics.

3.2.10 TC9: Sociální začleňování

Ústecký kraj čelí řadě výzev v sociální oblasti, z nichž je většina spojena s vysokým výskytem sociálně vyloučených lokalit v periferních a odlehlých regionech. Klíčovou potřebou je zlepšení kvality sociálních služeb, zejména pro děti a mládež. Děti z rodin se sociálními problémy často čelí obtížím ve škole a budoucím zaměstnání. Je nezbytné zaměřit se na celoživotní vzdělávání a spravedlivé odměňování sociálních pracovníků, kteří mají důležitou roli při řešení problémů ve vyloučených oblastech. Investice do vzdělávání dětí i dospělých a poskytování kvalitních volnočasových aktivit pro mládež, jako jsou sportovní a kulturní aktivity, jsou také v kontextu změny sociálního vyloučení klíčové.

Ústecký kraj obdržel 4. nejvyšší finanční podporu v mezikrajském srovnání, přičemž po přepočtu dle počtu obyvatel se jedná o 5. nejintenzivněji podpořený region v rámci TC9. V oblasti rozvoje sociálně vyloučených a periferních oblastí je problematické, že s rostoucí velikostí obcí roste i výše podpory. V rámci CLLD bylo čerpáno 471,2 mil. Kč, přičemž největší čerpání bylo zaznamenáno v Litoměřicích, Kadani a Rumburku. Přes ITI bylo čerpáno 256,2 mil. Kč s důrazem na podporu zaměstnanosti, chráněného bydlení, prevenci kriminality a sociální inkluze, přičemž nejvyšší čerpání bylo v Chomutově, Ústí nad Labem a Teplicích.

Projekty sociálního rozvoje Ústeckého kraje se zaměřily na zvyšování kvality sociálních služeb a integraci ohrožených skupin obyvatelstva. Projekty se také zaměřily na inkluzi a podporu dětí se speciálními potřebami. Další projekty se soustředily na zlepšení návazné péče v nemocnicích a vysoce specializovanou péči v perinatologii a onkogynekologii. Dále byly realizovány projekty zaměřené na deinstitucionalizaci sociálních služeb, rekonstrukce sociálních zařízení a podporu terénních sociálních služeb pro seniory.

Tabulka 43: Plnění potřeb v TC9

Definované podoblasti potřeb – Sociální začleňování	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Podpora sociální integrace, podpora sociálních služeb		Podpora sociální integrace byla jednou z nejvýraznějších priorit kraje. I přesto, že míra indexu sociálního vyloučení klesla v období 2014-2020 o 29 %, v kraji se stále nachází téměř třetina sociálně vyloučených lokalit a nachází se zde vyšší počet obyvatel s kumulací sociálních problémů (zadlužení, závislosti, nižší úroveň vzdělání apod.). Částečně byla podpořena inkluze na školách, celkem projekty podpořily 27 875 žáků. To ovšem nedosahuje původního cíle projektů. Počet dětí a žáků Romů začleněných do vzdělávání bylo díky fondům EU 5 704. Přínosem byly také projekty pracující s žáky základních a středních škol, které realizovaly služby a poradenství také pro rodinné příslušníky. Výsledkem je udržení mladistvých ve vzdělávacím systému (přestože výsledky nelze kvantifikovat). V návaznosti na problémy spojené se zajištěním bydlení vzniklo prostřednictvím projektů 289 sociálních bytů. Zároveň došlo

Definované podoblasti potřeb – Sociální začleňování	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		k řešení problému drogové závislosti (např. vznik kontaktních center, preventivní programy), integrace osob cílových skupin do společnosti (např. asistenti prevence kriminality) a propojení aktérů v oblasti sociálních služeb (významný přínos ITI).
Kvalitní, dostupné zdravotní služby		Podpořeno bylo 9 poskytovatelů zdravotních služeb. Projekty umožnily modernizaci vybavení pro udržení a rozvoj kvality péče. Dále došlo v rámci REACT-EU k vybudování několika pavilonů a rozvoji infrastruktury. V neposlední řadě došlo k posílení bezpečnosti dat pacientů.

3.2.10.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů sociálního začleňování v období 2014-2021

Ústecký kraj čelí výzvám v oblasti sociálního začleňování, zejména ve **vyloučených lokalitách a periferních oblastech**. Zlepšení kvality sociálních služeb, zejména pro děti a mládež, je klíčovou potřebou. Děti ze sociálně znevýhodněných rodin často čelí problémům ve školním prostředí a v budoucím zaměstnání, a proto je důležité tento trend změnit. Je nezbytné se zaměřit na celoživotní vzdělávání a adekvátní ohodnocení sociálních pracovníků, kteří mají náročnou a důležitou úlohu při řešení problémů vyloučených oblastí. Investice do vzdělávání dětí i dospělých, což je oblast, spadající primárně pod TC10 (věnujeme si jí v další kapitole), je klíčová, stejně jako poskytování nabídky volnočasových aktivit pro mládež, jako jsou sportovní kroužky a kulturní aktivity. V kontextu vysoké míry sociálního vyloučení a s provazbou na TC8 je také kritickou potřebou zlepšování nabídky pracovních příležitostí v kraji.

Za relevantní socioekonomický ukazatel sociálního začleňování považujeme **index sociálního vyloučení**, sledovaný a zpracováváný Agenturou pro sociální začleňování, který vznikl jako jeden z výstupů projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“ financovaného z OP Z. V sociálně vyloučených lokalitách často dochází ke koncentraci nízkopříjmových skupin obyvatelstva a vysoké kriminalitě a dalším sociálně patologickým jevům. Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením.

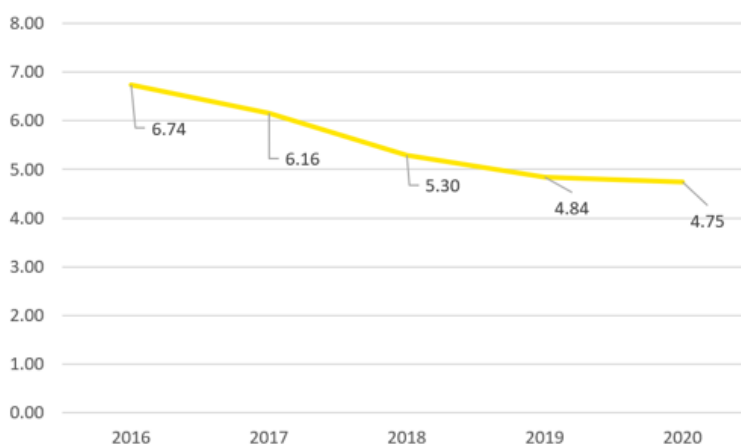
I z důvodu toho, jak index vznikl, máme k dispozici pouze data za roky 2016-2020. Od roku 2016, kde byla průměrná hodnota indexu v obcích Ústeckého kraje na hodnotě 6,74 (3. nejvyšší hodnota ze všech krajů), klesla do roku 2020 na 4,75 (o 29 %). Celkové umístění v mezikrajském srovnání se však v průběhu programového období 2014–2020 nezměnilo, Ústecký kraj i nadále zůstává na 3. nejvyšší kumulativní hodnotě. **Vyšších hodnot dosahují pouze Karlovarský kraj a hl. m. Praha.**

V roce 2016 se hodnota indexu sociálního vyloučení v obcích Ústeckého kraje pohybovala v rozmezí od 0 (ve 6 obcích) do 30 bodů (v Obrnicích). Nejnižší hodnota indexu byla zaznamenána v Teplicích (18 bodů), zatímco nejvyšší hodnoty městech Most (20 bodů) a v Ústí nad Labem (19 bodů). V průběhu sledovaného období došlo v Obrnicích ke zlepšení, když hodnota indexu mírně stoupla na 29. Naopak v Mostě a Ústí nad Labem se hodnota indexu zhoršila (na hodnoty 21 a 20), zatímco v Teplicích došlo k mírnému zlepšení situace (hodnota indexu klesla o 2 body na 16).

Obrázek 32: Vývoj průměrné hodnoty indexu sociálního vyloučení a postavení Ústeckého kraje v ČR.¹⁰¹

Vývoj indexu sociálního vyloučení (v bodech)

3.

místo v míře sociálního vyloučení mezi kraji v ČR

- 29 %

pokles indexu sociálního vyloučení za období 2016-2020

3.2.10.2 Regionální diferenciací čerpání prostředků z fondů EU v oblasti sociálního začleňování v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji **podpořen v rámci TC9 absolutně 4. nejvyšší částkou** (5,1 mld. Kč), více čerpaly pouze Jihomoravský (6,7 mld. Kč), Moravskoslezský (6,5 mld. Kč) a Středočeský kraj (5,4 mld. Kč). Po zohlednění velikosti krajů a počtu obyvatel se jedná o 5. nejvíce podpořený region (6,2 tis. Kč prostředků na obyvatele). Vyšší intenzita čerpání byla zaznamenána pouze v Pardubickém kraji (6,8 tis. Kč na obyvatele), Kraji Vysočina (6,4 tis. Kč na obyvatele), Olomouckém kraji (6,3 tis. Kč na obyvatele) a Libereckém kraji (6,2 tis. Kč na obyvatele).

Do Ústeckého kraje byly alokovány finanční prostředky z TC9 prostřednictvím tří operačních programů. Projekty financované přes IROP obdržely částku 2,4 mld. Kč, ty z OP Z 1,9 mld. Kč. Prostřednictvím OP VVV bylo do projektů v oblasti sociálního začleňování v Ústeckém kraji profinancováno celkem 765,33 milionů Kč.

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Průměrné čerpání finančních prostředků na obyvatele v kategorii do 199 obyvatel činilo 3,72 tis. Kč. Trend je zřetelný – **s rostoucí velikostí obcí rostla relativní i absolutní výše podpory**, což je z hlediska potřeby rozvoje sociálně vyloučených a periferních oblastí problematické. Celkový rozpad finančních prostředků na jednotlivé kategorie obcí ukazuje Tabulka 44.

¹⁰¹ Zdrojdat: ČSÚ, 2020

Tabulka 39: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 9.¹⁰²

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	24,62 mil. Kč	3,72 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	447,39 mil. Kč	4,35 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	839,13 mil. Kč	5,83 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	367,75 mil. Kč	6,51 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	270,93 mil. Kč	5,30 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	854,43 mil. Kč	5,52 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	2,08 mld. Kč	6,82 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,89 mld. Kč	5,95 tis. Kč

¹⁰² Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

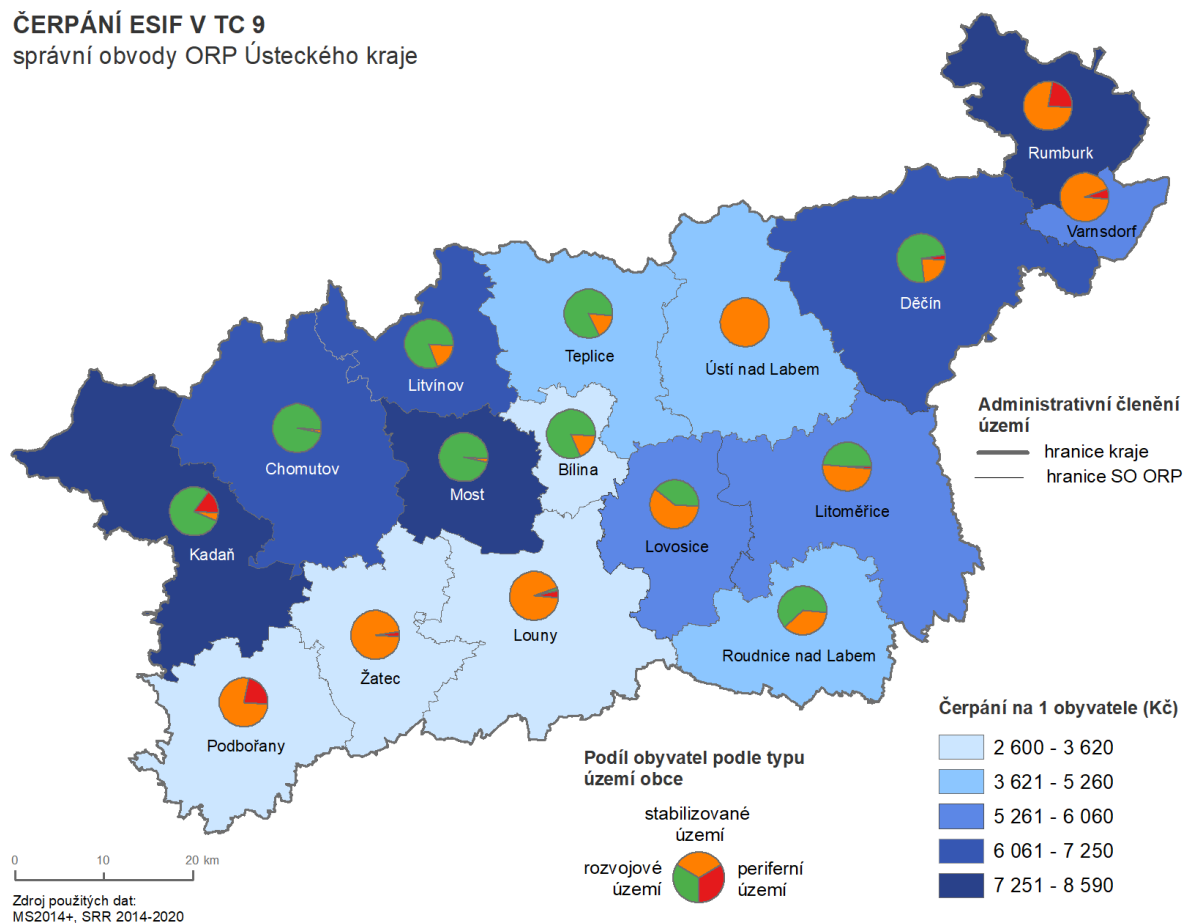
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 33: Čerpání v TC 9 v Ústeckém kraji.¹⁰³

ČERPÁNÍ ESIF V TC 9

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Nejvíce byla v absolutních hodnotách podpořena SO ORP Ústí nad Labem (663,5 mil. Kč), Most (661,5 mil. Kč) a Děčín (585,8 mil. Kč), naopak nejméně podpořena SO ORP Žatec (96,8 mil. Kč), Bílina (91 mil. Kč) a Podbořany (63,7 mil. Kč). Po přepočtu na obyvatele, jak ukazuje vizualizace Obrázek 33, bylo čerpání nejintenzivnější v SO ORP Kadaň, Rumburk, Most, Chomutov a Děčín, což jsou z hlediska sociálního vyloučení problematické oblasti. Naopak nejhůře v rámci TC9 čerpala SO ORP Podbořany, Žatec a Louny.

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Tabulka 45 popisuje čerpání finančních zdrojů podle klasifikace SSR. Nejvyšší intenzita podpory byla zaznamenána v periferních oblastech s průměrným čerpáním 7,61 tis. Kč na obyvatele. Rozvojová území také získala významné finanční prostředky ve výši 3,56 mld. Kč s průměrnou intenzitou čerpání 6,32 tis. Kč na obyvatele. Stabilizované oblasti obdržely částky ve výši 1,13 mld. Kč, což představuje průměrnou intenzitu čerpání 4,87 tis. Kč na obyvatele. Obecně by se dalo říct, že údaje ukazují rozmanité investice a důraz na rozvoj periferních oblastí a stabilizaci nejvyloučenějších území.

¹⁰³ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tabulka 40: Čerpání prostředků v TC9 podle typu území podle SRR.¹⁰⁴

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	196,93 mil. Kč	7,61 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	3,56 mld. Kč	6,32 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	1,13 mld. Kč	4,87 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,89 mld. Kč	5,95 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků prostřednictvím ITI a CLLD

Přes CLLD se v Ústeckém kraji čerpalo 471,2 mil. Kč, což tvoří 9,1 % všech prostředků vynaložených na TC9 v kraji. Největší čerpání skrze CLLD bylo realizováno v SO ORP Litoměřice (82,5 mil. Kč) a Kadaň (49,8 mil. Kč), Rumburk (49,3 mil. Kč). Naopak suma celkových vyplacených prostředků prostřednictvím CLLD byla nejnižší v SO ORP Litvínov (6,6 mil. Kč) a SO ORP Blžina (15,1 mil. Kč). Realizované projekty byly zaměřeny na širokou škálu oblastí, včetně podpory sociálních služeb, rozvoje školních zařízení, zlepšování technického vybavení, rozvoj komunitních center a sociálního podnikání.

Přes ITI se čerpalo v TC9 256,2 mil. Kč. Projekty se zaměřily na poskytování podpory a sociálních služeb znevýhodněným osobám v oblasti pracovního uplatnění, vytváření chráněného bydlení pro dlouhodobě duševně nemocné, prevenci kriminality a sociální inkluzi. Nejvyšší čerpání prostřednictvím tohoto nástroje bylo v rámci TC9 zaznamenáno v Chomutově (83,6 mil. Kč), Ústí nad Labem (47,2 mil. Kč) a Teplicích (34,3 mil. Kč).

EO5.1

¹⁰⁴ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

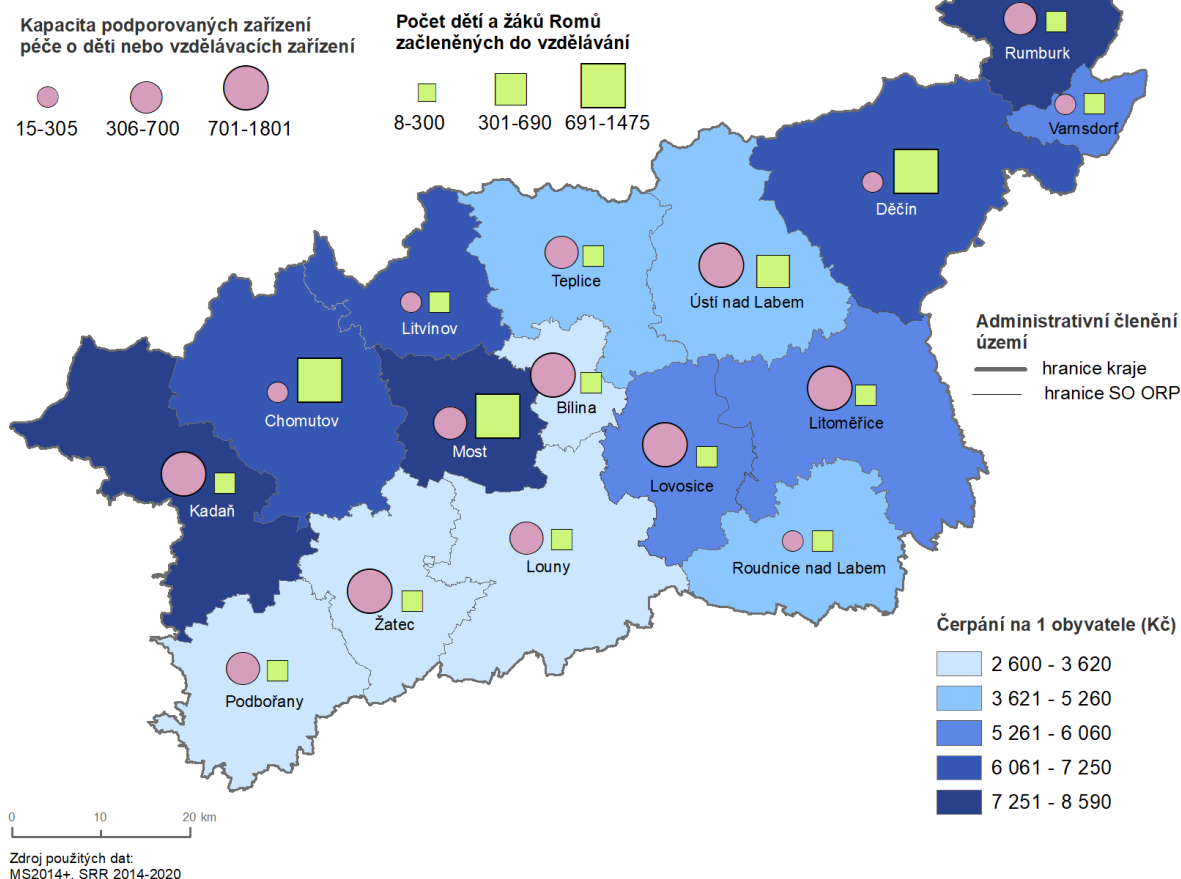
3.2.10.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti sociálního začleňování na území kraje

Obrázek 34: Hodnota vybraných indikátorů v TC 9.¹⁰⁵

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 9

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 41: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 9.¹⁰⁶

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření v podpořených organizacích	výsledkový	41 203	45 197	27 875	332 479
Počet dětí, žáků a studentů Romů v podpořených organizacích	výsledkový	25 550	28 543	17 103	72 839
Počet dětí a žáků Romů začleněných do vzdělávání	výsledkový	0	4 153	5 704	17 928

¹⁰⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

¹⁰⁶ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Nárůst počtu bytových jednotek pro sociální bydlení	výstupový	0	302	289	1 983
Zázemí pro služby a sociální práci	výstupový	0	222	206	1 632
Počet podpořených poskytovatelů psychiatrické péče	výstupový	0	1	1	22
Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	výstupový	0	15	15	241
Podpořená pracoviště zdravotní péče	výstupový	0	9	9	142

EO5

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů jsou analyzovány cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP a potřeb kraje. V oblasti sociálního vyloučení byla prvním identifikovaným problémem **nutnost optimalizace sítě sociálních služeb a zároveň zvyšování jejich kvality a dostupnosti v periferních a odlehlých oblastech** Ústeckého kraje. V rámci indikátoru *Zázemí pro služby a sociální práci bylo podpořeno* 206 projektů, což je 2. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání (vyšší hodnot indikátor nabyl pouze ve Středočeském kraji).

Vzhledem k **rostoucímu počtu sociálně vyloučených oblastí** byla v Ústeckém kraji identifikována potřeba zvýšit míru inkluze napříč institucemi. Tyto znevýhodněné lokality jsou spojeny se nedostatkem pracovních příležitostí, omezenou dostupností veřejných služeb a segregací dětí do speciálních škol. Díky indikátoru *Počet dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření v podpořených organizacích* bylo realizováno několik projektů, které pozitivně ovlivnily 27 815 žáků s touto potřebou. Tyto hodnoty představují **nadprůměrné výsledky ve srovnání s ostatními kraji** a přispěly k celorepublikovým hodnotám indikátoru, které patří mezi nejvyšší (konkrétně na 4. místě). Díky těmto projektům bylo také začleněno do vzdělávání 5 704 romských žáků (více informací o sociální integraci žáků v TC10). Dařilo se také rozvíjet sociální bydlení, jehož je v kraji kritický nedostatek, což dále zhoršuje nepříznivou sociální situaci.

EO5.6

V souvislosti s podporou sociálních služeb vynikají projekty *Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 3* (395,6 mil. Kč) a *Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 2* (268,6 mil. Kč). Tyto projekty měly za cíl **zlepšit dostupnost a kvalitu sociálních služeb v regionu**. Díky nim byla posílena sociální podpora seniorům a dalším zranitelným skupinám obyvatelstva. Projekty přinesly rozšíření kapacity a modernizaci stávajících sociálních zařízení, zajištění odborného personálu a vytvoření inkluzivních vzdělávacích prostředí. To vedlo k lepšímu začlenění těchto skupin do společnosti a zlepšení jejich životních podmínek.

Další kategorií jsou projekty zaměřené na **zvýšení kvality návazné péče v nemocnicích** v různých městech. Zde se projekty jako *Zvýšení kvality návazné péče – Nemocnice Teplice* (98,9 mil. Kč), *Zvýšení kvality návazné péče v Městské nemocnici v Litoměřicích* ¹⁰⁷ (98,9 mil. Kč) podílely na zlepšení péče poskytované pacientům. Díky těmto investicím do infrastruktury, technologií a odborného vybavení se zvýšila dostupnost a kvalita návazné péče.

¹⁰⁷ Fotografie dostupná na: [DotaceEU - Zvýšení kvality návazné péče v Městské nemocnici v Litoměřicích](#)

Dále byly realizovány projekty související s **vysoce specializovanou péčí** v oblasti perinatologie a onkogynekologie. Projekty jako *Zvýšení kvality vysoce specializované péče v perinatologii – Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem* (69,9 mil. Kč) a *Zvýšení kvality vysoce specializované péče v onkogynekologii Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem* (51,6 mil. Kč) zajistily významné zlepšení kvality péče o pacienty v těchto oblastech. Díky těmto projektům bylo zajištěno moderní vybavení, specializovaný personál a inovativní léčebné metody. To umožňuje pacientům s perinatologickými a onkogynekologickými potřebami získat vysokou kvalitu péče přímo v Ústí nad Labem, což snižuje potřebu cestovat za specializovanou péčí do jiných regionů.

Mezi další stěžejní projekty patří *Výstavba domova se zvláštním režimem pro deinstitucionalizaci* (127,5 mil. Kč), *Rekonstrukce a modernizace sociálních zařízení v Ústeckém kraji* (96,8 mil. Kč) a *Podpora terénních sociálních služeb pro seniory* (53,8 mil. Kč). Výstavba domova se zvláštním režimem umožnila **přesun osob s mentálním postižením z ústavní péče do individuálnějšího prostředí** a jejich zapojení do běžného života. Rekonstrukce a modernizace sociálních zařízení přispěly k vylepšení infrastruktury a zvýšení komfortu pro uživatele sociálních služeb. Podpora terénních sociálních služeb pro seniory umožňuje starším osobám zůstat ve svém domácím prostředí a mít přístup k potřebné péči a podpoře. Tyto projekty přispívají k deinstitucionalizaci péče, zvyšují kvalitu života uživatelů sociálních služeb a podporují jejich aktivní zapojení do společnosti.

Celkově tyto projekty představují značné investice do sociálního rozvoje Ústeckého kraje a slouží k posílení sociálního začleňování obyvatel regionu. Přínosy projektů spočívají ve zlepšení dostupnosti a kvality sociálních služeb, modernizaci infrastruktury, posílení odborného personálu a podpoře inkluzivního vzdělávání. Tím se zvyšuje životní úroveň zranitelných skupin obyvatelstva, zlepšuje se zdravotní péče poskytovaná nemocnicemi a umožňuje osamostatnění a integraci osob se zdravotním nebo sociálním postižením.

Pozitivním aspektem v sociální oblasti je tendence sdružování subjektů, kteří společně tvoří páteří síť projektů. Příkladem jsou síťové projekty financované z ITI. Nástroj ITI byl obecně respondenty vnímán velmi pozitivně, a to především díky tlaku na rozvoj spolupráce v území a partnerskému nastavení procesů (přehledná jednání, hledání nejlepšího způsobu využití alokace).

Jedním z realizátorů projektů v kraji byla Sociální agentura, která řeší zaměstnanost osob se zdravotním postižením a jejich uplatnění na trhu práce. Agentura realizovala několik projektů včetně investičních:

- ▶ Bezbariérová přístavba pro uživatele odborného sociálního poradenství (zajištění bezbariérovosti, nákup vybavení, poskytování sociálního poradenství)¹⁰⁸
- ▶ Centrum sociální rehabilitace (rozšíření kapacity služby, zvýšení komfortu klientů, využití objektu také pro komunitní aktivity)¹⁰⁹

Měkké projekty byly zaměřené na podporu zaměstnanosti cílové skupiny prostřednictvím souboru aktivit od poradenských, diagnostických a motivačních, pracovních/tréninkových přes neakreditované vzdělávací kurzy až ke zprostředkování zaměstnání. V rámci projektů *OPERA* a *TANDEM* měli klienti možnost vyzkoušet si budoucí zaměstnání v rámci Pracovního tréninku. Významným tématem je podpora digitálních kompetencí, a to jak interně, tak směrem ke klientům. Pozitivně agentura hodnotila nastavení spolupráce se zaměstnavateli, naopak částečnou konkurenci představují Úřady práce. Dále by bylo vhodné podporovat téma digitalizace, podnikání pro cílové skupiny, rozvolnění pracovního trhu (např. podporovat částečné a flexibilní úvazky) a sdílení (např. pracovních prostorů, aut) mezi institucemi a neziskovými organizacemi.

¹⁰⁸ <https://socialniagentura.cz/bezbarierova-pristavba/>

¹⁰⁹ <https://socialniagentura.cz/centrum-socialni-rehabilitace/>

Dalším žadatelem bylo sdružení Jurta, které také kvitovalo spolupráci v rámci projektů i komunitního plánování. Také kraj oslovuje organizace a města v rámci pracovních skupin, podněty se následně odrážejí v akčních plánech. Cíle ve střednědobém plánování jsou podle respondentky dobře nastavené (podpora bydlení v domácím prostředí, podpora terénních služeb, deinstitucionalizace, kapacity v domovech pro seniory). Zároveň se kraj snaží o metodickou podporu sociálních služeb. Problémem je naopak uzavřenost základní sítě služeb, která nedovoluje zvyšovat kapacitu. Tímto vlivem se stává, že projekty nejsou často financovatelné, nebo se musí organizace zavázat k financování z vlastních zdrojů po dobu udržitelnosti. Zároveň může být problematická politická nestabilita na úrovni obcí.

Jedním z realizovaných projektů byl projekt *Odstartuj svou kariéru*, který se zaměřoval na přípravu mladých nezaměstnaných lidí se zdravotním postižením na vstup na trh práce. Výstupem projektu byla aktivizace klientů prostřednictvím poradenství a zvyšování kompetencí. Dalším z projektů byla *Moje kariéra v zahraničí*, který stále probíhá z důvodu prodloužení realizace v období pandemie. Projekt podporuje mobilitu mládeže, dává prostor pro sdílení zkušeností a know-how, ale také aktivizaci osob z cílové skupiny.¹¹⁰

“ Lidé z CS projektu jsou z důvodu svého zdravotního postižení často izolováni a mají ztížené možnosti při zapojení do běžného života, jehož součástí mimo jiné je i mít zaměstnání, žít ve vzájemné interakci s dalšími lidmi ve svém okolí, navazovat vztahy.

Častými důsledky zdravotního či sociálního znevýhodnění jsou ztráta motivace pro rozvoj pracovních a sociálních dovedností nutných pro uplatnění na trhu práce, zvyšování závislosti na sociálních službách, rodině, ústavní péči, dále stagnace a pokles úrovně pracovních a sociálních dovedností, nízká aktivita v oblasti mezilidských vztahů, obecně nedůvěra a nereálný pohled na svou vlastní osobu. [Webové stránky Jurty]

”

¹¹⁰ <https://www.jurta.cz/o-nas/projekty/>

Dále žadatel realizoval mimo jiné čtyři investiční projekty, které jsou v současné době v realizaci. V rámci realizace se žadatel potýkal se zdražováním materiálů, navyšováním úroků i následky pandemie. Pokud se projekty podaří dokončit, zvýší se kapacity služeb, které jsou nyní limitovány prostorem. Jedním z největších přínosů představuje chráněné bydlení s nonstop pečovatelskou službou, což jsou služby, které v území chyběly. Hlavním problémem při realizaci investičních projektů v kontextu jejich administrace jsou dlouhé termíny pro rozhodnutí, kdy na ministerstvech visí obrovské částky neproplacených peněz.

I přes podporu fondů EU v kraji ovšem i nadále přetrvávají tzv. bílá místa, kde nejsou dostupné sociální služby. V kraji navíc i nadále přetrvává problém nerovnoměrného rozložení dostupnosti sociálních služeb, kdy jedna z nejhorších situací je na území Šluknovského výběžku.

“ Neziskové organizace působící v těchto oblastech na sebe často nabalují služby, které by jinak nedělaly, protože to zkrátka neudělá nikdo jiný, není to optimální. [Respondenti, FG ITI] ”

Řada neziskových organizací se navíc potýká s problémem spolufinancování. Výhodou je, podle jednoho z respondentů, pokud je subjekt obecně prospěšnou společností a může vytvářet i hospodářskou činnost (např. vzdělávací kurzy, poradenské služby). Vzhledem k podfinancování sociálních služeb ze strany státu je nutné snižovat závislost na dotačních prostředcích a tím zvyšovat udržitelnost aktivit. Problémem je také potřeba předfinancování projektů, které může být pro organizace zásadním problémem.

Projekty směřovaly také do **oblasti zdravotních služeb**, kde byla velkým žadatelem Krajská zdravotní. Tato organizace je největším poskytovatelem zdravotní péče v České republice (pokrývá přibližně 70-80 % péče v Ústeckém kraji, v portfoliu zařazeno 8 nemocnic) a cílem jejího vzniku bylo sjednocení poskytování péče pod zastřešující prvek. Ve zdravotnictví se kraj potýká s nedostatkem odborníků, ale také zdravotního personálu, což se promítlo v identifikování hlavních potřeb v koncepci kraje. Tento problém je ovšem velmi komplexní a fondy EU na jeho řešení nesměřovaly.

Projekty organizace byly zaměřeny především na realizaci velkých investičních projektů a na pořízení vybavení a technologií. Druhá skupina projektů byla financována primárně prostřednictvím fondů EU.

“ To, jak je nastaveno financování zdravotnictví, ze své podstaty neumožňuje tvorbu rezerv, ze kterých by se podobné projekty daly hradit. [Respondent, oblast zdravotnictví]

Celkem 6 projektů směřovalo na **zvyšování kvality návazné péče** v jednotlivých nemocnicích. Tyto projekty byly velmi důležité, jelikož umožnily nakoupit modernější vybavení a nahradit tak již nedostatečné přístroje a technologie. Podobné výsledky byly také u projektů zaměřených na **zvyšování kvality specializované péče**. Další významnou oblastí byla kybernetická bezpečnost, která také přispívá k navýšení kvality poskytované péče. Zvyšování úrovně zabezpečení informací je pro nemocnice velké téma, což se ostatně ukázalo také v jiných krajích (např. Plzeňský kraj).

“ Vždy jsme o krok pozadu oproti útočníkovi, neustále doháníme. Důležitá je osvěta u zaměstnanců, nicméně vždy skončíte u kvalitního hardwaru, abyste byli schopni monitorovat provoz na síti. Není to o skokových posunech, ale kontinuálním zlepšování úrovně zabezpečení. [Respondent, oblast zdravotnictví]

Velmi byly kvitovány projekty REACT-EU¹¹¹, které umožnily vytvořit nové pavilony (např. *Nový pavilon Emergency*, *COS včetně JIP v Nemocnici Chomutov* a *Nový pavilon s operačními sály, odděleními JIP a kardiochirurgie včetně vybavení v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem*), ale také pořídit vybavení (např. *Přístrojové vybavení nemocnice Litoměřice*). Řada nemocnic v kraji zaostávala v provozu jednotlivých budov, tyto projekty tedy umožňují zlepšovat jejich stav, modernizovat vybavení a uzpůsobovat současným potřebám. Často se tak jedná spíše o dohánění standardu moderní zdravotní péče. Tyto projekty navíc umožňují nemocnici využít finanční prostředky na další potřeby.

Problémem pro nemocnice zůstává především údržba nakoupeného vybavení a nových objektů. Vzhledem k rychlému rozvoji vybavení je udržitelnost a obměna nákladná a není ve financování zohledněna. Do budoucna by zástupci Krajské zdravotní ocenili omezení ex-post výkladu podmínek dotačních titulů (např. dochází ex-post ke sdělení ze strany CRR, že nepostupovali správně), zvýšili by důraz na udržitelnost podporovaných aktivit a zvýšili by transparentnost ohledně témat, které budou podporovány v budoucnu.

“ Potřebujeme na roky dopředu vědět, co bude podporováno a na co si musíme zařízovat financování vlastním způsobem. Často musíme pro projekty připravovat další zázemí, plánovat odstávky atd. Potřebujeme mít detailní informace o tom, co a kdy se bude vypisovat. Přehled podpor garantovaný ministerstvem by byl velmi dobrý, jen získat stavební povolení trvá v lepším případě rok. [Respondent, oblast zdravotnictví]

3.2.10.4 Přínosy fondů EU v oblasti sociálního začleňování

Přínosy fondů EU v oblasti sociálního začleňování byly zkoumány na indexu sociálního začleňování¹¹² metodou DID na obcích Ústeckého kraje podle postupu specifikovaného v Návrhu designu výzkumu pro Úkoly 5 a 6.

EO5.7

Tabulka níže představuje základní popisnou statistiku indexu sociálního začleňování v obcích Ústeckého kraje:

Tabulka 42: Základní popisná statistika indexu sociálního začleňování v obcích Ústeckého kraje¹¹³

Název hodnoty	v roce 2016	v roce 2020
průměrná hodnota	6,73	4,74
medián	5,00	3,00

¹¹¹ <https://www.kzcr.eu/cz/kz/o-spolecnosti/projekty/react-eu/#ca13418>

¹¹² Data k indexu sociálního začleňování nám byly poskytnuty Agenturou pro sociální začleňování, v mapové podobě jsou dostupná na webu: https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucení/

¹¹³ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název hodnoty	v roce 2016	v roce 2020
minimální hodnota	0,00	30,00
maximální hodnota	0,00	29,00

Seřadili jsme všech 354 obcí Ústeckého kraje podle celkové výše čerpání na 1 obyvatele v projektech v oblasti sociálního začleňování (realizovány přes IROP, OP VVV a OP Z). Skupinu tzv. podpořených obcí tvoří 20 % nejvíce podpořených obcí, a tzv. kontrolní skupinu tvoří 20 % nejméně podpořených obcí.

Nejvíce podpořených 71 obcí v průměru čerpalo 14,1 tis. Kč na 1 obyvatele, zatímco 71 nejméně podpořených obcí v průměru čerpalo 1,1 tis. Kč na 1 obyvatele. Čerpání prostředků v této oblasti začalo nabíhat až ke konci roku 2015, první hodnotu indexu máme dostupnou až za rok 2016, při předpokladu zpožděného efektu realizace projektů budeme tento údaj považovat za hodnotu indexu sociálního vyloučení před intervencí. Ve skupině nejvíce podpořených obcí byl v roce 2016 index na průměrné hodnotě 9,11 bodu¹¹⁴, zatímco ve skupině nejméně podpořených obcí měla index průměrnou hodnotu 4,92. V roce 2020 došlo ke snížení této hodnoty u obou skupin: u nejméně podpořených obcí hodnota klesla o více než na 3,41, u nejvíce podpořených obcí klesla na hodnotu 7,20.

Podmínku paralelního trendu nelze kvantitativně ověřit. Jak bylo zmíněno výše, první hodnoty indexu sociálního začleňování jsou k dispozici až od roku 2016. Můžeme tedy pouze předpokládat, že se hodnoty v indexu v čase vyvíjely srovnatelně, na základě již realizovaných analýz a literatury, které popisují „pozitivní“ trend v nárůstu sociálně vyloučených lokalit na celém území¹¹⁵.

Metodou DID odhadneme, jak se na poklesu sociálního vyloučení mohla podílet podpora z fondů EU.

Z výsledků odhadnutých na vzorku 280 obcí v nástroji R-studio plyne, že **fondy EU nepřispívají ke snížení míry zatížení sociálního vyloučení v Ústeckém kraji** (koeficient interakce není signifikantní) za předpokladu toho, že se index vyvíjel paralelně v čase před začátkem čerpání v tomto programovém období. Jako statisticky signifikantní z modelu vychází intercept, což značí, že by se pozitivní změna uskutečnila i bez vlivu fondů EU.

Pro zpřesnění výsledků byla dále využita metoda párování (propensity score matching), kde byly mezi obcemi z obou skupin nalezeny dvojice na základě proměnných: počtu obyvatel, počtu ekonomických subjektů, hustoty zalidnění, vzdálenosti od města nad 40 tis. obyvatel, a dle toho, jestli se v obci nachází pošta, základní škola, zdravotnické zařízení, dálnice, nebo železniční stanice a jejich předpokladu patřit do jedné nebo druhé skupiny na základě uvedených charakteristik. Na základě výsledků bylo nalezeno 35 dvojic obcí, na které byla následně aplikována metoda DID. **Výsledek potvrzuje výše uvedené, což bylo ještě potvrzeno i lineární regresí na vzorku všech obcí**, kde je koeficient výše čerpání také nesignifikantní.

¹¹⁴ Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením.

¹¹⁵ viz např. Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (zpracováno společností GAC spol. s r.o.) z roku 2015.

3.2.11 TC10: Vzdělávání

Ústecký kraj čelí v oblasti vzdělávání řadě výzvám a problémům. Mezi ně patří nízká celková míra dosaženého vzdělání obyvatel, což má negativní dopad na zaměstnanost a konkurenceschopnost kraje. Vyskytuje se také vysoká míra neúspěšnosti ve školním systému. To vyžaduje zlepšení pedagogických metod, podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Další výzvou je nedostatek kvalifikovaných pedagogů, zejména v oblastech přírodních věd, matematiky a cizích jazyků. Nedostatečná infrastruktura škol také negativně ovlivňuje kvalitu vzdělávání. Kraj se také potýká s odlivem absolventů do jiných částí země, což je způsobeno hledáním perspektivnějšího zaměstnání nebo dosažení vyššího či kvalitnějšího vzdělání v jiných regionech ČR.

Ústecký kraj byl 6. největším příjemcem finančních prostředků v rámci TC10 s celkovou alokací ve výši 4,4 mld. Kč. Po přepočtu na počet obyvatel se jedná o 3. nejméně intenzivní čerpání prostředků v ČR s připadajícími 5,4 tis. Kč na obyvatele. Projekty byly financovány z OP VVV (3,1 mld. Kč), IROP (1,3 mld. Kč). Některé projekty byly financovány integrovaným nástrojem ITI Ústecko-chomutovské aglomerace, a to s celkovou alokací prostředků ve výši 225,3 mil. Kč. Tyto projekty se zaměřovaly na modernizaci a vybavení vzdělávacích zařízení, jako je rekonstrukce šaten a dílen pro praktické vyučování, výcvik učňů a modernizaci odborných učeben.

V Ústeckém kraji byly realizovány projekty zaměřené na zlepšování kvality vzdělávání. Univerzita v regionu podstoupila významné proměny díky projektům *U21 – Univerzita reflektující problémy regionu a Univerzita 21. století – Kvalitní, moderní a otevřená instituce*. Projekt *Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností* se zaměřil na rozvoj dovedností studentů. Projekty také přispěly ke zvyšování kapacity zařízení péče o děti a modernizaci výukových prostorů. Vznikaly nové obory a nově vyučované předměty v cizím jazyce. Místní akční plány hrály významnou roli v rozvoji vzdělávacích institucí. Projekty se také zaměřovaly na specifické potřeby regionu, jako jsou rekonstrukce učeben se zaměřením na klíčové kompetence nebo podpora technického vzdělávání. Projekt Smart akcelerator podpořil rozvoj inovační ekonomiky v kraji.

Tabulka 48: Plnění potřeb v TC10

Definované podoblasti potřeb – Vzdělávání	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Modernizace učeben, zlepšení stavu technické infrastruktury škol		Celkem bylo podpořeno 203 vzdělávacích zařízení v kraji. Počet podpořených spoluprací v rámci projektů bylo 221. Projekty umožnily zlepšení vybavení škol, především pak v přírodních, jazykových a odborných předmětech. Budovány byly nové učebny. Na středních školách vznikaly objekty praktického výzkumu. K rozvoji došlo také v případě infrastruktury univerzity, čímž došlo k vybudování nových laboratoří, zajištění nového vybavení pro výzkum a propojení výsledků výzkumu s aplikační sférou.
Propojení škol a podnikatelů		Potřebu se dařilo naplňovat, viz také TC3.

3.2.11.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů vzdělávání v období 2014-2021

Ústecký kraj čelí v oblasti vzdělávání řadě výzev a problémům. Významným faktorem je nízká míra dosaženého vzdělání napříč obyvatelstvem, projevující **se významným podílem jedinců s nižším stupněm vzdělání**. Tato skutečnost má negativní důsledky na zaměstnanost a konkurenceschopnost

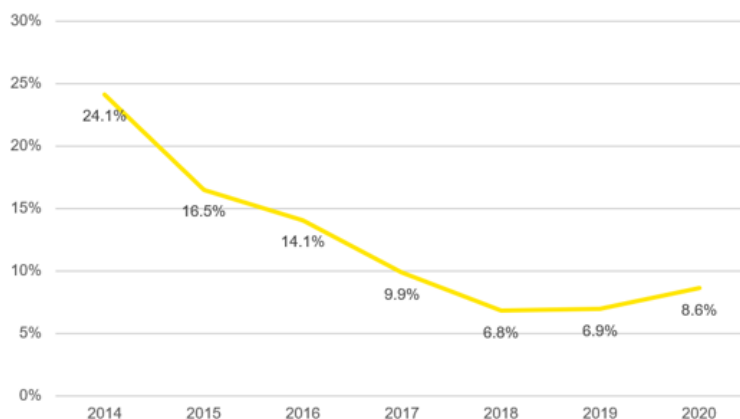
kraje. Dále se vyskytuje vysoká míra neúspěšnosti v rámci školního systému, přičemž opakované ročníky a nedostatečné výsledky žáků jsou zřetelnými indikátory. To nasvědčuje potřebě zlepšení v pedagogických metodách, podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a prevenci neúspěchů ve vzdělávání.

Další výzvu představuje **nedostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků**. Ústecký kraj se potýká s problémy při obsazování pedagogických pozic, zejména v oblastech přírodních věd, matematiky a cizích jazyků. Nedostatek pedagogů, který je částečně způsoben negativním migračním saldem kraje, a obtížnost obsazování volných pracovních míst, mění dynamiku výuky a proces vzdělávání. Součástí problému je také **nedostatečná infrastruktura**. Mnoho škol v regionu potřebuje modernizovat učebny i základní technickou infrastrukturu. To negativně ovlivňuje kvalitu vzdělávání a omezuje potenciál pro zlepšení situace. Jak již bylo řečeno, kraj se také **dlouhodobě potýká s odlivem absolventů do jiných krajů ČR i přesto, že je migrační saldo pozitivní**. To je ale způsobeno primárně faktem, že s velkým množstvím odcházejících obyvatel zároveň velké množství lidí do kraje přichází. Tak či tak dochází k odlivu primárně v rámci skupin, které hledají lepší pracovní uplatnění či odcházejí za vzděláním a hledají tak něco, co je v Ústeckém kraji hůře dosažitelné.

Cílem všech výzkumných a vzdělávacích institucí je zlepšovat kvalitu výuky prostřednictvím rozvoje pedagogických kompetencí. Vyšší kvalita vzdělávání by následně mohla s časovým odstupem přispět ke zvýšení zaměstnatelnosti nedávných absolventů. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) publikuje přehled nezaměstnanosti nedávných absolventů odborných vzdělávacích programů podle oborových skupin v jednotlivých krajích. V roce 2014 byla nezaměstnanost nedávných absolventů na úrovni 12,8 %, do roku 2019 se snížila na nejnižší hodnotu 6,8 %, avšak od té doby začala opět stoupat a v roce 2021 dosáhla hodnoty 8,6 %. Podobný trend byl pozorován ve všech krajích. V roce 2014 byl Ústecký kraj nejhorším regionem z hlediska nezaměstnanosti nedávných absolventů. Během programového období **došlo k zlepšení a v roce 2021 se kraj posunul na 3. místo**, přičemž vyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána pouze v Karlovarském a Jihomoravském kraji.

Obrázek 35: Vývoj nezaměstnanosti čerstvých absolventů a postavení Ústeckého kraje v ČR.¹¹⁶

Vývoj nezaměstnanosti čerstvých absolventů (v %)

3.

nejnižší nezaměstnanost absolventů
v ČR

- 12 %

pokles míry absolventské
nezaměstnanosti za období 2014-2020

3.2.11.2 Regionální diferenciací čerpání prostředků z fondů EU v oblasti vzdělávání v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl ve srovnání s ostatními regiony 6. největším příjemcem finančních prostředků v rámci TC10. Během programového období byly realizovány projekty s celkovou alokací 4,4 mld Kč. Vzhledem k velikosti kraje, měřeného počtem obyvatel, se ale jedná o **3. nejméně intenzivní čerpání prostředků** v ČR, přičemž připadalo 5,4 tis. Kč na každého obyvatele. Financování projektů bylo zajištěno prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) ve výši 3,1 mld. Kč a Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) ve výši 1,3 mld. Kč.

¹¹⁶ Zdroj dat: ČSÚ, 2020

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Vzdělávací instituce jsou obvykle koncentrovány do větších měst (kam směřovala nejvyšší absolutní částka podpory ve výši 4,7 mld. Kč), což odpovídá větší podpoře v obcích nad 1000 obyvatel. Takové nerovnoměrné rozložení prostředků je charakteristické pro většinu krajů. **Nejnižší intenzita podpory byla tak zaznamenána v obcích s počtem obyvatel do 199.** V této kategorii bylo průměrně vyčerpáno 0,63 tis. Kč na obyvatele, což je relativně nízká částka ve srovnání s ostatními velikostními kategoriemi. Nejvyšší čerpání bylo zaznamenáno ve středních a velkých městech. Kompletní rozpad prostředků dle velikostních kategorií obcí ukazuje Tabulka 49.

Tabulka 49: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 10.¹¹⁷

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	4,19 mil. Kč	0,63 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	208,85 mil. Kč	2,03 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	474,65 mil. Kč	3,30 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	222,58 mil. Kč	3,94 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	129,63 mil. Kč	2,54 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	482,46 mil. Kč	3,11 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	2,66 mld. Kč	8,73 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,19 mld. Kč	5,10 tis. Kč

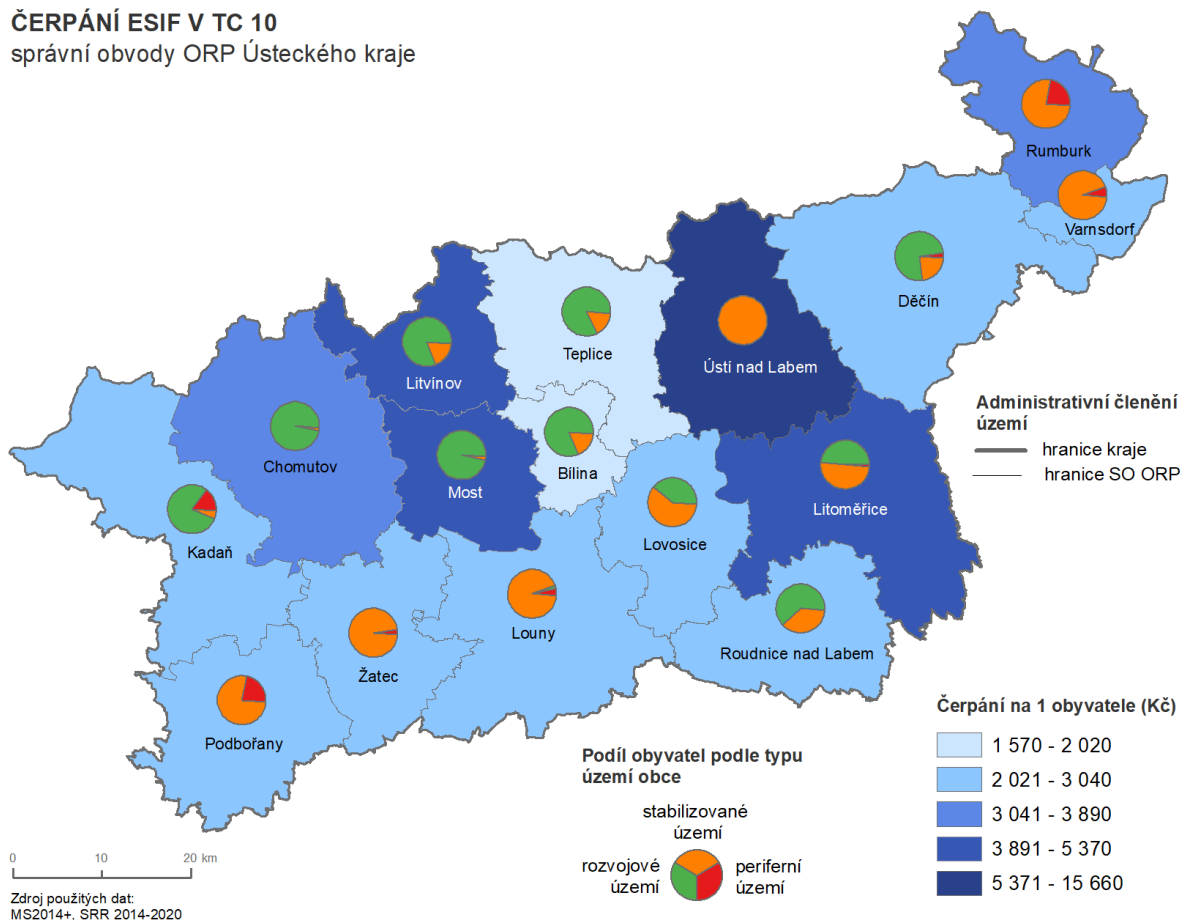
¹¹⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 36: Čerpání v TC 10 v Ústeckém kraji.¹¹⁸

ČERPÁNÍ ESIF V TC 10 správní obvody ORP Ústeckého kraje

Absolutně byla podpora nejvyšší v SO ORP Ústí nad Labem (2,4 mld. Kč), Most (792,8 mil. Kč), Chomutov (482,9 mil. Kč) a Teplice (408,4 mil. Kč). Po zohlednění počtu obyvatel a přepočtu podpory zjišťujeme, že byla podpora TC10 nejintenzivnější v SO ORP Ústí nad Labem, Litoměřice, Most a Litvínov.

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Vzdělávání a jeho rozvoj jsou důležitými oblastmi, které se vztahují ke všem částem území. Nicméně, čerpání prostředků v rámci TC10 je značně ovlivněno strukturou školní sítě v kraji, která je více koncentrována v rozvojových oblastech. Tato oblast je zřetelně nejvíce podpořena, a intenzita poskytované podpory v rozvojovém území je výrazně vyšší ve srovnání s ostatními typy území. Nejvyšší absolutní čerpání bylo zaznamenáno ve stabilizovaných oblastech, kde celkové zdroje dosáhly 779,39 mil. Kč, v přepočtu 3,35 tis. Kč na obyvatele. Jak již bylo řečeno, **intenzita čerpání je nejvyšší v rozvojových oblastech** (5,95 tis. Kč na obyvatele a 3,35 mld. absolutně).

¹¹⁸ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Tabulka 43: Čerpání prostředků v TC10 podle typu území podle SRR.¹¹⁹

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	58,27 mil. Kč	2,25 tis. Kč
Rozvojové	118	559 574	3,35 mld. Kč	5,95 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	779,39 mil. Kč	3,35 tis. Kč
Celkem	354	817 004	4,19 mld. Kč	5,10 tis. Kč

Čerpání finančních prostředků podle ITI a CLLD

E05.1

Přes CLLD nebyly realizovány žádné projekty, příslušné aktivity TC10 nebyly podporovány. V TC10 se kromě projektů z běžných výzev realizovaly i projekty přes integrovaný nástroj ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Přes tento nástroj byly realizovány projekty s celkovými proplacenými zdroji ve výši 225,3 mil. Kč. K čerpání docházelo ve třech SO ORP – Most (280,5 mil. Kč), Teplice (79,7 mil. Kč) a Litvínov (60,0 mil. Kč). Projekty se zaměřovaly na modernizaci a vybavení vzdělávacích zařízení, konkrétně na rekonstrukci objektů šaten a dílen pro praktické vyučování, výcvik učňů a také na modernizaci odborných učeben.

¹¹⁹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

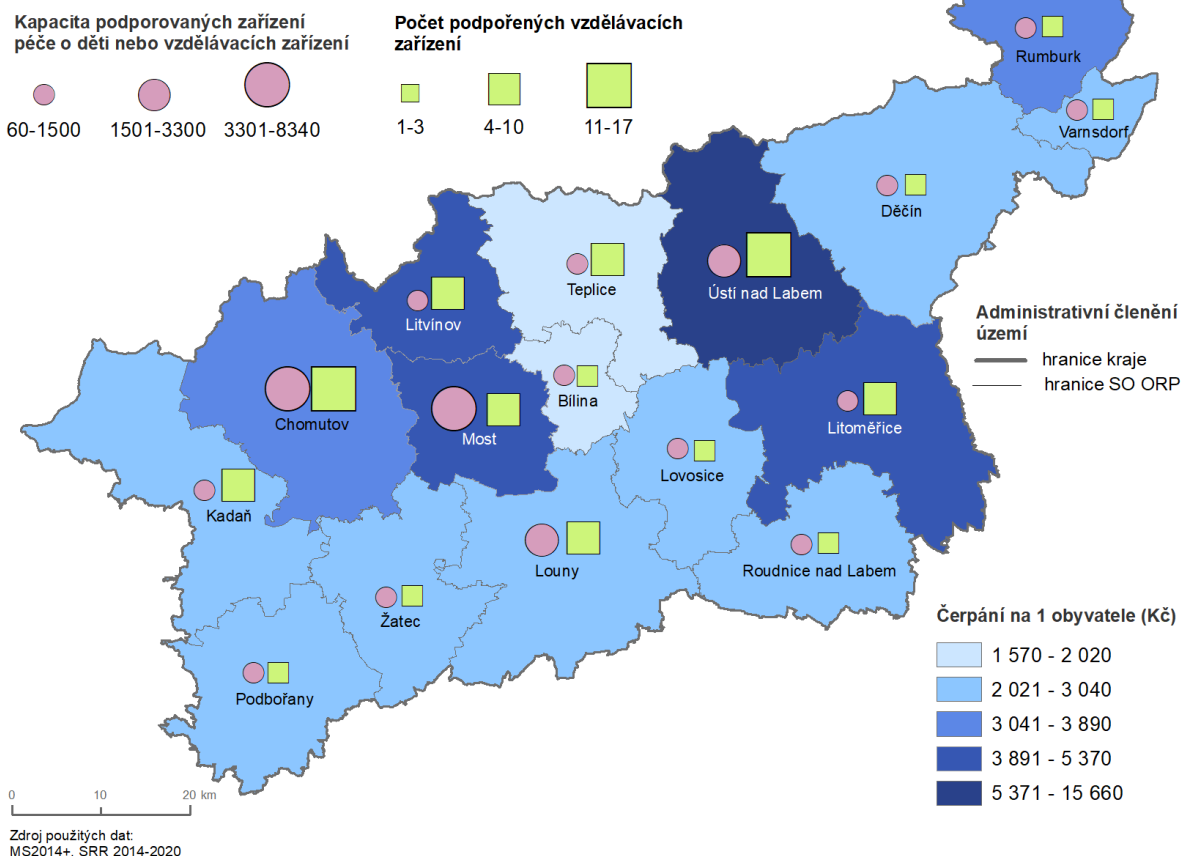
3.2.11.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti vzdělávání na území kraje

Obrázek 37: Hodnota vybraných indikátorů v TC 10.¹²⁰

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 10

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 44: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 10.¹²¹

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet podpořených vzdělávacích zařízení	výstupový	0	207	203	3 122
Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	výstupový	0	52 045	52 427	780 392
Počet organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí	výsledkový	0	1968	1 065	18 699

¹²⁰ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

¹²¹ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet organizací, ve kterých se zvýšila kvalita výchovy a vzdělávání a proinkluzivnost	výsledkový	0	2 218	1 464	21 376
Počet organizací, ve kterých se zvýšila proinkluzivnost	výsledkový	0	87	87	1 511
Počet studentů se SP využívajících produkty poradenské a asistenční podpory	výsledkový	0	60	37	3 452
Počet podpořených komunitních center	výstupový	-	-	-	13
Počet podpořených spoluprací	výsledkový	0	256	221	2 450
Počet studentů, kteří využívají nově vybudovanou, rozšířenou či modernizovanou infrastrukturu, mimo infrastrukturu pro výuku spojenou s výzkumem	výsledkový	0	5 386	1 294	171 696
Počet absolventů prvních ročníků nových studijních oborů zaměřených na praxi	výsledkový	0	401	88	4 278
Počet nově vybudovaných, rozšířených či modernizovaných infrastruktur pro výzkumně zaměřené studijní programy	výstupový	0	5	4	220
Počet studijních programů s alespoň jedním předmětem nově vyučovaným v cizím jazyce	výstupový	0	29	16	491

Pro účely vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků realizovaných projektů analyzujeme cílové a dosažené hodnoty projektových indikátorů z pohledu problémových oblastí a potřeb DoP a potřeb kraje. Průřezovou potřebou napříč celou školní soustavou kraje bylo zvyšování kvality vzdělávání soustavným vzděláváním pedagogických pracovníků. Systémovou intervencí bylo ovlivněno 1065 organizací. V rámci indikátoru *Počet organizací, ve kterých se zvýšila kvalita výchovy a vzdělávání a proinkluzivnost* bylo celkem bylo podpořeno 1 464 organizací.

E05

Byly také realizovány projekty zaměřené na **zlepšování celkové kvality vzdělávání v regionu**. Mezi největší projekty patří ty realizované univerzitou, a to např. *U21 – Univerzita reflektující problémy regionu severozápadních Čech* (273,7 mil. Kč), který přinesl důležitou proměnu univerzity s cílem lépe odpovídat na specifické potřeby a výzvy regionu či *Univerzita 21. století – Kvalitní, moderní a otevřená instituce* (112 mil. Kč), který se zaměřil na zlepšení kvality výuky a modernizaci univerzitního prostředí. Projekty z této oblasti nebyly realizovány pouze místní vysokou školou, ale i na úrovni ZŠ a ŠŠ ve všech částech kraje, příkladem je projekt *Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností v Ústeckém kraji* (222,2 mil. Kč), který se zaměřil na rozvoj praktických dovedností a technické gramotnosti studentů. Tyto projekty přinesly zvýšení kvality výuky, což má pozitivní dopad na jejich vzdělávání a přípravu na budoucí profesní dráhu, na univerzitní úrovni zase vyšší míru přizpůsobení potřeb vzdělávání trendům současné doby.

E05.6

Dále se dařilo v rámci TC10 dařilo **zvyšovat kapacitu zařízení péče o děti a modernizovat výukové prostory** – díky projektům se podařilo navýšit kapacity o 52 tis. studentů a žáků ročně. Nejrozsáhleším projektem co do alokace je *U21 – Výstavba výukových prostor pro zdravotnické a technické studijní programy* (605,4 mil. Kč), díky němuž bylo na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

vybudováno moderní zázemí pro studeny zdravotnických a technických oborů. Podobné projekty ale probíhaly i v rámci menších škol napříč celým krajem, příkladem je např. projekt zaměřený na vybudování bezbariérového přístupu a modernizaci učebních prostor 2. stupně v ZŠ Postoloprty s celkovými zdroji ve výši 19,5 mil. Kč.

V kraji také vznikaly **nové obory, nicméně ne tak dynamicky jako v ostatních krajích – to je ale dáno primárně působností pouze jedné VŠ**. Indikátor *Počet absolventů prvních ročníků nových bakalářských studijních oborů zaměřených na praxi* dosáhl hodnoty 88. Zároveň bylo v kraji dispozici 16 studijních programů s alespoň jedním předmětem nově vyučovaným v cizím jazyce. Další projekty si kladly za cíl rozvoj školství v konkrétních územích Ústeckého kraje – jednalo se primárně o **Místní akční plány (MAP)**. MAP sehrály významnou roli v rozvoji vzdělávacích institucí. Mezi nejrozsáhlejší projekty zaměřené na místní plánování patří např. Místní akční plán rozvoje vzdělávání II pro SO ORP Ústí nad Labem (58,5 mil. Kč) či Místní akční plán rozvoje vzdělávání II pro SO ORP Děčín (55,9 mil. Kč). Díky těmto projektům došlo ke zlepšení vzdělávacích podmínek a posílení spolupráce mezi školami a dalšími relevantními regionálními stakeholdery, kteří v ekonomické transformaci strukturálně postižených regionů hrají klíčovou roli.

Poslední kategorií projektů jsou ty, které se zaměřily na **specifické vzdělávací potřeby regionu**. Příkladem je projekt realizovaný Statutárním městem Chomutov – *Rekonstrukce a modernizace učeben ZŠ ve vazbě na klíčové kompetence* (98,9 mil. Kč), jehož cílem byla modernizaci učeben s důrazem na klíčové dovednosti jako práce s digitálními technologiemi, komunikace v cizích jazycích nebo technické a řemeslné obory. Podobným projektem je *Technické vzdělávání – Systémové řešení technického vzdělávání na úrovni základního a středního školství* (51,4 mil. Kč), který se zaměřil na podporu technického vzdělávání a rozvoj dovedností. Tyto projekty přinesly zlepšení výuky ve specifických vzdělávacích potřebách kraje.

V souvislosti s TC1 a vzhledem k provázanosti s TC10 je také důležité vypíchnout projekt *Smart akcelerator pro Ústecký kraj* (21,4 mil. Kč), jehož cílem bylo podpořit **rozvoj inovační ekonomiky v Ústeckém kraji** na základě Regionální inovační strategie Ústeckého kraje a Národní RIS3 strategie. Díky projektu došlo k podporám inovačních aktivit v oblasti VaVal a posílení spolupráce relevantních aktérů v kraji.

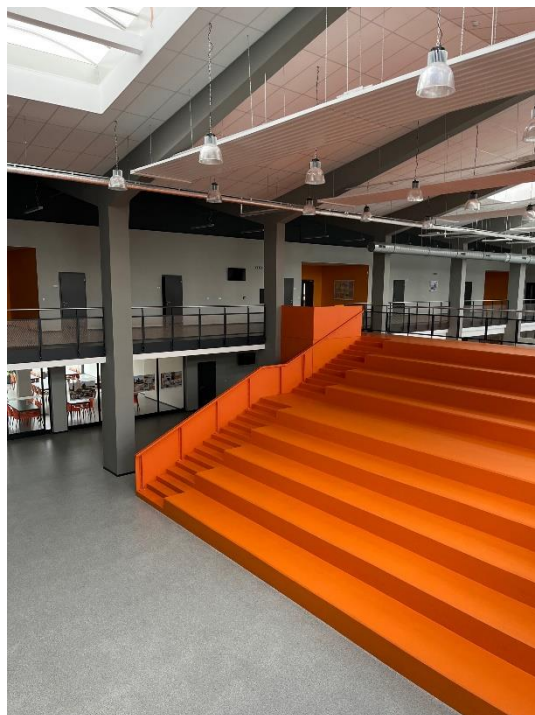
Příklady dobré praxe v oblasti vzdělávání

Jak bylo zmíněno v TC3, velkou roli v rozvoji kraje hrála podpora vzdělávání. Příkladem dobré praxe využití potenciálu fondů EU pro rozvoj škol je Střední průmyslová škola TOS. Tato střední škola vznikla v návaznosti na poptávku kvalitních absolventů technických oborů v území. Jedná se o novou soukromou školu (začátek fungování školy byl v roce 2016), která prostřednictvím projektů vybavila nově vzniklé odborné učebny. Konkrétně škola realizovala následující projekty:

- ▶ Vybavení odborných učeben pro výuku strojírenských a elektrotechnických předmětů – mechatronika
- ▶ Vybavení odborných učeben pro výuku strojírenských a elektrotechnických předmětů – elektrotechnika
- ▶ Vybavení odborných učeben pro výuku strojírenských – učebna metrologie a technického měření.
- ▶ Vybavení odborných učeben pro výuku strojírenských oborů – učebna CAD/CAM systémů a učebna ICT.
- ▶ Vybavení dílny odborného výcviku CNC strojem
- ▶ Dovybavení odborných učeben metrologie, mechatroniky a elektrotechniky

Cílem projektů bylo především zvýšení konkurenceschopnosti školy a dle hodnocení respondentů došlo v období posledních 3 let k velkému posunu. V současné době se škola potýká s převisem poptávky v maturitních oborech (především elektro-obory).

Poněkud unikátní je architektonické uspořádání školy, kdy prostory školy jsou vzdušné, propojené a logicky uspořádané pro potřeby formálních i neformálních aktivit. Odborné učebny tvoří otevřený prostor se specializovaným vybavením, které bylo pořízeno prostřednictvím fondů EU. Škola v rámci výuky spolupracuje například s Technickou univerzitou v Liberci.

Jednou ze středních škol, které se podílely na rozvoji polytechnického vzdělávání v kraji představovala Střední průmyslová škola stavební a Střední odborná škola stavební a technická Ústí nad Labem. Tato škola se díky materiálně-technickému vybavení stala podle jejího vedení jednou z nejvybavenějších středních odborných a průmyslových škol v ČR, a to zejména díky evropským dotacím.

Škola je jednou z páteřních škol, což se projevuje také na podpoře ze strany kraje. Zároveň škola spolupracuje s více než stem partnerských firem. Velké firmy využívají nabírání absolventů školy a zároveň jí poskytují další potřebné vybavení či materiály. Zároveň firmy poskytují pro studenty stáže a odborný výcvik, odborníci z praxe jsou přizváni do výuky i k závěrečné zkoušce.

“ Poptávka po řemeslnících je tak velká, že rodiče často nemusí za celou dobu studia ani jednou sáhnout do peněženky. My se snažíme připravit školu pro 21. století, plánujeme například výstavbu nového centra, cílem je přestěhovat školu do nového kampusu (Kampus řemesel)¹²². [Respondent, oblast vzdělávání] ”

¹²² <https://www.stsul.cz/projekty/kampus-remesel> (zdroj obrázku)

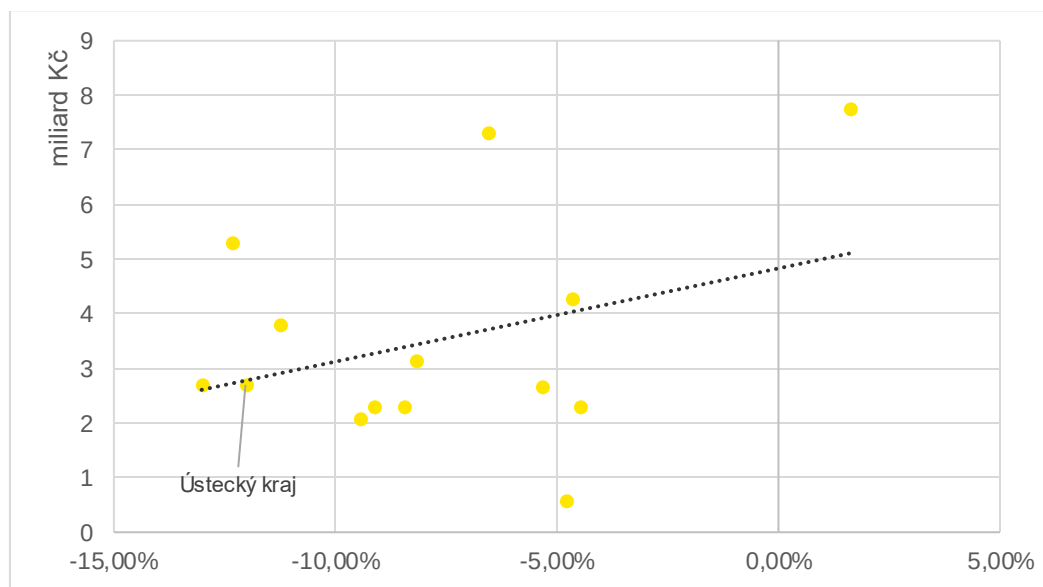
Škola v rámci projektů podpořila zajištění školních asistentů, zlepšení stavu technické infrastruktury školy, vybavení tříd, zajištění kroužků pro žáky, ale také propojení škol v regionu a spolupráci s místní univerzitou. Všechny tyto výsledky pak jsou motivací pro nové studenty, kteří vidí vybavení školy, ale také to, že jednotlivé obory mohou být zajímavé. Dále jsou plánovány projekty Kampus řemesel a Centrum celoživotního vzdělávání. Kampus řemesel je unikátním projektem, jehož cílem je rekonstrukce nemovitostí a modernizace vybavení odborného výcviku.

“Kampus řemesel se stane výkladní skříní středního školství Ústeckého kraje. Jedná se o ojedinělou myšlenku podpory středního odborného školství v rámci ČR. Současná centra výuky předmětné školy jsou situována mnohdy daleko od sebe, takže realizací této myšlenky nastane řada dalších výhod včetně ekonomických (úspora ze strany provozu i prodeje dosavadních nevyhovujících objektů bez nároků na jejich obnovu), praktických pro zřizovatele (výhodné změny na mapě středního školství v Ústí nad Labem i vzhledem k již realizovaným či naplánovaným investičním akcím) a pedagogických (od úspory počtu pedagogických pracovníků po daleko větší intenzitu možností využití portfolia školy pro vedení instituce) nehledě na větší možnost propojení se zaměstnavatelskou sférou. [Webové stránky, Střední průmyslová škola stavební a Střední odborná škola stavební technická Ústí nad Labem]”

3.2.11.4 Přínosy fondů EU v oblasti vzdělávání

Přínosy v oblasti vzdělávání se budou ve všech krajích projevovat s velkým zpožděním, protože bude trvat několik let než žáci, kteří benefitují z modernizovaných učeben a zkvalitněného vzdělávání školu opustí a zapojí se do trhu práce. Proto neočekáváme vztah mezi podporou z fondů EU a snížení nezaměstnanosti čerstvých absolventů nyní, což je potvrzeno nízkou korelací mezi těmito ukazateli, viz graf níže. Jak píšeme na začátku sekce věnované TC10, nezaměstnanost čerstvých absolventů mezi roky 2014 a 2021 klesla o 12 %, nicméně efekt fondů na tento výsledek nelze spolehlivě vyčíslit.

Graf 8: Vztah (korelace) mezi změnou nezaměstnanosti čerstvých absolventů (na horizontální ose) a podporou z fondů EU v miliardách Kč (na vertikální ose).¹²³

Tato oblast může být přesněji vyhodnocená až po uplynutí dostatečné doby od realizace projektů (např. za 2 až 4 roky), kdy zkvalitnění vzdělávání nynějších žáků pozitivně ovlivní nízkou nezaměstnanost čerstvých absolventů na trhu práce.

¹²³ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

3.2.12 TC11: Veřejná správa

Ústecký kraj se v programovém období 2014–2020 soustředil na zvýšení efektivity veřejné správy napříč krajem, a to primárně prostřednictvím digitalizace. Kraj podobně jako ostatní uhelné kraje reflektuje zlepšení image regionu. V absolutních hodnotách byl podpořen 6. nejvyšší částkou, ovšem v přepočtu na obyvatele 4. nejnižší částkou.

Oblast digitalizace se částečně prolíná s TC2. Díky 12 projektům vzniklo celkem 15 územních plánů, regulačních plánů a studií. Celková plocha území pokrytá těmito projekty je 2,3 tis. km² což je ve srovnání s ostatními kraji nadprůměrná hodnota.

Tabulka 45: Plnění potřeb v TC11

Definované podoblasti potřeb – Veřejná správa	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Zvýšení efektivity a profesionalizace veřejné správy		Projekty směřovaly primárně na rozvoj kompetencí zaměstnanců, digitalizaci procesů, posilování administrativních kapacit a vznik dokumentů. Celkem díky projektům vzniklo 16 územních plánů, regulačních plánů a územních studií. Celkem se těmito dokumenty podařilo pokrýt 2 309 km ² , což je ve srovnání s ostatními kraji nadprůměrná hodnota. Obce v území se potýkají s problémem zadlužení, či nedostatku administrativních a finančních kapacit. Kromě jednotlivých projektů směřovala do území podpora prostřednictvím RESTART a krajského dotačního programu na přípravu projektových žádostí.

3.2.12.1 Změny a dosažení vybraných ukazatelů veřejné správy v období 2014-2021

EO5

V průběhu programového období se zvýšil důraz kladený na zvýšení efektivity veřejné správy napříč krajem. Ústecký kraj si také usiluje o zlepšení image regionu. Rozvíjeny byly také spolupráce v rámci republiky, ale i s regiony z jiných zemí – např. se sousedním Saskem.

V oblasti veřejné správy nebyl identifikován vhodný socioekonomický ukazatel. Za nejvhodnější byl považován ukazatel počet zaměstnanců krajů ČR a Ústeckého kraje. Předpokladem je, že při zefektivnění veřejné správy by se mohl počet úředníků v přepočtu na počet obyvatel kraje snižovat. Tyto údaje jsou zveřejněny ve Výročních zprávách Ministerstva Vnitra, problémem však je, že na úrovni krajů jsou přesná data dostupná pouze za roky 2016-2018, což pro analýzu vývoje není dostačující.

3.2.12.2 Regionální diferenciace čerpání prostředků z fondů EU v oblasti veřejné správy v kraji v období 2014-2021

Ústecký kraj byl v porovnání s ostatními kraji podpořen **6. nejvyšší částkou**. Celkem byly v rámci TC10 realizovány projekty s proplacenými prostředky v souhrnné hodnotě 175,72 mil. Kč. Vyšší čerpání bylo zaznamenáno pouze u Středočeského kraje, Jihomoravského kraje, Zlínského, hl. m. Prahy a Moravskoslezského kraje. Po zohlednění velikosti kraje prostřednictvím přepočtu celkových zdrojů na obyvatele zjišťujeme, že čerpání v Ústeckém kraji bylo **4. nejnižší** (214 Kč na obyvatele). Ovšem částky čerpání na obyvatele jsou poměrně nízké, průměrné čerpání na obyvatele v ČR je 359 Kč. Čerpání probíhalo přes OP Z (158,77 mil. Kč) a IROP (16,94 mil. Kč).

Čerpání finančních prostředků podle velikostních kategorií obcí

Finanční prostředky v TC11 směřovaly jak do menších obcí, tak do velkých měst, střední města však převažují. Ve větších obcích/městech lze přirozeně očekávat vyšší koncentraci orgánů veřejné správy. Zároveň plošně realizované projekty budou mít dopad do celého území. Absolutně bylo čerpání nejvyšší v největších obcích. V přepočtu na obyvatele již vynikají středně velké obce v kategorii (1000-4999 obyvatel). Čerpání v TC11 podle velikostních kategorií obcí shrnuje následující tabulka.

Tabulka 46: Počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích podle počtu obyvatel obcí k 31. 12. 2020 a výše celkových prostředků v proplacených projektech v TC 11.¹²⁴

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Do 199 obyvatel	46	6 709	232,45 tis. Kč	0,04 tis. Kč
200 – 999 obyvatel	211	102 990	11,37 mil. Kč	0,11 tis. Kč
1 000 – 4 999 obyvatel	72	143 633	27,29 mil. Kč	0,19 tis. Kč
5 000 – 9 999 obyvatel	8	56 115	10,06 mil. Kč	0,18 tis. Kč
10 000 – 14 999 obyvatel	4	50 585	16,18 mil. Kč	0,32 tis. Kč
15 000 – 24 999 obyvatel	8	153 644	37,89 mil. Kč	0,24 tis. Kč
Nad 25 000 obyvatel	5	303 328	72,69 mil. Kč	0,24 tis. Kč
Celkem	354	817 004	175,72 mil. Kč	0,21 tis. Kč

¹²⁴ Zdroj: dat: MS 2014+, vlastní zpracování

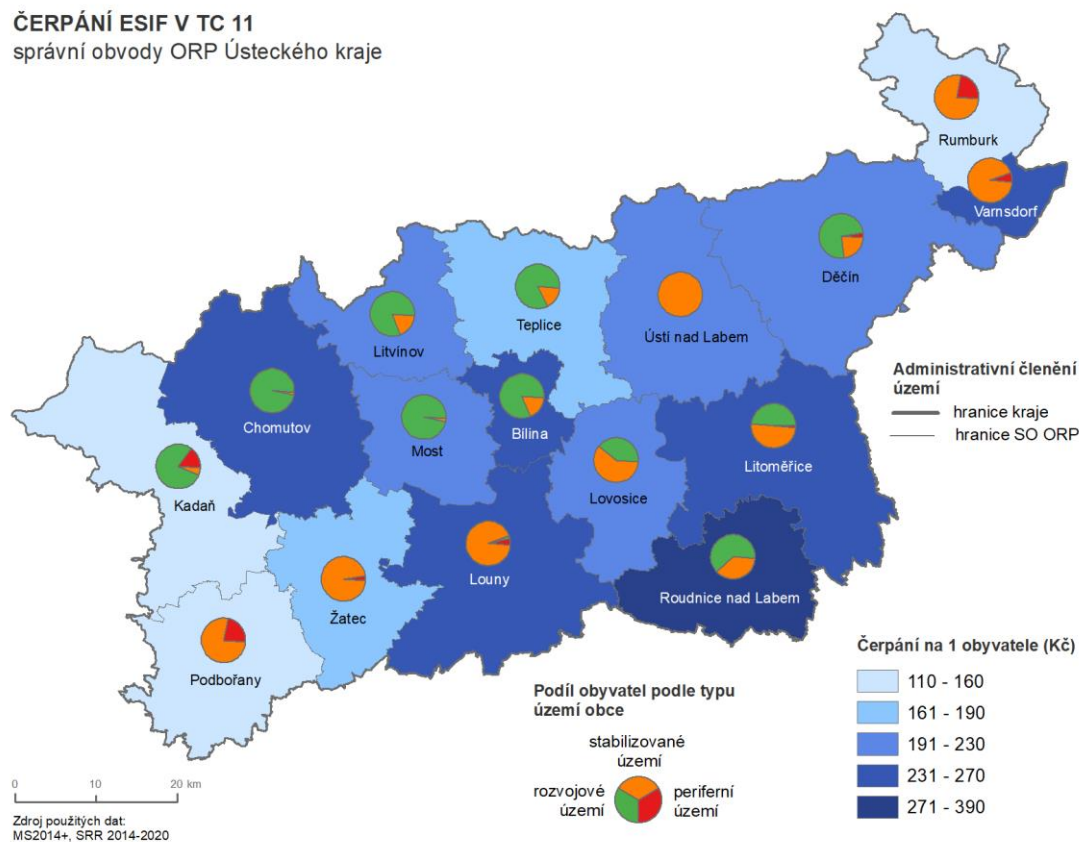
Čerpání finančních prostředků podle ORP

Obrázek 38: Čerpání v TC 11 v Ústeckém kraji.¹²⁵

ČERPÁNÍ ESIF V TC 11

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Z pohledu SO ORP směřovala nejvyšší podpora v přepočtu na obyvatele do SO ORP Roudnice nad Labem (386,82 Kč). Vysoká intenzita byla také zaznamenána v SO ORP Litoměřice, Varnsdorf a Bílina. I přes vysokou koncentraci orgánů státní správy se ve větších městech a krajských městech v přepočtech na obyvatele Krajské město nevyniká. Ovšem SO ORP Ústí nad Labem čerpalo nejvíce v absolutních hodnotách (24,86 mil. Kč) a Chomutov (19,83 mil. Kč).

Čerpání finančních prostředků podle typu území podle SRR

Efektivní fungování veřejné správy je průřezovou potřebou pro všechny typy, čemuž odpovídá i níže uvedená tabulka s čerpáním dle typů území SRR. I přes větší koncentraci orgánů veřejné správy v rozvojových území, bylo čerpáno (v přepočtu na obyvatele) srovnatelně s ostatními typy území.

Tabulka 47: Čerpání prostředků v TC11 podle typu území podle SRR.¹²⁶

Typ území	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12 2020	Výše celkových zdrojů (proplacené projekty)	Výše celkových zdrojů na 1 obyvatele (proplacené projekty)
Periferní	36	25 749	4,12 mil. Kč	0,16 tis. Kč

¹²⁵ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

¹²⁶ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

Rozvojové	118	559 574	127,28 mil. Kč	0,23 tis. Kč
Stabilizované	200	231 681	44,31 mil. Kč	0,19 tis. Kč
Celkem	354	817 004	175,72 mil. Kč	0,21 tis. Kč

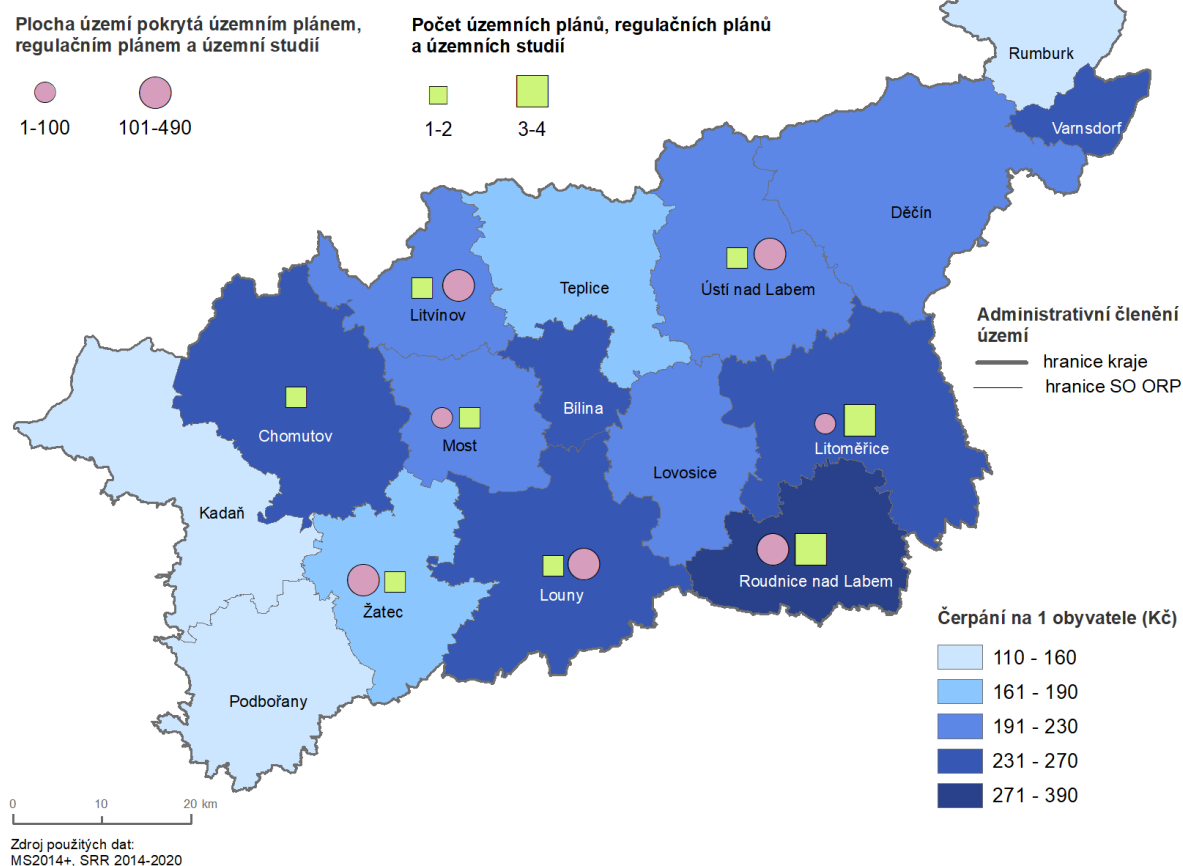
3.2.12.3 Dosažené výstupy a výsledky realizovaných projektů v oblasti veřejné správy na území kraje

Obrázek 39: Hodnota vybraných indikátorů v TC 11.¹²⁷

HODNOTA VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V TC 11

správní obvody ORP Ústeckého kraje

Tabulka 48: Shrnutí výstupových a výsledkových indikátorů relevantních pro TC 11.¹²⁸

Název indikátoru	Typ indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota v ČR
Počet územních plánů, regulačních plánů a územních studií	výstupový	0	16	15	385

¹²⁷ Zdroj dat: MS2014+, vlastní zpracování

¹²⁸ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

Plocha území pokrytá územním plánem, regulačním plánem a územní studií (km ²)	výsledkový	0	2 335	2 309	19 063
---	------------	---	-------	-------	--------

EO5.6

Oblast digitalizace a zefektivnění veřejné správy se částečně tematicky prolíná s indikátory prezentovanými v TC2.

V rámci indikátoru *Počet územních plánů, regulačních plánů a územních studií* bylo realizováno celkem 12 projektů. Celkem díky těmto projektům vzniklo **16 územních plánů**, regulačních plánů a územních studií. Vznikaly studie územních plánů měst (Most, Varnsdorf, Rumburk) i územních studií obcí s rozšířenou působností. K hodnotám indikátoru v Ústeckém kraji nejvíce přispěl projekt *Zpracování územních studií veřejných prostranství Litoměřice*, kde vznikly celkem 4 dokumenty. Podobné studie byly realizovány také v Litvínově, Roudnici na Labem, Ústí nad Labem. Celkem se těmito dokumenty podařilo pokrýt **2 309 km²**, což je ve srovnání s ostatními kraji nadprůměrná hodnota.

Největším projektem s alokací 35,99 mil. Kč je projekt *Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce*. Realizován byl také projekt *Příprava a zpracování Strategie rozvoje kultury a kulturního dědictví Ústeckého kraje 2021-2030* v celkové alokaci 1,06 mil. Kč.

EO5.7

3.2.12.4 Přínosy fondů EU v oblasti veřejné správy

Pro vyhodnocení přínosu fondů EU v TC11 nebyl nalezen vhodný socioekonomický ukazatel. Zároveň se jedná o jednu z nejméně podpořených oblastí v kraji, a proto ji nebudeme hlouběji zkoumat.

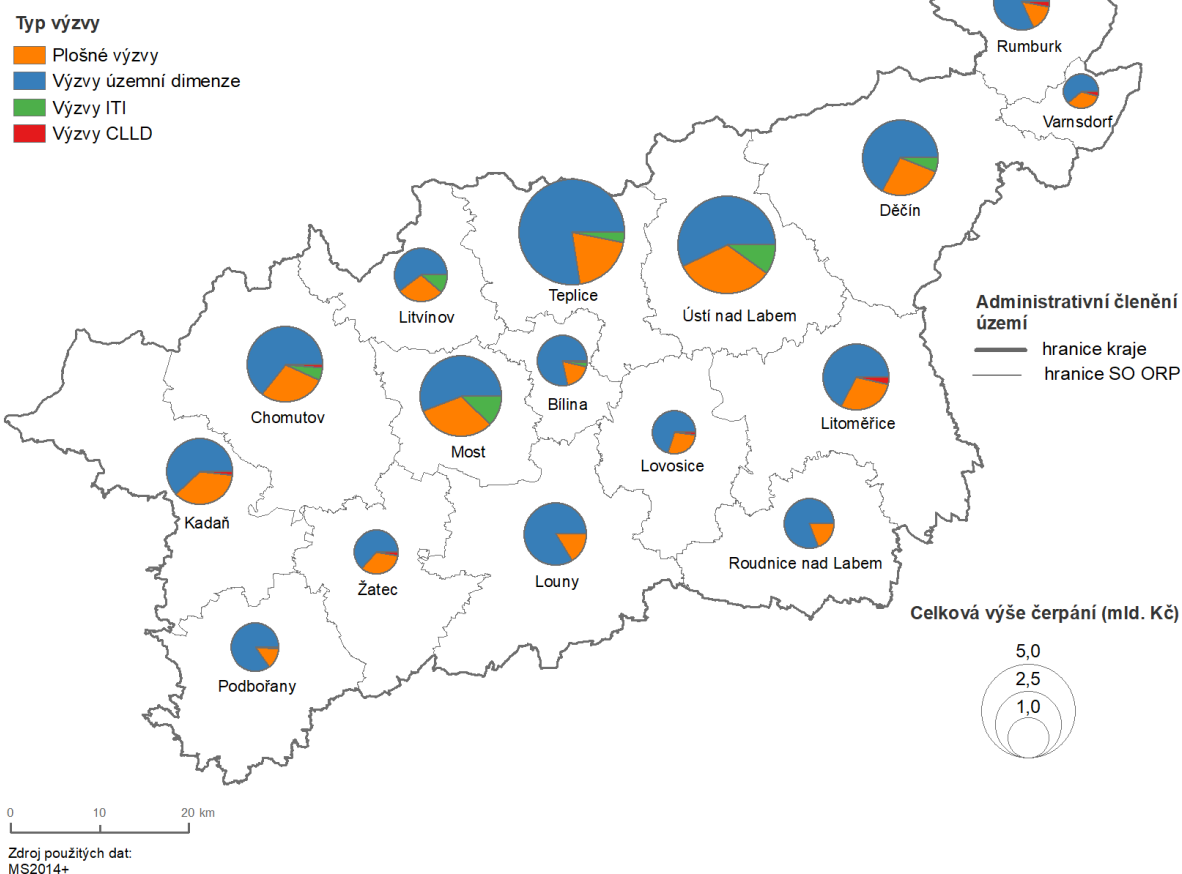
4. Územní dimenze

Tato kapitola hodnotí využití nástrojů územní dimenze a integrovaných nástrojů v Ústeckém kraji, v podkapitolách představujeme přínosy fondů EU následovně:

- ▶ První část stručně představuje čerpání v kraji prostřednictvím MAS.
- ▶ Další část kapitoly je zaměřena na přínosy projektů realizovaných prostřednictvím nástroje ITI Ústecko-chomutovská aglomerace.
- ▶ V závěru této kapitoly popisujeme výzvy se zohledněním územní dimenze.

Obrázek 40: Čerpání podle typu výzvy v jednotlivých ORP.

ČERPÁNÍ ESIF PODLE TYPU VÝZVY správní obvody ORP Ústeckého kraje

4.1 MAS¹²⁹

V této podkapitole shrnujeme přínosy projektů realizovaných prostřednictvím MAS. Tato kapitola obsahuje závěry ohledně čerpání MAS a projektů realizovaných na území ORP Rumburk. Závěry vycházejí z rozhovorů se členy MAS, z focusní skupiny pro členy MAS v Ústeckém kraji, z dat a dalších zdrojů (mid-term evaluace MAS, výroční zprávy MAS, webové stránky MAS).

¹²⁹ V kapitole není zodpovězena evaluační otázka 11.2, která bude vyhodnocena v rámci shrnující zprávy za všechny kraje.

Na území Ústeckého kraje působí 10 Místních akčních skupin. MAS byly vnímány jako důležitý prostředník mezi krajem a obcemi, což se promítlo například do jejich zapojení při přípravě metodiky Chytrý venkov. Jako hlavní přínos MAS byla uvedena pomoc s rozvojem území (včetně obcí a soukromých subjektů), rozvoj lidského a sociálního kapitálu a podnícení turismu a regionální identity. Co se týče přidané hodnoty projektů MAS, ta se nejvíce promítla do oblasti vzdělávání, komunitního života a rozvoje infrastruktury. Synergie mezi projekty byly spíše sporadické, projevíly se například mezi investičními a měkkými projekty (IROP a OP Z), a to v případě sociálních a komunitních služeb.

Kritika směřovala především k přizpůsobování témat podporovaných MAS nastavení operačních programů, kdy výzvy MAS velmi často kopírují individuální výzvy a nedochází tudíž k zohlednění regionálních specifik území.

Projekty realizované na úrovni kraje

Na území Ústeckého kraje působí **10 Místních akčních skupin**.

Naprostá většina MAS má patřit svým územím pouze do Ústeckého kraje, výjimku tvoří MAS Vladař, která patří do území Plzeňského, Karlovarského a Ústeckého kraje. V Ústeckém kraji tvoří tato MAS 17 % jeho území. Dále také MAS Český Sever, která zahrnuje několik obcí Libereckého kraje. A dále LAG Podralsko z.s., která v Ústeckém kraji zasahuje na území Ústeckého kraje jen do jedné obce Velká Bukovina. Celkem bylo dosud v kraji prostřednictvím CLLD proplaceno v 201 projektech 461,83 mil. Kč, což z celkových prostředků fondů EU činí přibližně 1 %.

Tabulka 49a: Úspěšnost čerpání finančních prostředků podle jednotlivých MAS.¹³⁰

MAS	Počet projektů	Proplacené prostředky
MAS Český sever, z.s.	30	80,45 mil. Kč
MAS Vladař o.p.s.	30	76,41 mil. Kč
MAS České středohoří, z.s.	23	70,26 mil. Kč
MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.	17	58,40 mil. Kč
SERVISO, o. p. s.	21	50,90 mil. Kč
MAS Labské skály, z.s.	27	41,78 mil. Kč
MAS Naděje o.p.s.	20	32,06 mil. Kč
Místní akční skupina Podřipsko, z.s.	15	26,40 mil. Kč
MAS CÍNOVECKO o. p. s.	14	21,62 mil. Kč
LAG Podralsko z. s.	4 ¹³¹	432,02 tis. Kč

Tabulka 49b: Přehled témat projektů MAS realizovaných v Ústeckém kraji

Téma projektu	Počet projektů	Výše čerpání
Rozvoj sociálních služeb a vzdělávací soustavy	191	449,05 mil. Kč
Ochrana životního prostředí	10	12,77 mil. Kč
Celkem	201	461,83 mil. Kč

¹³⁰ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování. Tabulka neobsahuje data Programu rozvoje venkova, které jsou zmíněné v dalších tabulkách.

¹³¹ Jak zmiňujeme v úvodu této kapitoly, LAG Podralsko z.s. zasahuje do Ústeckého kraje pouze minimálně, podíl projektů na jeho území je nízký.

Celkem byly realizovány skrze nástroj CLLD projekty v hodnotě 461,83 mil. Kč. Podpořeny byly projekty z oblasti sociální (příměstské tábory různých zaměření, komunitní centra), vzdělávací (př. *Modernizace vybavení tří učeben ZŠ Obrnice*) a ochrana životního prostředí (př. *Výsadba alejí v CHKO Kokořínsko, k.ú. Brocno, Chcebus a Újezd u Chcebuze*). Z největších projektů lze zmínit projekt *CENTRUM POKORUM*¹³² v celkové částce 15,42 mil. Kč.

Projekty realizované na úrovni MAS Český Sever

Tabulka 50: Přehled projektů MAS Český Sever.¹³³

OP	Téma projektu	Počet projektů	Výše čerpání
OP ŽP	Revitalizace zeleně	2	5,1 mil. Kč
OP Z	Prevence kriminality a terénní služby	4	15,6 mil. Kč
OP Z	Sociální podnikání	1	3,6 mil. Kč
OP Z	Zvýšení zaměstnanosti	1	2,7 mil. Kč
IROP	Zvýšení bezpečnosti dopravy	5	11,3 mil. Kč
IROP	Rozvoj cyklodopravy	1	9,2 mil. Kč
IROP	Rozvoj infrastruktury pro chodce	8	16,9 mil. Kč
IROP	Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	20	34,6 mil. Kč
IROP	Úprava autobusové zastávky	1	1,8 mil. Kč
IROP	Rozvoj sociálního bydlení	1	3,1 mil. Kč
IROP	Rozvoj sociálních služeb	1	15,4 mil. Kč
PRV	Investice do modernizace a nákup techniky	253	690,03 mil. Kč
	Celkem	298	809,3 mil. Kč

Na území ORP Rumburk se nachází pouze jedna MAS (MAS Český sever), která realizovala v období 2014-2020 celkem 45 projektů ze tří operačních programů za téměř 120 milionů korun a 253 projektů z PRV za 690 milionů korun. Projekty podpořily několik oblastí, konkrétně rozvoj vzdělávání, sociálních služeb, dopravy a zeleně. V rámci rozvoje **vzdělávání** došlo k vybavení a rekonstrukci odborných učeben, vybudování bezbariérových přístupů, či modernizaci vybavení (např. pro obor robotiky). V oblasti vzdělávání byly přínosem dále MAP, díky kterým došlo k navázání spolupráce mezi školami. Díky projektu také MAS vstoupila v území lépe do povědomí v oblasti vzdělávání.

V **sociální oblasti** byl podpořen rozvoj sociálního bydlení, sociálních služeb (*Centrum POKORUM*), sociálního podnikání (např. *Sociální podnik PPikanto*¹³⁴), či podpoře zvyšování bezpečnosti a rozvoje terénních služeb. V **dopravě** bylo podpořeno zvyšování bezpečnosti díky výstavbě nových chodníků,

¹³² <https://agenturapondeli.cz/projekty/projekt-mesta-rumburk-s-nazvem-centrum-pokorum/> (více informací v kapitole Případové studie).

¹³³ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování.

¹³⁴ Sociální podnik PPikanto je projekt na Šluknovsku, který vytváří 4 pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením (OZP). A to včetně poskytnutí pravidelného vzdělávání a psychosociální podpory zaměstnancům. Projekt tak reaguje na rozšíření kapacity firmy i rozšíření svého portfolia produktů. Více informací například zde: https://www.esfcr.cz/projekty-opz/-/asset_publisher/ODuZumtPTtTa/content/socialni-podnik-ppikanto?inheritRedirect=false

přechodů a úpravě autobusové zastávky. Dále vznikla díky projektu MAS nová cyklostezka (Cyklostezka Šluknov – Rožany). Poslední skupina projektů směřovala na **rozvoj zeleně**.

MAS Český sever je dále zapojena do projektu *Animace pro spravedlivou transformaci Ústeckého kraje*, který bude realizovat Krajské sdružení NS MAS ČR Ústeckého kraje. Cílem projektu je prostřednictvím OPST podpořit transformaci kraje na lokální úrovni, a to prostřednictvím sady aktivit.¹³⁵

“*Animace pro spravedlivou transformaci Ústeckého kraje je velmi důležitým projektem, který se svou povahou vymyká dalším strategickým záměrům. Jeho smyslem je dostat informace o transformaci Ústeckého kraje, o výzvách, které z ní plynou, a o možnostech, jak je řešit s využitím dotací a dalších finančních nástrojů, do všech koutů Ústeckého kraje.*

V oblasti Podnikání, výzkumu a inovací se chceme zaměřit na podporu malých a středních firem v oblasti investic do nových technologií a inovací. Zajímá nás také sdílené podnikání v coworkingových prostorech či podpora start-upů. V oblasti Kompetencí lidí a Smart regionu chceme napomoci rekvalifikacím, celoživotnímu vzdělávání v tématech jako je digitalizace či Green Deal a obecně posilování komunit jako takových. V oblasti Nové energetiky se chceme věnovat primárně komunitní energetice a oběhovému hospodářství v obcích a v oblasti Revitalizace území chceme řešit především přeměnu venkovských (zemědělských) brownfields na rozvojové plochy. [Webové stránky Regionální stálé konference Ústeckého kraje]

”

EO11.1

Projekty MAS primárně směřovaly do TC6 (Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů) a TC9 (Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci). Projekty byly realizovány prostřednictvím specifického cíle *Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu* (37 projektů, sociální služby, infrastruktura, komunitní život, vzdělávání), *Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech* (2 projekty, revitalizace zeleně) a cíle *Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech* (6 projektů, zaměstnanost a sociální služby).

EO12

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Práce, vzdělávání, služby		Ve vzdělávání měly projekty nejvýraznější vliv a došlo především k modernizaci vybavení škol a zvyšování kapacit. Přínosem byl také MAP. V oblasti sociálních služeb bylo podpořeno sociální bydlení, sociální podnikání i sociální služby a rozvoj bezpečnosti. Částečně bylo podpořeno také zvyšování zaměstnanosti (především díky integraci na trh práce) a podpora lokálních podnikatelů a zemědělců.
Doprava a infrastruktura		V dopravě byly podpořeny klasické projekty, tedy budování chodníků a přechodů, zvyšování bezpečnosti dopravy a rozvoj cyklo dopravy.
Životní prostředí		Životní prostředí bylo podpořeno pouze projekty na revitalizaci zeleně v obcích. Dále byla

¹³⁵ <https://rskuk.cz/animace-pro-spravedlivou-transformaci>

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		neformálními aktivitami podpořena například osvěta v oblasti klimatických změn. ¹³⁶
Cestovní ruch a komunitní rozvoj		Cestovní ruch byl podpořen především prostřednictvím PRV, kde bylo možné podporovat pohostinství a ubytování v cestovním ruchu (např. pořízení tepelného čerpadla). Podpořeni byli také malí živnostníci, například ve vybavení provozoven či zpracování dřeva. V oblasti cestovního ruchu MAS naráží na překryv některých aktivit s destinačními agenturami. V období 2021+ MAS administruje pro Ústecký kraj program na podporu komunitního života.¹³⁷ MAS dále podpořila sociální integraci a vzdělávání dětí ve vztahu k území regionu.

Přínosy jednotlivých operačních programů uvádí Mid-term evaluace MAS Český sever.

“ PRV – významně přispívá k posílení sociálního kapitálu především u skupiny drobných živnostníků, podnikatelů a zemědělců.

OP Z – významně přispívá k posílení sociálního kapitálu především u neziskových organizací v sektoru sociálních služeb.

IROP – významně přispívá k posílení sociálního kapitálu především u veřejné správy, především samospráv a jimi zřízených škol. [Mid-term evaluace MAS Český sever]

”

Na rozvoj území MAS mělo vliv několik faktorů. Zaprvé je rozvoj dán podle vedení MAS nastavením operačních programů. Dále měla na rozvoj vliv pandemie, která zabrzдила některé aktivity. Příkladem byl most ve městě Rumburk, jehož výstavba byla pozastavena, následně došlo ke krachu dodavatele a nyní město nemůže sehnat firmu, která by projekt dokončila.

“ Realita je taková, že se nakonec MAS či další integrované nástroje přizpůsobují tomu, jak jsou nastavené operační programy a na co se dá čerpat. Příkladem jsou chodníky. Nemůžeme si vymyslet projekt tak, aby skutečně plnil nějakou potřebu. Bud' peníze vyčerpáme na chodníky, nebo je musíme vrátit. Problém jsou i podmínky, chcete opravit chodník a řídicí orgán po vás chce doložit, že je tam určitá intenzita dopravy, ostatní odůvodnění a kontext se moc neberou v úvahu. [Respondent, MAS]

”

Na tento fakt poukázal také jeden z respondentů dotazníkového šetření pro členy MAS.¹³⁸

¹³⁶ <https://www.masceskysever.cz/klimaticka-zmena-1-sucho-2/>

¹³⁷ <https://www.masceskysever.cz/vyzva-mas-komunitni-zivot-2023/#:~:text=Podpora%20komunitn%C3%ADho%20%C5%BEivota%20na%20venkov%C4%9B%20pro%20%C3%BAzem%C3%AD%20MAS%20%C4%8Cesk%C3%BD%20sever,kraje%20formou%20jednor%C3%A1zo v%C3%A9%20neinvesti%C4%8Dn%C3%AD%20dotace.>

¹³⁸ Dotazníkové šetření běželo v období od 17. 3. 2023 do 1. 5. 2023, rozesláno bylo na členy MAS Český sever prostřednictvím kanceláře MAS. Šetření se zúčastnilo 9 respondentů.

“Kdysi do roku 2015 byla MAS skutečně zaměřena na místní projekty, na které se nedalo pořídit dotaci jinde, nyní to už není takové, MAS vlastně administruje celostátní dotační programy, sice jen pro naše území, ale můžeme žádat jak u MAS, tak přímo třeba v IROPu, tak je to za mne zbytečné zdvojení rolí a administrace. [Respondent, dotazníkové šetření]”

MAS dále nemohla čerpat na některé další oblasti, například kulturní památky (nakonec podmínka národní kulturní památky) či rozvoj knihoven (podmínka určité návštěvnosti). Převis poptávky byl podle MAS v případě zemědělců, kteří jsou dobře informovaní a jsou široce zastoupeni v představenstvu.

Projekty realizované na úrovni ORP Rumburk

Tabulka 51: Přehled projektů MAS Český Sever v ORP Rumburk.¹³⁹

OP	Téma projektu	Počet projektů	Výše čerpání
OP ŽP	Revitalizace zeleně	1	3,6 mil. Kč
OP Z	Asistenti prevence kriminality	2	4,1 mil. Kč
IROP	Rozvoj dopravní infrastruktury	12	32,2 mil. Kč
IROP	Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	2	4,9 mil. Kč
IROP	Rozvoj sociálního bydlení	1	3,1 mil. Kč
IROP	Rozvoj sociálních služeb	1	15,4 mil. Kč
PRV	Investice do modernizace a nákup techniky	113	156,6 mil. Kč
	Celkem	132	219,9 mil. Kč

Přímo v ORP Rumburk realizovala MAS Český sever 19 projektů. Projekty podpořily čtyři oblasti – vzdělávání, sociální služby, dopravu a životní prostředí. Konkrétní projekty jsou dále rozepsány v kapitole 5.3.1 a 5.3.2.

S pojmem MAS se setkala téměř 29 % respondentů dotazníkového šetření pro občany Rumburku.¹⁴⁰ Občané zaregistrovali například projekty sociálního podnikání, vzdělávání, podpory regionálních akcí a výrobků, či vybudování centra POKORUM. Přidanou hodnotu spatřuje v MAS 50 % respondentů, a to především v rozvoji venkova, turismu, vzdělávání, volnočasových aktivit a v podpoře menších žadatelů.

4.1.1.1 Přidaná hodnota MAS na úrovni Ústeckého kraje

V rámci evaluace jsme realizovali **dotazníkové šetření pro členy MAS**¹⁴¹, kterého se zúčastnili partneři a členové nejvyššího orgánu MAS (28,5 %), členové rozhodovacího orgánu MAS (28,5 %), člen kontrolního orgánu (14,5 %), pracovník MAS (14,5 %) a statutární zástupce (14 %). Jako hlavní přínos MAS uvedli respondenti **pomoc s rozvojem území (včetně obcí a soukromých subjektů), rozvoj lidského a sociálního kapitálu, podnícení turismu a podporu synergií mezi projekty**.

Kromě projektů umožňuje MAS rozvoj území prostřednictvím neformálních aktivit, jako jsou školení, valné hromady, exkurze, společenské i sportovní akce, podpora regionálních produktů a podnikání

¹³⁹ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁴⁰ Dotazníkové šetření běželo v období od 11. 4. 2023 do 24. 5. 2023, sdíleno bylo vedením města Rumburk. Šetření se zúčastnilo 50 respondentů.

¹⁴¹ Dotazníkové šetření běželo v období od 17. 3. 2023 do 1. 5. 2023, rozesláno bylo na členy MAS Český sever prostřednictvím kanceláře MAS. Šetření se zúčastnilo 9 respondentů.

a společné snídani pro starosty. Další aktivity v regionu probíhají například na platformě svazku obcí, či destinačního fondu.

Potřeby v území se daří naplňovat podle 40 % respondentů. Významná je pomoc v oblasti zemědělství či podnikání, ale také v rozvoji vybavenosti škol a v podpoře komunitního života. Posun v kvalitě života na území MAS vnímá 90 % respondentů, přičemž podle všech měly na tento posun významný či spíše významný vliv fondy EU.

Přidaná hodnota MAS nespočívá podle MAS Český sever pouze v přerozdělování financí na projekty, ale především v nadstavbových aktivitách rozvíjejících území.

“Není v tom, že rozdělujeme peníze, ale v tom, co děláme navíc. Například teď realizujeme hodně aktivit v souvislosti s energetikou, děláme komiks pro děti o udržitelném cestovním ruchu na území CHKO, vzdělávání dětí ve školkách o odpadech, komunitní plán sociálních služeb, strategické plánování, přeshraniční spolupráce s partnery ze Saska, výzvy pro starosty. Bylo by dobré, kdyby tyto činnosti MMR nějakým způsobem reflektovalo, např. formou finančních bonusů. V samotném přerozdělování peněz nevidíme moc velkou přidanou hodnotu, a to primárně v důsledku velké propojenosti s velkými operačními programy.”

[Respondent, MAS]

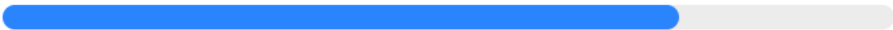
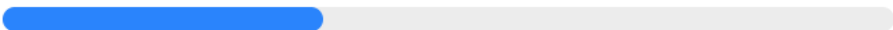
Ranking poll

Ve kterých oblastech vidíte největší přidanou hodnotu působení MAS? Seřadte prosím oblasti podle významnosti, nerelevantní oblasti vynechte.

008

(1/2)

1. rozvoj venkova a venkovských oblastí 6.38
2. podnícení spolupráce s dalšími aktéry a navázání partnerství 5.38
3. zlepšení schopnosti tvořit, koordinovat a realizovat projekty 5.25
4. zatraktivnění území pro občany, setrvání občanů v území 4.00
5. synergie mezi projekty 2.38

slido

Na přidanou hodnotu MAS jsme se dotazovali také během focusní skupiny pro zástupce MAS Ústeckého kraje¹⁴². Konkrétní přínosy jsou uvedeny dále v této kapitole. Nejvýznamnější přidaná

¹⁴² Focusní skupina proběhla osobně 4.5.2023, zúčastnilo se 13 zástupců MAS v kraji.

hodnota MAS spočívá v rozvoji venkova. Přestože povědomí o MAS ze strany veřejnosti a některých obcí občas není velké, MAS se snažily nastavovat bottom-up přístup a motivovat starosty, aby samostatně přicházeli s návrhy, co je potřeba rozvíjet.

“ Rozvoj venkova a venkovských oblastí je posláním MAS. [Respondent, MAS] ”

Problémem MAS zůstává publicita, která není v rámci projektů povinná. Některé MAS se například rozhodly spolupracovat s regionální televizí, vytvářet reportáže o MAS, či medializovat aktivity na sociálních sítích. Zástupci MAS by uvítali více peněz na propagaci MAS, díky které by mohly zajistit odborníky a zvyšovat povědomí v území. Problémem neformálních aktivit je nedostatek finančních a administrativních kapacit, kdy často vznikají ve volném čase zaměstnanců MAS. Dále se MAS snaží pokrývat aktivity z jiných projektů (např. OPŽP – environmentální vzdělávání).

Všechny obce, které se zúčastnily dotazníkového šetření¹⁴³ pro obce v ORP Rumburk byly členem MAS. Všechny kromě jedné pak realizovaly prostřednictvím MAS nějaký projekt. Hlavní motivací pro realizaci projektů byla možnost využít pomoc s přípravou projektu, dále pak zajímavost výzev a jednoduchost postupu. Rozdíl oproti individuálním výzvám vnímala jedna z obcí, a to především v nižší náročnosti. Projekty MAS měly přínos především v oblasti volnočasových aktivit, dopravní infrastruktury a vzdělávání. Největší přínos nástroje CLLD vnímali respondenti v zatraktivnění území pro občany, rozvoji image území a podnícení spolupráce. Příkladem aktivit MAS či kulturní programy pro občany.

Rozdíly v realizaci projektů prostřednictvím integrovaných nástrojů a individuálních výzev

EO13

Jedna z obcí v ORP Rumburk uvedla, že výhodou čerpání je větší jistota finanční alokace, nižší míra spolufinancování a flexibilita. Jiná z obcí uvedla nedostatečnou alokaci MAS a nesoulad výzev s požadavky obce. Naopak tato obec kvitovala neformální aktivity (semináře pro svazy obcí a měst, zájezdy pro starosty). Třetí z obcí pozitivně hodnotila pomoc s velkým množstvím agendy, zajišťováním odborných posudků i možnosti setkávání (setkání starostů dvakrát do roka). Výhodou MAS je také jednodušší administrace projektů a komunikace s lidmi, kteří region detailně znají.

“ Cítíme se komfortněji, zároveň to má poměrně vysokou úspěšnost, což může být způsobeno tím, že MAS podrobně znají podmínky programů a jakmile je jasné, že by se město do těchto podmínek nevešlo, jsou upřímní a žádost se nepodává. [Respondent, vedení obce] ”

Rozdíl mezi projekty MAS a individuálními projekty vnímají všichni respondenti dotazníkového šetření. Hlavním rozdílem je administrativní pomoc MAS, znalost potřeb území, či bližší kontakt.

Lidský kapitál

EO13.1

Přínosem MAS v území s malou absorpční kapacitou je zajištění finančních prostředků pro menší žadatele a pomoc s administrací projektů. Zatímco menší obce nemají zaměstnance na realizaci administrativně náročných projektů, MAS mohou v tomto kontextu pomáhat a motivovat starosty realizací aktivit. Příkladem aktivit jsou workshopy, přednášky a konzultace. Velká část MAS realizovala semináře pro žadatele, kde byly sdíleny informace k projektům a výzvám.¹⁴⁴

Konkrétně MAS zvyšovaly v území povědomí o dotačních možnostech (viz např. MAS MAS Labské skály, z.s.¹⁴⁵), což se projevilo také v období pandemie, kdy některé MAS realizovaly poradenství v kontextu pandemie COVID¹⁴⁶. Dotační poradenství probíhalo také v MAS Podřipsko, z.s.,

¹⁴³ Dotazníkové šetření běželo v období od 13. 3. 2023 do 1. 5. 2023, rozesláno bylo na obce v ORP Rumburk prostřednictvím emailu. Šetření se zúčastnily 4 obce.

¹⁴⁴ Například: <http://www.serviso.cz/serviso/index.php?page=article&alias=seminar-pro-zadatele&pagelist=0&id=145&itemid=2> či <http://www.serviso.cz/serviso/index.php?page=article&alias=seminar-pro-obce-a-mesta&pagelist=0&id=49&itemid=2>

¹⁴⁵ <https://www.maslabskeskaly.cz/podpora-uzemi/informace-o-dotacich-a-grantech-1/>

¹⁴⁶ Například: <https://maspodripsko.cz/poradenstvi-a-animace/poradenstvi-covid/>

která umožnila zajištění pomoci s přípravou žádosti a její administrace¹⁴⁷. Svou roli hrají MAS také v oblasti energetiky¹⁴⁸.

Dále MAS prostřednictvím svých aktivit podpořilo vzdělávání, příkladem je projekt *Vzdělávání koordinátorů EVVO a praxe využití školních zahrad*¹⁴⁹. Zároveň MAS sdílely informace o možnostech setkávání v rámci některých témat, jako je oblast zemědělství¹⁵⁰. V neposlední řadě pak byly některé MAS zapojeny do projektu *Vzájemným sdílením zkušeností k úspěšné implementaci SCLLD*¹⁵¹.

“ *SERVISO, o. p. s. je jedním z partnerů projektu spolupráce realizovaného 9 místními akčními skupinami Ústeckého kraje v rámci programu PRV ČR, opatření IV.2.1 Realizace národní spolupráce. Cílem projektu je posílení spolupráce místních akčních skupin z Ústeckého kraje při sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe jako nástroje pro zvýšení kvality realizace strategických rozvojových dokumentů. Projekt bude zaměřen na zhodnocení zkušeností získaných v programovém období 2007–2013 v oblasti evaluace a monitoringu strategických dokumentů.* [Webové stránky MAS SERVISO]

”

Sociální kapitál

K síťování aktérů docházelo například v rámci MAP, kde se propojovaly školy i aktivní pedagogové, kteří sdíleli dobré vzdělávací plány a zkušenosti. Jedna z MAS vytvořila vlastní výzvu na podporu iniciativ mladých. Principem bylo zapojení soukromého sektoru a dalších aktérů na základě finanční participace na projektech výměnou za publicitu. Snahou bylo prohloubení partnerství.¹⁵²

“ *Jde o to, aby regiony cítily, že s nimi MAS řeší jejich problémy, a že mají společný cíl.* [Respondent, MAS]

”

Zástupci MAS v Ústeckém kraji uvedli, že propojování aktérů se daří také prostřednictvím společných snídaní a workshopů pro starosty.

Konkrétně se jedna z místních MAS zapojila například do projektu *Místní partnerství na Podřipsku*¹⁵³, v rámci kterého došlo k podpoře implementace rozvojové strategie. Dále se MAS zaměřily také na vzájemné sdílení dobré a špatné praxe, například prostřednictvím *Projektu spolupráce*¹⁵⁴, který byl zmíněn také v kontextu rozvoje lidského kapitálu.

MAS Naděje identifikovala místní partnerství jako jeden z hlavních principů fungování MAS. Podobně jako jiné MAS došlo k propojování partnerů do zájmových skupin a k rozvoji místní spolupráce.¹⁵⁵

Výsledky v oblasti formování regionálního povědomí a identity regionů

Komunitní život je na území MAS poznamenán historií Sudet, kdy byly vazby občanů s územím do určité míry zpřetrhány. MAS Český sever podpořila regionální identitu například prostřednictvím projektu z OP VVV, kdy pracovali s dětmi a snažili se jim ukázat, že mohou být hrdí na svůj region tím, že jej poznají. Podle vedení MAS není takovým problémem odchod lidí, ale je důležité, aby se do území vraceli.

¹⁴⁷ <https://maspodripsko.cz/poradenstvi-a-animace/dotacni-poradenstvi/>

¹⁴⁸ <https://www.masnadeje.cz/projekty-1/enko-mas-nadeje-ops/>

¹⁴⁹ <https://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/vzdelavani-koordinatoru-evvo-a-praxe-vyuziti-skolnich-zahrad/>

¹⁵⁰ <https://archiv.mascinovecko.cz/setkani-s-ministrem-zemedelstvi-v-moste/>

¹⁵¹ <http://www.serviso.cz/serviso/index.php?page=article&alias=vzajemnym-sdilenim-zkusenosti-k-uspesne-implementaci-sclld&pagelist=0&id=44&itemid=2>

¹⁵² <https://www.vladar.cz/podpora-mladeze-na-uzemi-mas-vladar-vypis-text-165.html>

¹⁵³ <https://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/osvojovani-schopnosti/>

¹⁵⁴ <https://www.mascs.cz/projekty-mas/projekt-spoluprace-58cs.html>

¹⁵⁵ <https://www.masnadeje.cz/mas-nadeje-1/mistni-partnerstvi/>

Toho je možné dosáhnout prostřednictvím podpory regionální identity. Edukaci dětí chce podpořit MAS i v rámci OPST.

“ Chtěli bychom se zaměřit primárně na děti a edukaci o tom, co vlastně transformace uhelného regionu je a posilovat zmíněnou regionální identitu. [Respondent, MAS] ”

Další z MAS realizovala aktivity například v rámci Národní sítě Zdravých měst, kdy realizovala tzv. férové snídane¹⁵⁶ a další akce.¹⁵⁷ Tato MAS podpořila v rámci rozvoje životního prostředí také kampaň #PodřipskoBezPlastu¹⁵⁸. Přínosem pro rozvoj sociální integrace v území je také Komunitní plánování sociálních služeb na Šluknovsku¹⁵⁹. Komunitní život na Šluknovsku byl podpořen také výzvami MAS Český sever a v navazujícím období také neformálními aktivitami.¹⁶⁰ Podobně jako v jiných krajích pak MAS vytvořila turistickou hru pro obyvatele i turisty.¹⁶¹

Na podporu místních výrobců a podnikatelů, a tudíž i na podporu image regionu, směřovalo regionální značení produktů a zážitků.¹⁶²

Podle zástupce inovačního centra se zvyšuje potenciál MAS a jejich role v území, a to především v podpoře proměny image území.

“ MASy se začínají ukazovat jako velice strategický subjekt, které naplňují vakuum mezi obcemi a krajem. [Respondent, ICUK] ”

Podle respondenta se jedná o mezičlánek, který dokáže podchytit jedinečné aktivity v rámci území. Díky tomu lze lépe cílit podporu určitým typům podnikatelů a transformovat obce např. v oblasti energetiky. Pro obce, kde dochází k odlivu obyvatel, může být přínosem podpora komunitní energetiky.

“ Díky výstavbě různých zařízení, která budou vyrábět ty elektrické zdroje, je v území nový zdroj, který bude vytvářet nová pracovní místa pro vysokoškoláky. Pokud MASy budou vytvářet tyto tendence, bude se jednat o dobrý impuls. MAS mají před sebou velmi zajímavou budoucnost, která by se měla využít. Jedná se o endogenního aktéra, který vznikl zespoda. Území dobře znají a je třeba je využít, dá se skrze ně udělat hodně práce. [Respondent, ICUK] ”

Příkladem konkrétního využití potenciálu MAS představuje vytvoření metodiky Chytrý venkov, kde MAS fungovaly jako externí partner.¹⁶³

“ Koncept Chytrého venkova a zejména Metodika Chytrého venkova jsou zaměřeny na podporu rozvoje venkova s využitím smart řešení, reagujících na problémy, trendy a rozvojové příležitosti venkova. Koncept se stal východiskem pro zpracování Metodiky Chytrého venkova, která je využitelná v plánování rozvoje obcí ale i v rozhodování, jaká chytrá řešení jsou optimální a odpovídají podmínkám místních komunit a obcí. [Webové stránky ICUK] ”

Dosahování synergií mezi projekty

EO13.4

MAS Český sever uvedla, že by ráda realizovala projekty s větší synergií, nicméně jim toto nebylo umožněno. Podobný závěr uvádí také Mid-term evaluace MAS Český sever.

¹⁵⁶ <https://maspodripsko.cz/ferova-snidane-v-roudnici-nad-labem/>

¹⁵⁷ <https://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/zdrava-mas-a-ma21/aktuality-zm-a-ma21/>

¹⁵⁸ <https://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/zdrava-mas-a-ma21/kampan-podripskobeplastu/>

¹⁵⁹ <https://www.masceskysever.cz/kpsss/uvod/>

¹⁶⁰ <https://www.masceskysever.cz/podpora-komunitniho-zivota-na-venkove/>

¹⁶¹ <https://www.masceskysever.cz/prvni-den-prazdnin-odstartuje-novou-turistickou-hru/>

¹⁶² <https://www.masceskysever.cz/regionalni-znacen-vyrobk-u-a-zazitku/>

¹⁶³ <https://icuk.cz/projekty-a-resena-temata/smart-ustecky-kraj/>

“ Velkým zklamáním byly projekty spolupráce MAS, velká byrokracie ze strany SZIF. Minulý rok jsme byli na exkurzi v Durynsku, ukazovali nám svůj projekt, je vidět, že pracují s tím územím a dolují z něj záměry, pomáhají i s administrativní stránkou – takto by měl LEADR vypadat. [Respondent, MAS] ”

Také zástupci focusní skupiny nespatořovali příliš příležitostí pro synergické projekty. Jeden z účastníků zmínil projekt chodníku, který propojil Litvínova a Meziboří. V tomto případě došlo ke spolupráci těchto obcí a vyřešení problému chodců, kteří hojně procházeli mezi těmito obcemi v nevyhovujících podmínkách. Dále se projevily synergie mezi investičními a měkkými projekty (IROP a OP Z), a to v případě sociálních a komunitních služeb. Jeden z respondentů uvedl přínos synergií v období 2007-2013, kdy docházelo ke společnému nákupu vybavení a následnému půjčování v rámci obcí a mikroregionů.

Ranking poll

Ve kterých oblastech napomohly realizované projekty nejvíce? Seřadte prosím oblasti podle významnosti, nerelevantní oblasti vynechte.
(1/2)

009

slido

EO13.5

Oblastí s největším přínosem MAS bylo **vzdělávání**. MAS podpořily již zmíněné akční plány vzdělávání, rozvíjely vybavení škol a zvyšování kapacit mateřských škol. Přesto ovšem zástupci MAS pociťovali nedostatek financí na investice do infrastruktury. Například u mateřských škol byla problémem podmínka navýšení kapacit, které ovšem malé školky nepotřebují, a tak na projekty nedosáhly. Zároveň byl problémem rozvoj digitalizace, kdy školy před nákupem počítačů často potřebují realizovat velké investice do výměny elektroinstalace apod. Problematická byla také podmínka bezbariérovosti, která je sice logická, ovšem ne vždy v praxi potřebná a využívána. Projekty MAS tedy řešily vybavení škol, nikoliv infrastrukturu, jejíž udržování/renovace/rozšiřování je nákladné a nutné. Hlavním problémem ve školství pak zůstává nedostatek specializovaných pracovníků a psychologů.

Dále se přínos projektů realizovaných prostřednictvím MAS podle zástupců MAS Ústeckého kraje projevil v oblasti **komunitního života**. Tato oblast byla podpoře prostřednictvím budování komunitních center, realizace příměstských táborů a dětských služeb, či díky projektům MAP. Prostřednictvím

speciálního dotačního titulu Ústeckého kraje (mimo fondy EU) jsou podporovány komunitní akce a obecní plesy.

“ Působnost MAS v určitém území sama o sobě podporuje komunitní život. [Respondent, MAS]

”

Podpořenou oblastí byl také **rozvoj infrastruktury**. Tato potřeba v území stále přetrvává a bude aktuální neustále. Menší obce často s projekty (např. oprava silnice) čekají až na vhodné dotace, jiné obce do projektů nemohou jít, pokud není projektová dokumentace uznatelný náklad v projektu. Ústecký kraj pak pro tyto obce vytvořil vlastní dotační program, který financuje přípravu projektové dokumentace žadatelů. S přípravou projektových žádostí dále pomáhají MAS.

Obce se potýkají v rámci infrastrukturních projektů s někdy nevhodně nastavenými podmínkami (např. počet nehod na komunikaci), které působí jako administrativní bariéry. Problémem je také odliv projektantů z kraje, kdy chybí plánovací kapacity. Přínosem by bylo zavedení finančních obálek pro jednotlivé kraje (více financí do MAS, ITI, IPRÚ).

Z pohledu možností zlepšení nástroje CLLD by MAS ocenily větší důvěru, tedy více pravomocí a kompetencí rozhodovat o využití prostředků. Dále byla zmíněna nedostatečná úroveň platového ohodnocení zaměstnanců MAS a absence benefitů (např. stravenky) pro zaměstnance. Proměnlivost finančních zdrojů pak způsobuje nejistotu pracovníků a problémy v udržení stálého pracovního týmu. Do budoucna by MAS pomohla vyšší informovanost a proškolení v pravidlech, kdy se setkávají s nejasným výkladem pravidel řídicích orgánů a Platební agentury. Vztah MAS se žadateli je založen na důvěře, která je podřívána, pokud se snižují finanční prostředky z důvodu nejasnosti pravidel. Naopak bylo ze strany MAS kvitováno snižování administrativy spojené se zjednodušeným vykazováním výdajů (období 2021+).

4.2 ITI Ústecko-chomutovské aglomerace

ITI Ústecko-chomutovské aglomerace napomohlo k řešení potřeb v oblasti dopravy, sociálních služeb a VaVal. Největší zaměření projektů byla sociální oblast, díky projektům došlo ke snižování kriminality, podpoře propustného zaměstnávání, řešení dostupnosti bydlení a drogových závislostí, či k rozvoji práce s mládeží. Projekty měly dále přínos v navázání spoluprací v území. Příkladem byla realizace aktivit na středních školách, či navázání užší spolupráci měst v území, které v současné době spolupracují na velkém množství témat i mimo ITI a sociální oblast (např. sdílení zkušeností).

V dopravě byly projekty zaměřeny především na rozvoj infrastruktury, částečně také na rozvoj vozového parku. Největším projektem byla Modernizace a rekonstrukce tramvajové trati Most – Litvínov, díky které došlo ke zlepšení stavu 11 kilometrů této trati včetně modernizace komponentů.

Příkladem integrovaného řešení byla spolupráce u propustného zaměstnávání, kde se v rámci jedné pracovní skupiny podařilo vytvořit výzvu a propojit několik žadatelů, kteří se neznali. Díky tomu vznikly dva partnerské projekty a podařilo se pokrýt celé území aglomerace. Dále vznikly integrovaná řešení v oblasti dopravy, např. integrované řešení hromadné dopravy Most-Litvínov, na které bude navazovat řada dalších projektů. Přidanou hodnotou nástroje ITI byla také jistota získaných peněz.

Na území Ústeckého kraje působil v období 2014-2020 nástroj ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Ústecko-chomutovská aglomerace zahrnuje pás pěti statutárních měst, jedná se tedy o polycentrickou aglomeraci s několika významnými městy sloužícími jako centra území. Na území aglomerace žilo přibližně 63 % občanů kraje. Podpora byla rozložena v území poměrně rovnoměrně (v kontextu ORP/okresních měst), výraznější podpora směřovala do dvojměstí Most-Litvínov (primárně kvůli modernizaci tramvajové trati, který měl alokaci zhruba 25 % celkových prostředků). Potřeby ITI byly vydefinovány na základě analýzy a historické zkušenosti, ale také podle možností čerpání z operačních programů.

Tabulka 52: Proplacené projekty přes ITI Ústecko-chomutovská aglomerace.¹⁶⁴

OP	Téma projektu	Počet projektů
IROP	Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	4
IROP	Podpora sociální integrace (sociální bydlení, sociální služby)	22
IROP	Rozvoj udržitelné dopravy	9
OP VVV	Posílení spolupráce výzkumných institucí a aplikační sféry	5
OP Z	Zvýšení uplatnitelnosti cílových osob (prevence kriminality, kontaktní centra apod.)	21
OP Z	Zvýšení zaměstnanosti cílových osob	9
OP ŽP	Odstraňování ekologických zátěží	3
OP D	Rozvoj hromadné dopravy ve městech	3
	celkem	76

Velká část projektů směřovala do oblasti **sociálních služeb**. Jak již bylo zmíněno, Ústecký kraj se potýká s řadou sociálních problémů, které jsou spojeny se sociálním vyloučením a socioekonomickou skladbou kraje. Jednou z podpořených oblastí bylo sociální bydlení. Zpočátku byla velmi benevolentní doba udržitelnosti pět let, čehož ovšem někteří žadatelé využívali (po skončení udržitelnosti se cílová skupina vyhodila a žadatel měl koupený byt). Z tohoto důvodu byly vyřazeny neziskové organizace jako možný žadatel a podporovány byly pouze města a obce, které měly nastavenou koncepci bydlení a strategický dlouhodobý přístup. Příkladem systémového řešení problematiky je město Chomutov.

V šesti městech byly realizovány projekty **asistentů prevence kriminality**, které umožnily řešit sociopatologické jevy v území a integrovat osoby z cílových skupin. Nositeli projektů byly převážně města, u kterých bylo přidánou hodnotou mimo jiné navázání komunikace (např. jedno město zajišťovalo školení pro ta další). Podpořeno bylo také **propustné zaměstnávání**, kdy byl kladen důraz na zvyšování kompetencí občanů. Příkladem bylo město Děčín, které v rámci svých technických služeb nabízelo možnost vyzkoušet si práci a v případě oboustranného zájmu došlo k zaměstnání dané osoby. Zároveň byly projekty adresovány další problémy jako jsou drogové závislosti a zadlužení.

V oblasti **drogové problematiky** proběhla řada projektů s cílem prevence a integrace cílových osob (*Ambulantní adiktologické služby, K – centrum Chomutov, K – centrum Kadaň, K centrum Most, Kontaktní centrum pro drogově závislé* a další), a to prostřednictvím sociálního poradenství, lékařské a terapeutické pomoci, či sociálních služeb (informace o veřejných službách, sterilní injekční stříkačky a testování na virová onemocnění). Na řešení **problematické zadlužení** směřoval například projekt *Nahoru*, který realizoval podporu prostřednictvím aktivity pro cílové skupiny i veřejnost (dluhové poradenství včetně právníkové a psychologické pomoci, info semináře pro veřejnost, kurzy finanční gramotnosti a sociálně právního minima a zřízení telefonické Help linky pro veřejnost).

Projekty směřovaly také **na práci s mládeží**, která je velmi ohroženou skupinou a často se nachází v domácím prostředí, které není příliš motivační pro zařazení do společnosti. Příkladem projektu je *Preventivní Program FIT PRO ŽIVOT v Ústí n.L. pro ohrožené mladé osoby 15+*, který realizoval vzdělávací, poradenské a aktivizační aktivity. Preventivní projekt pro mládež byl také *Světlem k prevenci – primární prevence na středních školách na Chomutovsku*, realizoval programy především v souvislosti na rizika závislostí u mladých lidí.

Podpořeno bylo také **propustné zaměstnávání**, kdy byl kladen důraz na zvyšování kompetencí občanů. Příkladem bylo město Děčín, které v rámci svých technických služeb nabízelo možnost vyzkoušet si práci a v případě oboustranného zájmu došlo k zaměstnání dané osoby. Zároveň byly projekty adresovány další problémy jako jsou drogové závislosti a zadlužení. V sociální oblasti obecně vznikla řada velmi dobrých projektů, ovšem byla zde také největší míra odstoupení od dotace, a to především z důvodu nezískání úvěru.

Podpora sociální integrace prostřednictvím ITI Ústecko-chomutovské aglomerace

¹⁶⁴ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

Jedno z nejvíce rezonujících témat kraje byla sociální oblast, která byla výrazně podpořena také prostřednictvím nástroje ITI. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli realizovat focusní skupinu se zástupci realizátorů projektů.¹⁶⁵

Ranking poll

Jaký největší efekt realizovaných projektů vnímáte? Seřadte prosím oblasti podle významnosti, nerelevantní oblasti vynechte.
(1/3)

005

1. Zvýšení zaměstnatelnosti osob (integrace na trh práce) 10.40
2. Zvýšení zaměstnanosti - vytvoření nových pracovních míst 8.00
3. Snížení výskytu sociálně patologických jevů (např. užívání drog, drobná kriminalita) 7.60
4. Snížení stigmatizace (vyloučení) cílové skupiny 6.20
5. Posílení komunity, komunitní práce 4.00

slido

Nejvýznamnější efekt projektů zaměřených na podporu sociální integrace a zvyšování zaměstnanosti (OPZ) bylo podle účastníků **zvýšení zaměstnanosti osob** (integrace na trh práce, vytvoření nových pracovních míst). Osoby v cílových skupinách se často potýkají s kumulací hendikepů, které omezují jejich možnosti uplatnění na trhu práce. Projekty pracovaly například se skupinou osob 55+, či se zástupci romského etnika. Příkladem projektů byli asistenti prevence kriminality, které umožnily nejen řešení palčivého problému v podobě bezpečnosti, ale také zařazení osob do společnosti prostřednictvím zajištění určitého statusu a přenesením odpovědnosti.

“ Bylo fajn, že mají prestiž, že byli registrováni místními, bylo dobré, že přispívali do komunity.

[Respondent, FG ITI]

”

Dalším přínosem projektů bylo snížení **sociálně patologických jevů**. V tomto kontextu napomohly projekty například při práci s mládeží, která je často vystavována negativním faktorům ovlivňujícím jejich rozvoj. Projekty cílily například na prevenci a osvětu v oblasti drogové politiky, dále na problémy spojené s šikanou, kyberšikanou a násilím. Tyto aktivity probíhaly například na středních školách v kraji. Dle jednoho z účastníků je velmi složité měřit dopady takovýchto projektů, ten je totiž viditelný až v řádu několika let.

Třetí nejvýraznější dopad projektů je snižování **stigmatizace cílových skupin**. Komplexní práce s cílovými osobami přináší „balík efektů“, který obsahuje nejen získání zaměstnání, ale následně také další efekty v podobě zlepšení komunitního života, snížení míry sociálně-patologických jevů a řešení významných problémů (dluhy, závislosti). Projekty tedy působí synergickým efektem a ovlivnění jedné

¹⁶⁵ Focusní skupina proběhla osobně 16.5.2023, zúčastnilo se 5 zástupců realizátorů projektů OPZ z ITI.

oblasti života většinou ovlivní i mnohé další. Při práci s mládeží je významným dopadem projektů také jejich udržení ve vzdělávacím systému.

“ Jsou to nefunkční rodiny, kde je velké množství negativních vlivů, u několika lidí se to doopravdy povedlo dovést až k dokončení školy. Důležité je problém podchytit brzy.

V Chánově je 90 % rodin dysfunkčních a nepodporují děti ve vzdělávání, vnímají školu spíše jako zpestření dne, snažíme se s rodinami pracovat komplexně a podporovat jak děti, tak jejich rodiče. [Respondenti, FG ITI]

”

Projekty dále umožnily individuální přístup k cílovým skupinám, které by se jinak pravděpodobně na trhu práce neudržely. Například probíhala komunikace neziskových organizací se zaměstnavateli, docházelo ke zkrácení úvazků, či k řešení základních problémů.

“ Předpokládám, že u prvních zádrhelů by se toto rozpadlo. Minimálně eliminujete to, aby pracovní poměr skončil na základě nějaké marginálie (vztahy s kolegy, rozdílná představa o pracovní náplni). [Respondent, FG ITI]

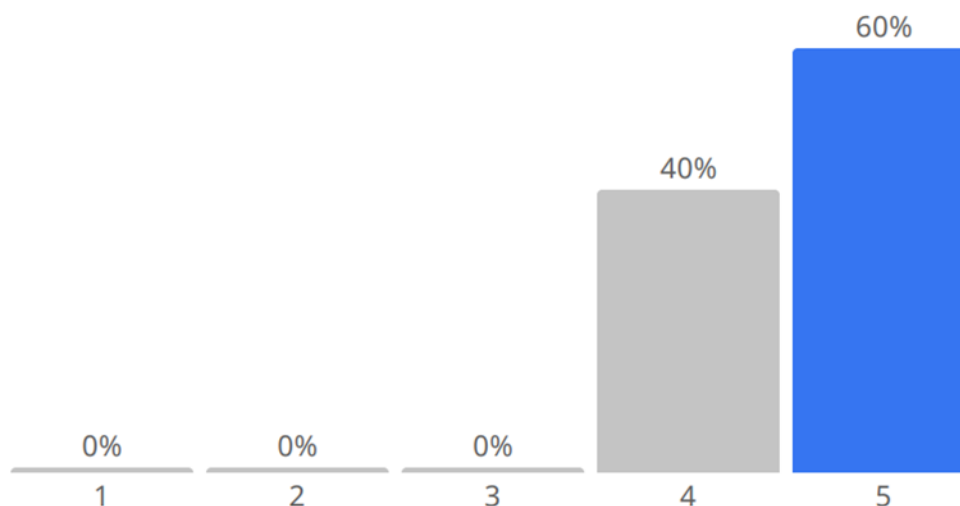
”

Rating poll

Projekty měly pozitivní efekt pro každodenní život cílové skupiny.

005

Score: 4.6

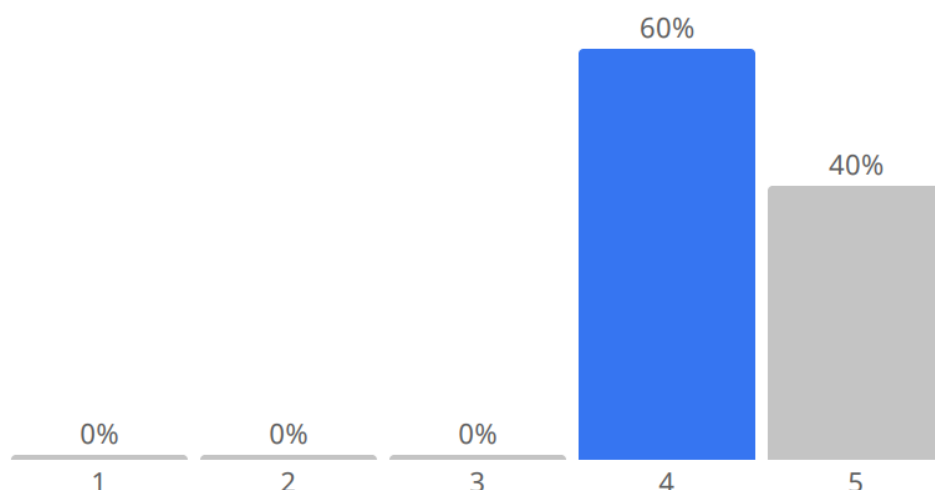
slido

Projekty měly dále přínos v navázání spoluprací v území. Příkladem byla realizace aktivit na středních školách. Podle zástupce jednoho ze statutárních měst ITI napomohlo užší spolupráci měst v území, které v současné době spolupracují na velkém množství témat i mimo ITI a sociální oblast (např. sdílení zkušeností). Dále se podařilo spolupracovat s odbornými organizacemi, které pomáhaly při práci s cílovou skupinou. Naopak v některých případech organizace narážely na překryv cílové skupiny či neochotu spolupráce (např. z důvodu strachu z konkurence).

Vnímáte v ITI nějakou přidanou hodnotu oproti národním výzvám?

005

Score: 4.4

slido

Kromě propojování aktérů v území bylo přidanou hodnotou ITI podle účastníků focusní skupiny také obálkování peněz (větší jistota prostředků pro region, možnost peníze směřovat tam, kde jsou potřeba), či větší průchodnost projektů (otevřenost vyšší míře podpory různorodých projektů). Dále byla kvitována integrovanost projektů, kdy vznikají v dané lokalitě tak, aby pokrývaly velké množství cílových skupin a aby se tvořily synergie. Jako problematické byla hodnocena nutnost poměrně vysoké připravenosti projektů (např. stavební povolení) a osekání témat pro nové období 2021+. Do budoucna by bylo vhodné nástroj více zaměřit na potřeby strukturálně postižených regionů.

Největší výzvou je v sociální oblasti **financování**. Některé organizace jsou 100 % financovány z dotací, jiné organizace by bez fondů EU nerealizovaly velké projekty. Zároveň je problémem udržitelnost, kdy část aktivit po skončení projektů zaniká. Významným problémem je dále zajištění **kvalitních zaměstnanců**. Opět zde organizace narážejí na odchod lidí za prací do Německa, ale také na obecně nedostatek některých profesí.

“Není to jen o tom sehnat zaměstnance, ale spíše o tom sehnat konkrétní profese. Najít v tomto kraji psychologa či psychiatra je v podstatě nesplnitelný úkol. Někteří sociální pracovníci samozřejmě utíkají z důvodu nízkého finančního ohodnocení prchají. Na trhu pracovníci jsou, ale nechtějí to často dělat. [Respondent, FG ITI]”

S tím je spojena také předvídatelnost, kdy jsou problematické přechody mezi programovými obdobími. Organizace mívají období, kdy nejsou schopné některé zaměstnance platit, což je spojeno právě s nízkou plynulostí přechodů. Problém tedy nemusí být pouze sehnat kvalitní zaměstnance, ale také si je udržet. Paradoxně ovšem chtějí zaměstnanci v sociálních službách (neziskové organizace) pracovat na projektech financovaných z fondů EU, kde dostávají vyšší mzdy, než zaměstnanci pracují v rámci běžných dotací.

Z důvodu snahy kraje o optimalizaci sítě sociálních služeb je problémem také vstup některých organizací, kdy došlo k jejímu uzavření. Jinak byla ovšem spolupráce s krajem hodnocena jako velmi dobrá.

Co se týče budoucí podpory sociálních služeb, je podle účastníků potřeba především zajistit dostatečnou alokaci do regionů, kde je to doopravdy potřeba. To je možné například zvýšením alokace ITI a snížením národních výzev, kde podpora směřuje do méně problematických krajů jen díky tomu, že někdo napsal lepší projekt (systémová podpora strukturálně postižených regionů). Případně by pomohlo bodové zvýhodnění projektů ve znevýhodněných lokalitách. Účastníci by dále uvítali zařazení měkkých projektů také do OPST. Zároveň by bylo vhodné prodloužit dobu realizace projektů na pět let, což by přineslo větší jistotu pro klienty i zaměstnance v rámci projektů.

Ve vzdělávání byly podpořeny především střední školy, kdy došlo k modernizaci odborných učeben, vybudování dílen praktického vyučování, vybavení škol a vybudování nového objektu učeben odborného výcviku a dílen pro obory Mechanik opravář motorových vozidel a Autoelektrikář (střední škola Teplice). Podpořena byla také **spolupráce v oblasti VaVal**. Díky jednomu z projektů vzniklo *Centrum pokročilých chemických technologií realizovaných v Ústeckochomutovské aglomeraci*, které vzniklo ve spolupráci univerzity a výzkumných pracovišť v oblasti chemických procesů transformace surovinových zdrojů v regionu na tzv. zelené chemikálie.¹⁶⁶

“ V projektu CACTU a Konsorciu 3U dochází k propojení dvou velkých výzkumných infrastruktur, které už mají za sebou řadu výsledků. Výzkumná infrastruktura ORLEN Unicre a.s. Katalytické procesy pro efektivní využití uhlíkatých energetických surovin (CATPRO) se zaměřuje na efektivní využití energetických zdrojů na bázi uhlíku za pomoci katalytických procesů. Účelem CATPRO je překonat propast mezi laboratorním a průmyslovým měřítkem, která reprezentuje jednu z největších výzev ve výzkumu přeměn těchto energetických zdrojů. Předmětem činnosti výzkumné infrastruktury UJEP a dalších partnerů Nanomateriály a nanotechnologie pro ochranu životního prostředí a udržitelnou budoucnost (NanoEnvicZ) je studium nanomateriálů pro ochranu životního prostředí. Díky projektu CACTU bylo už tak kvalitní laboratorní zázemí rozšířeno o další nezbytné vybavení, např. testovací pyrolýzní jednotku, rozšiřující příslušenství k plynovému chromatografu s vysokorozlišovacím hmotnostním detektorem (GC-HRMS) pro identifikaci složek vzorků v laboratoři UJEP., 3D tiskárnu, šestipozicový multireaktor aj.

Přestože projekt je primárně výzkumně zaměřený, zásadní je aplikace jeho výsledků a nových poznatků do reálné praxe. A ta se neobejde bez spolupráce s průmyslovými partnery. V rámci projektu je proto plánováno uspořádání několika seminářů. [Webové stránky UJEP]

”

Dále byl podpořen vývoj nových materiálů (*Nové kompozitní materiály pro environmentální aplikace, Vývoj nových nano a mikro povlaků na povrchu vybraných kovových materiálů – NANOTECH ITI II., UniQSurf – Centrum biopovrchů a hybridních funkčních materiálů*) a rozvoj konceptu SMART (Smart City – Smart Region – Smart Community). Poslední z projektů cílil na rozvoj výzkumné infrastruktury, zlepšování kvality života v kraji, efektivnější spolupráci, zvyšování podílu výzkumníků v organizacích, či tvorbu odborných publikací.¹⁶⁷ Díky projektu se dařilo cílit prostřednictvím strategických záměrů na potřeby regionu.

V dopravě byly projekty zaměřeny především na rozvoj infrastruktury, částečně také na rozvoj vozového parku. Největším projektem byla *Modernizace a rekonstrukce tramvajové trati Most – Litvínov*, díky které došlo ke zlepšení stavu 11 kilometrů této trati včetně modernizace přejezdů, výhybek a dalšího. Trať byla vzhledem ke svému stáří na pokraji životnosti, jednalo se tedy o jednu z priorit v oblasti dopravy. Projekt ovšem provází řada komplikací a došlo k několika zpožděním v rámci realizace. K rozšíření a modernizaci trolejbusových tratí došlo v Teplicích.

¹⁶⁶

¹⁶⁶ <https://smart-mateq.cz/2021/06/28/od-odpadnich-surovin-az-k-zelenym-chemikalim-a-produktum/>

¹⁶⁷

¹⁶⁷ <https://geography.ujep.cz/cs/643/smart-city-smart-region-smart-community-2/?strana=2>

Obnoven byl také vozový park a to v Děčíně, Bílině, Ústí nad Labem, Chomutově, Mostě a Litvínově. Dále vznikly v území aglomerace dva dopravní terminály (*Dopravní terminál Klášterec nad Ohří, ul. Nádražní, Výstavba dopravního terminálu města Litvínov*¹⁶⁸). V novém období bude mít ITI větší alokaci a chce se věnovat i dalším tématům jako je cyklodoprava.

V oblasti **životního prostředí** se ITI potýkalo s problémy, což se ostatně ukázalo ve více aglomeracích v ČR. Cílem bylo řešit například odpadové hospodářství, kde ovšem nastaly problémy. Každé město si řeší odpadové hospodářství samostatně a velmi často mají nevypověditelné smlouvy. U tématu odstraňování ekologických zátěží byl zájem žadatelů nízký, nakonec vznikly tři projekty. Minimální byla také poptávka ze strany podnikatelů v oblasti podnikání, kde má ITI pouze omezené možnosti působnosti (např. sdílená infrastruktura). V rámci OPST by mělo v novém programovém období vzniknout transformační centrum.

Velkým tématem v území je připravenost projektů, kdy města řeší spíše investice do infrastruktury a nezbývá jim mnoho času a prostředků na rozvojové projekty. Dále je nižší čerpání otázkou připravenosti a zaměření výzev, což je něco, co se objevovalo také v Karlovarském kraji. Výzvy směřují spíše na rozvoj, nikoliv na zajištění základní infrastruktury. Ta ovšem v území chybí a tím se tyto kraje stávají stále více pozadu oproti jiným krajům. Lepší předpoklady pro čerpání mají větší města, která disponují většími administrativními kapacitami a speciálními (např. projektovými) odděleními. U menších měst pomáhají především MAS.

Vzhledem k malé alokaci nebylo podle vedení ITI možné ovlivnit výrazným způsobem situaci v pěti statutárních městech. Dále jsou oblasti, které nebyly nastaveny ideálně. Příkladem byly ekologické odpady, kde legislativní podmínky a podmínky dotací nejsou pro žadatele motivační. Legislativa netlačí potenciální žadatele, aby tuto problematiku řešili. ITI se snažilo realizovat semináře, aby zvýšilo čerpání, to se nicméně nepodařilo. Komplikací byla také vlastnická struktura, kdy bylo problematické dohledávat vlastníky pozemků a řešit nelyžované majetkové vztahy. Problematické byly také požadované přílohy. (např. analýza rizik).

¹⁶⁸

<https://www.kr-ustecky.cz/ze-stareho-nadrazi-v-litvinove-je-po-rekonstrukci-moderni-dopravni-uzel/d-1764136>

	Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
EO8.1	Dopravní dostupnost a propojenost regionu		Dopravní dostupnost byla podpořena rozvoj hromadné dopravy (nakup nových vozů, modernizace tratí) a budováním dopravních terminálů.
EO9.2	Krajina a životní prostředí		Životní prostředí bylo podpořeno pouze částečně, realizovány byly tři projekty na odstranění starých ekologických zátěží. Důvodem malého počtu projektů byl nízký zájem ze strany žadatelů a nastavení podmínek.
	Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích		Podpořena byla spolupráce v oblasti VaVal, a to díky vzniku nového centra pro tzv. zelené chemikálie, či využitím nových technologií. Oblast podnikání ovšem nebyla úspěšná, především z důvodu nezájmu podnikatelských subjektů a podmínek výzev.
	Sociální soudržnost		Tato oblast byla podpořena významně, například prostřednictvím sociálního bydlení, řešení drogové problematiky a zadlužení, zajištěním asistentů prevence kriminality, či propustným vzděláváním. Efektem projektů bylo také navázání spolupráce mezi statutárními městy i dalšími subjekty.

4.2.1.1 Integrovanost

EO9

Příkladem integrovaného řešení byla spolupráce u propustného zaměstnávání, kde se v rámci jedné pracovní skupiny podařilo vytvořit výzvu a propojit několik žadatelů, kteří se neznali. Díky tomu vznikly dva partnerské projekty a podařilo se pokrýt celé území aglomerace. Dále vznikly integrovaná řešení v oblasti dopravy, např. integrované řešení hromadné dopravy Most-Litvínov, na které bude navazovat řada dalších projektů. Integrované řešení představuje také projekt SMART, do kterého se zapojil více subjektů a jehož řešení přesahují do různých oblastí rozvoje regionu. Pojetí integrovanosti je dostupné na webových stránkách.¹⁶⁹

EO9.1

4.2.1.2 Governance

EO10.1

Co se týče strategického řízení, nástroj byl přínosem v navázání spolupráce mezi statutárními městy, ale také dalšími aktéry (networking). To se projevilo na společných projektech (např. tramvajová trať Most-Litvínov). Vzhledem k polycentricitě území ovšem nebylo možné řešit projekty s celkovým dopadem pro celou aglomeraci. Problematický je také velký počet zapojených aktérů, či politické prostředí.

¹⁶⁹

<https://www.iti-ucha.cz/o-iti/pojeti-integrovanosti>

“ Vyhovovalo by nám, kdyby bylo funkční období města delší. Například v Litoměřicích se změnilo vedení po 20 letech, chybí kontinuita. Snažíme se vychovávat si osvědčené politiky, ale většinou je vychováme a po 4 letech jsou pryč. Vedení obcí zatím moc neumí uvažovat tak, že existují procesy a projekty, které přesahují hranice katastru jejich města. V novém projektovém období bude snaha o větší spolupráci a integrovanost (dobrým případem integrovaných projektů je oblast dopravy). Každé město si buduje svojí pozici a jsou si do jisté míry navzájem konkurenty. [Respondent, ITI]

”

EO10

Přidanou hodnotou nástroje je jistota získaných peněz, díky které se města nemusí bát investovat do přípravy projektů a plánovat integrovaná řešení. ITI dále zvyšuje informovanost po potenciálních žadatelů a vysvětluje komplikovaná pravidla výzev. Nástroj funguje v území jako mezičlánek mezi tím, co se děje na národní úrovni a tím, co se děje na jednotlivých městech.

“ V rámci pravidelného informování starostů jsme teď zasílali možnosti, jak využít dotační prostředky v rámci Národního plánu obnovy a dalších operačních programů, i když je to nad rámec ITI. [Respondent, ITI]

”

Do budoucna by bylo vhodné sjednotit metodické prostředí. Některé řídicí orgány jsou dle respondenta velmi přísné (např. IROP), některé nekontrolovaly téměř nic.

“ Často nastávaly bizarní situace, například v OP Z+ nebyl problém všechno vyřešit, spousta věcí jim ale bylo jedno, vydali právní akty na vyšší alokaci, než měli k dispozici. IROP přistupuje ke všemu velmi přísně, nicméně to má i svoje přínosy, jsou k dispozici lepší a podrobnější data. [Respondent, ITI]

”

Zároveň se u OPST ukazuje, že je možné vytvořit průřezový operační program. Z pohledu zástupce ITI by bylo velmi pozitivní, pokud by vznikl operační program dedikovaný pro integrované nástroje či územní dimenzi. Rozvoji by také výrazně přispěla eliminace sektorového přístupu při implementaci evropských fondů.

“ IROP tlačí, abychom si z 20 projektů vzali na každý něco málo, tím pádem ale tuto věc nezměníme, jen dojde ke zlepšení. My bychom si radši vybrali 3 projekty, na které by se dalo maximum prostředků tak, aby se dosáhlo změny. Větší flexibilita by byla pro regiony přínosná. Koncentrace prostředků tak, aby bylo možné konkrétní problémy s pomocí prostředků vyřešit tak, aby měly regionální dopad. Koncentrace je velká třeba v dopravě, ale jedná se spíše o výjimku. [Respondent, ITI]

”

4.3 Výzvy se zohledněnou územní dimenzí

Přes výzvy zaměřené na ÚD bylo v kraji čerpáno více než 75,12 % všech prostředků, což lze považovat za tradiční čerpání podobné i ostatním krajům. Tyto prostředky v kraji nejvíce přispěly k rozvoji dopravy, výzkumu a vývoje a inovací a vzdělávání. Projekty byly ve všech tématech pestré v dopravě od městské po železniční dopravu. Ve vzdělávání se jednalo primárně o projekty modernizace infrastruktury. A ve výzkumu a vývoji projekty firem i spolupráce akademického sektoru s podnikatelským ztělesněná především v místní Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně.

Přes výzvy ÚD bylo v Ústeckém kraji čerpáno 31,69 mld. Kč, což tvoří 75,12 % všech prostředků čerpaných v proplacených projektech. V rámci hodnocení tak Ústecký kraj využil možnosti čerpat skrze nástroje územní dimenze velmi dobře. Standardní hodnoty, co známe z jiných krajů se pohybují v rámci 65-75 %.

Následující tabulka zobrazuje SO ORP podle výše prostředků čerpaných přes výzvy ÚD na celkových proplacených prostředcích. Nejvyšší podíl prostředků přes ÚD 85,85 %, směřoval do SO ORP Rumburk. Právě Rumburk je součástí případové studie této zprávy.

Tabulka 53: Výše a podíl proplacených prostředků přes výzvy ÚD v SO ORP¹⁷⁰

SO ORP	Výše proplacených prostředků přes výzvy ÚD	Podíl prostředků přes výzvy ÚD na celkových proplacených prostředcích v SO ORP
Bílina	1,23 mld. Kč	82,08 %
Děčín	2,62 mld. Kč	74,65 %
Chomutov	2,49 mld. Kč	72,35 %
Kadaň	1,70 mld. Kč	64,79 %
Litoměřice	1,92 mld. Kč	72,31 %
Litvínov	1,27 mld. Kč	72,96 %
Louny	1,99 mld. Kč	84,69 %
Lovosice	840,23 mil. Kč	73,84 %
Most	2,74 mld. Kč	69,50 %
Podbořany	1,20 mld. Kč	86,46 %
Roudnice nad Labem	1,25 mld. Kč	82,27 %
Rumburk	1,62 mld. Kč	85,85 %
Teplice	5,37 mld. Kč	81,33 %
Ústí nad Labem	4,16 mld. Kč	69,59 %
Varnsdorf	503,19 mil. Kč	67,63 %
Žatec	813,94 mil. Kč	67,82 %

Tabulka níže upřesňuje podíl proplacených prostředků přes výzvy se zohledněním územní dimenze vůči celkovým proplaceným prostředkům z pohledu témat.

Největší podíl financovaných výzev ÚD v Ústeckém kraji byl do oblasti dopravy (TC7), vzdělávání (TC10), výzkumu a inovací (TC1). Následují oblasti konkurenceschopnosti (TC3) a změny klimatu (TC5). Naopak oblast veřejné správy (TC11) a zaměstnanosti (TC8) byla přes ÚD podpořena minimálně. To odpovídá nastavení intervencí v těchto tématech, kdy v podpoře zaměstnanosti převažují výzvy vyhlášené plošně, na národní úrovni. Stejně tak je tradičně nízké procentuální čerpání skrze územní dimenzi v oblastech veřejné správy, která je ze všech oblastí finančně nejméně objemnou.

¹⁷⁰ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

Tabulka 54: Podíl proplacených prostředků přes výzvy se zohledněním územní dimenze vůči celkovým proplaceným prostředkům z pohledu témat.¹⁷¹

Tematický cíl	Výše proplacených prostředků přes výzvy ÚD	Podíl prostředků přes výzvy ÚD na celkových proplacených prostředcích v TC
TC1: Výzkum, vývoj a inovace	3,04 mld. Kč	96,70 %
TC2: Informační a komunikační technologie	487,85 mil. Kč	78,99 %
TC3: Konkurenceschopnost	2,10 mld. Kč	88,22 %
TC4: Nízkouhlíkové hospodářství	2,27 mld. Kč	40,02 %
TC5: Změna klimatu	438,63 mil. Kč	85,91 %
TC6: Životní prostředí	2,07 mld. Kč	76,36 %
TC7: Doprava	10,98 mld. Kč	96,34 %
TC8: Zaměstnanosti	1,39 mld. Kč	30,09 %
TC9: Sociální začleňování	3,61 mld. Kč	69,62 %
TC10: Vzdělávání	5,28 mld. Kč	93,73 %
TC11: Veřejná správa	16,94 mil. Kč	9,64 %

Doprava

Doprava (TC7) spadá podle NDÚD do problémových oblastí „Dopravní infrastruktura a dostupnost/mobilita“ a „Energetická infrastruktura“. V první se řeší problémy páteční sítě a napojení na ni, nedostatečná infrastruktura mezi městy a aglomeracemi nebo cyklodoprava. V druhé oblasti jsou řešeny problémy související s přenosovými a distribučními soustavami.

Dařilo se o v rámci výzev se zohledněnou územní dimenzí rekonstruovat silnice I., II. i III. třídy, vybudování obchvatu dálnice D6 u obce Lubenec (918,24 mil. Kč) nebo projekty v rámci dálnice D7 *Dálnice D7 Louny, zkapacitnění obchvatu (354,39 mil. Kč) Dálnice D7 Panenský Týnec, zkapacitnění obchvatu (579,35 mil. Kč)*. Z železničních projektů lze zmínit např. *revitalizace tratě Louny – Lovosice*. Kromě rekonstrukcí a budování silničních komunikací vznikaly také projekty také v rámci městské hromadné dopravy *Rozšíření a modernizace trolejbusových tratí Teplice (46,21 mil. Kč)* nebo další rozvoj páteční sítě dobíjecích stanic.

Příkladem speciálních výzev jsou výzvy IROP 89 a 93 *Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro uhelné regiony I a II*¹⁷², tedy speciální výzva pouze pro tyto kraje na regionální autobusovou dopravu pro dopravce ve veřejné dopravě na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících uzavřené s krajem.

IROP	Zvýšení regionální mobility prostřednictvím modernizace a rozvoje sítí regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T
OP PIK	Posílit energetickou bezpečnost přenosové soustavy
OP D	Vytvoření podmínek pro širší využití vozidel na alternativní pohon na silniční síti

¹⁷¹ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁷² Specifický cíl 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Vytvoření podmínek pro větší využití multimodální dopravy

Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci

Zlepšení dostupnosti regionů, zvýšení bezpečnosti a plynulosti a snížení dopadů dopravy na veřejné zdraví prostřednictvím výstavby, obnovy a zlepšení parametrů dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo síť TEN-T

Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití železniční dopravy

Zlepšení propojení center a regionů a zvýšení bezpečnosti a efektivnosti silniční dopravy prostřednictvím výstavby, obnovy a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic sítě TEN-T včetně rozvoje systémů ITS

Výzkum, vývoj a inovace

TC1 spadá podle NDÚD do problémové oblasti „Efektivní výzkumný a inovační systém“, který řeší v této oblasti mezinárodní otevřenost výzkumu, přínosy pro společnost, nedostatek kvalitních lidských zdrojů nebo využívání VaV v oblasti zemědělství. V rámci výzev se zohledněnou územní dimenzí byly realizovány projekty různého charakteru skrze OP VVV a OP PIK. Známé výzvy v této oblasti jsou výzvy OP PIK – POTENCIÁL, INOVACE, APLIKACE, v rámci kterých realizují své projekty soukromé subjekty/firmy. Příkladem další výzvy OP PIK je I. Výzva Proof of concept v rámci které byl např. realizován projekt *Design, výzkum, vývoj, a výroba expertního informačního systému manažera železniční infrastruktury (ESMI) pro komplexní detekci a diagnostiku sledovaného traťového úseku železniční dopravní cesty* (8,01 mil. Kč).

Pro OP VVV lze uvést výzvu: Výzva č. 02 16 017 pro Výzkumné infrastruktury pro vzdělávací účely - budování či modernizace v prioritní ose 1 OP, díky níž byly realizovány projekty *Centrum regulace a behaviorálních studií pro výzkumně zaměřené studijní programy UJEP* (24,57 mil. Kč) a *Rozvoj přístrojového vybavení pro přírodovědné a technické doktorské programy na J. E. Purkyně v Ústí n.L.* (79,97 mil. Kč).

Ve výzvách byly dále zvýhodněny uhelné regiony, příkladem byla veřejná soutěž THÉA¹⁷³ od Technologické agentury ČR v programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Cílem bylo přispět k naplnění vize transformace a modernizace energetického sektoru, vyčleněna byla speciální alokace pro strukturálně postižené regiony ve výši 28,4 mil. Kč pro NUTS II Moravskoslezsko a 28,4 mil. Kč pro NUTS II Severozápad.

OP PIK	Zvýšit inovační výkonnost podniků
	Zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích
OP VVV	Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou
	Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely
	Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků

Vzdělávání

TC10 spadá podle NDÚD do problémové oblasti „Moderní a kvalitní vzdělávací systém“, který identifikuje jako problematický nesoulad vzdělávání s požadavky trhu práce a nedostatečnou kvalitou

¹⁷³ Pátá veřejná soutěž THÉA z června 2022.

vysokoškolského vzdělávání a jeho využití pro konkurenceschopnost. Projekty podpořené skrze specifické cíle s územní dimenzí se věnovaly podpoře infrastruktury, dále jsou zde také hojně čerpány projekty Šablon. I některé projekty UJEP (*U21 – Centrum biologických a environmentálních oborů*, *U21 – Kvalitní infrastruktura*, *U21 – Univerzita bez bariér*).

Příkladem výzvy je např. 15. výzva IROP – infrastruktura pro předškolní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality – SC 2.4, kde byly vybudovány projekty např. *Navýšení kapacity MŠ v Benešově nad Ploučnicí* (8,06 mil. Kč), *Přístavba budovy mateřské školy Strupčice* (7,27 mil. Kč). Dále byly podpořeny projekty odborných učeben ve všech stupních vzdělávání ZŠ, SŠ i VOŠ. Pro toho téma byla také speciální výzva pro uhelné regiony, v rámci které Ústecký kraj čerpal (92. Výzva IROP - Infrastruktura základních škol pro uhelné regiony - SC 2.4) příkladem projektu realizovaného v rámci této výzvy je *Infrastruktura Základní školy Staré Křečany* (5,89 mil. Kč) nebo *Modernizace dílen na ZŠ Krátká, Klášterec nad Ohří* (1,56 mil. Kč). Projekty tak přispěly ke zlepšení vzdělávacího prostředí pomocí modernizace infrastruktury.

OP VVV	Nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol
	Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání
	Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků
	Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol
	Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčovém kompetencích
	Zlepšení podmínek pro výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje
	Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ
	Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce
	Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce
	Zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami, ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání, a snížení studijní neúspěšnosti studentů
IROP	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

4.3.1.1 Zacílení podpory prostřednictvím Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

Jakožto uhelný kraj měl Ústecký kraj společně s Karlovarským a Moravskoslezským krajem možnost čerpat v rámci preferenčního zacházení extra prostředky nebo bonifikace v rámci hodnocení dokumentů. V období 2014-2020 fungovala strategie RE:START (viz. následující podkapitola), na kterou částečně navazuje v období 2021-2027 Operační program Spravedlivá transformace (OPST). Tematicky bude pokrývat některá témata RESTART především ta spojená s ekonomickou transformací. OPST bude zároveň mít k dispozici prostředky z Fondu pro spravedlivou transformaci¹⁷⁴, což je dotační titul, který v ČR do teď nepůsobil. Jedná se o nástroj pro regiony v transformaci, který pomáhá

¹⁷⁴ Výkonný tým Restart (MMR) ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a kraji vypracoval Plán spravedlivé územní spolupráce, který byl podmínkou pro získání finančních prostředků z tohoto fondu. Na základě tohoto plánu je schválen a realizován program Operační program Spravedlivá transformace.

diverzifikovat podporu, umožňuje podporu kombinovaných projektů v regionech, kde to normálně není možné.

Oproti doposud analyzovaným krajům mají uhelné kraje možnosti ještě bližšího zacílení systémové podpory tří strukturálně postižených regionů. V návaznosti na usnesení vlády (usnesení č. 826 ze dne 19. října 2015 o hospodářské restrukturalizaci Ústeckého, Karlovarského a Karlovarského kraje) vznikl strategický rámec, který cílí na zvýhodnění v existujících výzvách či prostřednictvím vzniku národních dotačních titulů pro tyto tři kraje.

“Říkáme orgánům, že je třeba například udělat specifickou výzvu či dát těmto krajům bodovou bonifikaci, aby měly větší šanci. Dotační tituly jsou často nastaveny tak, že podporují zkušenější, a tak je pro tyto regiony v oblasti restrukturalizace složitější uspět. Může jít i o lepší finanční podmínky při čerpání, třeba lepší úvěry, delší splatnosti atd. [Respondent, MMR] ”

Cílem byla podpora systémových změn prostřednictvím strategie RESTART, která staví na sedmi tematických pilířích a horizontální prioritě transformace energetiky¹⁷⁵, a na základě které jsou přijímána opatření v akčních plánech. Nástrojem pro dosažení opatření jsou **bonifikace, vyčlenění prostředků přímo pro tyto regiony, či zacílení kritérií**. Tyto zvýhodnění strukturálně postižených regionů se propsala např. do témat zlepšení stavu životního prostředí, revitalizace brownfieldů, ale také do tématu podpory řešení sociálního vyloučení.¹⁷⁶ Konkrétním příkladem výzev jsou:

- ▶ IROP, výzva č. 89 „Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro uhelné regiony“ s alokací 1 mld. Kč (podpora pouze pro území tzv. uhelných regionů – Ústeckého, Karlovarského a Karlovarského kraje),
- ▶ IROP, výzva č. 93 „Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro uhelné regiony II“,
- ▶ OP VVV, Implementace krajských akčních plánů II (zvýhodnění strukturálně postižených krajů navýšením maximální výše dotace na jednoho žáka oproti ostatním krajům),
- ▶ OP PIK, Výzva V (podpora pouze pro strukturálně postižené regiony v min. výši 1,4 – 2 mld. Kč pro projekty ze strukturálně postižených regionů),
- ▶ OP PIK Výzva VII (bodová bonifikace 5 bodů pro projekty s prokazatelnými dopady do strukturálně postižených regionů).

Dále také:

- ▶ DT č. 1 Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách na území Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje (v celkové alokaci 120 mil. Kč)
- ▶ Veřejná soutěž v Programu SIGMA Technologické agentury České republiky – Podpora inovačního potenciálu společenských, humanitních věd a umění (SHUV) – Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací (specifická alokace pro strukturálně postižené regiony RE:START v celkové výši 40 mil. Kč – 20 mil. Kč pro Moravskoslezský a 20 mil. Kč pro Ústecký + Karlovarský kraj)
- ▶ Výzva k předkládání žádostí o dotaci a úvěr v rámci programu brownfieldy (do října 2022, alokace výzvy: 200 mil. Kč)
- ▶ Projekt pro mladé EUTeens4Green – A new Generation of Young Ambassadors for a just inclusive Transition (výzva pro mladé ve věku 15-24 let nebo mládežnické organizace z uhelných regionů, s možností vyhrát 10 tis. EUR)
 - Zadáním projektu bylo přijít s nápadem projektu, který snižuje dopady klimatického oteplování, řeší problémy spojené s útlumem těžby uhlí nebo pomáhá například zranitelným lidem z Vašeho regionu se vyrovnat s dopady odchodu od uhlí a směřováním ke klimaticky neutrální ekonomice

Strategie vznikla na základě „bottom up“ přístupu, kdy probíhaly diskuse s kraji a dalšími aktéry.¹⁷⁷ Podkladem Strategie byla vstupní analýza, na základě které byly vydefinovány pilíře, které se pravidelně aktualizují. Cílem podpory těchto regionů je především zvyšovat jejich absorpční kapacity a tím se stát konkurenceschopnými v celonárodním srovnání.

¹⁷⁵ Více viz zde: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/restart-regionu/strategie-a-cile>

¹⁷⁶ Příklady konkrétních výzev: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/restart-regionu/vyjednali-jsme>

¹⁷⁷ Strategie RESTART a její příprava je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj.

“ Největším problémem těch krajů je malá absorpční kapacita, a tak podporujeme ve velké míře přípravu jednotlivých projektů (např. přes DG-Reform), snažíme se budovat zásobník projektů a žadatelů, kteří jsou schopni projekty podávat. Karlovarský kraj má výhodu v podhoubí, např. Moravskoslezské inovační centrum, datové centrum, tyto organizace připravují strategické dokumenty, což pomáhá. Dalším zásadním rozdílem je menší míra podnikavosti, to ale pokulhává ve všech krajích. Snahou je v novém programovém období toto změnit, podporovat MSP, a to například skrze ještě detailnější cílení na mikroregiony.

Strukturálně postižené regiony nemají jiné problémy než ostatní regiony, jen mají tyto problémy kumulované. Když se těmto krajům pomáhá, zvyšuje to absorpční kapacitu. [Respondent, MMR]

Dále se RESTART zaměřuje na problematiku špatné image území, a to nejen navenek, ale také uvnitř regionů. Právě Ústecký kraj je jedním z nejvíce zasažených krajů bojujících se sociopatologickými jevy na svém území (vysoká míra exekucí, dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, sociálně vyloučené lokality, obchod s chudobou). Důsledkem může být odchod vzdělaných, a to jak za prací do jiných regionů či do sousední Spolkové republiky Německo. V případě mladých odchod za studii do jiných regionů, po skončení studií se již nevrací. Odchod vzdělaných může dlouhodobě podryvat místní ekonomiku, pokud by se nedařilo v dlouhodobém horizontu přetvářet ekonomiku na více vzdělaností, a to především z důvodu nedostatku kvalifikovaných lidí.

Je potřeba v kraji rozdmýčkovat snahy začínajících podnikatelů a podpořit vznik nových podniků. V kraji mají totiž dlouhodobou tradici spíše velké podniky, které zde generují kvalifikovaná místa, a to především v oblasti průmyslu (chemický, energetický apod.). Kraj kvůli již zmíněným sociálním problémům řeší také image kraje, která nemá v rámci ČR dobrou pověst. Důvodem vylidňování občanů tak může být kombinace faktorů (nedostatečná občanská vybavenost, vzdělávací systém, pracovní příležitosti, image kraje, kvalita životního prostředí a další). Zároveň se jedná o průmyslový region s těžařskou historií, takže část krajiny je zasažena industriálními procesy. Všechny tři kraje trápí životní prostředí, krajina je často těžbou zdevastovaná. V Karlovarském a Ústeckém kraji probíhá povrchová těžba hnědého uhlí. Životní prostředí je dlouhodobě jako oblast podfinancované.

“ Ty zanedbané věci mají často v rámci regionů vyšší publicitu, na druhou stranu ty strategické věci se nedaří tak dobře prosazovat. Problém je také již třetí výměna obyvatelstva za posledních 100 let, a tak se snažíme podporovat aktivity spojené s kulturou a projekty, které budují soudržnost a hrdost v rámci kraje.

Existuje vnitřní dluh v oblasti marketingu, musí se na tom dlouhodobě pracovat. Je třeba pracovat na image krajů, ale jde to samozřejmě ruku v ruce s podporou zaměstnanosti, podnikání, inovací, budováním infrastruktury, dostupností bydlení a podobně. Opatření se musí navzájem doplňovat, nelze podporovat zaměstnanost bez podpory vzdělávání. Proto má RESTART 7 pilířů, které se podporují navzájem a komplexně. [Respondent, MMR]

Ústecký kraj je jedním ze tří strukturálně postižených regionů, které byly podpořeny prostřednictvím Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Karlovarského a Karlovarského kraje. Zatímco v (již analyzovaném) Moravskoslezském kraji se podařilo lépe strategicky podporovat rozvoj vybraných oblastí a zvyšovat absorpční kapacity území, Karlovarský kraj společně s Ústeckým krajem se potýkal s neúspěchem. Mezi hlavní důvody, které byly dotazovanými stakeholdery uvedeny, patřily:

E05.3

- ▶ nezkušenost s fondy EU a čerpáním dotací,
- ▶ zadlužení a negativní zkušenost spojená s ROP Severozápad,
- ▶ nízká důvěra potenciálních žadatelů a strach z realizace projektů (riziko předfinancování, administrativní aparát),
- ▶ absence kvalifikovaných lidí, kteří by projekty připravovali a administrovali,
- ▶ nízký počet podnikatelských subjektů,
- ▶ chybějící základní infrastruktura, která znemožňuje podporu nadstavby (oblast podnikání, VaVal),
- ▶ politická důvěra.

Tyto důvody se odrážely v nižší míře čerpání fondů EU, ale také v obecně nižší připravenosti strategicky významných projektů a nižší úrovni rozvoje podnikatelského sektoru a VaVal. Významný vliv měla nízká míra politické kontinuity, kdy s výměnou vedení kraje dochází k pozastavení některých připravovaných aktivit a projekty se začínají připravovat znovu. Nové vedení tak přichází se svými vlastními plány, nenavazuje kontinuálně na předchozí období. Vzhledem k tomu, že volební období není dostatečně dlouhé na přípravu větších strategických projektů, dochází k odsunu jejich realizace. Zatímco v Moravskoslezském kraji byla kvitována stabilita politického vedení a odvaha realizovat náročné kroky. V Ústeckém i Karlovarském kraji tato odvaha často chybí a politické vedení naráží spíše na neochotu spolupracovat. Zároveň, jak již bylo zmíněno, volebními cykly bývají přetřhány vazby na strategické projekty, které je potřeba realizovat v delších časových horizontech než pouze v období čtyřletého volebního období (platí pro vedení krajů i místních samospráv).

Jádro problému ovšem leží také v samotném generování nápadů a přípravě strategických plánů a vizí, které celý Severozápad absentuje. Důvodů, proč subjekty nemají často připravené projekty, může být několik. V první řadě se může jednat o problematiku spojenou s administrativní zátěží. Přetíženost a nedostatečná vybavenost lidskými zdroji, je charakteristická především pro menší obce a subjekty (napříč republikou). Jeden člověk tak může zastávat mnoho rolí a není zde k dispozici žádných lidských kapacit pro psaní projektových žádostí. Malé obce nebo subjekty často ani nedisponují velkými rezervami ve svých finančních zdrojích, proto si nemohou dovolit zaplatit služeb třetích stran na vytvoření či pomoc s projektovou dokumentací. A další klíčovou oblastí spojenou s financemi a jejich nedostatkem je spolufinancování. V případě nedostatečných vlastních zdrojů není možné ani spolufinancovat projekty, které by jinak pro obec nebo subjekt byly důležité a značně by napomohly jejímu rozvoji. Celou situaci nepochybně několikanásobně zhoršuje zadlužení některých obcí v kraji.

Co se týče politické stability kraje, ta se podle jednoho z respondentů posunuje až se stávajícím vedením.

“*Nové vedení má zájem o některá témata, v úterý minulý týden probíhala konference, kde pan hejtman prezentoval Transformační centrum. Hodně se začalo pracovat na jednotlivých projektech, vzniká konsenzus, poměrně věcem naslouchají.* [Respondent, ICUK]

Jak uvedlo vedení Ústeckého kraje, i mezi těmito třemi kraji existují velké rozdíly, které se projevují například na socioekonomických ukazatelích.

“*Dnes je Ústecký kraj přibližně na úrovni Moravskoslezského v roce 2014, proto budou některé věci dobíhat. Karlovarský kraj zasažen nejvíce cestovním ruchem. Nepodaří se dosáhnout Moravskoslezský kraj, jsou rozdíly ve vedení, v Ústeckém se toho báli, Moravskoslezský kraj býval proaktivní.* [Respondent, vedení kraje]

Území se obecně potýká s nižší absorpční kapacitou, která je spojena nejen se zmíněnou nedůvěrou kvůli předchozím zkušenostem, ale také s nedostatkem kvalifikovaných lidí. Kraj se potýká s nedostatkem mladých lidí, kteří by začínali podnikání a aktivně se podíleli na rozvoji území. Velká část problémů je, podle vedení kraje, ovšem potřeba řešit nejen na krajské, ale také národní úrovni (úprava RUD, úprava sociálních dávek). Jeden z negativních dopadů na čerpání v Ústeckém kraji mělo zadlužení spojené s ROP Severozápad. To se projevilo na úrovni kraje i některých obcí a způsobuje také snížení důvěry aktérů vůči dotacím.

“*Kraj ještě stále trpí kauzami spojenými s ROP Severozápad, ještě doted' nese určité náklady. Politici za námi jezdí, vždy si nás poslechnou, všechno si zapíšu, poté se ale nic nestane. Jezdí sem jako na safari.* [Respondent, vedení kraje]

Jak vyplývá z výsledků analýzy, bonifikace v rámci RESTART měla vliv primárně na individuální žadatele. Na podporu zvyšování absorpčních kapacit byla v rámci RESTART zajištěna pomoc při psaní žádostí prostřednictvím kurzů a workshopů. Přesto se zvyšovat absorpční kapacitu příliš nedaří.

Z pohledu ITI byl RESTART pro území přínosem, přestože se jednalo spíše o nástroj lobbyingu (nedisponuje vlastními prostředky). Pozitivním dopadem bylo prohloubení strategického plánování v kraji. Na druhou stranu podle respondenta tento nástroj v současné době hledá svojí roli, jelikož v území fungují další nástroje a mnoho lidí jej zaměňuje za OPST.

“ Přesun pod MMR i přesto, že stále sedí v regionu, RESTARTu neprospěl. Než byli na MMR, byli pod zmocněncem vlády pro strukturálně postižené regiony, celé to vznikalo tak jako partyzánsky, přístup připomínal spíše bottom-up. Nicméně politická podpora byla a díky tomu se dařilo vyjednávat bonifikace, popř. vytvářet speciální výzvy. V současné době jsou pravděpodobně utlačováni byrokratickými procesy a nemají tolik flexibility, jak by potřebovali. [Respondent, ITI]

”

Zároveň u Ústeckého kraje vidíme jistou skepsi ze strany některých respondentů k efektivitě projektů neinvestičního (měkkého) charakteru. Tento fakt může být dán právě velkou koncentrací sociálně problémových území a koncentrovanějšímu výskytu negativních patologických jevů než v jiných krajích.

“ Nejlepší by bylo, kdyby EU žádné peníze na měkké projekty neposílala, vše by šlo do infrastruktury. Peníze na měkké projekty vnímám jako vyhazování peněz z okna. Často se přes tyto programy krade. Dotace nepomohou z nepracovitého udělat pracovitého. Ušetřil bych na měkkých projektech a směřoval bych to do bydlení pro mladé lidi, na konkurenceschopnost a podnikání. [Respondent, Ústecký kraj]

”

Ze strany Krajské hospodářské komory byl RESTART pouze okrajovým zdrojem prostředků, z pohledu socio-ekonomického rozvoje kraje měl podíl pouze minimální. V následujícím období by pomohlo například vytvoření specifické výzvy pro problémové regiony.

Naopak zástupce inovačního centra uvedl, že RESTART byl posunem do nových možností a dotačních schémat. Z celoplošných programů se podařilo vytvořit specifické, které řešily konkrétní potřeby strukturálně znevýhodněných regionů.

“ Toto byla vítaná změna, kraje získaly nástroj, jak více promlouvat do toho, jakým způsobem budou prostředky využívány. Z RESTARTu se stal velice zajímavý nástroj, kdy dochází k zohlednění endogenních prvků, posunutí o jeden stupínek dál. Myslím si, že byl RESTART hodně konzultován s místními aktéry, jedná se o dobrý trend, který vymezil a přednastavil to, co přichází teď, tedy OP ST, který díky tomu má na co navazovat v kontextu využívání veřejných zdrojů. Když náš kraj z plošných výzev nečerpal, byli jsme ve velké míře hendikepováni. Proto RESTART pomohl lepším podmínkám v čerpání fondů v kraji. I změkčení parametrů pro naše dva kraje úplně nenarovnal podmínky, nicméně problémem je stále absorpční kapacita. [Respondent, ICUK]

”

Pro OP ST bude důležité zahrnout i nestandardní projekty, které silněji podpoří dosahování inovačních efektů a konkurenceschopnosti. Pohled na to, které projekty by z programu měly být podporovány se ovšem liší. Někteří preferují podporu vlajkových projektů, které by napomohly budovat novou image kraje, jiní zdůrazňují potřebu financování rozvoje podnikání a menších start-upů či komunitních projektů. Zajímavým tématem do budoucna může být komunitní energetika pro obce.

Mezi možná doporučení pro zlepšení situace čerpání lze uvést:

- ▶ Sjednání podmínek operačních programů, ucelení dotačního prostředí, které by umožnilo lepší orientaci potenciálních žadatelů v dotačním prostředí. K ucelení dotačního prostředí by přispěla například centralizace informací na jedno místo tak, aby žadatelé nemuseli sledovat několik portálů. Zároveň může napomoci provázání monitorovacích systémů a zavedení např. „newsletterů“ s dotačními možnostmi.
- ▶ Podpora žadatelů při psaní žádostí, jelikož malé obce často nemají zaměstnance, který by se mohl věnovat psaní žádostí a nemají finance na zaplacení externího dodavatele. V tomto kontextu mohou pomáhat MAS, či delegování mentoři (např. sdílení projektových manažerů).
- ▶ Rozvoj strategického myšlení starostů a podpora koncepčního strategického plánování. Důležité je podporovat vznik vizí a strategií v obcích, které doposud žádným materiálem nedisponují. Dále je potřeba komunikovat strategické priority území a jejich financování z různých zdrojů (fondy EU nemohou pokrýt komplexní problémy některých regionů).

“ Žádná velká změna nebyla, že by se něco velkého pozitivního povedlo. Nečerpalo se úplně špatně, ale asi to nebylo tak, jak byl smysl dotací. Není to katastrofa, ale nenaplnilo to cíle, ke kterým byly dotace určené. Načerpaly, úspěšně žádaly, ale není to vidět na regionu jako kvalitativní posun v území a přiblížení průměru republiky. [Respondent, Ústecký kraj] ”

- Příprava projektů „do šuplíku“ a kontinuita aktivit i se změnou politického vedení obcí. Přípravu projektů lze podpořit dotačním programem pro přípravu projektových záměrů (v Ústeckém kraji již dotační program existuje) a zacílením lidského kapitálu do území (např. regionální kanceláře, MAS, či mentoring). Velké strategické projekty je vhodné připravovat v kooperaci se všemi politickými subjekty tak, aby nedocházelo k pozastavení již připravených projektů.

“ Velkým tématem je připravenost projektů, primárně v kontextu porovnávání se s ostatními kraji. Města řeší spíše investice do infrastruktury a nezbyvá tolik času a prostředků na rozvojové projekty. [Respondent, Ústecký kraj] ”

- Podobně jako na úrovni obcí je potřeba zajistit politickou stabilitu a kontinuitu na úrovni kraje. Jako hlavní výhoda Moravskoslezského kraje byla hodnocena právě politická stabilita a to, že strategie je akceptována napříč politickým vedením, stojí si za ní ať je politické vedení jakékoliv.
- Snížení strachu obcí z investování a negativního pojetí dotací v důsledku zkušenosti s ROP. V tomto kontextu může napomoci osvěta a již zmíněná práce se starosty (včetně finančního poradenství).
- Úprava rozpočtového určení daní, což je krok, po kterém volá většina krajů. Velmi zazníval i v kraji Ústeckém.
- Zacílení podpory OPST na podporu chybějící infrastruktury, která by pomohla zvýšit konkurenceschopnost žadatelů.

“ OP ST znamená prostředky navíc, nicméně je zde otázka připravenosti a zaměření výzev. Spíše se orientuje na rozvoj, nikoliv zajištění základních věcí. Nicméně zde bychom potřebovali pomoc s těmi základními věcmi. [Respondent, Ústecký kraj] ”

4.3.1.2 Výzvy OPST pro Ústecký kraj

V návaznosti na přípravu Operačního programu OPST již byly na začátku tohoto roku vyhlášeny harmonogram výzev pro jednotlivé kraje. K přerozdělení mají tyto kraje finanční prostředky ve výši 42 mld. Kč pro období 2021-2027. Právě na podporu vzniku strategických projektů je vyčleněna velká alokace ve výši 7,3 mld. Kč. To je v souladu s tím, co bylo identifikováno v předchozích kapitolách jako nutná oblast změny pro posun území. Na rozvinutí podnikatelské a výzkumné infrastruktury směřuje podpora projektů v rámci OPST v oblasti „Podnikání“, na kterou je celkem vyhrazeno 800 mil. Kč (ovšem z toho částka 50 mil. Kč směřuje na filmové vouchery). Na vzdělávání ve firmách je vyhrazeno dalších 500 mil. Kč. Následující tabulka představí souhrn výzev.

Tabulka 55: Přehled výzev OPST pro Ústecký kraj¹⁷⁸

Oblast podpory	Název výzvy	Aktivity	Alokace (Kč)
Strategické projekty	Strategické projekty	Dle studií proveditelnosti	7,3 mld. Kč
Oběhové hospodářství	Inovace v oběhovém hospodářství	Investice do inovativních zařízení v odpadovém hospodářství	940 mil. Kč

¹⁷⁸ Více informací na webových stránkách OPST: [Přehled výzev OPST.pdf.aspx\(dotaceeu.cz\)](https://dotaceeu.cz/Prehled-vyzev-OPST.pdf.aspx)

Lidé a dovednosti	Odborné učebny	Modernizace a vybavení odborných učeben SŠ	500 mil. Kč
Digitální inovace	Konektivita škol	Vnitřní konektivita SŠ	300 mil. Kč
	Digitalizace pečovatelských služeb	Investice do hmotného i nehmotného majetku	230 mil. Kč
Podnikání	Vouchery pro podnikatele	Voucher pro rozvoj podnikání, digitální voucher, inovační voucher	150 mil. Kč
	Úvěrový nástroj pro MSP	Investice do hmotného i nehmotného majetku	600 mil. Kč
	Filmové vouchery	Voucher pro filmové MSP	50 mil. Kč
Lidé a dovednosti	Odborné učebny	Modernizace a vybavení odborných učeben SŠ	180 mil. Kč
	Vouchery pro veřejný sektor	Náborové příspěvky pro učitele, kreativní voucher, digitální voucher	110 mil. Kč
	Vzdělávání ve firmách	Vzdělávání a rekvalifikace v podnicích zasažených transformací	500 mil. Kč
Obnova území	Příprava projektů	Příprava, plánování a koordinace rozvoje území	60 mil. Kč
	Infrastruktura	Výstavba a modernizace komunikací pro cyklisty, zpřístupnění lokalit s přírodní, kulturní nebo technickou hodnotou	90 mil. Kč
	Příroda a krajina	Přírodě blízká opatření, opatření přispívající k ochraně biodiverzity	90 mil. Kč
	Veřejné služby, kultura, sport a rekreace	Podpora kultury a zachování kulturního dědictví, budování veřejných prostranství, sportovní a multifunkční infrastruktury (kultura a rekreace), regenerace brownfieldu pro účely vzdělávací infrastruktury, sociálních služeb a zdravotnictví	330 mil. Kč

Představujeme i aktuálně vyhlášené výzvy¹⁷⁹:

- ▶ 2. výzva – Strategické projekty Ústeckého kraje (s alokací 7,3 mld. Kč, finanční podpora na přípravu a realizaci strategických projektů pro žadatele jejichž individuální projekty nesou status strategického projektu přiznaného Regionální stálou konferencí Ústeckého kraje)
- ▶ 4. výzva – Technická pomoc v Operačním programu Spravedlivá transformace (s alokací 1,5 mld. Kč, pro efektivní administraci projektů OPST)

¹⁷⁹ Více informací na: [Ústecký kraj – Operační program Spravedlivá transformace \(opst.cz\)](https://www.opst.cz)

- ▶ 8. výzva – Konektivita škol v Ústeckém kraji (s alokací 300 mil. Kč, pro vybudování vnitřní sítě a zkvalitnění připojení k internetu na ZŠ a SŠ, nákup koncových zařízení je možný do výše 30 % maximálních způsobilých výdajů projektu)
- ▶ 5. výzva – Odborné učebny středních škol v Ústeckém kraji (s alokací 500 mil. Kč, modernizace a vybavení odborných učeben SŠ – např. chemické a fyzikální laboratoře, robotické laboratoře, počítačové učebny, nahrávací studia, dílny nebo specializované jazykové učebny)
- ▶ 11. výzva – Inovativní projekty oběhového hospodářství v Ústeckém kraji (s alokací 940 mil. Kč, třídění, dotřídňování, úpravy, materiálové přeměny, chemické recyklace ostatních a nebezpečných odpadů moderními způsoby)
- ▶ 17. výzva – Digitalizace pečovatelských služeb v Ústeckém kraji (celková alokace 230 mil. Kč na podporu projektů digitalizace pro poskytování pečovatelských služeb včetně vzdělávacích aktivit)
- ▶ Výzva I. - Úvěr transformace pro Karlovarský, Moravskoslezský a Ústecký kraj (celková alokace 1,8 mld. Kč pro Moravskoslezský kraj 1 mld., Ústecký kraj 0,6 mld. a Karlovarský kraj 0,2 mld.)
 - možnost bezúročného úvěru programu TRANSFORMACE určený na podporu investičních aktivit malých a středních podnikatelů v uhelných krajích (pro OSVČ, MSP) ve výši 0,5 až 100 mil. Kč

A každý z krajů představil přehled strategických projektů¹⁸⁰ v rámci OPST, pro Ústecký kraj se jedná o následující projekty:

- ▶ **Animace pro spravedlivou transformaci Ústeckého kraje** – projekt na pomoc spravedlivé transformaci na lokální úrovni s pomocí místních akčních skupin v kraji (celkové náklady projektu ve výši 55 mil. Kč a dotace ve výši 52,2 mil. Kč)
- ▶ **GET Centre UJEP** – projekt na vybudování základny pro VaVal v oblasti obnovitelných zdrojů a energií, souvisí s aktualizací bakalářských a magisterských oborů Energetika na UJEP, rozděleno do dvou pracovišť – Centrum vodíkových technologií UJEP a Energetické a technologické centrum na Fakultě strojního inženýrství (celkové náklady projektu ve výši 325 mil. Kč a dotace ve výši 816 mil. Kč)
- ▶ **Gigafactory**– území bývalé elektrárny Pruněšov I bude využito pro výstavbu továrny na výrobu lithiových baterií (celkové náklady projektu ve výši 59 mld. Kč a dotace ve výši 1,2 mld. Kč)
- ▶ **Green Mine – revitalizace a resocializace lomu ČSA**– projekt zaměřený na povinnou rekultivaci v lomu ČSA po skončení těžby v roce 2024 (s celkovými náklady 3 mld. Kč a předpokládanou výší dotace 1,2 mld. Kč)
- ▶ **H2 Triangle**– výstavba vodíkového hospodářství uvnitř průmyslového areálu Triangle (celkové náklady 608 mil. Kč a předpokládaná výše dotace 365 mil. Kč)
- ▶ **POZATR** – Podpora Zaměstnanost Transformace – projekt na pomoc podnikům a osobám dotčených procesem transformace na nízkouhlíkovou ekonomiku. (s celkovými náklady 870 mil. Kč a předpokládanou výší dotace 739,5 mil. Kč)
- ▶ **Region univerzité, univerzita regionu (RUR)** – výzkumem, odborností a transferem znalostí přispět k transformační změně kraje (celkové náklady 1,488 mld. Kč a předpokládaná výše dotace 1,265 mld. Kč)
- ▶ **SYNERGIS**– projekt na vybudování testovacího centra pro vývoj a aplikaci čistých zdrojů energie. (celkové náklady 1,210 mld. Kč a předpokládaná výše dotace 1,2 mld. Kč)
- ▶ **Těžba Lithia na Cínovci**– projekt skupiny ČEZ na zahájení těžby lithia, provázáno s projektem Gigafactory (celkové náklady 11 mld. Kč a předpokládaná výše dotace 1,25 mld. Kč)
- ▶ **Transformační centrum Ústeckého kraje** – obnova brownfieldu bývalé střední školy a vznik centra na podporu aktérů transformace v kraji (celkové náklady 950 mil. Kč a předpokládaná výše dotace 808 mil. Kč)
- ▶ **Zavedení vodíkové mobility v Ústí nad Labem**– projekt nahrazení autobusů s pohonem na naftu za vodíkové autobusy (celkové náklady 724 mil. Kč a předpokládaná výše dotace 615 mil. Kč)

¹⁸⁰ Více informací na: [Strategické projekty – Operační program Spravedlivá transformace \(opst.cz\)](https://strategickeprojekty-opst.cz)

4.3.1.3 Čerpání finančních prostředků evropských fondů – komparace tří uhelných krajů

V rámci rozdílností rozvoje v jednotlivých uhelných krajích pro přehled uvádíme ještě přehled čerpání v jednotlivých krajích. Konkrétně budou zkoumány rozdíly mezi podanými a proplacenými prostředky. Cílem této dílčí analýzy je zjistit, zdali některé kraje výrazně vybočují v počtu podaných žádostí a projektů, které následně realizují. Pokud by některý z krajů vykazoval výrazně nízké hodnoty v podaných žádostech, dává to alarmující signál problematického (ne)generování projektů, které jsou důležité pro strategický rozvoj obcí, měst, regionů i samotných krajů.

Kombinace faktorů diskutovaných v předchozí kapitole může vést k tomu, že takové subjekty nebudou některé projekty realizovat a nebudou ani podávat projektové žádosti. Proto jsme i v rámci dílčí analýzy připravily tabulku přehledů podaných X proplacených žádostí za všechny tři uhlé kraje.

Tabulka 56: Přehled podaných a proplacených projektových žádostí¹⁸¹

Kraj ¹⁸²	Podané žádosti (celkem)	Proplacené žádosti (celkem)	Podané žádosti ¹⁸³	Proplacené žádosti ¹⁸⁴
Karlovarský kraj	3 919	3 204	0,013	0,011
Ústecký kraj	9 938	7 790	0,012	0,009
Moravskoslezský kraj	16 520	13 108	0,014	0,011

Ústecký kraj měl po přepočtu na obyvatele nejméně podaných žádostí, z pohledu celkového počtu žádostí se umístil na druhé místo po Moravskoslezském kraji. Co se týče úspěšnosti proplacených projektů, ta dosahuje v Ústeckém kraji 78 %.

¹⁸¹ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování.

¹⁸² Počet obyvatel v jednotlivých krajích: Karlovarský kraj (293 311 obyvatel), Ústecký kraj (817 004 obyvatel), Moravskoslezský kraj (1 192 834 obyvatel).

¹⁸³ Podíl podaných žádostí na počet obyvatel v kraji.

¹⁸⁴ Podíl proplacených žádostí na počet obyvatel v kraji.

5. Případová studie správního obvodu ORP Rumburk

V této kapitole detailně **popisujeme základní charakteristiky SO ORP Rumburk (kapitola 5.1)**. Tyto charakteristiky mohou do určité míry předurčit životní podmínky v území, jeho dostupnost a obslužnost a další faktory, které mohou mít vliv na život obyvatel SO ORP Rumburk a jeho kvalitu. Čerpali jsme především z jednotlivých strategií a veřejně dostupných statistických dat.

Dále uvádíme **souhrn definovaných potřeb (kapitola 5.2)** tak, jak jsou uvedeny v relevantních strategiích. Tyto potřeby provazujeme na Teorii změny definovanou pro periferní území (kam SO ORP Rumburk z převážné většiny spadá). V závěru upřesňujeme, zda jsou dané problémy a potřeby pro ORP Rumburk stále platné, či došlo k jejich změně nebo eliminaci.

V kapitole také hodnotíme, k jakým **výstupům a výsledkům vedly realizované intervence a zda a jak odpovídají potřebám a problémům (kapitola 5.3)** definovaným pro SO ORP Rumburk. Na potřeby a problémy definované ve strategiích reagovaly intervence realizované prostřednictvím jednotlivých operačních programů.

Upřesňujeme, o jaké intervence šlo, zda skutečně navazovaly na definované potřeby a zda naplnily svůj účel. Zda tedy došlo jejich působením k identifikovatelné změně a tato změna je na ně jasně provázána.

Analýza intervencí v SO ORP Rumburk je členěna do tří částí, které reflektují typ žadatele dle pohledu na dané území, tedy následovně:

- ▶ Projekty realizované jádrovou obcí (podkapitola 5.3.1), tedy Rumburk (kde předpokládáme, že je obec hybatelem změn v území, byl zde také realizován největší podíl terénních šetření);
- ▶ Projekty realizované dalšími žadateli z jádrové obce (podkapitola 5.3.1.1), tedy projekty z nejrůznějších operačních programů (prostřednictvím individuálních výzev i výzev CLLD), realizované různými typy žadatelů (obce, podnikatelé, neziskové organizace a další);
- ▶ Projekty realizované žadateli z SO ORP Rumburk (podkapitola 5.3.2), tedy projekty z nejrůznějších operačních programů (prostřednictvím individuálních výzev i výzev CLLD), realizované různými typy žadatelů (obce, podnikatelé, neziskové organizace a další);

Zdůvodnění výběru ORP pro případovou studii je dostupné v **Příloze č. 1** této Zprávy. V textu využíváme volné parafráze z terénního šetření (označené např. [vedení města Rumburk]), případně přesné citace respondentů (označené piktogramem uvozovek).

Kapitola odpovídá především na EO5, EO6, EO7, EO9¹⁸⁵ a jejich podotázky, konkrétní odpovědi jsou v textu zvýrazněny pomocí piktogramu.

¹⁸⁵ EO5: Jakých výstupů a výsledků dosáhly intervence z fondů EU? Jaké byly konkrétní přínosy pro jednotlivé kraje a z pohledu rozvoje vybraného území / ORP?

EO6: Odpovídaly realizované intervence specifickým potřebám kraje a vybraného území (ORP) a potřebám cílových skupin v území (na základě informací z úkolu 1)?

EO7: Jaké okolnosti (kontext) přispěly ke zjištěným výsledkům a přínosům, a které okolnosti spíše působily jako bariéry?

EO9: Děje se díky využití integrovaných urbánních nástrojů propojenost jednotlivých aktivit, a to (i) věcná souvislost jednotlivých aktivit, (ii) územní, tedy zda jsou aktivity řešeny nejen v jádru území, ale i jeho zázemí, (iii) časová, tedy časová provázanost výzev, které mají souhrnně tvořit ucelený projekt?

5.1 Charakteristika SO ORP Rumburk

Případová studie pro Ústecký kraj byla zpracována v rámci SO ORP Rumburk. Ze všech ORP v kraji, žije v SO ORP Rumburk nejvyšší podíl obyvatel v periferním území. Ve správním obvodu leží 12 obcí, z nichž má 7 státu města a žije v něm 31 999 obyvatel.

Kromě Rumburku jsou v obvodu další obce, a to Dolní Poustevna, Šluknov, Jiříkov, Krásná Lípa, Mikulášovice a Velký Šenov, které mají status města. Dalších pět obcí jsou Doubice, Lobendava, Staré Křečany, Vilémov a Lipová. SO ORP hraniční na severu se Spolkovou republikou Německo. V rámci kraje sousedí s SO ORP Děčín a SO ORP Varnsdorf.

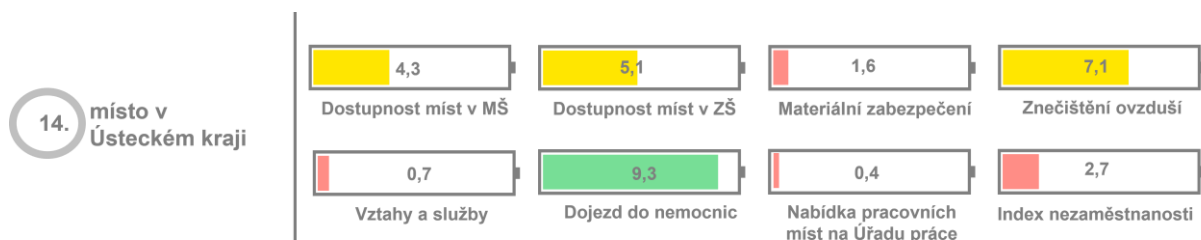
Území je nejsevernějším obvodem v republice (nejsevernější místo je v katastru osady Severní, jenž patří k obci Lobendava). Je součástí tzv. Šluknovského výběžku. Částečně území zasahuje do Národního parku České Švýcarsko a CHKO Lužické hory a Labské Pískovce.

Populační vývoj na území Šluknovského výběžku není příliš příznivý a kořeny tohoto trendu sahají až do 40. let minulého století a odsunu významné části obyvatelstva německé národnosti. V současné době jsou v obvodu zastoupeny národnostní menšiny převážně německé (3 %), slovenské (3 %) a romské. Vzhledem k tomu, že v posledních letech docházelo k útlumu tradičních odvětví (textilní a strojírenské), které nebylo ničím nahrazeno, zvyšovala se nezaměstnanost. Ekonomicky aktivní obyvatelé nebo mladší ročníky se často stěhují do jiných částí kraje nebo republiky za prací a za vzděláním a již se nevracejí zpátky.

Obyvatelé obvodu musí dojíždět značné vzdálenosti za specializovanými lékaři. Sdružená ambulantní zařízení se nacházejí v Krásné Lípě a Rumburku. Celý okres se potýká s nedostatkem lékařů. Řada momentálně sloužících doktorů je již v důchodovém věku a mladí lékaři se do obvodu nechtějí stěhovat.

Obdobně jako v jiných částech kraje je v obvodu zásadní problém s vysokou nezaměstnaností. Chybí pracovní příležitosti, kvalifikovaní zaměstnanci a řada obyvatel dojíždí za prací do Německa nebo do jiných krajů republiky.

Obrázek 41: Index kvality života v obci¹⁸⁶

Podle **Indexu kvality života v obci** se ORP Rumburk nachází na 14. místě v Ústeckém kraji. Pozitivně je hodnocen pouze dojezd do nemocnice (9,3). Neutrálně je hodnocena dostupnost míst v MČ (4,3), dostupnost míst v ZŠ (5,1) a úroveň znečištění ovzduší (7,1). Negativně je pak hodnoceno materiální zabezpečení (1,6), vztahy a služby (0,7), nabídka pracovních míst na Úřadu práce (0,4) a index nezaměstnanosti (2,7).

5.2 Potřeby SO ORP Rumburk

V této kapitole shrnujeme potřeby a problémy tak, jak byly definovány v jednotlivých relevantních strategiích pro hodnocené programové období 2014-2020. Některé ze strategií pokrývají celé období, jiné pouze jeho část. Potřeby porovnáváme s TZ, kterou jsme vytvořili ve Vstupní Zprávě Projektu. Pro posouzení toho, jak se potřeby dařilo prostřednictvím projektů plnit, analyzujeme na závěr i vybrané strategie pro období návazné, tedy 2021-2027.

¹⁸⁶ Obce v datech. Kvalita života, Rumburk. <https://www.obcevdtech.cz/rumburk>

Tato kapitola odpovídá především na EO spojené s potřebami, tedy EO6 a EO6.1¹⁸⁷.

Potřeby a problémy Rumburku a okolí vychází především z geografického a demografického charakteru území, současně reflektují jeho aktuální stav, včetně socioekonomických ukazatelů. Zásadní problémy území v zásadě kopírují problémy celého kraje. Mezi nimi je např. nezaměstnanost a nedostatek pracovních příležitostí. Dalším problémem je přítomnost vyloučených lokalit, nedostatek sociálních služeb, vysoká dojezdová vzdálenost pro lékařské služby, nebo nedostatečně vybudovaná technická infrastruktura.

Nutné jsou tedy investice primárně do sociálních služeb, které by měly napomoci dětem a mládeži ve vzdělávání v rámci školského systému a dospělým k získání zaměstnání. Dále je potřeba investovat do infrastruktury měst jak ve smyslu dopravní dostupnosti, tak technického zajištění území (vodovody, připojení na internet apod.). Jednotlivé potřeby jsou podrobněji rozepsány níže.

Potřeby OPR Rumburk byly identifikovány převážně ve Strategii území SO ORP Rumburk 2015-2024. Dále pak v dílčích koncepčních dokumentech města.

Tyto dokumenty se zaměřovaly především na oblast školství, sociálních služeb, zaměstnanosti, odpadového hospodářství a cestovního ruchu.

Pro definování potřeb na úrovni ORP vycházíme jak ze strategických materiálů pro celé území, tak i z užších tematických strategií, případně strategií města Rumburk. Vyšli jsme z těchto klíčových dokumentů:

Strategický plán sociálního začleňování města Rumburk a obce Staré Křečany pro období 2017–2020

Vstupní analýza Rumburk a Staré Křečany, 2016

Strategie SO ORP Rumburk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu 2015-2024

Strategie MAS Český sever 2014-2020

Strategie MAS Český sever 2021-2027

V této kapitole shrnujeme potřeby a problémy tak, jak byly definovány v jednotlivých relevantních strategiích pro hodnocené programové období 2014-2020. Některé ze strategií pokrývají celé období, jiné pouze jeho část. Potřeby porovnáváme s TZ, kterou jsme vytvořili ve Vstupní Zprávě Projektu. Pro posouzení toho, jak se potřeby dařilo prostřednictvím projektů plnit, analyzujeme na závěr i vybrané strategie pro období návazné, tedy 2021-2027.

EO6

Ze strategických dokumentů, rozhovorů s vedením města, ale i z průzkumu mezi občany, který byl realizován pomocí dotazníků, vyplynula jako výrazná témata sociální oblast a infrastruktura. Obdobně jako u krajské úrovně je v této podkapitole, v návaznosti na charakteristiku ORP a jeho problémů, vymezeno na základě strategických dokumentů několik konkrétních potřeb v daných oblastech:

- **Sociální služby:** Potřeby v oblasti sociálních služeb jsou pro SO ORP Rumburk zásadní. Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti, výskytu sociálně vyloučených oblastí, nízké vzdělanosti a dalších problémů jsou investice do kvalitních a dostupných sociálních služeb klíčové. Měla by být vytvořena **pozice koordinátora**, který by měl na starosti komunikaci a zajistil by **spolupráci mezi subjekty sociálních služeb** (obce, neziskové organizace a další instituce). Koordinace je potřebná jak vertikálním, tak horizontálním směrem. Další potřebou je zajištění **sociálního bydlení pro všechny ohrožené skupiny**, tedy pro seniory, osoby se zdravotním postižením, osoby postižené chudobou atd. V neposlední řadě je důležitá podpora sociálního podnikání. Téma sociální integrace bylo také součástí Teorie změny pro periferní území.

¹⁸⁷

EO6: Odpovídaly realizované intervence specifickým potřebám kraje a vybraného území (ORP) a potřebám cílových skupin v území (na základě informací z úkolu 1)?

EO6.1: Do jaké míry jsou potřeby ke zjištěným výsledkům a přínosům stále platné?

- ▶ **Školství:** Dle strategických dokumentů existují v oblasti školství dva základní okruhy potřeb. Prvním z nich je adaptace školské soustavy na demografický vývoj v kraji. V současné době jsou na mnoha místech přeplněné mateřské školy, přestože ve vedlejší vesnici kapacity mají. Je tedy potřeba **nastavit dobrou meziobecní spolupráci, která by mohla optimalizovat naplněnost jednotlivých tříd** a předat takové informace rodičům dětí. Naopak v oblasti základního školství je nyní problém spíše nadbytečná kapacita základních škol. Nicméně je potřebné, aby kapacita zůstala zachována do takové míry, aby pokryla budoucí ročníky, které jsou populačně silnější. Tedy aby se současný problém mateřského školství nepřenesl v budoucnu do školství základního. I v rámci tohoto problému je klíčová kvalitní meziobecní spolupráce s možnostmi sdílení kapacit (pracovníci, školní budovy apod.), slučováním tříd atd. V Teorii změny byla adresována pouze potřeba zvyšování kvality vzdělávání, což bylo průřezovou potřebou pro všechny typy území.
- ▶ **Ekonomika:** Vzhledem k problematice vysoké nezaměstnanosti obyvatelstva v oblasti ORP Rumburk je potřeba se zaměřit na **možnosti, jakým způsobem nezaměstnanost snižovat**. Důležité jsou kvalitní rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, pobídky a zvýhodněné podmínky pro drobné podnikatele, propojování pracovního trhu se školami apod. Také Teorie změny zmiňuje potřebu podpory zaměstnanosti, a to především prostřednictvím APZ. Dále Teorie změny identifikuje potřebu podpory lokální ekonomiky včetně sociálního podnikání.
- ▶ **Zdravotní služby:** V oblasti zdravotních služeb je **nejplactivějším problémem dojezdová vzdálenost do specializovaných zdravotních zařízení**. Pro obyvatele odlehlých částí kraje může být doprava za lékařskými službami velmi složitá. Zároveň některé lékařské služby v současné době zastávají lékaři starších ročníků, případně lékaři důchodového věku, kteří nemají náhradu. Je potřeba **zaměstnat a nalákat do kraje mladší lékaře**, aby odcházející doktory nahradili. Stejně tak by se mělo investovat do dostupnějších ambulantních služeb. Zdravotnictví je v Teorii změny součástí potřeby zajištění dostatečných kapacit a kvality veřejných služeb.
- ▶ **Odpadové hospodářství:** V souvislosti s odpadovým hospodářstvím je potřeba snižovat vytváření odpadu jako takového a v případě, že je odpad vytvořen tak se snažit o jeho **maximální recyklaci a další využitelnost** (materiálové nebo energetické využití). Způsoby nakládání s odpady by měly být sjednoceny napříč celým ORP. Obdobně by napříč celým ORP měla být **sjednocena strategie pro nakládání s bioodpadem** (svoz odpadu, kompostárny, bioplyn, digestát atd.). Vhodné by bylo zapojení zemědělců, kteří by finální produkt mohli využít. V neposlední řadě je **podstatná osvěta** obyvatelstva v oblasti třídění odpadů, jeho spalování apod. Také Teorie změny identifikuje odpadové hospodářství jako rozvojovou potřebu, a to v kontextu podpory životního prostředí.
- ▶ **Cestovní ruch:** Strategické dokumenty uvádějí cestovní ruch jako oblast nevyužitého potenciálu kraje. Důležitý je společný a **jednotný marketing v regionu a snaha, aby se součástí propagace stalo co nejvíce obcí**. Vzhledem k blízkosti hranic by se měla zvednout jazyková vybavenost pracovníků v cestovním ruchu, především se zaměřením na německý jazyk. Snahou by také měla být **větší přeshraniční spolupráce mezi obcemi na české a německé straně** např. v oblasti dopravy pro turisty jak přes hranice, tak např. do Lužických hor. Cestovní ruch je jako potřeba identifikován také v Teorii změny, kde je zmiňován především v kontextu rozvoje lokální ekonomiky.

V období 2014-2020 bylo financování města Rumburk omezeno z důvodu potřeby financování místní nemocnice. Následně byla nemocnice odkoupena krajem a město má více prostředků na investování do rozvoje či využívání dotačních zdrojů.

Samotné ORP Rumburk se stejně jako Ústecký kraj potýká s odlivem obyvatelstva, a to především za vzděláváním a následným uplatněním na trhu práce. V území ORP chybí kvalifikované pracovní pozice, ale také pracovní síla (mnoho občanů pracuje v Německu). Problémem je zajištění bydlení, ale také infrastruktury (např. nákladné projekty ČOV, základní vodohospodářská infrastruktura, internetové připojení). ORP Rumburk se dále snaží o rozvoj komunitní energetiky, zavádění obnovitelných zdrojů energie a řešení rozvoje energetické infrastruktury Šluknovského výběžku. Problémem území je nedostatečné připojení na síť, kvůli kterému hrozí dle vedení některých obcí k „blackoutu“.

Město Rumburk vytvořilo strategii definující hlavní priority. Město se snaží využívat dotačních titulů, částečně si zvládá připravovat samostatně, případně s využitím externích agentur. Část prostředků

město směřuje do přípravy projektových dokumentací, které jsou základem pro úspěšné čerpání fondů EU. Menší obce v ORP také využívají externích služeb pro zpracování projektů, což je dáno především absencí odborníků pro určitá témata. Zároveň je pro obce problematická shánět zaměstnance na úřady. Limitujícím faktorem pro podávání žádostí k investičním projektům dále představují stavební a další úřady, které se k záměrům vyjadřují. Problémem menších obcí může být kromě nedostatku pracovníků pro přípravu projektů také finanční rozpočet.

“ Jsme obec s 1250 obyvateli, peníze by na to nebyly. Jsme tu ve 4 lidech a každý sedí na 3 křeslech, bez těchto peněz by to bylo nereálný. Zastupitelstvo má svůj plán a máme šanony na další realizaci, ale když máme objekt, který má být za 30 milionů a dostaneme 10, tak to nedáme. Finančně náročnější objekty musíme rozložit do více etap. Tam, kde je třeba 50 % kofinancování, je to pro nás nereálné to zafinancovat. [Respondent, vedení obce v ORP]

”

Teorie změny Periferní území	SO ORP Rumburk	Komentář
Řešení problematiky nezaměstnanosti v regionech s výrazně nadprůměrnými hodnotami		Potřeba snížit nezaměstnanost v regionech s nadprůměrnými hodnotami se týká nejen SO ORP Rumburk, ale také celého Ústeckého kraje. Na úrovni ORP i kraje bylo řešeno téma zvyšování zaměstnanosti a zvyšování kompetencí zaměstnanců.
Řešení problematiky sociálního vyloučení		Na úrovni kraje i ORP se ve strategických dokumentech objevovala potřeba zvýšení dostupnosti sociálních služeb, zajištění dostupnosti bydlení, či snížení počtu vyloučených lokalit . Řešení problematiky sociálního vyloučení je jednou z nejvýrazněji akcentovaných potřeb.
Podpora lokální ekonomiky včetně sociálního podnikání		S potřebou snížení nezaměstnanosti se pojí také další potřeba podpory lokální ekonomiky včetně sociálního podnikání . Strategické dokumenty na všech úrovních obsahovaly potřeby týkající se podpory podnikání, dále byla akcentována potřeba propojování vzdělávání a soukromého sektoru, či potřeba podpory cestovního ruchu.
Rozvoj dopravní a technické infrastruktury		Strategické dokumenty ORP Rumburk nebyly zaměřeny na oblast infrastruktury. Na problematiku cílila strategie MAS Český sever, kde byla vydefinována potřeba rozvoje dopravy a infrastruktury.
Potřeba zvýšit dostupnost a kvalitu veřejných služeb		I toto téma bylo relevantní na území kraje (rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, rozvoj infrastruktury zdravotní péče) i ORP. Na úrovni ORP Rumburk byla vymezena potřeba zvýšení obslužnosti, kdy bylo jako problém identifikováno především nedostatečné zajištění zdravotní péče.
Narušené životní prostředí		Téma bylo řešeno na úrovni kraje i ORP. Ve strategických dokumentech ORP se řešilo snížování produkce a nakládání s odpady .

Teorie změny Periferní území	SO ORP Rumburk	Komentář
Posílení aktivní politiky zaměstnanosti a zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce		Potřeba byla na území ORP řešena především zajištěním rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané . Zároveň byla řešena podpora zaměstnanosti například propojováním vzdělávání a trhu práce, či pobídkami.
Potřeba rozvoje a zefektivnění veřejné správy		Potřeba rozvoje a zefektivnění veřejné správy nebyla na úrovni ORP řešena.
Nedostatečná úroveň kvality vzdělávání a jejího monitoringu		U této potřeby bylo ve strategických dokumentech řešeno primárně zvyšování kapacit mateřských škol a podpora meziobecní spolupráce . Kromě těchto potřeb se v souvislosti se vzděláváním řešil rozvoj infrastruktury, a to ve strategii MAS.

Ve strategických dokumentech ORP Rumburk byla alespoň částečně obsažena velká část potřeb pro rozvojová území definované v Teorii změny. Konkrétně byla v dokumentech obsažena témata řešení sociálního vyloučení, zvyšování zaměstnanosti, podpory lokální ekonomiky, zvyšování dostupnosti služeb a rozvoje odpadového hospodářství. Specificky pro území ORP Rumburk rezonovala témata nedostatečného zajištění zdravotních služeb, což je dáno především odlehlostí Šluknovského výběžku.

Naopak ve strategických dokumentech chybělo téma rozvoje infrastruktury, kvality vzdělávání a veřejné správy. Částečně tyto potřeby pokryla strategie MAS Český Sever. Obecně nebylo na území ORP mnoho strategických dokumentů, což odpovídá problematice zmíněné na úrovni kraje, kdy menší obce v některých případech absentují strategické materiály a vize pro rozvoj území.

5.3 Vývoj území a realizované projekty včetně zjištění z terénu

ORP Rumburk se potýkalo s řadou problémů typických pro celý Ústecký kraj. Tématem byl odliv obyvatel, nedostatečná infrastruktura i dojíždění za prací do Německa. Vzhledem k odlehlosti území bylo problematické také nedostatečné pokrytí sociálními službami. Na území ORP a celého Šluknovského výběžku se nachází několik sociálně vyloučených lokalit. Obce řeší vznik menších sociálních lokalit na svém území. Tyto problémy se promítly do definovaných potřeb, které směřovaly na rozvoj lokální ekonomiky a podporu sociální integrace.

Projekty realizované z fondů EU směřovaly na řešení části priorit území. Významně byla podpořena sociální oblast (sociální bydlení, rozvoj sociálních služeb, prevence kriminality) a vzdělávání (rozvoj infrastruktury, zvyšování kvality výuky).

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
Řešení problematiky odpadového hospodářství (TC 6)		Odpadové hospodářství bylo řešeno v ORP Rumburk 9 projekty. Projekty směřovaly na předcházení vzniku odpadů, vybudování sběrných dvorů a pořízení vybavení

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		(např. štěpkovač, kompostéry, drtič). V území dále započala spolupráce ohledně založení společného podniku a zajištění vlastního dopravce pro svoz odpadu. V případě vybavení sběrného dvora byla kvitována výše dotace (85 %) i výstupy – modernizace sběrného dvora a pořízení nového lisu. Významným přínosem projektu byly také finanční úspory.
Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, rozšíření kapacit mateřských škol (TC 10)		V oblasti vzdělávání došlo k pořízení vybavení do jazykové učebny, modernizaci učeben, či zajištění bezbariérovosti. Velkou část projektů tvořily šablony, které směřovaly na rozvoj kvality výuky. Projekty podpořily také inkluzi a sociální integraci, což je problematické téma území vzhledem k vyšší míře sociálního vyloučení. Prostřednictvím projektů byla dále vybudována polyfunkční učebna pro zájmové vzdělávání (včetně vybavení nábytkem, didaktickými pomůckami a didaktickou technikou) a školní dílna lesních mechanizačních prostředků Střední lesnické školy a střední odborné školy Šluknov. Projekty neřešily jednu z potřeb území, a to rozšiřování kapacit mateřských škol.
Rozvoj lokální ekonomiky (TC3, TC8)		Velká část projektů směřovala také do oblasti podnikání, kde projekty podpořily rozvoj konkurenceschopnosti, využití inovací, snižování energetické náročnosti objektů, podporu internacionalizace a spolupráce, či renovaci zastaralých objektů (brownfield). Konkurenceschopnost podniků byla podpořena především prostřednictvím nových technologií a rozvoje infrastruktury (rekonstrukce výrobních objektů, rozšíření kapacit objektů). Příkladem podpořené firmy byla Nobilis Tilia s.r.o., která realizovala několik projektů na podporu rozvoje konkurenceschopnosti a využití inovací v podnikání. Další skupina projektů směřovala na rozvoj kompetencí zaměstnanců místních podniků. Projekty podpořily rozvoj měkkých dovedností i odborných znalostí, a to ve třech firmách (EUROMETALGROUP s.r.o., KM Trading CZ s.r.o., KONTRAPRODUKTION s.r.o.). Dva projekty směřovaly na vybudování dětských skupin.

Definované oblasti potřeb	Naplnění potřeby projekty realizovanými fondy EU	Jak byly potřeby plněny
		Projekty měly spíše individuální efekty na konkrétní podniky v území. Vzhledem ke komplexitě se nedařilo řešit problém nedostatku pracovních příležitostí, nedostatečné nabídky služeb ani odliv pracovníků do sousedního Německa.
Rozvoj sociálních služeb (koordinace aktivit v sociální oblasti, řešení problematiky bydlení, snižování sociálního vyloučení, podpora sociálního podnikání) (TC 9)		V sociální oblasti bylo adresováno několik témat v souladu s potřebami území: ▶ Sociální bydlení včetně dluhového poradenství a prevence (vytvoření kontaktního místa pro bydlení, zajištění tří desítek sociálních bytů v území) ▶ Rozvoj sociálních služeb (modernizace prostorů, zvýšení kapacit, zajištění bezbariérovosti) ▶ Prevence kriminality (zajištění asistentů, integrace cílových osob, rozvoj komunikačních i sociálních kompetencí a zvýšení kvalifikace pro lepší uplatnění na trhu práce, aktivizace, snížení kriminality) ▶ Terénní práce a mapování sociálního vyloučení ▶ Sociální podnikání (zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny, vytvoření sociálního podniku) ▶ Snižování zadlužení (jeden z projektů podpořil snižování zadlužení občanů vůči obci, zapojeno bylo 150 občanů) ▶ Rozvoj komunitního života (komunitní práce, poradenství pro cílové osoby (pracovní, kariérové, finanční), vytvoření pracovních míst a zapojení komunity)
Podpora cestovního ruchu (TC3, TC6)		Tato potřeba nebyla prostřednictvím projektů řešena.

5.3.1 Projekty města Rumburk

Město Rumburk jakožto žadatel realizovalo 11 projektů, které směřovaly na oblast životního prostředí, veřejné správy, vzdělávání a sociálních služeb. Nejdražším projektem byla rekonstrukce a rozšíření kapacit Centra POKORUM, které poskytuje sociální rehabilitace. Aktivita projektů částečně směřovaly na potřeby vydefinované ve strategických dokumentech.

Co se týče projektů realizovaných jinými žadateli na území města Rumburk, ty směřovaly primárně na rozvoj vzdělávání a podnikání. Projekty v oblasti podnikání pomohly několika místním podnikům v rozvoji konkurenceschopnosti, energetické účinnosti a využití inovací.

Posun v kvalitě života v obci Rumburk spatřuje 37 % obyvatel. Respondenti kvitovali výrazný posun města a jeho zvelebování. Problémem města zůstává jeho zadlužení, zároveň jej ovlivňuje jeho příhraniční poloha. Problémem zůstává také zdravotnictví, či rozvoj infrastruktury (např. několik let opravovaný most).

Celkem realizovalo město Rumburk 11 projektů ze tří operačních programů. Projekty směřovaly na podporu **životního prostředí** (snižování energetické náročnosti budov, snižování rizik, protipovodňová opatření), **rozvoj sociálních služeb, vzdělávání a územní plánování**. V této kapitole budou popsány projekty realizované přímo městem Rumburk a dále budou popsány projekty realizované dalšími aktéry na území města (například školy, STROJÍRNY Rumburk a další podnikatelé). V této kategorii žadatelů rezonovalo téma vzdělávání a podnikání.

Tabulka 57: Přehled projektů ve městě Rumburk¹⁸⁸

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP ŽP	Protipovodňová opatření	2
OP ŽP	Snižování environmentálních rizik	1
OP Z	Podpora sociálního bydlení	1
IROP	Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	3
IROP	Snižování energetické náročnosti budov	2
IROP	Územní plán	1
IROP	Rozvoj sociálních služeb	1
Celkem		11

První skupina projektů města směřovala na rozvoj **životního prostředí**. Zpracován byl protipovodňový plán města¹⁸⁹, vybudovány byly výstražné a varovné systémy ochrany. Projekt reagoval na zvyšující se počet povodní v území. Díky digitálnímu plánu město očekává účinnější protipovodňová opatření. Díky dalšímu z projektů byla vybudována retenční nádrž s dešťovou kanalizací. Tento projekt byl součástí revitalizace sídliště Na Valech. Dále díky projektům došlo k zateplení (snižování energetické náročnosti) dvou bytových domů. Poslední projekt *Rekonstrukce technologie chlazení zimního stadionu Rumburk* snížil množství nebezpečné látky v primárním okruhu chlazení a tím snížil environmentální rizika. Výměna technologií sníží nutné náklady města na údržbu objektu. Součástí rekonstrukce je také snížení energetické náročnosti budovy stadionu.

Projekty dále směřovaly do **sociální oblasti**. První projekt *Cesta k lepšímu bydlení*¹⁹⁰ rozvíjel sociální bydlení ve městě včetně dluhového poradenství a prevence. V ORP Rumburk je téma dostupného bydlení výrazně rezonující, ostatně jako v celém Ústeckém kraji. Problémem je v území především obchod s chudobou, kdy přímo v Rumburku vznikají vyloučené mikrolokality. Sociální bydlení bylo vedením obce hodnoceno jako vhodnou oblastí podpory. Město vymezilo pro sociální bydlení budovu,

¹⁸⁸ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁸⁹ https://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiW_d3O75z_AhWXjaOKH_Q8tAREQFn0ECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fvzakazky.rumburk.cz%2Fdocument_1149%2Fdb9df9826f1fb4796745443f9304171c-08_podklad_pro_podani_zadosti_v_ramci_opzp-pdf&usq=AOvVaw3mx_XIOUQ3MoBrMaMb-YaZ

¹⁹⁰ https://www.rumburk.cz/gallery/clanky/6571/informacni_letak.pdf

u které se následně zjistil špatný stav a došlo tudíž k navýšení nákladů. Jako problematická je shledávána také podmínka udržitelnosti 20 let.

Na tento projekt město navazuje vytvořením kontaktního místa pro bydlení, v rámci kterého chce město přidělit 10 bytů cílovým skupinám. Tento projekt vzniká také z důvodu připravovaného zákona, podle kterého budou tyto centra povinná.

Druhým projektem v sociální oblasti bylo *Centrum POKORUM*, jehož cílem byla rekonstrukce objektu sociální služby (Agentura Pondělí), která zde poskytuje sociální rehabilitace.¹⁹¹ Kromě rozšíření prostorů umožnil projekt také zajištění bezbariérových přístupů a vybudování zázemí pro zaměstnance. Centrum nabízí službu péče o děti s mentálním postižením a snaží se o jejich zařazení do běžného života.

V **oblasti vzdělávání** došlo k pořízení vybavení do jazykové učebny, modernizaci učeben fyziky a chemie, či zajištění bezbariérovosti. To bylo vedením města vnímáno jako velký úspěch vzhledem k velikosti školy, která je tvořena šesti pavilony. Poslední z projektů směřoval na vytvoření **územního plánu**. Projekty z fondů EU zaujímaly zhruba 30-40 % na rozvoji města.

“ I když jsme s některými věcmi jsme nedopadli, je to velmi dobrý motor, který napomáhá k rychlejšímu rozvoji města. [Respondent, vedení obce]

5.3.1.1 Projekty realizované dalšími aktéry ve městě Rumburk

Tato kapitola se zaměřuje na projekty realizované ve městě Rumburk, jejichž žadatelem ovšem nebylo samotné město. Ve městě Rumburk bylo realizováno 38 projektů dalšími aktéry, mezi které spadají především podnikatelé a příspěvkové organizace. Projekty byly realizovány ze tří operačních programů.

Tabulka 58: Přehled projektů dalších aktérů realizovaných v obci Rumburk¹⁹²

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP ŽP	Zlepšení kvality ovzduší	1
OP VVV	Rozvoj kvality vzdělávání	24
OP PIK	Rozvoj konkurenceschopnosti podniků	2
OP PIK	Rozvoj inovací v podnikání	7
OP PIK	Zvyšování energetické účinnosti v podnikání	4
	Celkem	38

Nejvíce projektů směřovalo do **oblasti vzdělávání**, a to konkrétně na realizaci *Šablon*. Velká část projektů směřovala také do **oblasti podnikání**, kde projekty realizovalo pět žadatelů. Pět projektů realizovala firma ABX, spol. s r.o., díky kterým podpořila rozvoj konkurenceschopnosti a využití VaV. Dále firmy podpořily snižování energetické náročnosti objektů, či renovaci zastaralých objektů (brownfield).

Poslední projekt byl zaměřen na **oblast životního prostředí** (*Ekologizace výroby odlitků ve slévárně METALURGIE Rumburk – snížení emisí*), kdy došlo ke snížení emisí stacionárního zdroje, a tudíž snížení koncentrace znečišťujících látek.¹⁹³

“ Konkrétně zde šlo o zhruba čtyři roky trvající realizaci komplexu stavebně technických opatření, kdy instalací nových výrobních technologií a nových odlučovacích zařízení došlo k výraznému snížení emisí TZL do ovzduší o cca 82 % oproti původnímu stavu, tj. snížení o cca 20 tun poléťavého prachu za rok. (...) Nešlo jen o snížení emisí tuhých látek, ale také o snížení hluku, který byl předmětem nejednoho sporu se sousedy. [Webové stránky MM Spektrum]

¹⁹² https://www.rumburk.cz/gallery/clanky6571/informacni_letak.pdf
-mesta-rumburk-s-nazvem-centrum-pokorum/

¹⁹³ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁹³ <https://www.mmspektrum.com/clanek/ekologicke-odlevani-v-primem-prenosu>

5.3.1.2 Zpětná vazba občanů Rumburku

EO5.4

V rámci dotazníkového šetření pro občany Rumburku¹⁹⁴ jsme zjišťovali zpětnou vazbu k několika projektům.

- ▶ První z projektů bylo *Centrum školských poradenských služeb Šluknovska – REKO*. S centrem se setkalo, nebo jej přímo využilo 5 % respondentů. Tento projekt měl podle občanů přínos především zvýšení kvality života v obci. O financování projektu z fondů EU vědělo 50 % respondentů.
- ▶ Dalším projektem byla *Finanční podpora na výměnu zastaralých zdrojů tepla na pevná paliva (kotlíková dotace)*, tohoto projektu si všimlo nebo využilo 25 % respondentů. Projekt měl přínos především na rozvoj životního prostředí, zvýšení kvality života v obci a zlepšení vzhledu obce. O financování projektu z fondů EU vědělo 69 % respondentů.
- ▶ *Rekonstrukce technologie chlazení zimního stadionu Rumburk* si všimlo téměř 22 % respondentů. Tento projekt měl podle občanů přínos pro životní prostředí, rozvoj volnočasových aktivit a rozvoj infrastruktury. O financování projektu z fondů EU vědělo 33 % respondentů.
- ▶ *Železniční stanice Markvartice* vnímalo či využilo 5 % respondentů. Tento projekt ovlivnil podle respondentů především kvalitu života občanů. O financování projektu z fondů EU vědělo 50 % respondentů.

S žádným z výše zmíněných projektů se nesetkalo téměř 42 % občanů. Jak ukazují výsledky, o financování z fondů EU věděla u projektů méně než polovina respondentů. O dalším projektu financovaném z fondů EU vědělo téměř 15 % respondentů. Jednalo se především o most v ulici Sukova (realizace stále probíhá), protipovodňová opatření, bezbariérovost základní školy a zateplení budov.

Prezentaci projektů financovaných z fondů EU městem zaregistrovalo 23 % občanů, především pak prostřednictvím webových stránek města (31 %), obecního tisku (31 %) a sociálních sítí města (25 %). Za užitečné považovalo projekty téměř 61 % respondentů. Hlavní přínos byl spatřován ve vyplnění mezer ve financování, obnově území a zvyšování životní úrovně, rozvoji infrastruktury a životního prostředí, či rozvoji občanské vybavenosti. Jeden z respondentů uvedl, že se jedná o možnost města dokončit investice, na které by jinak zadlužené město nemělo dostatek finančních prostředků.

EO5.5

Posun v kvalitě života v obci Rumburk spatřuje 37 % obyvatel. Respondenti kvitovaly výrazný posun města a jeho zvelebování. Problémem města zůstává jeho zadlužení, zároveň jej ovlivňuje jeho příhraniční poloha. Problémem zůstává také zdravotnictví, či rozvoj infrastruktury (např. několik let opravovaný most). Občané města dále poukázali na přetrvávající problém sociálního vyloučení, který doprovází zvýšená kriminalita.

“ Jsme vyloučenou lokalitou včetně všech negativních dopadů, pro řídicí jednotky v Praze nejsme lukrativní, proto sem není směřována pozornost. Naopak jsme užitečnou oblastí k "odkládání" ekonomicky neperspektivních občanů – občanů dlouhodobě nepracujících (Sídliště Šluknov, odkud se stěhují po selhání do blízkých měst, vč. Rumburku), koncentrace občanů s hendikepem (Domov Brtníky Agentura Pondělí, DZR Palmovka v Krásné Lípě, DZR v Poustevně atd.). Nepodporovala bych finančně projekty spojené, které podporují nárůst těchto obyvatel v místě. Naopak je potřeba zvýšit kapacitu ubytovacích služeb pro seniory – domovy pro seniory, odlehčovací služby... [Dotazníkové šetření pro občany Rumburku]

”

¹⁹⁴ Dotazníkové šetření běželo v období od 11. 4. 2023 do 24. 5. 2023, sdíleno bylo vedením města Rumburk. Šetření se zúčastnilo 50 respondentů.

5.3.2 Projekty žadatelů ze správního obvodu ORP Rumburk

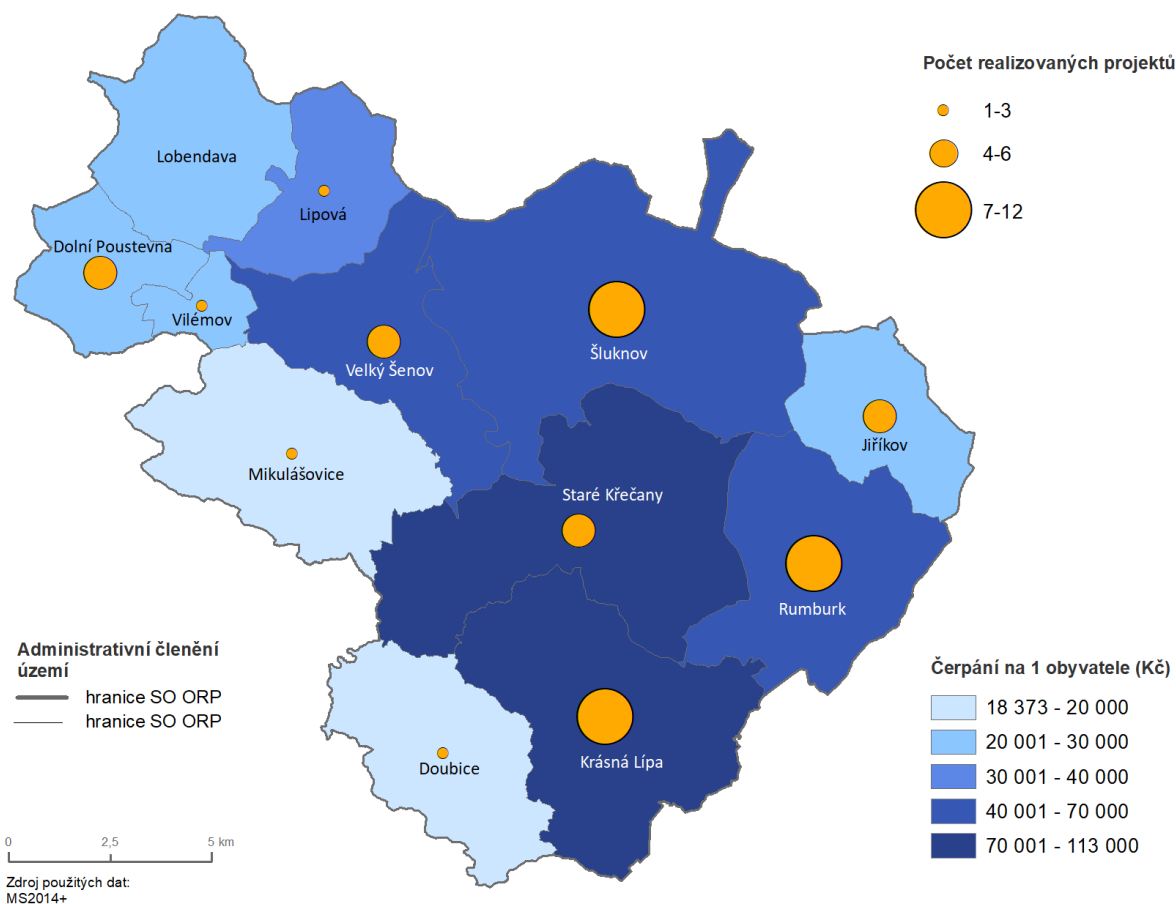
V ORP Rumburk se nachází 12 obcí. Žadatelé z ORP Rumburk bylo realizováno celkem 113 projektů. Nejpočetnější skupina projektů směřovala na podporu vzdělávání a životního prostředí. Projekty v oblasti vzdělávání podpořily rozvoj kvality, dále pak na podporu inkluze a sociální integrace žáků a rozvoj infrastruktury. V oblasti životního prostředí projekty směřovaly na snížení energetické náročnosti budov (zateplení objektů), řešení problematiky odpadů (sběrné dvory, pořízení drtiče a štěpkovače a další), přípravu protipovodňových opatření, revitalizaci zeleně, ochranu území (odstranění nepůvodních druhů z lesních porostů, úpravy druhové skladby lesních ekosystémů) a revitalizaci vodní nádrže.

Příkladem dobré praxe byla firma Nobilis Tilia s.r.o., která realizovala několik projektů na podporu rozvoje konkurenceschopnosti a využití inovací v podnikání. Zdařilé byly také projekty sociálního bydlení a snižování kriminality.

Obrázek 42: Čerpání fondů EU a počty projektů v obcích ORP Rumburk

ČERPÁNÍ ESIF A POČET REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ V OBCI obce správního obvodu ORP Rumburk

Všechny obce realizovaly alespoň jeden projekt z fondů EU a považovaly jej za přínos pro kvalitu života občanů. Největší přínosy měly projekty na rozvoj služeb a volnočasových aktivit a rozvoj vzdělávání. Dále byl přínos spatřován v oblasti životního prostředí, rozvoji infrastruktury a sociálních služeb. Polovina obcí by realizovala většinu projektů i bez fondů EU, zbytek by realizoval méně než polovinu. Důvodem je především finanční rozpočet obce. Podle všech obcí se spíše dařilo řešit potřeby vydefinované ve strategických dokumentech. Podle většiny respondentů na to měly spíše či výrazně

vliv fondy EU, jeden respondent uvedl, že fondy EU měly spíše zanedbatelný vliv. Témata výzev odpovídala potřebám obce podle tří respondentů.

Podle tří respondentů jejich obec disponuje dostatečnými administrativními a finančními kapacitami pro realizaci projektů. Podle zbývajících respondentů by pro zajištění dostatečných kapacit pomohlo zjednodušení administrativy a podmínek, či zajištění odborníků na zpracování dotačních titulů. Tři respondenti dále zaznamenali ve výzvách nějaký typ bonifikace, dva z nich pak této bonifikace využili (OPZ TP+APK, IROP). Všichni respondenti pak vnímají přínos bonifikace ve výzvách, konkrétně ve větší jistotě při podání žádosti a zvýhodnění pro málo rozvinuté regiony a s tím spojené zmírnění rozdílů mezi jednotlivými regiony.

Celkem bylo v ORP Rumburk realizováno 133 projektů obcemi a dalšími aktéry. Projekty byly realizovány prostřednictvím pěti operačních programů a směřovaly primárně na rozvoj vzdělávání, zaměstnanosti, sociálních služeb, životního prostředí a podnikání.

Vzdělávání

Tabulka 59: Přehled projektů v ORP Rumburk (oblast vzdělávání).¹⁹⁵

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP VVV	Rozvoj sociální integrace žáků a inkluze	20
OP VVV	Rozvoj kvality vzdělávání	21
IROP	Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání	8
Celkem		49

Projekty v oblasti **vzdělávání** směřovaly především na rozvoj kvality, dále pak na podporu inkluze a sociální integrace žáků a rozvoj infrastruktury. Většinu projektů tvořily Šablony, osm projektů pak směřovalo na rozvoj infrastruktury. Konkrétně došlo k vybudování nových odborných učeben, modernizaci vybavení a vybudování bezbariérových přístupů. Prostřednictvím projektů byla dále vybudována polyfunkční učebna pro zájmové vzdělávání (včetně vybavení nábytkem, didaktickými pomůckami a didaktickou technikou) a školní dílna lesních mechanizačních prostředků Střední lesnické školy a střední odborné školy Šluknov.

Téma vzdělávání v ORP Rumburk

Celkem bylo v oblasti vzdělávání za ORP Rumburk 76 projektů za celkem 127 mil. Kč. Projekty byly zaměřeny především na 3 oblasti:

- ▶ rozvoj infrastruktury pro vzdělávání,
- ▶ rozvoj kvality vzdělávání,
- ▶ podporu sociální integrace a inkluzivního vzdělávání.

Ve financování vzdělávání bylo ORP Rumburk velmi pod průměrem České republiky, ročně na jednoho žáka v ZŠ připadlo 54 511 Kč, z dotací pak 1 411 Kč. Ve strategických dokumentech na území ORP nebylo téma sociální integrace příliš skloňováno. Přitom potřebu zaměřit se na toto téma dokládá Index destabilizující chudoby¹⁹⁶ podle kterého je destabilizující chudoba ohrožující rodiny v ORP na velmi vysoké úrovni. Podíl dětí v bytové nouzi je v ORP Rumburk 2 % (průměr ČR je 1,1 %), podíl rodičů v exekuci je zde 32,4 % (průměr ČR je 16,7 %). Nad průměrem České republiky (1 %) je také podíl dětí žijících v sociálně vyloučené lokalitě, který dosahuje 5,3 % a podíl dospělých s ukončeným maximálně základním vzděláním (v ORP Rumburk 15,5 %).

¹⁹⁵ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁹⁶ <https://www.mapavzdelavani.cz/socialni-problemy?orp=167>

Celkové financování ročně na žáka v ZŠ na území ORP¹⁹⁷:

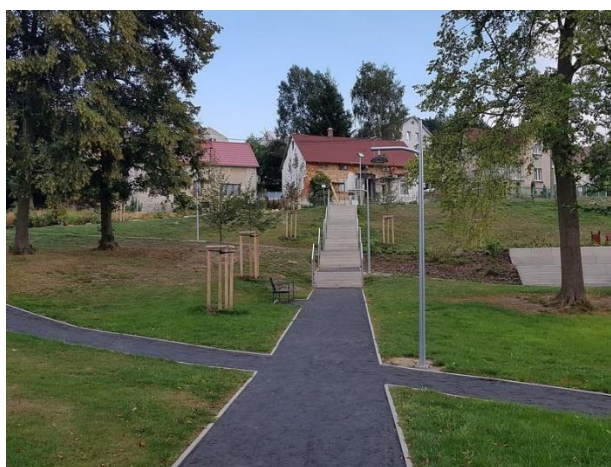
	ORP Rumburk	Průměr ČR
Finance od státu	44 031 Kč	46 263 Kč
Finance od obce	9 069 Kč	11 457 Kč
Finance dotace	1 411 Kč	2 489 Kč
Finance celkem	54 511 Kč	60 134 Kč

Životní prostředí

Tabulka 60: Přehled projektů v ORP Rumburk (oblast životního prostředí).¹⁹⁸

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP ŽP	Příprava protipovodňových opatření	5
OP ŽP	Řešení odpadového hospodářství	9
OP ŽP	Revitalizace zeleně	3
OP ŽP	Ochrana území	2
OP ŽP, IROP	Snížení energetické náročnosti budov	9
OP ŽP	Revitalizace vodní nádrže	1
	Celkem	29

V oblasti **životního prostředí** projekty směřovaly na snížení energetické náročnosti budov (zateplení objektů), řešení problematiky odpadů (sběrné dvory, pořízení drtiče a štěpkovače a další), přípravu protipovodňových opatření, revitalizaci zeleně, ochranu území (odstranění nepůvodních druhů z lesních porostů, úpravy druhové skladby lesních ekosystémů) a revitalizaci vodní nádrže. Poslední z projektů umožnil zlepšit stav nevyhovující vodní nádrže (*Revitalizace malé vodní nádrže v k.ú. Mikulášovice*) včetně odbahnění. Výsledkem projektu je zlepšení flory a fauny, ale také zvýšení retence vody v krajině a bezpečnosti v okolí nádrže. Tři projekty umožnily revitalizovat zeleň v několika lokalitách města Dolní Pustevna.¹⁹⁹

Odpadové hospodářství je pro obce palčivé téma, v území proto započala spolupráce ohledně založení společného podniku a zajištění vlastního dopravce pro svoz odpadu. V případě vybavení sběrného dvora byla kvitována výše dotace (85 %) i výstupy – modernizace sběrného dvora a pořízení nového lisu. Významným přínosem projektu byly také finanční úspory.

“ V neroztříděné formě by je likvidace 1 tuny papíru stála zhruba 2500–3000 Kč, díky projektu je teď odpad vytríděný a 1 tuna vyjde na zhruba 700 Kč. [Respondent, vedení obce v ORP]

”

¹⁹⁷ Zdroj: PAQ: <https://www.mapavzdelavani.cz/>

¹⁹⁸ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

¹⁹⁹ <https://www.3lstudio.cz/projekt&cislo=5254> a <https://www.3lstudio.cz/projekt&cislo=5281> (zdroj obrázku).

Zaměstnanost a sociální služby

Tabulka 61: Přehled projektů v ORP Rumburk (oblast zaměstnanosti a sociálních služeb).²⁰⁰

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP Z	Podpora sociálního začleňování	8
OP Z	Zvyšování zaměstnanosti	5
OP Z	Zvyšování adaptability pracovníků	3
OP Z	Rozvoj organizace s ohledem na lidské zdroje	1
IROP	Podpora sociálního bydlení	3
IROP	Rozvoj sociálních služeb	1
	Celkem	21

Jednu z významných potřeb šluknovského výběžku představuje sociální integrace spojená se zvyšováním zaměstnanosti a dostupnosti služeb v území. Jedna z obcí v ORP zmínila problém území v podobě nedostatku pracovních příležitostí a migrace. Situace je pak horší oproti krajům, které nejsou strukturálně postižené a mají lepší infrastrukturu přitahující investory a generující lépe placenou práci.

Významným problémem v území, jak již bylo zmíněno, je **dostupnost bydlení**. Na tuto problematiku směřovaly tři projekty, které umožnily vybudování 22 bytových jednotek²⁰¹. Zajištění adekvátního bydlení je jednou ze zásadních podmínek pro integraci cílových osob do společnosti. Projekty tak obcím umožnily nejen renovovat budovy v nevyhovujícím stavu, ale také podpořit osoby, které často žijí v sociálně vyloučených lokalitách.

Dva projekty na sociální bydlení realizovala obec Jiříkov, která díky dotaci zrekonstruovala dva bytové domy a jeden secesní dům. Obec upozornila na problémy v komunikaci s IROP (velké množství připomínek, vyškrtávání uznatelných nákladů, složité vyúčtování) a problém podfinancování, které bylo způsobeno zdražováním materiálu. Vytýkána byla také podmínka příjmu a sociálního omezení, kdy klient musí být ekonomicky aktivní a disponovat alespoň nějakými příjmy, což vylučuje možnost umístění (samostatně) seniorů do některých z bytů. Jinak jsou ovšem byty plně obsazeny, obec kvitovala velký zájem ze strany cílové skupiny i vlídné přijetí ze strany občanů. Vedení této obce také kvitovalo možnost zřizovat dotovaná pracovní místa, kdy má obec prostřednictvím prospěšných prací zaměstnávat velmi nízkou kvalifikované osoby.

Další z projektů (*Lepší život pro občany Starých Křečan*²⁰²) podpořil prevenci ztráty bydlení prostřednictvím zajištění 2 sociálních pracovníků. Aktivitami projektu bylo řešení problematických životních situací včetně zadlužení.

Dále projekty umožnily zajištění **asistentů prevence kriminality** (obce Dolní Pustevna a Jiříkov), kteří byli v rámci projektu podpořeni v rozvoji komunikačních i sociálních kompetencí a zvýšení kvalifikace pro lepší uplatnění na trhu práce. Na **podporu bezpečnosti** v území směřoval projekt *Bezpečné Staré Křečany*, který také podpořil zapojení sociálně vyloučených a nezaměstnaných osob do pracovních a aktivizačních činností. Ve Starých Křečanech pak byl na podporu bezpečnosti realizován i projekt *Komplexní řešení problematiky bezpečnosti a sociálně patologických jevů ve Starých Křečanech*, který

²⁰⁰ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

²⁰¹ https://www.mesto-jirikov.cz/cz/mesto-projekty.html?id_clanky=14201

²⁰² https://www.mesto-jirikov.cz/cz/mesto-projekty.html?id_clanky=14146

²⁰² https://www.krecany.cz/evt_file.php?file=4068&original=Informace%20k%20projektu%20-%20PPZB.pdf

podpořil dva asistenty prevence kriminality a práci zaměřenou na snižování sociálně patologických jevů a kriminality v obci.

Na podporu **sociální integrace** dále směřoval projekt *Terénní práce Šluknovsko*, který umožnil realizaci terénních programů na podporu práce se sociálním vyloučením. Projekt byl zaměřen také na mapování sociálního vyloučení v území. Na odborné sociální poradenství směřoval projekt *Poradna v kostce*, který podobně jako ostatní zmíněné projekty podpořil řešení krizových situací cílových skupin obyvatel a zvyšování jejich kompetencí pro uplatnění na trhu práce. Na zvýšení zaměstnanosti pak směřoval projekt Sociální podnik PPikanto²⁰³, který umožnil zaměstnání několika osob s handicapem.

Další z obcí (Staré Křečany) se prostřednictvím projektů zaměřila na propojení témat bezpečnosti a bydlení, a to ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. Obec řešila problémy spojené se sociální integrací, kriminalitou i drogovou závislostí části mladých lidí. Obci se podařilo zařídit bydlení pro část obyvatel žijících v nevyhovujících podmínkách kvůli obchodu s chudobou. Dále se podařilo pro velkou část obyvatel vyřešit problém zadlužení vůči obci (v kombinaci s projektem Milostivé léto). Z přibližně 1200 obyvatel obce se do projektu zapojilo 150 lidí, kteří společně se sociálními pracovníky řešili různé problémy (dluhy, drogová závislost, bydlení).

Projekty v ORP Rumburk směřovaly taky na **rozvoj komunitního života**. Projekt *Komunitně v Jiřkově* podpořil komunitní práci, poradenství pro cílové osoby (pracovní, kariérové, finanční), vytvoření pracovních míst a zapojení komunity. Dále bylo z OPZ podpořeno Komunitní centrum Kostka, které díky projektu také rozvíjelo komunitní práci a sociální poradenství. Součástí byla také realizace workshopů s experty a motivačně aktivizačních kurzů. Podpořeno bylo dále nízkoprahové centrum pro děti a mládež *T-KLUB Krásná Lípa*, které díky fondům EU rekonstruovalo a rozšířilo stávající objekt centra.

Další skupina projektů směřovala na **rozvoj kompetencí zaměstnanců** místních podniků. Projekty podpořily rozvoj měkkých dovedností i odborných znalostí, a to ve třech firmách (EUROMETALGROUP s.r.o., KM Trading CZ s.r.o., KONTRAPRODUKTION s.r.o.). Dva projekty směřovaly na vybudování **dětských skupin**.

Podnikání

Tabulka 62: Přehled projektů v ORP Rumburk (podnikání).²⁰⁴

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP PIK	Zvyšování konkurenceschopnosti MSP	7
OP PIK	Rozvoj internacionalizace a spolupráce	3
OP PIK	Rozvoj inovací v podnikání	4
OP PIK	Zvýšení energetické účinnosti v podnikání	6
	Celkem	20

Projekty v **oblasti podnikání** směřovaly na zvyšování konkurenceschopnosti MSP, rozvoj inovací, snižování energetické náročnosti a podporu internacionalizace a spolupráce. Konkurenceschopnost podniků byla podpořena především prostřednictvím nových technologií a rozvoje infrastruktury (rekonstrukce výrobních objektů, rozšíření kapacit objektů). Rozvoj internacionalizace a spolupráce byl podpořen díky zahraniční prezentaci podniku a vývoji v oblasti kosmetiky. V rámci rozvoje inovací v podnikání vzniklo mimo jiné VaV centrum společnosti KM Trading CZ. Poslední skupina projektů směřovala na zvýšení energetické účinnosti v podnikání.

Příkladem podpořené firmy byla Nobilis Tilia s.r.o., která realizovala několik projektů na podporu rozvoje konkurenceschopnosti a využití inovací v podnikání. Firma se v posledních 15 letech postupně rozvíjí a k rozvoji využívá také dotace z fondů EU. Díky projektům se firmě primárně podařilo rekonstruovat

²⁰³ <https://ppikanto.cz/index.php>

²⁰⁴ Zdrojdat: MS 2014+, vlastní zpracování

a rozšířit objekty). Cílem projektů bylo především zvýšit účelnost pro výrobu kosmetiky, kdy stav objektu nebyl vyhovující (vysoké nároky na hygienu apod.). Výsledkem bylo zvýšení kapacit objektů, vytvoření zázemí pro zaměstnance, posílení logistické funkce objektu, zprofesionnění vývoje a vytvoření podmínek pro instalaci nových technologií. Výsledky realizovaných aktivit předčily očekávání, kdy došlo k posílení značky i vytvoření příjemného místa pro zaměstnance a návštěvníky. Při přestavbě druhé budovy se dále pořídila fotovoltaika, rekuperece a zelená střecha.

Podobně jako u investičních projektů v sociálních službách byla problémem například nedostupnost materiálu, změny v projektech (spojené především s neočekávanými nálezy během stavby), ale také získání potřebných povolení a vytvoření výběrového řízení na dodavatele.

Dále firma realizovala projekty na podporu zavádění technologií (*TECHNOLOGIE Nobilis Tilia, Technologie COVID Nobilis Tilia*) a vývoj nových produktů (*Výzkum a vývoj BB krému Nobilis Tilia vyhovující standardům certifikace CPK, In vitro stanovení SPF a UVA ochrany kosmetických přípravků*). V rámci druhé skupiny projektů došlo ke spolupráci s univerzitou, která testuje výsledky produktů. Dotace pak umožňují jít při výzkumu do větší hloubky a realizovat spolupráce na propojení akademického a soukromého sektoru. Výsledkem projektů je také zvýšení efektivity výroby. Vzhledem k velkému konkurenčnímu prostředí v oblasti kosmetiky také k rozvoji konkurenceschopnosti firmy.

Zástupce firmy dále potvrdil přetrvávající problém podnikatelského sektoru v pohraničí, kdy podpora často směřuje na rozvoj Průmyslu 4.0, nicméně tyto pohraniční regiony nejsou na tento typ projektů připraveny.

“ Chybí základní infrastruktura, která je předpokladem pro to, aby se mohlo žádat o pokročilejší, moderní věci. V tomto regionu nejdříve zruční výroby přecházíme na modernější stroje, které později bude možné napojit na IT technologie. V pohraničí není moc firem s pokročilejšími technologiemi (jako např. Automotive, který si na sebe ale vydělá).

Z OP PIK žádat tyto firmy nemohou, protože technologie nespádají do definice Průmyslu 4.0, zároveň jim výzvy od MAS na 2 miliony k ničemu moc nejsou. Tyto firmy často potřebují

technologie za desítky milionů. Výzvy se tedy nepotkávají s potřebami firem v Ústeckém kraji a obecně ve znevýhodněných regionech. [Respondent, podnikatelský sektor]

Do budoucna by bylo vhodné podporovat marketing firem a zajištění stáží v zahraničí. Dále by respondent ocenil podporu vzdělávání (IT, jazykové), či podporu zadržování vody v krajině.

Další

Tabulka 60: Přehled projektů v ORP Rumburk (další).²⁰⁵

OP	Téma projektu	Počet projektů
OP Z	Rozvoj veřejné správy	1
IROP	Rozvoj dopravní infrastruktury (chodníky, cyklostezka)	13
	Celkem	14

Skupina projektů směřovala na rozvoj **dopravní infrastruktury**, konkrétně prostřednictvím zvyšování bezpečnosti, budování chodníků a přechodů, či úprav zastávek. Jeden z projektů směřoval také na vybudování cyklostezky Šluknov – Rožany.²⁰⁶

“Cyklostezka má nyní od kraje města až na státní hranici tři kilometry, je kompletně osvětlená a využitelná tedy i v brzkých ranních či večerních hodinách. Oproti dřívějšímu je i odvodněná (několik propustků, příkopů) a cestou naleznete dvě odpočinková místa, za zmínku stojí zejména to u státní hranice s vyhlídkovým molem nad Olexovým rybníkem. [Webové stránky města Šluknov]”

Jednou z obcí, která realizovala projekty v oblasti dopravy byl Jiříkov. Vedení města kvitovalo možnost postupné úpravy místních chodníků a cyklotras, které korespondují s cílem postupně proměnit náměstí obce a přilehlé komunikace. Součástí úprav je také budování parkovacích míst.

Poslední projekt směřoval na rozvoj **veřejné správy**. Projekt *Strategické řízení v obcích DSO Sever* cílil na posílení strategického řízení a spolupráce 12 obcí. Výstupem projektu je tvorba strategických a rozvojových dokumentů, či založení společné webové stránky.²⁰⁷

²⁰⁵ Zdroj dat: MS 2014+, vlastní zpracování

²⁰⁶ https://www.mestosluknov.cz/cz/zpravodajstvi-mesto.html?id_clanky=13394 (zdroj obrázku)

²⁰⁷ Příklad vzniklého dokumentu: <https://www.mesto-jirikov.cz/gallery/clanky14177/streategie-rozvoje-mikroregionu-sever-na-obdobi-2020-2030.pdf>

6. Dobrá a špatná praxe fondů EU

E07

DOBŘÁ PRAXE

Přeshraniční spolupráce se Saskem

Obce ve Šluknovském výběžku kladně hodnotily dobře rozjetou spolupráci se sousedním Německem. Spolupráce probíhá v rozvoji infrastruktury, podpoře kulturních akcí a v rámci sdílení dobré praxe. Částeční problém představuje změna financování projektů přeshraniční spolupráce.

“ Spolupráce se Saskem se velmi dobře rozjela. Dříve peníze byly alokovány tak, že každý měl svůj balík peněz a z něj si tahal, teď je to dohromady. Problém je, že je Sasko mnohem lépe připraveno, dokážou projekty předfinancovat, zároveň mají více kompetencí, protože jsou vláda. [Respondent, vedení obce] ”

Spolupráce v oblasti sociálních služeb

Podobně jako Karlovarský kraj se i Ústecký kraj potýká s problémy sociálního vyloučení. V tomto kraji ovšem bylo možné pozorovat lepší provázanost projektů a koncepční uchopení pro řešení významných problémů (dostupnost bydlení, zadlužení, nezaměstnanost, sociální vyloučení, sociálně patologické jevy). V rámci ITI docházelo ke spolupráci měst a neziskových organizací, či ke sdílení dobré a špatné praxe v rámci projektů. Některé obce spolupracovaly s Agenturou pro sociální začleňování a v případě ORP Rumburk i menší obce realizovaly několik problémů na řešení místních problémů. Přestože z pohledu vedení kraje opět zaznívala kritika měkkých projektů, obce kvitovaly aktivity a mnohem méně zastávaly názor řešení sociálního vyloučení jeho odsunem. Kvitováno bylo například prostupné bydlení, u kterého by mohlo dojít k synergiím prostřednictvím propojení financování s připravovaným zákonem o podpoře bydlení.

Fungování IROP

Z velké části bylo kvitováno fungování IROP, především pak jasné podmínky a rychlou komunikaci. Na druhou stranu výrazným nedostatkem fondů EU je podle respondentů rozdílné pojetí požadavků řídicích orgánů a nízká provázanost mezi jednotlivými dotacemi. Vhodné by tak bylo sjednocení procesů poskytovatelů dotací. Dále byly jako komplikace zmíněny dlouhé termíny na vyjádření některých ministerstev a nedostatečná komunikace vůči žadatelům.

“ MPSV vám řekne, že to vypadá dobře, nikdo se neozve, poté vám volají a říkají: „Tady máte, že Vám projekt začíná od ledna a teď je únor, co v rámci toho děláte.“ Projekty takto nabírají zpoždění a často se stává, že má projekt začínat v lednu, ale reálně začne 1. července. [Respondent, vedení obce] ”

Podpora menších a začínajících podnikatelů

Jedním z respondentů byl kvitován posun v podpoře menších, začínajících podnikatelů. V období 2014-2020 došlo k rozšíření modelu inovačních/kreativních/ekologických voucherů, díky kterým se zvýšil objem peněz na podporu malých firem. Pozitivním trendem je také směřování projektů na zlepšování vzdělanostní struktury kraje.

ŠPATNÁ PRAXE

Proměny podmínek výzev

Někteří respondenti kritizovali proměny podmínek výzev v průběhu jejich vyhlášení. To má zásadní vliv na připravenost projektů, především pak v případě menších či zadlužených obcí, které nemají dostatečné finanční prostředky na úpravy již připravených projektových žádostí. S problémem se ovšem potýkal i samotný kraj.

“ Půl roku se na něco připravujeme, předběžně známe podmínky a pak vyjde výzva a ta má úplně jiné podmínky. Kdybychom to věděli předem, tak to je něco jiného, než když se to mění takhle za pochodu. Také orientace v dotačních titulech je problém, ani oddělení na kraji to není schopné celé pojmout. Každá obec ví nejlíp, co čeho by měla investovat. A potřeby vám starosta s touto zkušeností už žádnou žádost nepodá.

Dotace jsou dobrá pomoc, kdyby bylo rozděleno ideálně, tak si obce poradí. Problémy jsou s udržitelností, musí se uměle udržovat, i když to nemá smysl. Úplně nejlepší podpora by byla ve státním rozpočtu, kdy by byl kraj zvýhodněn na státní úrovni, říci "toto bude dotační titul pouze pro Ústecký kraj". Čistě by pomohlo alokovat pro kraj určitou částku a pomoc tam, kde oni vidí ten rozvoj. [Respondent, vedení kraje]

”

Centrální nastavování podpory bez ohledu na reálné potřeby kraje

Podobná výzva byla také v Karlovarském kraji, kdy tyto dva regiony zmiňují potřebu zacílení podpory na konkrétní potřeby. Ty jsou v každém kraji jiné a tendence smazávání rozdílů (např. v rámci OPST) i v případě tří strukturálně postižených regionů nedává dle vedení krajů smysl. Moravskoslezský kraj se potýká s jinými problémy nežli Ústecký kraj a je také na jiné úrovni rozvoje. Proto vedení Ústeckého kraje zmiňuje důležitost ponechání autonomie při rozhodování na jednotlivých regionech.

“ Jedinečnost bude zajištěná pouze vyčleněným podporu, úředníci v Praze by měli více naslouchat krajům, některé podmínky mohou zabít celou podporu. [Respondent, vedení kraje]

”

Podmínky kofinancování

Vzhledem k rozpočtům malých obcí, ale také zadlužení území z důvodu ROP Severozápad je pro žadatele problematická podmínka kofinancování. Některé malé obce tak nemohou realizovat projekty s větší mírou spoluúčasti a větší akce musí fázovat do několika etap projektů. Se zkušeností z ROP se pojí také vyšší míra nedůvěry potenciálních žadatelů vůči dotacím.

“ Lidé se dotací velmi bojí a bojí se i rozhodnout. Je potřeba vyvolat jednání s ministerstvy o tom, jaké jsou podmínky, jestli jsou žadatelé schopni to splnit. Například v OPST nemá kreativní průmysl částku na spolufinancování, upravení těchto podmínek by mohlo pomoci. Dnes už ani města a obce na to často nemají peníze, a i pro Evropskou investiční banku je to rizikové. Když někdo tedy najde odvahu, že by si vzal úvěr, tak mu ho nedají. Obce nemají často ani na to si zaplatit projekt, tak to neudělají, nemají jistotu, že by to mohly vyhrát, že by mohly tu dotaci dostat, když projektová dokumentace nevyjde, tak to nezaplatí ze svého. Velké stigma z ROP. [Respondent, vedení kraje]

”

V rámci projektů z fondů EU dále dochází k velkému prodražování, například náklady na výsadbu stromů prostřednictvím fondů EU šplhají do stovek tisíc korun. To je pro některé starosty demotivující a oni se tak rozhodnou tyto aktivity financovat z obecního rozpočtu.

“ Překvapilo nás, že podmínkami se náklady projektů vyšplhají do stovek tisíc. To jsme odmítli, že to tímto způsobem nechceme dělat, nakoupili jsme si původní ovocné stromy od jedné z místních škol. Kdybychom realizovali akci z fondů, stálo by to čtvrt milionu. V našem podání, kdy jsme zapojili veřejnost, celá akce stála 20 tisíc. Odpadla administrativa a došlo k zapojení obyvatel, vznikla nová tradice, která se opakuje. [Respondent, vedení obce]

”

V případě opravy památek jsou alokace nastaveny příliš vysoko, nedosáhnou na ně tedy menší obce s omezeným rozpočtem.

VNĚJŠÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Nastavení celostátních politik a zákonů

Na úrovni Ústeckého (a Karlovarského) kraje zaznívala potřeba úpravy rozpočtového určení daní. Vzhledem k zadlužení krajů i některých obcí by se podle respondentů jednalo o účinný nástroj pro zvýšení absorpční kapacity území. Problémem je dle vedení krajů například to, že podnikatelé se sídlem v Praze, kteří reálně podnikají v těchto dvou krajích, odvádějí peníze jinde.

“ *Kraj je zasažen těžbou, tím, že tady máme tuto skladbu lidí, měli bychom mít zvýhodnění v platbách RUD.* [Respondent, vedení kraje] ”

Dále byl zmíněn problém nastavení sociální politiky ČR, kdy se území v důsledku fixního příspěvku na bydlení potýká s problémem obchodu s chudobou. V Ústeckém kraji je výhodné vykoupit byty a následně je pronajímat v nevyhovujících podmínkách pro sociálně slabší rodiny, které pobírají státní podporu.